

Jaarstukken 2020

Vastgesteld in gemeenteraad
D.d. 31-8-2021

Inhoud

Deel A: Aanbiedingsbrief	4
Aan de gemeenteraad	4
Het financiële beeld	8
Raadsvoorstel	9
Deel B Jaarverslag - Programma's	10
Programma 1 – Leven, leren en werken @ Bodegraven-Reeuwijk	10
Programma 2 – Wonen en Leefomgeving @ Bodegraven-Reeuwijk	23
Programma 3 – Samenwerken, ondernemen en dorpspromotie @ Bodegraven-Reeuwijk	48
Programma 4 – Bestuur en dienstverlening @ Bodegraven-Reeuwijk.....	55
Algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien @ Bodegraven-Reeuwijk.....	62
Deel C: Paragrafen.....	63
Paragraaf 1. Lokale heffingen	63
Paragraaf 2. Weerstandsvermogen.....	82
Paragraaf 3. Onderhoud kapitaalgoederen	94
Paragraaf 4. Financiering.....	97
Paragraaf 5. Bedrijfsvoering	102
Paragraaf 6. Verbonden partijen.....	104
Paragraaf 7. Grondbeleid	109
Deel D: Jaarrekening	111
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening van het begrotingsjaar (verkort)	114

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening van het begrotingsjaar (uitgebreid)	115
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	117
Toelichting op de balans	120
Toelichting op het overzicht van baten en lasten	137
Programma 1 – Leven, leren en werken @ Bodegraven-Reeuwijk.....	137
Programma 2 – Wonen en Leefomgeving @ Bodegraven-Reeuwijk.....	138
Programma 3 – Samenwerken, ondernemen en dorpspromotie @ Bodegraven-Reeuwijk	140
Programma 4 – Bestuur en dienstverlening @ Bodegraven-Reeuwijk.....	141
Algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien @ Bodegraven-Reeuwijk	142
Overzicht incidentele baten en lasten	147
Overzicht reserves	149
Overzicht voorzieningen	158
Overzicht begrotingsrechtmatigheid	162
SiSa	163
Deel E: Overige gegevens	183
Gebeurtenissen na balansdatum	183
Verwerking van het resultaat	184
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	185
Deel F: Overige Stukken	186
Stand investeringsbudgetten per 31 december	186

Deel A: Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad

De voorliggende jaarrekening 2020 laat een toch wat bijzonder beeld zien. Het Sociaal Domein trekt de laatste jaren een zware wissel op de financiële positie van onze gemeente en ook in deze jaarrekening is er sprake van een tekort op het Sociaal Domein van bijna € 3 miljoen. Desalniettemin stellen we vast dat de jaarrekening uiteindelijk 'slechts' een tekort van iets minder dan € 400.000 kent. De grootste meevaller in deze jaarrekening is het gevolg van extra gelden (circa € 2 miljoen) die vanuit het Rijk zijn ontvangen. De helft daarvan is het gevolg van extra middelen die als gevolg van Corona aan de gemeenten zijn toegekend.

Op hoofdlijnen zien we de volgende bewegingen in de jaarrekening

1. Solide exploitatie buiten het Sociaal Domein om
2. De impact van het Sociaal Domein
3. Vertraging van resultaten binnen de grondexploitaties

Een solide exploitatie buiten het Sociaal Domein

Als we kijken naar de baten en lasten van onze jaarrekening 2020 dan zien we een solide exploitatie. Buiten het Sociaal Domein om sluit de reguliere exploitatie met een positief saldo van ruim € 3 miljoen. Voor een deel, zoals hierboven reeds aangeven, door extra Rijksmiddelen, maar een aanzienlijk deel van het tekort van het Sociaal Domein hebben wij kunnen opvangen binnen onze overige activiteiten.

De impact van het Sociaal Domein

De financiële impact van het Sociaal Domein is groot. In deze jaarrekening hebben we zowel de voordelen in de reguliere begroting als de extra Rijksmiddelen nodig om het tekort op te vangen. Door de tekorten in het Sociaal Domein staat de leningenportefeuille onder druk, waardoor investeringen in onderwijs, duurzaamheid, sport en cultuur in gevaar dreigen te raken. Door het uitblijven van actie bij de Rijksoverheid worden we niet alleen gedwongen om te bezuinigen

binnen het Sociaal Domein, maar staat ook de uitvoering van andere taken onder druk. We beseffen hierbij dat deze bezuinigingen ten koste kunnen gaan van kwetsbare inwoners. Toch dwingt de huidige financiële positie van onze gemeente tot het maken van deze keuzes. In de recentelijk aan de gemeenteraad aangeboden Kadernota voor 2022 zijn we hier uitgebreid op ingegaan.

Vertraging van resultaten binnen de grondexploitaties

In deze jaarrekening nemen we een verlies van ruim € 900.000. Dit is het gevolg van vertraagde winstname op grondexploitaties en bedrijventerrein Rijnhoek. Die winsten waren voor 2020 voorzien, maar konden door vertraging in de uitgifte nog niet worden gerealiseerd. Daar staat tegenover dat deze in latere jaren naar verwachting tot een positief effect gaan leiden. Rondom het woningbouwprogramma en de grondexploitatie is wel op te merken dat deze naar de toekomst toe gaan opdrogen. Naar verwachting is de huidige voorraad grondexploitaties rond 2025-2026 uitgegeven. Dit heeft gevolgen voor verschillende aspecten van onze financiële bedrijfsvoering. Enerzijds de leningenportefeuille. De afgelopen en komende jaren dragen grondverkoop aanzienlijk bij aan het aflossen van onze leningen. Anderzijds is daar het gegeven dat wij een deel van de overheadkosten toerekenen aan uitgaven binnen grondexploitatie. Zonder deze mogelijkheid van toerekening moet op langere termijn ruimte gevonden worden binnen onze reguliere exploitatie.

Zoals u inmiddels van ons gewend bent presenteren wij deze jaarrekening aan de hand van de drie pijlers van ons financiële beleid.

Achtereenvolgens komt hierna aan de orde:

1. Het resultaat in meerjarenperspectief
2. De ontwikkeling van de leningportefeuille
3. De ontwikkeling van de reservepositie

1. Het resultaat in meerjarenperspectief

Het totale resultaat van de jaarrekening 2020 komt € 385.000 nadeliger uit dan de begroting 2020. De belangrijkste factoren die tot dit resultaat hebben geleid zijn in onderstaand overzicht tot

uitdrukking gebracht en daaronder toegelicht. In de volgende hoofdstukken van deze jaarrekening wordt per programma uitgebreider en dieper op de afwijkingen en verschillen ingegaan.

bedragen x € 1.000

Voordelen	Bedrag	Nadelen	Bedrag
Kapitaallasten	611 V B	Sociaal domein	- 2.827 N B
Algemene uitkering	1.978 V B		
Heffingen	337 V B		
Overige verschillen, per saldo	458 V B		-
Totaal voordelen	3.384 V 557 V	Totaal nadelen	- 2.827 N
		Grondexploitaties	- 942 N
Per saldo	- 385 N		

B = gemeld in Burap
BR = gemeld in Burap als risico

Voordelen

Kapitaallasten

Een aantal voorgenomen investeringen is later in gebruik genomen dan bij het opstellen van de begroting werd aangenomen. Dat heeft tot gevolg dat in 2020 nog niet met de afschrijving is gestart. Over 2020 belooft dat een incidenteel voordeel van € 611.000.

Algemene uitkering

De algemene uitkering is € 1.978.000 hoger dan geraamd. Voor de helft wordt dit veroorzaakt door de gevolgen van het trap op-trap af – beleid. Het Rijk heeft zelf meer uitgegeven dan voorzien en daardoor ontvangen gemeenten een hogere algemene uitkering. De andere helft betreft een incidentele ontvangst van gelden die door het Rijk in het kader van COVID-19 aan de gemeenten beschikbaar zijn gesteld.

Heffingen

Verskillende heffingen kennen een hogere opbrengst dan verwacht.

Het betreft de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Deze hogere opbrengst is het gevolg van areaaluitbreiding.

Nadelen

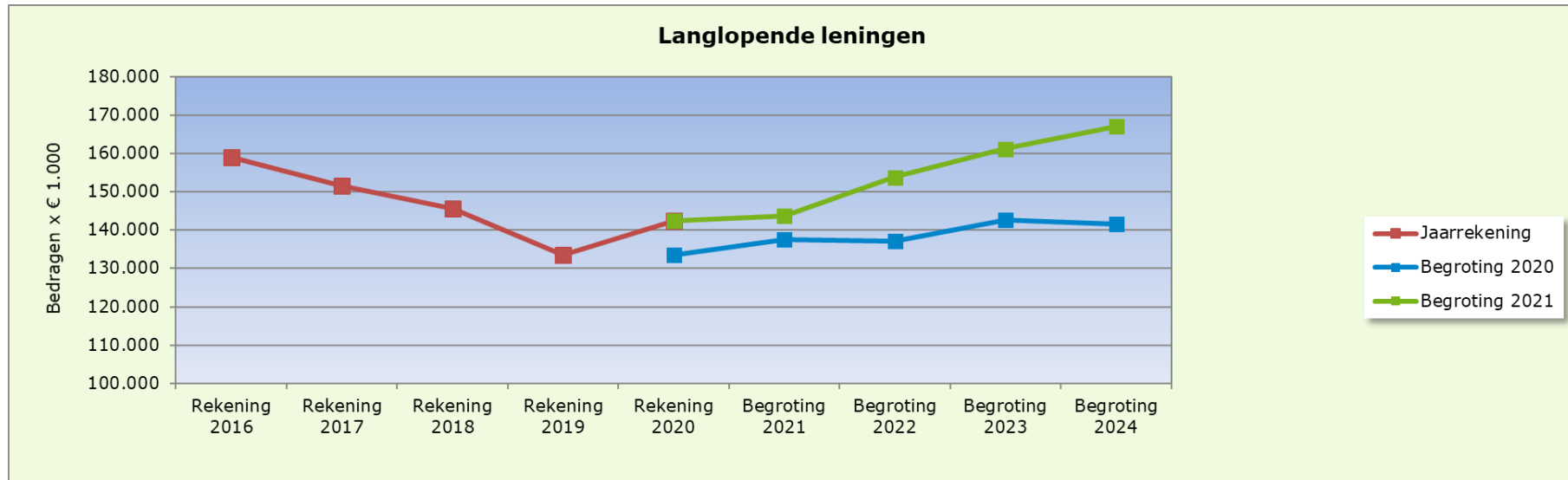
Sociaal Domein

De uitgaven voor het Sociaal Domein leiden tot een nadeel van per saldo € 2,8 miljoen. Voor een uitgebreide toelichting hiervoor wordt verwezen naar de in de raad behandelde kwartaalrapportages Sociaal Domein.

Grondexploitaties

Op grondexploitaties is in 2020 een nadeel van € 942.000 gerealiseerd. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van vertraagde winstnames in de reguliere exploitaties (€ 586.000). Daarnaast is er ook sprake van vertraging van de winstname van kavels op bedrijventerrein Rijnhoek (€ 319.000).

2. De ontwikkeling van de liquiditeitspositie/leningenportefeuille 2020

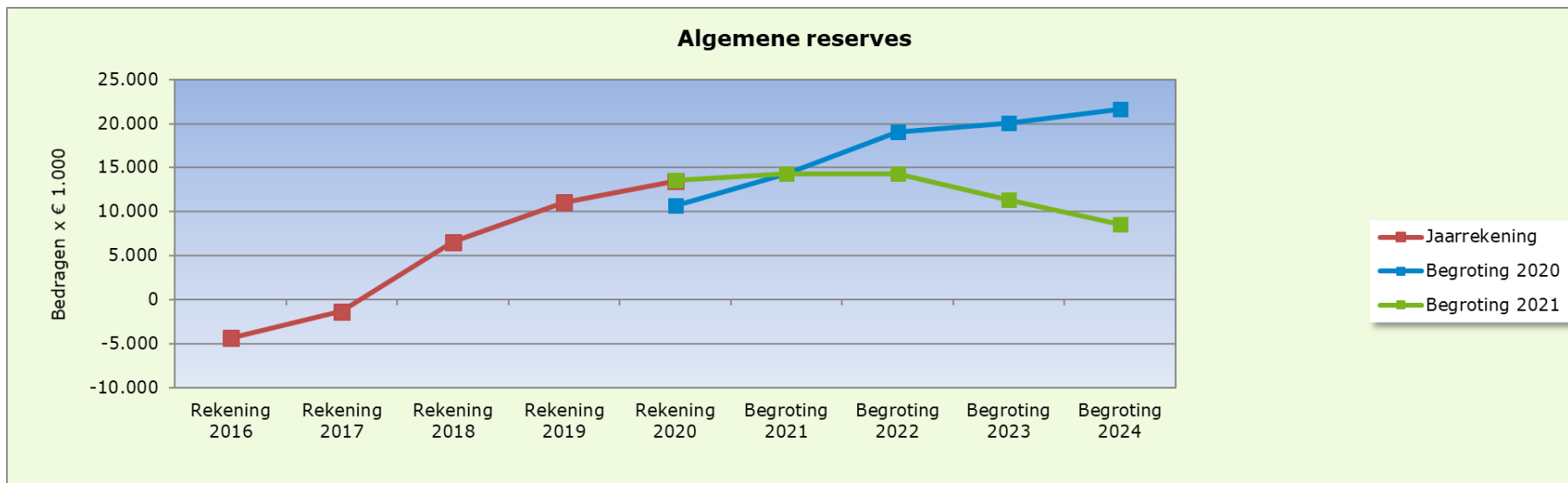

De leningportefeuille kent per 31 december 2020 een eindstand van € 142,5 miljoen. Ten opzichte van de stand van 2019 (€ 133,5 miljoen) is dat een toename van € 9 miljoen.

Daarmee is een einde gekomen aan de dalende trend die sinds 2015 waarneembaar was. Tot en met 2015 kende de gemeente Bodegraven-Reeuwijk een oplopende leningschuld, met ultimo 2015

een piek van € 159 miljoen. In 2016 is een neerwaartse lijn ingezet en is sindsdien jaarlijks de leningschuld met € 6 miljoen per jaar afgenomen. Deze daling is nu omgebogen in een stijging. De oplopende tekorten in het Sociaal Domein, gecombineerd met vertraagde realisatie van grondverkoop noodzakten ons in 2020 een nieuwe langlopende lening aan te trekken.

3. De ontwikkeling van de reservepositie 2020

De algemene reserve sluit in de jaarrekening 2020 met een stand van € 13,8 miljoen. Dit is iets hoger dan het beeld dat bij de begroting 2020 werd aangenomen. Deze toename is het gevolg van het feit dat

de in 2019 gerealiseerde winsten op de grondexploitaties bij de bestemming van het resultaat in 2020 aan de algemene reserve grondexploitatie zijn toegevoegd.

Het financiële beeld

Het financiële beeld van het resultaat wordt in onderstaande tabel inzichtelijk gemaakt. Allereerst worden de resultaten per programma inzichtelijk gemaakt. Daar staan de algemene dekkingsmiddelen tegenover. Hieruit volgt dan het saldo van baten en lasten. Een deel van dit saldo is al bestemd, namelijk de mutaties van de reserves

waar de raad reeds een besluit over genomen heeft. Na verwerking van deze mutaties resteert het feitelijke resultaat. Het resultaat over 2020 bedraagt € 385.000 nadelig. Onderstaande tabel geeft inzicht hoe dit resultaat over de verschillende programma's verdeeld is.

bedragen x € 1.000

Overzicht van baten en lasten	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Programma's					
1. Leven, leren en werken	- 29.021	- 29.109	- 32.035	- 2.927 N	- 30.157
2. Wonen en leefomgeving	- 5.833	- 7.258	- 7.238	19 V	- 5.803
3. Samenwerken-ondernemen-dorpspromotie	- 4.757	- 4.734	- 4.842	- 108 N	- 4.829
4. Bestuur en dienstverlening	- 2.687	- 2.711	- 2.780	- 69 N	- 2.733
Programma's	- 42.297	- 43.812	- 46.896	- 3.085 N	- 43.522
Dekkingsmiddelen, onvoorzien en overhead					
Uitkeringen Gemeentefonds	42.603	42.604	44.989	2.386 V	40.960
OZB woningen	5.961	5.961	5.971	10 V	5.825
OZB niet-woningen	2.776	2.776	2.994	218 V	2.915
Belastingen overig	917	917	929	12 V	940
Overhead	- 7.628	- 7.537	- 7.514	22 V	- 5.965
Treasury	597	597	797	200 V	37
Onvoorzien	50	-	- 9	- 9 N	-
Vennootschapsbelasting	-	-	- 109	- 109 N	- 171
Dekkingsmiddelen, onvoorzien en overhead	45.275	45.318	48.048	2.730 V	44.543
Saldo van baten en lasten	2.978	1.506	1.151	- 355 N	1.020
Mutatie reserves	- 2.978	- 1.506	- 1.536	- 30 N	- 1.744
Resultaat	- 0	0	- 385	- 385 N	- 724

Het nadelig resultaat van de jaarrekening 2020 valt uiteen in de volgende componenten:

- Resultaat normale exploitatie € 666.000 Voordelig
- Resultaat grondexploitatie € 1.051.000 Nadelig
- Totaal € 385.000 Nadelig

Raadsvoorstel

Voorgesteld wordt de jaarrekening 2020 vast te stellen met een resultaat van € 385.000 nadelig. Dit tekort wordt gedekt door een beschikking over de algemene reserves. Op pagina 184 en 185 van deze jaarrekening is een nader uitgewerkt dekkingsvoorstel opgenomen.

Deel B Jaarverslag - Programma's

Programma 1 – Leven, leren en werken @ Bodegraven-Reeuwijk

Onderwerpen

Dit programma omvat de thema's Leven, leren en werken in de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. De belangrijkste onderwerpen die in dit programma zijn terug te vinden zijn:

- Het Sociaal Domein
- De jeugdhulp, de Wmo en de participatiewet
- Het onderwijs
- Het subsidiebeleid
- Sport, Cultuur

Dit programma begint met een korte uiteenzetting van de (beleids) doelstellingen binnen dit programma. Vanuit deze beleidsdoelstellingen wordt een vertaalslag gemaakt naar concrete opdrachten, processen en projecten die bijdragen aan het verwezenlijken van onze doelstellingen.

Gerealiseerde doelstellingen

In de gemeente Bodegraven-Reeuwijk moet het goed leven, leren en werken zijn. In 2020 is gewerkt aan het versterken van de verbinding

tussen overheid en samenleving. Binnen dit programma zijn de volgende doelstellingen geformuleerd, waarbij het uitgangspunt is deze doelstellingen zoveel mogelijk samen met de samenleving te realiseren:

- Inwoners actief laten participeren in onze samenleving
- Ondersteuning en zorg voor inwoners die dat echt nodig hebben
- Zo veel mogelijk inwoners werken om in hun eigen leefomgeving te voorzien
- Goed basisonderwijs
- Een adequaat voorzieningenniveau afgestemd op de behoeften van onze inwoners
- Vrije toegang voor sport en cultuur

Deze doelstellingen vallen uiteen in diverse projecten, opdrachten en processen:

Projecten, opdrachten en processen

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling en stand van zaken aangaande de projecten, opdrachten en processen die binnen dit programma zijn opgenomen. De tekst uit de eerste kolom betreft de tekst zoals die in de begroting 2020 is opgenomen. In de tweede kolom wordt de beleidsrealisatie weergegeven.

Begroting	Realisatie
<p>Sociaal Domein</p> <p>We zijn nu ruim vier jaar verantwoordelijk voor de nieuwe taken die vanuit het Rijk gedecentraliseerd zijn naar het gemeentelijk Sociaal Domein. De transitie gaat gepaard met een transformatiegedachte richting een samenhangende en draagkrachtige samenleving en vraagt om een langdurige verandering van en vanuit de samenleving als geheel. De verbinding met gezondheid, bewegen en sport, maar ook met wonen, economie, onderwijs en cultuur is duidelijk en eveneens de identiteit van onze dorpen. Als gemeente willen wij deze verandering faciliteren maar we realiseren ons tegelijkertijd dat deze verandering tot stand moet komen in een (steeds) sterk(er) geïndividualiseerde samenleving. Door toenemende kosten en afnemende budgetten staan wij voor een hele grote opgave de baten en lasten beter met elkaar in balans te brengen. Aan de uitgavenkant proberen we waar mogelijk de huidige beleidskaders voor zorg en ondersteuning bij te sturen. Zij moet zo licht mogelijk, zo kort mogelijk maar wel adequaat en passend zijn en binnen verantwoorde financiële kaders.</p> <p>Voor wat betreft de inkomstenkant zijn wij afhankelijk van het huidig verdeelsysteem dat wordt gebruikt voor de Rijksintegratie-uitkering. Bodegraven-Reeuwijk behoort tot de top 30 van gemeenten met de minste middelen per jongere/jeugdige. Wij ontvangen € 562,- op basis van het huidig verdeelmodel waar € 824,- het gemiddelde is. De belangrijkste oorzaak is de correctie op het gemiddeld gezinsinkomen (nu € -4,2 mln.) waar op basis van landelijk gemiddelde de correctie € -2,5 mln. zou bedragen. Als we dit afzetten op ons totale tekort in het Sociaal Domein dan zetten wij grote vraagtekens bij in hoeverre het reëel is dat wij als gemeente het tekort zelf kunnen dichten binnen onze begroting. Wij verwachten dat een nieuw verdeelmodel vanuit het Rijk, dat helaas pas in 2021 klaar is, een meer passend financieel budget voor onze gemeente zal bepalen en daar houden wij in deze begroting dan ook rekening mee.</p> <p>Ook met deze gewenste correctie behouden we op het budget een forse inhoudelijke en financiële uitdaging dat ons dwingt tot het nemen van maatregelen om de tekorten terug te dringen. Een aantal hiervan treft u hieronder aan:</p>	<p>Sociaal Domein</p> <p>Sinds medio maart zijn we geconfronteerd met de coronacrisis. Opeens waren vrijheden niet meer zo vanzelfsprekend. Het maatschappelijk, economisch en sociaal verkeer lag grotendeels stil en kwam in de zomer (tijdelijk) voorzichtig weer op gang. Veel inwoners verkeerden in onzekerheid over werk en inkomen, gezondheid en veel fundamentele aspecten van het leven. Dit duurt nu nog voort.</p> <p>De sociale infrastructuur (religieuze instellingen, cultuurhuizen, buurthuizen en sportverenigingen) kon haar essentiële rol in de dorpen tijdelijk niet vervullen. Enerzijds zien we dat de onzekerheid over werk, dagbesteding, inkomen en gezondheid heeft geleid tot verhoogde spanningen bij inwoners, anderzijds zien we dat inwoners hun creativiteit hebben getoond om familieleden, vrienden en burens te ondersteunen waar dat kan.</p> <p>Binnen het Sociaal Domein is het afgelopen jaar veel georganiseerd om de coronacrisis zo goed als mogelijk het hoofd te bieden. Er is intensief samengewerkt met de voedselbank, de noodopvang voor kinderen is gecoördineerd, ondernemers worden gesteund door uitvoering van de TOZO-regeling en er is samen met sportverenigingen gezocht naar oplossingen om voor kinderen het sporten zo goed mogelijk door te laten gaan.</p> <p><i>Financiële sturing en financiële ontwikkeling</i></p> <p>Daarnaast stond 2020 wederom in het teken van de financiële sturing op stijgende kosten en gebruik in het Sociaal Domein. Een taakstelling in de begroting 2021 is in de zomer van 2020 nader uitgewerkt in maatregelen (de Routekaart Sociaal Domein – Besparen en Transformeren Jeugdzorg en Wmo) en zit op dit moment grotendeels in de uitvoeringsfase.</p>

Routekaart Sociaal Domein

In de tweede helft van 2020 is een routekaart Sociaal Domein – besparen en transformeren vastgesteld die een halt moet toeroepen op de continue groei van vraag en uitgaven binnen het Sociaal Domein. Dit is nodig om de financiële zelfstandigheid van de gemeente te behouden. Hierin zijn alle mogelijke maatregelen bespreekbaar gemaakt. Op de diverse uitvoeringsagenda's: 1. individuele voorzieningen en maatwerkvoorzieningen, 2. preventie, 3. toegang en 4. inkoop worden besparende maatregelen doorgevoerd en keuzes in investeringen gemaakt.

Samenwerking (eerstelijns)zorg en het sociaal team

De verbinding van de zorg, met daarin de wijkverpleging en de huisartsenpraktijk als belangrijke spelers, met het Sociaal Domein is van grote meerwaarde. Beide velden zijn in beweging als het gaat om het (meer) in eigen kracht zetten van de inwoner. Binnen de zorg heet deze ontwikkeling de Juiste Zorg Op de Juiste Plek (JZOJP). De verbinding van deze twee velden heeft grote meerwaarde op het gebied integraal werken, preventie, gebruik van ons lokale welzijnsaanbod en laagdrempelige ondersteuning en zorg. Het sociaal team en de huisarts geven daarbij beiden toegang tot jeugdhulp indien blijkt dat maatwerk nodig is. De samenwerking tussen de huisartsen en het sociaal team wordt verder versterkt. Daarbij continueren we de samenwerking met huisartsen als het gaat om Welzijn op recept. Hierdoor maken we sport, bewegen en cultuur steeds vaker een concreet onderdeel van oplossingen die we onze inwoners aanbieden. Snel en adequaat reageren voorkomt dat zorgbehoefte onnodig toeneemt. Afstemmen zorgt ervoor dat het inzetten van zorg zo effectief, efficiënt en duurzaam mogelijk kan plaatsvinden.

Participatie

Werk en het hebben van inkomen zijn belangrijke voorwaarden voor inwoners om hun bestaan vorm te geven. Door de aantrekkende economie en de succesvolle re-integratie-instrumenten die Ferm Werk inzet, raken mensen makkelijker aan het werk. Dit betekent dat we de aandacht meer verleggen naar degenen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt en de maatschappelijke opbrengst die meer aandacht voor deze doelgroep met zich meebrengt. Deze inwoners hebben vaak te maken met problemen op meerdere vlakken. Er kan bijvoorbeeld sprake zijn van mensen die door psychische en/of lichamelijke problematiek al langere tijd thuis zitten en waar een multidisciplinaire aanpak met vormen van ondersteuning en zorg vanuit de Wmo en Jeugd aan de orde kan zijn. Bij deze groep mensen

Jeugdzorg en Wmo

Deze routekaart moet een halt toeroepen aan de continue groei van vraag en uitgaven binnen het Sociaal Domein. We proberen de uitgavencurve af te vlakken met een taakstelling van € 1,2 miljoen in 2021. Dit is nodig om de financiële zelfstandigheid van de gemeente te behouden. Ten behoeve van de realisatie zijn alle mogelijke maatregelen bespreekbaar gemaakt en is een proces gestart dat doorloopt in 2021. Op de diverse uitvoeringsagenda's zijn en worden besparende maatregelen doorgevoerd en keuzes gemaakt in investeringen. Het gaat dan om:

1. Individuele voorzieningen en maatwerkvoorzieningen
2. Preventie
3. Toegang
4. Inkoop en regionale samenwerking

Na het opstellen van de Routekaart heeft de herfst in het teken gestaan van de voorbereiding en doorvoering van de voorgestelde maatregelen. Om de kosten verder terug te dringen zijn er extra middelen vanuit het Rijk nodig. Hiervoor voert de VNG een lobby. Verder is een voorzichtige start gemaakt om het proces Gezonde Buurten te starten in onze gemeente. Binnen dit proces werken gemeenten samen met inwoners, ondernemers en sociale partners aan antwoorden om de samenleving kwalitatief te verbeteren.

Participatie

In de opmaat naar de begroting 2020 was Covid-19 nog niet in beeld en waar we toen nog de verwachting hadden van een verder aantrekkende economie zagen we 2020 als een bizar jaar voor Werk en Inkomen. Alle ambities over uitstroom, re-integratie, etc... zijn in een ander daglicht komen te staan. Als gevolg van het virus kwamen grote delen van de economie letterlijk tot stilstand en zijn steunmaatregelen van het Rijk ook bij de lokale overheid neergelegd. Voor Ferm Werk was dit bijvoorbeeld de uitvoering van de Tozo-regelingen. Om deze regeling goed uit te voeren moesten alle zeilen worden bijgezet en zijn er verschuivingen in het werk doorgevoerd omdat sommige taken ook waren stilgevallen. Bij het onderdeel beschut werken (SW) is voor een korte periode zelfs tot sluiting overgegaan om besmetting tegen te gaan. Voor deze doelgroep

is het belangrijk om vanuit de breedte van het Sociaal Domein maatwerkoplossingen te bieden. Samenwerking tussen Ferm Werk, SAM Welzijn en het Sociaal Team vormt hierbij een essentiële voorwaarde.

Regionale samenwerking Midden Holland Jeugd en Wmo

Op onderdelen werken wij samen als regio Midden-Holland. Dat zijn uitdagingen waarvan wij vinden dat wij als individuele gemeente onvoldoende schaalgroottes hebben. Kernargumenten die daarbij een rol spelen zijn de beschikbaarheid van (ambtelijke) capaciteit en het ontbreken van specifieke deskundigheid op onderdelen van het taakveld. Samenwerking levert in ieder geval gedeelde kennis en achtervang van deskundigheid op. In de context van de decentralisaties komt daar nog bij dat gemeenten vaak met relatief grootschalige partijen onderhandelen. Zo hebben wij met de Regionale Dienstverlening Sociaal Domein (RDS) een compacte organisatie die regionaal inkoop- en contractmanagement en contractbeheer verzorgt.

Beleidsmatig blijven we in Midden Holland verband inzetten rondom een viertal thema's:

1. Het project 'Gewoon Thuis Jeugd' waarin we zoveel mogelijk kinderen in een (t)huissituatie laten opgroeien.
2. Uitvoering van het plan van aanpak "Gedwongen Kader" dat inzet op het voorkomen dat kinderen in een onveilige situatie opgroeien.
3. Binnen het onderdeel Doelgroepenvervoer onderzoeken we de mogelijkheden tot verdere efficiency. We kijken daarbij naar mogelijkheden van verdere integratie van de verschillende onderdelen van het doelgroepenvervoer en ook naar de mogelijkheden van integratie met het openbaar vervoer.
4. Verder krijgen we lokaal meer verantwoordelijkheden binnen het domein Maatschappelijke Zorg en is aangekondigd dat vanaf 2022 de middelen decentraal worden (denk daarbij bijvoorbeeld aan taken in de opvang van vrouwen of dak- en thuislozen). We bereiden ons in de regio voor op deze ontwikkeling.

een beslissing met grote impact. Desalniettemin is de basisdienstverlening zo goed als dat ging "gewoon" doorgedaan. We hebben wel een toename van het aantal uitkeringsgerechtigden gezien en dat is waar we de komende periode mee aan de slag gaan, nu de economie weer wat los komt. Al lijkt het een wankel evenwicht.

Regionale samenwerking Midden-Holland Jeugd en Wmo

Op regionaal niveau organiseert de regio Midden-Holland de taken waarvoor zij meerwaarde ziet om dit gezamenlijk op te pakken. Deze meerwaarde kan liggen in de bundeling van kennis en capaciteit, het voorkomen van versnippering van het zorglandschap en/of het verminderen van administratieve lasten van gemeenten en aanbieders. Het gaat om de volgende taken en opgaven:

- Maatwerkvoorzieningen voor Wmo en Jeugd en de JB/JR-taken: beleid, inkoop, contractmanagement en sturing. De regionale samenwerking richt zich op het beschikbaar stellen van maatwerkvoorzieningen Jeugd en Wmo. Hieronder vallen zowel de beleidsmatige kant van de inkoop als de contractering, het contractmanagement en het toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid. Het regionale programma Sturen op kosten is opgezet. Daarin worden de volgende onderwerpen behandeld:
  1. Regiovisie Jeugd en Wmo (Norm voor Opdrachtgeverschap);
  2. Inkoop 2023. De overeenkomsten met zorgaanbieders zijn verlengd tot eind 2024. Het rapport Reflectie inkoop Sociaal Domein Bodegraven-Reeuwijk heeft een belangrijke rol gespeeld in de beantwoording van de vragen 'Wat willen we en wat kunnen we met de inkoop van de maatwerkvoorzieningen?' Ook worden interventies ingezet om meer en beter te sturen op de kosten.
  3. Inkoop 2025. Dit vangt in 2022 aan en is gericht op de oriëntatie van een mogelijk nieuw inkoopmodel voor Jeugd en Wmo.
- Samenwerking bij complexe jeugdproblematiek. Bij complexe en weinig voorkomende jeugdproblematiek werken we als regio samen om kennis en ervaring te bundelen in de beoordeling van de ondersteuningsvraag en het zo efficiënt mogelijk benutten van het zorgaanbod, inclusief het verdelen van de schaarste.
- Toegang tot maatschappelijk zorg, op dit moment geregeld en gefinancierd door de gemeente Gouda vanuit haar centrumgemeenterol. Vanaf 2023 (is uitgesteld) vindt landelijk een afbouw plaats van de centrumgemeente-financiering en zal dit naar de afzonderlijke gemeenten komen. De keuze is gemaakt om de toegang voor daklozen- en vrouwenopvang in Gouda te laten. Voor Beschut wonen en Gewoon Thuis is de toegang lokaal en in 2022 zal Beschermd wonen naar ons toekomen.

- Het werken aan regionale gezamenlijke opgaven (programma's) om tot een duurzame inrichting van het zorglandschap te komen.

1. Gewoon Thuis jeugd
2. Jeugdigen beter beschermen
3. Doelgroepenvervoer
4. Maatschappelijke zorg

Sub 1. Binnen actielijn 2 'Gewoon Thuis Jeugd' van het Landelijke Transformatiefonds Zorg worden programma's uitgewerkt gericht op het voorkomen van uithuisplaatsingen. De experttafel en het Team InVerbinding, een multidisciplinair ambulante team, zijn eerder gestarte initiatieven die gericht zijn op het zoveel mogelijk in de thuissituatie bieden van hulp en ondersteuning.

Met InVerbinding is intensief ambulante inzet over de domeinen heen (LVB, GGZ, Jeugd en Opvoedhulp) beschikbaar, met inzet van het eigen netwerk, om uithuisplaatsing te voorkomen dan wel de doorlooptijden bij een uithuisplaatsing te verkorten. Om nog meer zicht te krijgen op wat werkt neemt de regio deel aan een actiegericht onderzoek via ZonMW. Binnen het onderzoek 'De specialist dichtbij' vergelijken we InVerbinding met integrale teams in andere regio's, zoals Haaglanden en Holland Rijnland. De deelresultaten worden doorgenomen met zorgprofessionals, managers, onderzoekers en gemeenten om op deze manier gedurende het onderzoek van elkaar te leren.

Daarnaast worden er grote stappen gezet met de Pilot Ambulante specialistische jeugdhulp Thuis (PAST). PAST is een samenwerking tussen de zorgaanbieders ASVZ, Enver en Impegno. Zij hebben samen met het Expertiseteam Complexe Zorg, de verwijzers Jeugdbescherming West en de Sociale Teams in Midden-Holland, de handen ineengeslagen. Het doel: verbetering realiseren in het zorgaanbod voor de gezinnen met complexe problematiek.

Vanaf september is de verblijfstafel gestart. Partners bij de verblijfstafel zijn Horizon, Schakenbosch, Enver, Youz en Curium. Alle verblijfsvragen (met uitzondering van pleegzorg) worden bij de verblijfstafel samen met de verwijzer besproken, om zo tot een best passende oplossing te komen. De verblijfstafel richt zich op het bieden van een verblijfsplek waar nodig maar heeft ook een duidelijke focus op het zoveel mogelijk bieden van een alternatief in de thuisomgeving als alternatief voor verblijf.

Sub 2. Binnen actielijn 5 'Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt' van het Landelijk Transformatiefonds Zorg voor de Jeugd is door de gemeenten in de regio Midden-Holland ingezet op het effectiever samenwerken in de Jeugdbeschermingsketen.

In 2020 zijn o.a. twee externe onderzoeken naar de doorlooptijden en klantreizen in de jeugdbeschermingsketen uitgevoerd door bureaus Van Montfoort en Movisie. Deze conclusies en aanbevelingen van de onderzoeken vormen de basis voor de opzet van de werkwijze teammodel. Deze werkwijze (een pilot) wordt uitgerold in Bodegraven-Reeuwijk en heeft als doel patronen van onveiligheid binnen gezinnen duurzaam te doorbreken door medewerkers van de Gecertificeerde Instelling, Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming voor een aantal uur per week te laten aansluiten in het sociaal team. Dit team van professionals gaat gezamenlijk en samen met gezinne complexe casuïstiek aanpakken. In september is de projectgroep van de werkwijze teammodel - bestaande uit medewerkers uit het sociaal team, Jeugdbescherming West, William Schrikker Groep, Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming, jeugdbeschermingstafel en ervaringsdeskundigen, gestart met de voorbereidingen van deze nieuwe werkwijze. Vanaf maart 2021 gaan zij ervaringen opdoen met wat wel en wat niet werkt.

Andere projecten binnen actielijn 5 zijn:

Scheiden zonder Schade

Vanuit het landelijk programma Scheiden zonder Schade zijn de afgelopen periode verschillende ontwikkelingen geweest:

1. Er wordt een Digitaal Plein ontwikkeld waar ouders en jeugdigen op een toegankelijk en betrouwbare wijze alle informatie kunnen vinden betreffende het scheidingsproces.
2. Er zijn diverse onderzoeken gedaan in opdracht van het Ministerie. Zo is er onderzoek gedaan naar de maatschappelijke kosten van scheidingen, naar vormen van triage bij complexe scheidingsproblematiek en naar de ervaringen en behoeften van ouders in scheiding.
3. Het NJI heeft een aangepaste Richtlijn Scheiden gepubliceerd.
4. Er gaat een aantal gemeentes van start met de pilot gezinsvertegenwoordiger (zie hieronder).
5. In de regio's Haaglanden, Holland Rijnland en Midden-Holland is een uitvraag gedaan onder lokale teams naar welke behoeften er zijn op het gebied van deskundigheidsbevordering en ondersteuning op het gebied van scheiden. In onze regio blijkt dat wanneer lokale teams te maken krijgen met scheidende ouders dit eigenlijk altijd ingewikkeld en tijdrovend is. Er is veel kennis aanwezig op het gebied van scheidingen, maar er is wel behoefte aan kennis en/of vaardigheden over hoe om te gaan met conflictscheidingen. Deze zijn erg tijdrovend.

Startblokgelijkheid

Samen met scholen en andere samenwerkingspartners wordt de komende jaren blijvend gewerkt aan het bieden van gelijke kansen voor onze jongste inwoners waarbij de scheidslijnen tussen passend onderwijs en Jeugdwet scherper worden gemaakt. Scholen geven aan de grootste meerwaarde te ervaren aan uitbreiding en bestendiging van het schoolmaatschappelijk werk. Voor wat betreft de ontwikkeling van startblokgelijkheid wordt aansluiting gezocht bij de routekaart Sociaal Domein.

Ook is er behoefte aan meer verbinding met de rechtbank bij gezag- en omgangsvragen.

6. Voor de zomer hebben de verschillende sociaal teams in Midden-Holland uitgewisseld welk aanbod lokaal en/of regionaal beschikbaar is op het gebied van scheiden en waar behoefte is dit aanbod uit te breiden.

Begeleide omgangsregeling Humanitas

Begin 2020 is Humanitas gestart met de uitvoering van de Begeleide Omgangsregeling (BOR). Door deze inzet worden ouders die gaan scheiden of al langere tijd uit elkaar zijn geholpen om op een goede manier de omgangsregeling vorm te geven en uit te voeren. Het doel is dat de ouders er met ondersteuning van een onafhankelijke vrijwilliger zelfstandig uit komen, zodat er geen strijd meer ontstaat over de omgang.

Sub 3. Het doelgroepenvervoer is in kwalitatief opzicht in het afgelopen jaar in een wat rustiger vaarwater terecht gekomen. Na de afwikkeling van de perikelen rondom het faillissement van een aanbieder is een doorstart gemaakt en is gedrukt op verbetering van kwaliteit. Echter moet worden geconcludeerd dat 2020 vooral in het teken heeft gestaan van de gevolgen van Corona. Door sluiting van de scholen en de maatschappelijke lockdown is het doelgroepenvervoer in het tweede kwartaal en ook in het vierde kwartaal van 2020 nagenoeg stil komen te liggen. Voor de zomer is bij de start van de scholen het leerlingen-vervoer in goed overleg weer opgestart. Het gebruik van het vraagafhankelijk vervoer (Groene Hart Hopper) is in heel 2020 niet meer op het oude niveau gekomen. Deze is ongeveer gehalveerd. Verder is in 2020 gewerkt aan een nieuwe aanbesteding voor het doelgroepenvervoer per 1 augustus 2021. Door beide vervoersstromen tegelijkertijd in de markt te zetten wordt gestreefd naar een verdere synergie.

Startblokgelijkheid

Samen met scholen en andere samenwerkingspartners is gewerkt aan het bieden van gelijke kansen voor onze jongste inwoners waarbij de scheidslijnen tussen Passend Onderwijs en Jeugdwet scherper is gemaakt.

<p><i>Burgerschap</i> Om inwoners die nieuw zijn in onze gemeente versneld te laten inburgeren wordt in 2020 verder gewerkt aan Burgerschap. De samenwerking tussen Ferm Werk, SAM Welzijn, de taalscholen en vluchtelingenwerk is hierbij essentieel. Ferm Werk neemt hierin in 2020 een meer leidende rol, dit mede in het licht van de voorbereiding op de wetswijziging op de inburgeringswet.</p> <p><i>Armoede en schuldhulpverlening</i> Het armoedebeleid wordt verder vorm gegeven. Een belangrijke doelstelling is dat al onze inwoners kunnen voorzien in hun dagelijks levensonderhoud en toegang hebben tot sport, onderwijs en cultuur. We willen voorkomen dat kinderen in onze gemeente in armoede opgroeien.</p>	<p><i>Burgerschap</i> Via de ketenoverleggen o.l.v. FermWerk die in 2020 hebben plaatsgevonden is de afstemming en samenwerking voor versneld burgerschap verder gemonitord en uitgewerkt. De coronacrisis heeft een negatieve impact gehad op het realiseren van vrijwilligerswerk en activiteiten waarbij taal en participatie centraal staan. De gemeente is eind 2020 aangesloten bij de regionale aanbesteding en voorbereiding op de nieuwe wet inburgering per 2022.</p> <p><i>Armoede en schuldhulpverlening</i> In 2020 is het beleidsplan schuldhulpverlening en armoede vastgesteld. In het laatste kwartaal zijn de verdere stappen gezet om vroegsignalering binnen de gemeente verder vorm en inhoud te geven.</p>
<p>Onderwijs Een duurzaam en bestendig onderwijs is een basisrecht voor onze inwoners. Als gemeente staan we voor goede huisvesting van onze scholen en gaan we in gesprek met scholen over muziekonderwijs.</p> <p><i>Onderwijshuisvesting</i> In januari 2019 is aan de raad het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs voor onze scholen voorgelegd. De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting. Deze bestaat onder andere uit de bekostiging van nieuwbouw, vervangende nieuwbouw of renovatie van schoolgebouwen. Met een onderwijshuisvestingsprogramma wordt een bredere integrale afweging gemaakt over het beschikbaar stellen van (financiële) middelen. De verwachting is dat er met name in de jaren 2025 en 2026 flinke investeringen moeten worden gedaan om goede huisvesting voor de scholen te blijven waarborgen.</p> <p>Juli 2019 is de nieuwe Verhoeff-Rollmanschool opgeleverd. Voor school (en gymzaal) De Brug in Nieuwerbrug wordt samen met betrokken partijen uit Nieuwerbrug doorgewerkt aan de locatiestudie. Daarbij worden, gelet op de te verwachten maatschappelijke en exploitatieve meerwaarde, ook de combinatie mogelijkheden van de gymzaal met het Wierickehuis onderzocht. Ook de Da Costa school is op relatief korte termijn aan vernieuwing toe. De huidige locatie van de Verhoeff Rollmanschool zal eerst tijdelijk dienstdoen als opvanglocatie voor de Da Costa school (en andere huisvestingsvraagstukken op het gebied van onderwijs en (kinder/peuter/buitenschoolse) opvang), maar verdient daarna een passende herontwikkeling.</p>	<p>Onderwijs</p> <p><i>Onderwijshuisvesting</i> Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs uit 2019 vormt het beleidskader voor de onderwijshuisvesting. De gemeente heeft hiervoor een wettelijke zorgplicht, bestaande uit onder andere de bekostiging van nieuwbouw, vervangende nieuwbouw of renovatie van schoolgebouwen. In 2020 zijn nieuwe leerlingenprognoses opgesteld. Deze benutten we om te bezien of en op welke punten een update van het IHP gewenst is.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor school en gymzaal De Brug in Nieuwerbrug is in januari 2020 krediet beschikbaar gesteld. Voor het kinderopvangdeel is nog geen krediet verstrekt: in de eerste helft van 2020 en in het derde kwartaal is onderzocht dat op andere wijze te financieren. Gericht op het (oriënterend) met de raad in gesprek komen over de wijze van financiering van het kinderopvangdeel (in 2021). Najaar 2020 zijn ook de gesprekken gestart met het schoolbestuur over inrichting van het project, waarbij naast een mogelijke oplossing voor het financieringsvraagstuk kinderopvangdeel, ook het (evt. gecombineerd) bouwheerschap, de aanpak en planning en een overeenkomst tussen gemeente en schoolbestuur (o.b.v. de Verordening Onderwijshuisvesting) een belangrijk thema is. • Voor de Willibrord-Milandschool zijn in 2020 opties onderzocht voor de benodigde aanvullende tijdelijke huisvesting. Deze zijn in voorbereiding genomen en via een apart raadsbesluit voorzien van krediet.

Muziekonderwijs

Met de resultaten van de in 2019 gestarte pilot muziekonderwijs wordt in 2020 in samenwerking met Het Evertshuis, de scholen en muziekdocenten een structureel aanbod samengesteld.

Voortgezet onderwijs

In 2020 wordt onderzocht of het mogelijk is te komen tot de realisatie van voortgezet onderwijs binnen de gemeente.

- Voor de vernieuwing van de Da Costaschool zijn in 2020 nog geen verdere stappen gezet. Wij voorzien dit in 2021.
- Voor het gebied Broekvelden/Vromade, met de daar gelegen scholen Vogelnest, Speel- en Werkhoeve en de Goede Herderschool, is in 2020 een voorbereidingskrediet verstrekt voor een nota van uitgangspunten voor het totale gebied. Nieuwbouw van deze scholen is in 2025/2026 voorzien.
- Eventuele aanvullende investeringen voor kinderopvang (of de totstandkoming van integrale kindcentra) vallen buiten de gemeentelijke wettelijke taak en zijn nog niet voorzien in het Integrale Huisvestingsplan Onderwijs. Omdat dit op diverse, hiervoor genoemde locaties speelt en kan gaan spelen (De Brug, Da Costaschool, Junis e.o. Dronenplein, scholencluster Broekvelden), is in 2020 begonnen met de formulering van en afstemming over dit aanvullende beleid. Wat betreft de financiering hebben we een aanzet voor dit beleid gevonden in het stapsgewijs onderzoeken of en op welke wijze andere partijen in staat zijn te investeren in (delen van) IKC's, zoals private partijen (beleggers, kinderopvangorganisaties) of schoolbesturen.

Muziekonderwijs

In het schooljaar 2019-2020 is gestart met de pilot muziekonderwijs. Het Evertshuis en muziekdocenten hebben een aanbod georganiseerd voor basisscholen. Einde schooljaar is de pilot geëvalueerd en is verzocht om verlenging. Binnen de gemeentelijke Keuzenotitie Begroting 2021 is het budget gehalveerd. We voeren gesprekken over hoe we deze pilot kunnen voortzetten.

Voortgezet onderwijs

Realisatie van voortgezet onderwijs staat vanwege corona *on hold*.

<p>Onderwijsachterstandenbeleid</p> <p>De gemeente is verantwoordelijk voor het onderwijsachterstandenbeleid. Doel van het onderwijsachterstandenbeleid is onderwijsachterstanden, waaronder taalachterstanden, van kinderen vroegtijdig te signaleren en te bestrijden. Dit wordt in onze gemeente vormgegeven door het bieden van voorschoolse educatie (peuteropvang), logopedie, schakelklassen en taalonderwijs (1 jaar les op de taalschool in Gouda). De (G)OAB-bijdrage vanuit het rijk wordt voor onze gemeente lager vanwege de nieuwe berekening die gemaakt wordt vanuit het rijk en ongunstig voor onze gemeente uitvalt. Tegelijkertijd moeten wij vanaf 1 augustus 2020 het aanbod VE voor doelgroeppeuters verruimen van 10 naar 16 uur. Dit brengt een financieel tekort met zich mee waardoor wij samen met aanbieders verschillende mogelijke toekomstgerichte scenario's onderzoeken om 16 uur VE per week in Bodegraven-Reeuwijk te realiseren, inclusief bijpassende subsidiewijze en implementatieplan. Ook dient een nieuwe afweging gemaakt te worden ten behoeve van de besteding van het resterende aanbod ter bestrijding van onderwijsachterstanden. 2020 is ook het jaar waar wij met aanbieders en JGZ het proces van toeleiding en bereik van doelgroeppeuters gaan streamlijnen.</p>	<p>Onderwijsachterstandenbeleid</p> <p>Samen met kinderopvangorganisaties zijn verschillende scenario's voor de invoer van 16 uur voorschoolse educatie (VE) opgesteld en doorgerekend. De verplichting om vanaf 1 augustus 2020 16 uur VE door te voeren is niet gehaald. Kinderopvangorganisaties hebben door COVID-19 te maken gehad met extra taken. Daarom is besloten om op hun verzoek de invoering voor onze gemeente op te schorten tot 1 januari 2021.</p> <p>Tegelijkertijd staat de gemeente voor een bezuinigingsopdracht. Met ongeveer dezelfde Rijksbijdrage moet onze gemeente 16 uur VE-aanbod realiseren in plaats van 10 uur. Een bezuiniging is gerealiseerd op logopedie. Gedurende het traject om 16 uur te kunnen realiseren bleek dat onvoldoende zicht is op het aantal kinderen dat in aanmerking komt voor VE en op de manier waarop er geïndiceerd wordt. We hebben een traject doorlopen om inzicht te krijgen in de procedures voor indicatie en registratie. Dit heeft een werkdocument opgeleverd. Een werkgroep VE is samengesteld bestaande uit kinderopvangorganisaties, bureau Bousa, GGD en gemeente. Op termijn wordt vertegenwoordiging vanuit scholen hieraan toegevoegd.</p>
<p>Bibliotheekwerk</p> <p>In het raadsprogramma 'Samen Duurzaam Gezond' zijn taal- en leesvaardigheid als speerpunt benoemd. De bibliotheek heeft hierin een belangrijke rol, onder andere via het openen van schoolbibliotheken. De afgelopen jaren heeft de bibliotheek hiermee een start gemaakt. De ervaringen zijn positief. Het aantal jeugdleden en uitleningen is fors gestegen in scholen met een eigen bibliotheek. Het openen van extra schoolbibliotheken leidt echter wel tot stijgende kosten voor de bibliotheek. Gezien de positieve ervaringen is de ambitie wel om de ingezette beleidslijn door te zetten binnen de financiële mogelijkheden. Dit betekent ook dat kritisch zal worden bekeken waar kosten kunnen worden bespaard.</p>	<p>Bibliotheekwerk</p> <p>Binnen de beperkende maatregelen heeft de bibliotheek in 2020 alles in het werk gesteld om met name kwetsbare doelgroepen en jeugd zoveel mogelijk van boeken blijven te voorzien tijdens de lockdownperiodes. Zo zijn onder andere alle 70 plusleden gebeld met de mogelijkheid om boeken thuisbezorgd te krijgen en zijn reserveer- en afhaaldiensten georganiseerd. Dat hier grote behoefte aan is, blijkt uit het grote aantal bezoekers van maar liefst vijfhonderd in Bodegraven op de dag voor ingang van de tweede lockdown (14 december 2020). Verder is een digitale omgeving voor taalleerders en jeugd opgezet. Dit heeft bijgedragen aan het behoud van contact met deze doelgroepen.</p> <p>Door scherp op de kosten te letten heeft de bibliotheek daarnaast de mogelijkheid gezien een nieuwe schoolbibliotheek te openen op de Milandschool in De Meije.</p>
<p>Sport</p> <p>Het college komt met een brede visie op sport waarbij de verbinding wordt gemaakt met andere domeinen zoals zorg, welzijn, gezondheid en openbare ruimte. Daartoe wordt – ondersteund met rijksmiddelen gericht op een lokaal sportakkoord – gewerkt aan een visie en uitvoeringsprogramma op sport & bewegen, welke voorzien is</p>	<p>Sport</p> <p>De visie Sport & Bewegen 'Kom in beweging' en het daarbij horende uitvoeringsprogramma, zijn in het voorjaar 2020 afgerond en met de raad besproken. Vervolgens is ook het sportakkoord dat hierop is gebaseerd gesloten met een groot deel van alle verenigingen en organisaties. Daarna is vanuit die verenigingen een stuurgroep gevormd die met elkaar de</p>

(eind) dit jaar / begin volgend jaar te presenteren. Er wordt zowel aansluiting gezocht bij het nationale sport- als het nationale preventie akkoord. Het gaat om een uitvoeringsprogramma waarbij te denken valt aan zaken zoals:

- Jongeren op Gezond Gewicht, rookvrije kantines en campagnes m.b.t verstandig alcoholgebruik
- Bevorderen van bewegen in de openbare ruimte zoals een beweegvriendelijke openbare ruimte, Cruiffcourts et cetera
- Verbinden van bewegen en beweegaanbod met het onderwijs
- Doelgroepgericht beweegaanbod
- Faciliteren van verenigingen in de ontwikkeling van professionalisering van de vrijwilligerswerkzaamheden en in verbindingsmogelijkheden met andere partners.

Daarnaast is het uitgangspunt te komen tot een nieuw beleid en een passende organisatie van de buitensport. Hieraan wordt met veel enthousiasme door de betrokken verenigingen en stichtingen, onder leiding van een onafhankelijk procesbegeleider, gewerkt. De procesbegeleider streeft er naar om eind van dit jaar een concept plan aan het college en de raad te presenteren. Hierna zal het plan (volledig ontwikkeld door de verenigingen) ambtelijk worden getoetst aan de gemeentelijke (financiële) kaders.

Over de eventuele verplaatsing van het hockeyveld van Bodegraven naar Reeuwijkse Hout, loopt het proces nog om zo mogelijk nog in 2019 tot een besluit over het vervolg en de fasering te komen.

Speerpunten in 2020 zijn:

- afronden en vaststellen van de brede visie op sport & bewegen en het maken van een start met het uitvoeringsprogramma sport & bewegen
- vormgeven van het nieuwe beleid plus organisatie voor de buitensport
- renovaties van diverse sportvelden/accommodaties (2 hockeyvelden, atletiekbaan incl. kunstgrasveld en kledkamers RVC) duurzaamheidsinvesteringen door de sportclubs, mede gefaciliteerd door de klimaatcoöperatie.

uitvoeringsagenda de komende jaren tot uitvoer gaat brengen. In 2020 hebben we onder meer een fysiek en digitaal sportloket ontwikkeld. Dit wordt door de buurtsportcoaches beheerd. Het digitale sportloket wordt in het eerste kwartaal 2021 uitgerold. Organisaties en verenigingen kunnen zich daar presenteren en aangeven wat zij kunnen betekenen voor de inwoners. Er is veel inzet gedaan door de buurtsportcoaches om iedereen in beweging te krijgen tijdens de *lockdowns* en er zijn materialen aangeschaft voor de op te richten sport-o-theek. Doordat er fysiek vele activiteiten niet door konden gaan was er geld beschikbaar om hier nog in 2020 mee te starten. In 2021 wordt ook het preventieakkoord toegevoegd aan het sportakkoord.

Daarnaast is een aantal sessies georganiseerd over open sportparken. In maart 2020 is hier een start mee gemaakt. Open sportparken is een speerpunt van het Lokaal Sportakkoord. Het beoogt meer mogelijkheden tot bewegen op de sportparken door andere gebruikers dan de vaste vereniging. De sportparken worden daarmee toegankelijker voor nieuwe doelgroepen en dus een breder publiek. De verenigingen gaan in 2021 aan de slag met het uitwerken van ideeën om hun sportpark meer te openen en samenwerkingsverbanden aan te gaan binnen het Sociaal Domein. Ook de buurtsportcoaches zullen hier hun aandeel in nemen. In november is met alle buitensportverenigingen een inspiratiesessie gehouden. Zodra de coronamaatregelen het toelaten gaan de verenigingen hier actief mee aan de slag.

In oktober 2020 is het raadsbesluit genomen inzake de harmonisatie van de buitensport in de vorm van het nieuwe beleid daarvoor. Sinds half 2020 wordt er met de verenigingen gewerkt aan de uitwerking hiervan in een beheersorganisatie voor de buitensport.

Voor de sportveldenzone Bodegraven en de samenhang daarvan met het hockeycomplex Reeuwijkse Hout, zijn er ook stappen gezet in 2020:

- Allereerst is eind 2019 besloten de planvorming voor de realisatie van het derde hockeyveld bij Reeuwijkse Hout uit te stellen. Reden hiervoor zijn de omvangrijke kosten en de te beperkte financieringsbijdrage daaraan door de vereniging. Ook de opstelling van betrokken stakeholders zoals provincie en Groenalliantie speelt een rol.
- Er is vervolgens een visie op de sportveldenzone in Bodegraven ontwikkeld. Deze is oriënterend met de raad besproken.
- Er zijn voorbereidingen getroffen voor de uitvoering van fase 1 van deze visie (het ombouwen van het hockeyveld tot voetbalveld waar zowel Esto, Rohda '76 als VV Bodegraven gebruik van kunnen maken). Hierbij worden ook de noodzakelijke renovaties aan de korfbalvelden meegenomen.

	<ul style="list-style-type: none"> Het college heeft echter in afwijking van de visie eind 2020 wel besloten om het voetbalveld van VV Bodegraven nog níet om te bouwen tot hockeyveld. Dientengevolge loopt hierover nog een gesprek met de vereniging en worden er eerst nog enkele oplossingsrichtingen beschouwd. <p>Tot slot zijn in 2020 diverse renovaties van sportvelden opgeleverd, zoals de hockeyvelden in Reeuwijkse Hout, de velden en kleedkamers bij RVC'33, het grasveld van CVC en is de eerste fase van de renovatie van de Atletiekbaan uitgevoerd. De tweede fase (het aanbrengen van de top laag) zal in het voorjaar van 2021 uitgevoerd worden.</p>
<p>Nieuwbouw zwembad In november 2017 heeft de gemeenteraad unaniem besloten tot nieuwbouw van het zwembad. Na een succesvolle aanbesteding voor de bouw en het ontwerp van het zwembad is de opdracht eind augustus 2018 aan een aannemer en architect gegund. Dit betekent dat volgens planning de bouw is gestart en de oplevering wordt verwacht in november 2020.</p>	<p>Nieuwbouw zwembad Het nieuwe binnenbad is opgeleverd en per 1 september 2020 in gebruik genomen. Conform planning zal in de periode september 2020 t/m april 2021 het buitenterrein vernieuwd worden. De ingebruikname van het totale nieuwe sportcentrum staat gepland in begin mei 2021.</p>
<p>Gemeentelijk vastgoed Gemeentelijk vastgoed is een 'middel' om andere gemeentelijke doelen te faciliteren. Binnen de gemeentelijke vastgoedportefeuille streven we naar duurzame gebouwen, met een duurzame gebruiksfunctie binnen een duurzame exploitatie. Met de uitwerking van de groene meerjaren onderhoudsplannen (GMJOP'S) in 2019 is de basis gelegd voor verduurzaming van al het gemeentelijk vastgoed, waaronder de sporthallen, gymzalen en het culturele vastgoed. Hierbij is het uitgangspunt dat al het vastgoed in eigendom van de gemeente in 2035 klimaatneutraal is.</p>	<p>Gemeentelijk vastgoed Samen met alle in- en extern betrokken partners hebben we in kaart gebracht hoe wij als gebouweigenaar op een doelmatige en effectieve manier de verduurzamingsdoelstellingen willen realiseren. Om deze doelstellingen te halen is een onderscheid gemaakt tussen <i>quick wins</i> en vervangingsinvesteringen op natuurlijke momenten. In de praktijk komt dit erop neer dat investeringen met een terugverdientijd tussen de nul en tien jaar eerst zijn uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn het vervangen van traditionele verlichting door ledlampen met bewegingsmelders, aanschaf van waterbesparende douchekoppen, plaatsing van zonnepanelen (via Zon op Bodegraven-Reeuwijk, geen investeringskosten) en vervanging van kozijnen met enkelglas. Daarnaast heeft COVID-19 invloed gehad op de uitvoering van plannen in 2020. We hebben de bestaande ventilatiesystemen geïnventariseerd en daaruit is gebleken dat wij deze op twee locaties moeten verbeteren. De systemen worden vervangen en/of uitgebreid. Hierbij is gekozen voor de meest duurzame economische oplossing. Op dit moment ligt gemeentelijk vastgoed op koers om in 2035 energie- en klimaatneutraal te zijn.</p>
<p>Verbonden partijen</p>	<p>Verbonden partijen</p>

Ferm Werk

Ferm Werk voert namens de gemeente Bodegraven-Reeuwijk de participatiewet uit. Ten behoeve van deze uitvoering is de verordenende bevoegdheid op het gebied van de participatiewet gemandateerd aan Ferm Werk.

De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG)

De RDOG voert namens de gemeente de opgedragen taken als gevolg van de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid en de aan de gemeente opgedragen taken als gevolg van de Wet Kinderopvang uit. Ook draagt de RDOG zorg voor het ambulancevervoer.

Ferm Werk

Ferm Werk voert namens de gemeente Bodegraven-Reeuwijk de participatiewet uit. Ten behoeve van deze uitvoering is de verordenende bevoegdheid op het gebied van de participatiewet gemandateerd aan Ferm Werk. Daarnaast is FermWerk voor 2020 ook de instantie geweest die voor ons de speciale regelingen in het kader van COVID-19 heeft uitgevoerd.

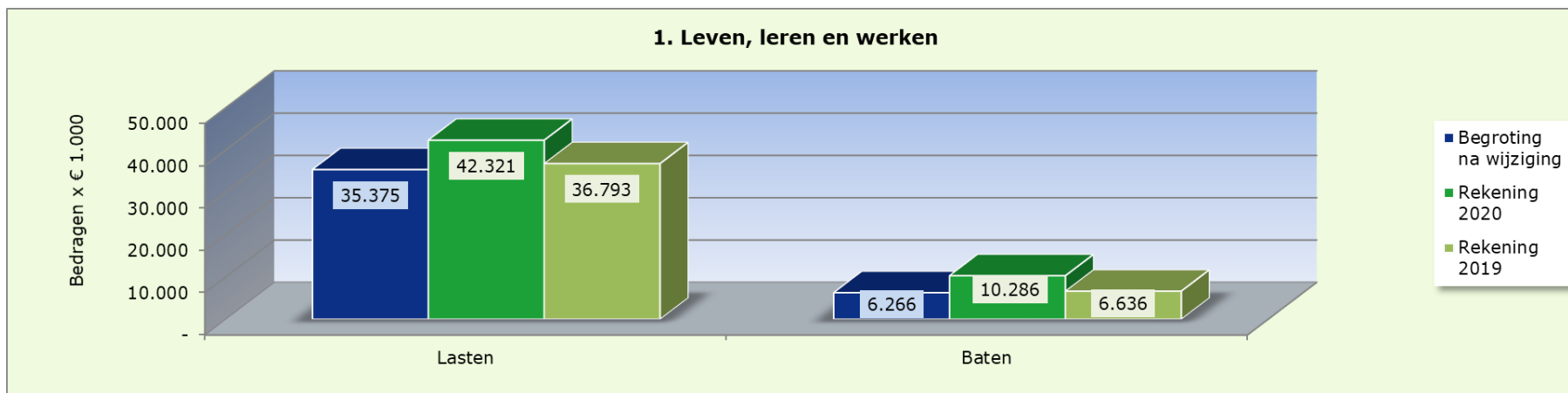
Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG)

De RDOG voert namens de gemeente de opgedragen taken als gevolg van de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid en de aan de gemeente opgedragen taken als gevolg van de Wet Kinderopvang uit. Door COVID-19 zijn aangepaste afspraken gemaakt. Uitgangspunt blijft dat voldaan wordt aan wet- en regelgeving, maar bij inspectie wordt rekening gehouden met de gevolgen van de coronacrisis. Een opvangorganisatie dient hierbij voldoende argumentatie en onderbouwing te geven. Daarbij moet aannemelijk gemaakt zijn dat alle mogelijke acties zijn uitgezet om wel te kunnen voldoen aan wet- en regelgeving. Ook draagt de RDOG zorg voor het ambulancevervoer.

Het financiële kader

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2020	Vershil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 35.202	- 35.375	- 42.321	- 6.946 N	- 36.793
Baten	6.181	6.266	10.286	4.019 V	6.636
Totaal Saldo van baten en lasten	- 29.021	- 29.109	- 32.035	- 2.927 N	- 30.157
Mutatie reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	850	939	939	-	1.379
Totaal Mutatie reserves	850	939	939	-	1.379
Resultaat	- 28.171	- 28.170	- 31.096	- 2.927 N	- 28.778

Programma 2 – Wonen en Leefomgeving @ Bodegraven-Reeuwijk

Onderwerpen

Programma 2 van dit jaarverslag bevat de thema's wonen en leefomgeving. Binnen deze thema's zijn de volgende onderwerpen opgenomen:

- Woningbouwprojecten
- Bestemmingsplannen
- Volkshuisvesting
- Duurzaamheid
- Openbare Ruimte en Riolering
- Verkeer en vervoer

In dit programma worden eerst kort de doelstellingen van de gemeente benoemd. Deze doelstellingen zijn uitgewerkt in de projecten, programma's en opdrachten.

Gerealiseerde doelstellingen

Binnen het programma 2 zijn de volgende doelstellingen geformuleerd.

- Routekaart klimaatneutraal Bodegraven-Reeuwijk 2035
- Bevorderen van de afzet van de woningbouwprojecten in onze gemeente
- Regeldruk van de gemeente minimaliseren
- Veilige woon- en leefomgeving in onze gemeente waarborgen
- Meer participatie in het onderhoud van de openbare ruimte
- Duurzaam afval inzamelen in onze gemeente
- Inzetten op 'slimme' investeringen

Deze doelstellingen vallen uiteen in diverse projecten, opdrachten en processen:

Projecten, opdrachten en processen

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling en stand van zaken aangaande de projecten, opdrachten en processen die binnen dit programma zijn opgenomen. De tekst uit de eerste kolom betreft de tekst zoals die in de begroting 2020 is opgenomen. In de tweede kolom wordt de beleidsrealisatie weergegeven.

Omschrijving	Realisatie
<p>Wonen</p> <p>In 2015 is de eerste woonvisie Bodegraven-Reeuwijk 2015-2020 opgesteld. Deze visie is in 2019 aan actualisatie toe. Er zijn drie verschillende ontwikkelingen die nauw samenhangen met het opstellen van de gemeentebrede woonvisie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De afronding van de regionale woonvisie in 2019; 2. De ambitie om samen met inwoners dorpsvisies op te stellen. 3. De start van een proces om te komen tot een toekomstvisie: Wat voor gemeente willen we zijn? Dit raakt tevens het toekomstige grondbeleid. <p>Ondertussen is een plan van aanpak voor de woonvisie opgesteld en via een RIB aan de raad gestuurd. In aansluiting op het raadsprogramma gaat het plan van aanpak uit van een meer dorpsgerichte benadering van de woonvisie. Dit heeft gevolgen voor zowel het proces als de opzet van de woonvisie. In het proces van het opstellen van de woonvisie spelen bijeenkomsten per dorp over de toekomst van het wonen een centrale rol. Doel van de bijeenkomsten is om een duidelijk beeld te krijgen waar volgens de inwoners de accenten moeten liggen in het woonbeleid voor het dorp. In de opzet van de woonvisie komt dit terug door na een gemeentebreed deel het woonbeleid per dorp te schetsen. Ons streven is om medio 2020, binnen de kaders van het huidige beleid van regio en provincie, een breed gedragen woonvisie te hebben, die eind 2020 ook vertaald is in uitvoerbare prestatieafspraken met corporaties en huurdersverenigingen. De geactualiseerde woonvisie is een van de bouwstenen voor de toekomstvisie.</p>	<p>Wonen</p> <p>Op 25 november 2020 heeft de gemeenteraad unaniem de <i>Woonvisie Bodegraven-Reeuwijk 2021-2025, een groot gevoel voor urgentie</i> vastgesteld. De woonvisie kent vier hoofdlijnen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bouwen aansluitend op de verschillen: per dorp leggen we andere accenten in het woonbeleid 2. De juiste woningen ... een eigen stek: we voeren meer regie op het woningbouwprogramma 3. Verbouwen = bouwen: we hebben meer aandacht voor de bestaande woningvoorraad 4. Meer dan alleen wonen: we zetten in op meer integratie van wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid <p>De woonvisie is een van de bouwstenen voor de dorpsvisies en de toekomstvisie.</p> <p>Voor de prestatieafspraken met corporaties zie onder 'sociale woningbouw'.</p>

<p>Huisvesting arbeidsmigranten</p> <p>In het voorjaar 2019 is een nieuwe start gemaakt met het thema huisvesting arbeidsmigranten. Uitgangspunt hierbij is om open en transparant met de inwoners en de raad te komen tot een integrale oplossing. Om dit proces in goede banen te leiden is een externe, onafhankelijke projectleider gevonden. Onder aansturing van deze projectleider wordt de komende periode het proces opnieuw opgepakt. Belangrijk hierbij is dat er een constructieve verbinding gelegd gaat worden met de inwoners. Allereerst moet er een goede afwikkeling komen van het gelopen proces. Als dit deel afgesloten is kan gezamenlijk gezocht worden naar een integrale oplossing om te komen tot veilige en legale huisvesting. Tot deze oplossing er is zal door handhaving toezicht worden gehouden op de leefbaarheid van de situatie.</p>	<p>Huisvesting arbeidsmigranten</p> <p>Op 30 december heeft de externe procesbegeleider het rapport <i>Kaders en oplossingsrichtingen voor de huisvesting van arbeidsmigranten</i> opgeleverd. Dit rapport is het resultaat van een uitgebreid proces met belanghebbenden (bewoners, werkgevers, uitzendbureaus, huisvesters, Poolse gemeenschap). De gemeenteraad zal (mede) op basis van dit rapport kaders moeten vaststellen voor de huisvesting en de vervolgstappen moeten bepalen.</p> <p>In 2020 zijn duidelijke stappen gezet in het verbeteren van de handhaving op slechte/illegale kamerverhuur en in het in samenwerking met uitzendbureaus en pandeigenaren inschrijven van arbeidsmigranten in de BRP. De gemeenteraad wordt regelmatig via raadsinformatiebrieven op de hoogte gehouden van de voortgang hierin.</p>
<p>Toekomstig grondbeleid</p> <p>Door de sterke ambitie op het realiseren van verkopen van grond voor woningbouw raakt de voorraad grond die de gemeente in bezit heeft langzaam op. Om te zorgen dat we ook na 2020 kunnen blijven voorzien in de verwachte vraag naar woningen is het belangrijk dat we hier nu al op inspelen. We vinden het essentieel om voldoende woningen te bieden voor de natuurlijke bevolkingsgroei. Dit betekent dat we ons buigen over het toekomstig grondbeleid van onze gemeente. De keuze is veel breder en zal vaak afhankelijk zijn van de situatie en locatie in de dorpen. Ook worden keuzes ingegeven door het feit dat er meer en meer sprake is van particuliere initiatieven voor met name woningbouw, welke wij uitnodigend tegemoet blijven treden. In 2019 hebben we een vervolg gegeven aan 'the battle of Bodegraven-Reeuwijk' via een uitgebreide toelichting over wonen en projecten en de toekomst, en via de voorbereidingen van de opstart van de toekomstvisie (wat voor gemeente willen we zijn?).</p> <p>Het zijn en blijven van een aantrekkelijke woon- en werkgemeente, hetgeen bijdraagt aan de gemeentelijke en particuliere verkoop van woon- en bedrijfskavels, blijft om promotie van onze gemeente en dorpen vragen zoals afgelopen jaren met diverse aansprekende dorpspromotie activiteiten is gebeurd.</p>	<p>Toekomstig grondbeleid</p> <p>In 2020 is gewerkt aan het proces om te komen tot een toekomstvisie c.q. omgevingsvisie 1.0. Gekoppeld daaraan is ook gewerkt aan vraagstukken m.b.t. toekomstige benodigde uitbreiding(en), zowel wat betreft bedrijventerreinen als woningbouw. In de woonvisie is hierover uitgesproken dat vooral het dorp Bodegraven zich op termijn, na afrondingen van inbreidingen, herstructureringen en transformaties, leent voor eventuele wat meer substantiële uitbreidingen.</p> <p>Een update van de nota grondbeleid is nog niet opgepakt. Deze is eveneens dienstbaar aan toekomstige gebiedsontwikkelingen. We pakken dit op na afronding van de omgevingsvisie 1.0 en na de inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet.</p>

<p>Woningbouwprojecten</p> <p><i>Weideveld – Bodegraven</i></p> <p>In 2019 zijn de eerste van 73 woningen in woonveld 9 opgeleverd en is gestart met het woonrijp maken van de openbare ruimte binnen dit woonveld. De laatste woningen worden in het eerste kwartaal van 2020 opgeleverd, dan wordt ook het woonrijp maken afgerond. Eveneens binnen de openbare ruimte is gestart met de aanleg van 4 bruggen, deze zijn rond de jaarwisseling 2019/2020 gereed en in gebruik voor bewoners. In 2019 is een herziening van het bestemmingsplan Weideveld 2016 in procedure gebracht, de herziening is erop gericht om de resterende woningbouw in woonvelden 3 en 6 mogelijk te maken. Voor de woonvelden 3 en 6 is in 2019 intensief overleg gevoerd met de betrokken ontwikkelaars en woningcorporatie Mozaïek Wonen. Naar verwachting wordt nog in 2019 een overeenkomst gesloten voor de ontwikkeling van circa 95 woningen in woonveld 3. In het eerste kwartaal van 2020 kan dan gestart worden met de bouw van deze woningen. Het streven is om later in 2020 ook te starten met de bouw van circa 95 woningen in woonveld 6, waarin inbegrepen de bouw van 49 sociale huurwoningen. De contractonderhandelingen daarover zijn nog gaande; het streven is deze ultimo 2019 af te ronden.</p> <p><i>Molenzicht – Bodegraven</i></p> <p>Eind 2017 is er een overeenkomst getekend met Heijmans en Mozaïek Wonen over de ontwikkeling en realisatie van het plan. In totaal worden er 84 woningen gerealiseerd. Het plan omvat 29 sociale huurwoningen, 22 woningen in de vrije huursector en 33 grondgebonden koopwoningen. Het benodigde bestemmingsplan is eind 2018 vastgesteld. Inmiddels zijn er voldoende woningen verkocht voor de start van de bouw. In de zomer van 2019 zijn de bouwwerkzaamheden van de eerste fase begonnen. Ontwikkelaar Heijmans zal eind 2019 ook de gronden afnemen voor de tweede fase. De bouw van die woningen start begin 2020. Ook Mozaïek Wonen zal eind 2019 de grond afnemen voor het appartementengebouw. Start bouw is rond november 2019. Alle woningen en appartementen krijgen een warmtepomp en worden derhalve niet aangesloten op het gas.</p>	<p>Woningbouwprojecten</p> <p><i>Weideveld – Bodegraven</i></p> <p>In totaal 18 woningen in woonvelden 9 en 2 zijn opgeleverd. Er zijn vijftien woningen in aanbouw genomen en er zijn 15 bouwkavels uitgegeven. Daarnaast zijn er koop- en realisatieovereenkomsten gesloten voor de ontwikkeling en realisatie van 49 sociale huurwoningen, 31 vrije sector huurwoningen en 81 koopwoningen, allen te realiseren in 2021/2022. De aanleg van 6 openbare bruggen is in 2020 voltooid evenals de aanleg van het centrale fietspad door Weideveld. Daarnaast is in samenspraak met inwoners en wijkteam een ontwerp gemaakt voor de inrichting van de centrale groenzone tussen woonvelden 2 en 5.</p> <p>In december 2020 is gestart met het bouwrijp maken van woonveld 3, dit zal in maart 2021 worden gevolgd door het bouwrijp maken van woonveld 6. Eind december is de realisatie van de twee resterende verkeersbruggen aanbesteed. Het streven is om deze in het derde kwartaal van 2021 op te leveren. Na realisatie van het bovenstaande resteert nog ruimte voor circa 50 woningen in Weideveld, woonveld 6. In 2020 is gestart met de besprekingen voor de invulling hiervan en is door het college een stedenbouwkundige verkaveling vastgesteld.</p> <p><i>Molenzicht - Bodegraven</i></p> <p>De 55 woningen in fase 1 en 2 van het 'Hart van Bodegraven' zijn in 2020 opgeleverd en de openbare ruimte bij de woningen is ingericht. Het complex voor Mozaïek Wonen met 29 energiezuinige sociale huurappartementen wordt in het eerste kwartaal van 2021 opgeleverd.</p>
--	---

De Groendijck Oost – Driebruggen

Het bestemmingsplan voor deze locatie is onherroepelijk. Met het onherroepelijke bestemmingsplan is voldaan aan de voorwaarde om te komen tot een gefaseerde uitgifte en betaling van de bouw kavels per derde kwartaal 2016. De ontwikkelaar heeft de verplichting om alle gronden in maximaal 6 jaarlijkse termijnen af te nemen. De ontwikkelaar heeft inmiddels sloop en sanering binnen het plangebied voltooid en heeft voorbelasting aangebracht. Ontwikkelaar en gemeente onderzoeken de mogelijkheden van een beperkte wijziging/uitbreiding van het exploitatiegebied ten behoeve van een andere verkaveling (uitbreiding zuidwaarts en opheffen enkele kavels aan de westelijke zijde van het plan). Mogelijk gaat dit leiden tot een allonge op de overeenkomst en een gewijzigde grondexploitatie. Het behorende bestemmingsplan om deze uitbreiding mogelijk te maken is in ontwerp gereed en zal verder in procedure gaan (zo mogelijk eind 2019 dan wel begin 2020) in het geval er overeenstemming is bereikt tussen ontwikkelaar en gemeente over het gewijzigde plan. De verkoop van de woningen van de eerste fase is voorspoedig gegaan. Ontwikkelaar wenst in september 2019 te starten met de bouw van de eerste woningen behorende tot fase 1. Onderdeel van deze eerste fase zijn ook enkele sociale en middeldure huurwoningen voor Woningbouwvereniging Reeuwijk. Gemeente en ontwikkelaar verwachten eind 2019 uitsluitsel te kunnen geven over eventuele planuitbreiding in de vorm van een getekende allonge op de overeenkomst.

Achter de Boerderij – Reeuwijk Dorp

Het betreft een ontwikkeling waarbij de marktpartij de woningen vermarkt en ook de openbare ruimte aanlegt. In 2019 is met name gewerkt aan planontwikkeling, het vaststellen van een bestemmingsplan ten behoeve van de woningbouwontwikkeling verschuift daardoor naar 2020.

Reesvelt II – Reeuwijk Dorp

In de periode november 2018 – juni 2019 is de voorbelasting voor de gehele woningbouwlocatie aangebracht. Naar verwachting is rond de zomer van 2020 de ondergrond zodanig ingeklonken dat gestart kan

De Groendijck Oost – Driebruggen

De eerste fase woningen van het plan zijn inmiddels samen met een kerkgebouw en een speeltuin gerealiseerd. Voor het resterende deel van deze woonwijk hebben de ontwikkelaar en gemeente de mogelijkheden onderzocht van een beperkte wijziging/uitbreiding van het exploitatiegebied. De gemeente en ontwikkelaar zijn beland in de fase waarin zij overeenstemming wensen te bereiken over de randvoorwaarden m.b.t. deze uitbreiding waarna de allonge op de huidige overeenkomst kan worden afgerond en ondertekend. Vervolgens kan het bestemmingsplan worden afgerond en in procedure gebracht (verwachting 2021).

Achter de Boerderij – Reeuwijk Dorp

In 2020 heeft de contractpartij een wijziging van de scope voorgesteld die samenhangt met het hieraan gekoppelde en naastgelegen private project St Catharina. Daardoor is de planvorming flink teruggeworpen omdat er hierdoor een nieuwe ontsluitingsmogelijkheid van de locatie Achter de Boerderij nodig was. Met name is ingezet op draagvlak daarvoor bij de provincie. Dit alles heeft voor forse vertraging gezorgd. Ook al omdat deze insteek contractueel impact heeft.

Reesvelt II – Reeuwijk Dorp

In 2020 is de bouw gestart van de eerste fase met 54 woningen en deze is goed op stoom gekomen. In het 2^e (gemeentelijke) plandeel is de overeenkomst voor verkoop van de grond gesloten wat een start

worden met de bouw van woningen. Om dit planologisch mogelijk te maken is in 2019 een uitwerking van het bestemmingsplan vastgesteld. De contractonderhandelingen omtrent ontwikkeling en realisatie van het gemeentelijke deel van Reesvelt II zijn nog gaande.

De Oude Tol – Reeuwijk-Brug

Alle woningen op de Moer-, Schaar- en Greidweide zijn opgeleverd. Binnenkort start de bouw van de CPO-woningen evenals de verkoop van 20 havenwoningen aan de Hooiweide. Daarnaast zal een uitwerkingsplan voor de Breevaartzone in procedure gebracht worden.

De Steupel – Reeuwijk-Brug

In het voorjaar van 2019 is gestart met de verkoop van kavels. Als resultaat van bewonersparticipatie is er een wijziging in de fasering aangebracht; deze leidt tot een langere doorlooptijd van het project. In 2019 is gewerkt aan de voorbereiding van het bouwrijp maken van de bouw kavels en is de natuurcompensatie kavel ingericht. Prognose is dat in de 2^e helft van 2020 de eerste kavel wordt uitgegeven.

Zoutman – Reeuwijk-Brug

Om in de komende jaren voldoende ruimte voor bedrijven te creëren zetten we in op uitbreiding ten westen van Zoutman. Deze ontwikkeling biedt ruimte om het oostelijk deel van Zoutman te transformeren naar wonen. Zo geven we een kwaliteitsimpuls aan dit gebied. De verkenning naar de haalbaarheid van de transformatie is half 2019 opgestart.

De Wijde Wiericke – Nieuwerbrug

De Wijde Wiericke wordt gefaseerd ontwikkeld. De noordelijke helft van fase 1 (22 woningen en een huisartspraktijk) is al gerealiseerd en in

verkoop van de 20 woningen eind 2020 heeft mogelijk gemaakt.

De Oude Tol – Reeuwijk-Brug

De CPO-woningen zijn opgeleverd evenals de havenwoningen aan de Hooiweide. In de Breevaartzone liggen de deelplannen 2A, 2B, 3, 4 en de kantoorakavel. Deelplan 2A is opgeleverd. Over de rest zijn in 2020 middels een Addendum op de lopende overeenkomst contractuele afspraken gemaakt. Inmiddels is Deelplan 2B in aanbouw en zijn 3 en 4 in ontwikkeling genomen.

De Steupel – Reeuwijk-Brug

In 2020 zijn 6 kandidaatkopers gestart met de bouwplanontwikkeling op één van de 10 kavels. Om een goede start voor hen mogelijk te maken, is er ingezet op een intensievere begeleiding door het gemeentelijke Kwaliteitsteam. Gedurende het gehele jaar is er inzet geweest op het bezwaar dat ingediend is tegen de aanvraag om omgevingsvergunning voor twee bruggen binnen het plangebied. Dit bezwaar is uiteindelijk begin 2021 ongegrond verklaard. Er kan nog beroep tegen dit besluit ingesteld worden. Eind 2020 is het bestek bouwrijp maken geactualiseerd en heeft het college besloten in 2021 het gehele plangebied bouwrijp te maken.

Zoutman – Reeuwijk-Brug

In 2020 hebben vier gebiedsbijeenkomsten plaatsgevonden, waarin met alle betrokkenen is gezocht naar hoe mogelijke uitbreiding danwel transformatie van het bedrijventerrein eruit zou kunnen zien. Zowel fysieke als programmatische kaders en randvoorwaarden zijn in beeld gebracht, gedeeld en besproken. Tijdens de laatste bijeenkomst in december zijn alle resultaten een laatste maal met de deelnemers besproken en getoetst, waarna deze aan de gemeenteraad kunnen worden voorgelegd.

De Wijde Wiericke – Nieuwerbrug

Fase 2, waarbij door ontwikkelaar Steenvlinder 28 zelfbouwkavels worden gefaciliteerd, zijn inmiddels negentien kavels verkocht en wonen

gebruik. In 2017 is er voor de zuidelijke helft van fase 1 een overeenkomst gesloten met Van Wengerden en Visser voor de realisatie van 18 woningen en het openbare gebied. Deze woningen en de openbare ruimte zijn in 2019 opgeleverd. Voor de naastgelegen fase 2 is in oktober 2017 een overeenkomst getekend met ontwikkelaar Steenvlinder. Het betreft 28 kavels voor (collectief) particulier opdrachtgeverschap. Het perceel is inmiddels in eigendom van Steenvlinder. De (kleine) herziening van het bestemmingsplan is eind 2018 door de raad vastgesteld. Medio 2019 is ongeveer de helft van het aantal kavels verkocht. Enkele zelfbouwers zijn begonnen met de bouwwerkzaamheden. Voor de resterende fasen aan de westzijde van de wijk is een visietraject gaande, waarvoor allereerst definitieve besluitvorming over de precieze locatie in De Wijde Wiericke van school (en eventueel ook gymzaal) de Brug noodzakelijk is. Samen met stakeholders wordt onderzocht of er verbeteringen kunnen worden aangebracht ten opzichte van het uitgangspunt van 2009/2010.

Overige projecten/initiatieven

Naast voornoemde gemeentelijke woningbouwprojecten, lopen er tal van particuliere initiatieven voor woningbouw, dan wel proberen we als gemeente om ontwikkelingen op gang te krijgen, zoals bijvoorbeeld de achterlaatlocatie Francken in Nieuwerbrug, de van Tolstraat locatie in Bodegraven en de locaties van den Ouden Rijn en Versluys zeer nabij het centrum van Bodegraven.

Voormalige timmerfabriek Van den Oudenrijn (Wilhelminastraat/Rijnkade) – Bodegraven

Voor deze complexe binnenstedelijke herstructurering worden momenteel onderzoeken uitgevoerd en een bestemmingsplan voorbereid. Eerder is in raadsinformatiebrief nr. 19 van 2019 het plan toegelicht. Het plan voorziet in 26 woningen, bestaande uit grotendeels grondgebonden- en een aantal sociale huurwoningen. Er wordt een doorsteek gecreëerd richting Oude Rijn vanaf de Wilhelminastraat en extra groene verblijfsruimte en/of parkeren voor de omgeving toegevoegd. Ook biedt het plek aan een nieuw trafohuis van Stedin. Door het omzetten naar een woonbestemming kan de huidige bedrijfsbestemming eindelijk worden beëindigd.

de eerste bewoners in deze fase. Verder zijn vijf kavels onder optie en wordt er voor vier woningen gekeken naar een circulair en duurzaam concept. Voor fase drie en vier is in het visietraject de focus in 2020 gelegd op de definitieve besluitvorming over de precieze locatie van basisschool De Brug. In 2020 is besloten dat De Brug met de gymzaal gebouwd wordt in de Wijde Wiericke. Met dit besluit wordt de verdere visie voor de overige onderdelen fase drie en vier weer opgepakt. Als voorbereidende werkzaamheden is er in het najaar van 2020 begonnen met het graven van watergangen en het ophogen van fase drie en vier, om zo de juiste zetting te realiseren.

Overige projecten/initiatieven

Naast hiervoor gerapporteerde gemeentelijke woningbouwprojecten, lopen er vele particuliere initiatieven voor woningbouw. De wat meer omvattende en/of meer complexe initiatieven, zijn hierna opgenomen.

Voormalige timmerfabriek Van den Oudenrijn (Wilhelminastraat/Rijnkade) – Bodegraven

Begin 2020 heeft het voorontwerp van het bestemmingsplan ter inzage gelegen en is een bijeenkomst in de trouwzaal voor geïnteresseerden georganiseerd. Strekking was dat iedereen verheugd is dat er eindelijk iets lijkt te gebeuren, wel zijn zorgen over parkeren en verkeerssituatie uitgesproken. De 2e helft van het jaar is besteed aan het uitwerken van een overeenkomst met ontwikkelende partij, alvorens het ontwerp bestemmingsplan ter inzage kan. De overeenkomst is bijna gereed waarna het plan in procedure kan en vervolgens aangeboden aan gemeenteraad ter vaststelling.

Doortocht 1 – Bodegraven

Eind 2017 is er een overeenkomst getekend tussen Looye Projecten b.v. /Vabo Ontwikkeling b.v. en de gemeente over de ontwikkeling en realisatie van het plan. In totaal worden 28 woningen gerealiseerd. Merendeels huurwoningen in de middel-dure sector en enkele koopwoningen. Eind oktober wordt er een informatiebijeenkomst georganiseerd. Begin 2020 zal het ontwerpbestemmingsplan ter inzage worden gelegd als er voldoende draagvlak voor het plan is. De vaststelling van het bestemmingsplan staat gepland medio 2020. Als alles volgens planning verloopt start de bouw in het najaar 2020. Uitgaande van een bouwtijd van driekwart jaar zouden de woningen voor de zomer van 2021 opgeleverd kunnen worden.

Willem de Zwijgerstraat tussen nrs. 10 en 18 (tegenover het zwembad) – Bodegraven

Eind 2017 is er een overeenkomst getekend met Looye Projecten b.v. / Vabo Ontwikkeling b.v. over de ontwikkeling en realisatie van een appartementengebouw. In totaal gaat het om 27 huurappartementen waarvan 6 sociale huurappartementen. Naar verwachting wordt nog dit jaar de omgevingsvergunning verleend en zal aansluitend met de bouw gestart worden.

Rijngaarde-Ouden Huis – Bodegraven

In september was de grondoverdracht aan Mozaïek Wonen voor dit woningbouw project met 23 sociale huurwoningen. Het zorgconcept Ouden Huis gaat het gebouw huren van Mozaïek Wonen, en draagt zorg voor een mix aan bewoners variërend van niet tot licht tot zwaar geïndiceerd: ([www.platform31.nl/nieuws/wooninitiatief-het-ouden-huis-
een-extramurale-voorziening-met-intramurale-trekjes](http://www.platform31.nl/nieuws/wooninitiatief-het-ouden-huis-een-extramurale-voorziening-met-intramurale-trekjes)). Oplevering van de woningen is eind 2020 voorzien. Half oktober is er een informatiebijeenkomst voor de omgeving en omwonenden.

Voormalige Bunniklocatie (Van Doorn Groep, Weijpoort) – Nieuwerbrug

Met behulp van subsidie vanuit de gemeenschappelijke regeling Oude Rijzone zal het gebied worden getransformeerd van bedrijventerrein naar wonen. Inmiddels is Bunnik vertrokken, zijn alle opstallen gesloopt en is de sanering gaande. Eind dit jaar zal het terrein worden overgedragen aan Green Real Estate. De verkoopactiviteiten zijn

Doortocht 1 – Bodegraven

Het project heeft vertraging opgelopen. In het najaar is de bestaande bebouwing grotendeels gesloopt. Op dit moment wordt er overlegd tussen gemeente en ontwikkelaar over de inrichtingstekening van het woningbouwplan.

Willem de Zwijgerstraat tussen nrs. 10 en 18 (tegenover het zwembad) – Bodegraven

Het appartementengebouw nadert zijn voltooiing, oplevering is begin februari 2021. Na de oplevering gaat de gemeente aan de slag met een klimaatadaptieve herinrichting van het parkeerterrein tussen het zwembad en het appartementencomplex.

Rijngaarde-Ouden Huis – Bodegraven

Tweede kwartaal 2020 is de bouw gestart en deze vordert gestaag. Oplevering van de woningen is in de loop van 2021 voorzien.

Voormalige Bunniklocatie (Van Doorn Groep, Weijpoort) – Nieuwerbrug

Op 18 februari 2020 is het inrichtingsplan goedgekeurd. In juni 2020 is er een addendum op de anterieure overeenkomst uit 2018 gesloten met een verder vormgegeven inrichtingsplan en bijbehorende afspraken. Hiertoe heeft in oktober een grondruil langs het Jaagpad tussen Green en gemeente plaatsgevonden. Eind oktober 2020 is de eerste paal

afgelopen zomer gestart. Mogelijk kunnen de eerste bouwwerkzaamheden in het voorjaar van 2020 plaatsvinden.

Willem de Zwijgerstraat (Noordhoek) – Bodegraven

Principeplan voor de realisatie van appartementen in het kaaspakhuis. Hiervoor wordt op initiatief van (mogelijke) ontwikkelende partijen gekeken binnen welke kaders herontwikkeling kan plaatsvinden.

Groendijck 20, Voormalig gemeentehuis (brandweer?) – Driebruggen

Plan voor de realisatie van circa 26 woningen (appartementen, seniorenwoningen en vrijstaande woningen). Hiervoor wordt het voormalige gemeentehuis van Driebruggen gesloopt. De brandweerkazerne zal voor deze ontwikkeling verplaatst moeten worden. In samenhang met deze ontwikkeling worden de percelen Westeinde 69 en 73 herontwikkeld. Hierbij gaat het om de sloop van meer dan 2.000 m² voormalige (agrarische) bedrijfsbebouwing. Hiervoor in de plaats wordt 1 burgerwoning (Westeinde 69) en een bedrijfsgebouw voor een klein aannemersbedrijf (73) mogelijk gemaakt.

Westeinde 81 (locatie Bolk) – Driebruggen

Verplaatsing van een bedrijf dat hardsteen bewerkt. Hiervoor in de plaats wordt het gebied getransformeerd naar tweekappers en boven-benedenwoningen voor starters en senioren, aansluitend aan de locatie De Groendijck-Oost.

Herontwikkeling achterlaatlocatie Francken – Nieuwerbrug

Voor de achterlaatlocatie Francken zijn we gedurende circa 2,5 jaar bezig

geslagen voor de eerste vier woningen. Voor de andere elf woningen in de Weypoortse Reede zijn nu circa negen potentiële kopers samen met de architect hun woningen aan het ontwerpen. Hierna kan de omgevingsvergunning voor de bouw aangevraagd worden. De uitvoering van de inrichting van de buitenruimte inclusief groene doorzichten is afhankelijk van de voortgang van de verkoop en bouw van de woningen.

Willem de Zwijgerstraat (Noordhoek) – Bodegraven

Er bestond lang onduidelijkheid welke ontwikkelaar de koper van deze locatie is. Dat is nu duidelijk. Deze ontwikkelaar moet nog starten met planvorming. De locatie zal dus nog even in de huidige staat blijven en mogelijk verhuurd worden binnen de huidige bestemming totdat er een plan is dat uitgevoerd kan worden.

Groendijck 20 – Driebruggen

De genoemde planwijziging Westeinde 69-73 is doorgevoerd (plan is onherroepelijk). Voor de ontwikkeling Groendijck 20 is een conceptbestemmingsplan gemaakt en een inrichting van het plan. Over beide ontwerpen vindt inhoudelijke afstemming plaats. Tegelijkertijd met deze ontwikkeling zal een bestemmingsplan voor de verplaatsing van de brandweergarage in procedure worden gebracht. Ook voor dit plan zijn voorbereidingen getroffen.

Voor de brandweerkazerne is een nieuwe locatie gevonden op de locatie van de volkstuinten. Voor de volkstuinten wordt een nieuwe locatie in de directe nabijheid gezocht.

Westeinde 81 (locatie Bolk) – Driebruggen

In oktober 2020 is er een intentieovereenkomst getekend tussen de gemeente en de eigenaar en tevens ontwikkelaar voor de ontwikkeling van woningen. De intentieovereenkomst omvat de periode om te komen tot een aanvaardbaar stedenbouwkundig plan. De gemeente en de ontwikkelaar werken toe naar een anterieure overeenkomst waarin nadere afspraken (inclusief kostenverhaal) worden vastgelegd over de wijze waarop de herontwikkeling van Westeinde 81 wordt gerealiseerd

Herontwikkeling achterlaatlocatie Francken – Nieuwerbrug

Begin 2020 zijn de afspraken tussen partijen rondgekomen en heeft de

om tot overeenstemming tussen de grondeigenaar enerzijds, en met een ontwikkelaar anderzijds te komen. Er is sprake van hoge kosten als gevolg van bodemsanering en van relatief geringe opbrengsten als gevolg van de wens hier naast woningbouw ook in toevoeging van enige openbare parkeergelegenheid te voorzien. Inmiddels zijn de onderhandelingen met partijen in een verder gevorderd stadium zodat naar verwachting nog dit najaar conceptovereenkomsten gesloten kunnen worden. Er zal definitieve raadsbesluitvorming noodzakelijk zijn gezien de financiële impact van herontwikkeling van deze locatie.

Maxima (fase 3) – Waarder

Ontwikkeling van 6 grondgebonden woningen (eengezinswoningen met de mogelijkheid van een volledig woonprogramma op de begane grond). Daarnaast wordt deze locatie (her)ontwikkeld t.b.v. een woonzorgvoorziening met circa 32 wooneenheden (onzelfstandige woningen), inclusief 6 wooneenheden in het sociale segment.

raad een definitief besluit over de gemeentelijke financiële inzet in deze herontwikkeling genomen. Halverwege 2020 is een informatiemoment voor omwonenden en geïnteresseerden gehouden. Half november 2020 is het bestemmingsplan in procedure gegaan. Start sloop en sanering, en start bouw, is in de loop van 2021 voorzien.

Maxima (fase 3) - Waarder

27 mei 2020 is het bestemmingsplan Waarder, Molendijk-Kerverland vastgesteld. Dit plan is inmiddels onherroepelijk. De aanvraag omgevingsvergunning voor de 32 woon-zorgeenheden is ingediend en wordt in februari 2021 verleend. De zes seniorenwoningen zijn (mede op verzoek van de omgeving) herontwikkeld naar zeven grondgebonden eengezinswoningen. De omgevingsvergunning wordt in februari verleend. Voor de herinrichting van het openbaar gebied is een inrichtingsplan in voorbereiding. Dit plan wordt door de gemeente getoetst en na de bouw door de ontwikkelaar uitgevoerd.

Poort van Waarder – herontwikkeling locatie centrum Waarder

De gemeente onderzoekt, samen met marktpartijen, de haalbaarheid van het verplaatsen (en uitbreiden) van de Plus supermarkt in Waarder naar de locatie 'Poort van Waarder', tussen de rijksweg A12 en de rand van het dorp. Het project is net gestart, er wordt gewerkt aan een intentieovereenkomst. Uitgangspunt is dat tegelijkertijd de locatie die de supermarkt verlaat aan Dorp 14 wordt ontwikkeld met woningbouw en de mogelijkheid voor het vestigen van een supermarkt op deze locatie verdwijnt.

Millenaar-Van Schaiklocatie aan de Hoge Rijndijk - Nieuwerbrug

Ook op deze locatie is sinds eind 2019 een particulier woningbouwinitiatief gaande. Eind 2020 vond er een schriftelijke afstemming van het conceptplan met de omwonenden plaats. De gemeentelijke inzet bestond uit plantoetsingen en voorbereiding van de anterieure overeenkomst waarover in 2021 nog besluitvorming door het college volgt.

<p>Sociale woningbouw</p> <p>Op basis van de geactualiseerde woonvisie maken we in 2020 met de woningcorporaties en huurdersverenigingen nieuwe prestatieafspraken. Deze afspraken gaan onder meer over nieuwbouw, duurzaamheid en leefbaarheid en worden naar verwachting afgerond in najaar 2020. Voor nieuwbouw blijft het uitgangspunt dat ieder woningbouwproject tenminste 20% sociale huurwoningen moet bevatten.</p> <p>Naast het nieuwste appartementengebouw Nieuw Rijngaarde, is ruimte voor een kleiner gebouw met sociale huurwoningen met een specifiek zorgconcept van Ouden Huis. Mozaïek Wonen heeft het een plan in voorbereiding. Verder worden in 2020 sociale huurwoningen gebouwd in Weideveld, Molenzicht, De Groendijk-Oost en de Koningin Julianastraat in Waarder.</p>	<p>Sociale woningbouw</p> <p>Vanwege de beleidonzekerheden die de corporaties zien, hebben zij aangegeven pas nieuwe (kader)prestatieafspraken te willen maken in 2022. In 2021 lopen de huidige prestatieafspraken en de daarop gebaseerde biedingen van de corporaties door.</p> <p>In de woonvisie 2021-2025 is het gewenste aandeel sociale huur in het woningbouwprogramma opgehoogd van 20 naar 25%.</p> <p>In 2020 zijn tien sociale huurwoningen opgeleverd in het sloop-nieuwbouwproject Koningin Julianastraat in Waarder.</p>
<p>Omgevingswet</p> <p>De inwerkingtreding van de Omgevingswet en het bijbehorende digitale stelsel valt binnen deze raadsperiode. De invoering van de Omgevingswet vraagt om intensieve voorbereiding. In 2019 zijn we gestart met een nader onderzoek naar de effecten van de voorbereiding en invoering van de omgevingswet. De financiële consequenties worden nader onderbouwd in het vierde kwartaal van 2019 en aan de raad voorgelegd.</p>	<p>Omgevingswet</p> <p>Medio 2020 is besloten de invoering van de Omgevingswet met een jaar uit te stellen tot 1 januari 2022. Ter voorbereiding op de implementatie zijn in 2020 de volgende stappen gezet.</p> <p><i>Spoor 1 - Inhoudelijk</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Planvoorraad is op orde gebracht. 2. Inventarisatie verordeningen is gereed, advies wordt voorbereid. 3. Inhoudelijke workshops voor RO-collega's zijn gestart en lopen door in 2021. 4. Overleg en afstemming met ODMH over het vergunningentraject. 5. Start pilot omgevingsplan. <p><i>Spoor 2 - Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)</i></p> <p>Binnen het DSO moeten drie aansluitingen worden gerealiseerd:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. DSO-aansluiting voor vergunningen en meldingen. Voor het onderdeel vergunning aanvragen en meldingen is door de ODMH een digitale aansluiting gemaakt. 2. DSO voor plansoftware. Aansluiting op het DSO voor de plansoftware is gerealiseerd en het interne opleidingstraject voor RO-medewerkers is gestart. In 2021 gaan we proefdraaien met het DSO. 3. DSO toepasbare regels. Softwarepakket is aangeschaft en de

	<p>implementatie is gepland, deze zal in het eerste kwartaal van 2021 zijn beslag krijgen.</p> <p><i>Spoor 3 - Cultuur en organisatie</i> Op dit spoor is vertraging ontstaan. Enerzijds vanwege het uitstel van de implementatie, anderzijds vanwege corona waardoor fysieke informatiebijeenkomsten en trainingen geen doorgang konden vinden.</p>
<p>Actualiseren bestemmingsplannen In 2020 wordt o.a. gewerkt aan het actualiseren van het bestemmingsplan voor het oostelijk buitengebied rondom Waarder en Driebruggen, in lijn met het overige buitengebied en in de geest van de Omgevingswet. Daarnaast vraagt het bestemmingsplan voor het centrum van Bodegraven een gedeeltelijke herziening, waarbij mogelijk de gebieden langs de Overtocht en Doortocht, waar nog geen digitaal bestemmingsplan geldt, worden meegenomen. Verder is het wenselijk om enkele bestemmingsplannen deels te herzien, zoals het plassengebied, het sierteeltgebied en een deel van Rijnhoek. Ook is er aandacht voor het planologisch faciliteren van gewenste en belangrijke projecten en ontwikkelingen.</p>	<p>Actualiseren bestemmingsplannen Het veegplan Buitengebied is volgens planning in juni 2020 afgerond. Hierin zijn diverse individuele ontwikkelingen in het buitengebied opgenomen. De voorbereidende stappen voor het bestemmingsplan voor het oostelijke buitengebied is vertraagd. De belangrijkste reden hiervoor is de onduidelijkheid over de landelijke en provinciale stikstofaanpak en de gebiedsgerichte aanpak voor de Nieuwkoopse Plassen e.o., waarmee in dit bestemmingsplan rekening moet worden gehouden. Hierdoor was het niet mogelijk om te bepalen hoe we om kunnen gaan met de ontwikkelingsruimte voor landbouwbedrijven. We verwachten dat deze duidelijkheid er in 2021 komt, zodat verder kan worden gegaan met de voorbereidingen en het bestemmingsplan kan worden opgesteld. De vertraging in dit traject heeft gevolgen gehad voor het niet volledig benutten van het budget.</p> <p>Het voorontwerpbestemmingsplan Bodegraven centrum is in de tweede helft van juni 2020 ter inzage gelegd. Vanwege de corona situatie kon geen fysieke informatieavond worden georganiseerd, maar wel zijn zoveel mogelijk personen en overlegpartners op de hoogte gesteld van de inspraakmogelijkheid. Vanwege de vele reacties op het plan op onder andere het gebied van parkeren en transformatie van leegstaande panden naar wonen, is besloten nu eerst de uitgangspunten voor deze onderwerpen op te stellen. Daarna kan de procedure voor het bestemmingsplan weer worden vervolgd. De vertraging in dit traject heeft gevolgen gehad voor het niet volledig benutten van het budget.</p> <p>De voorbereidingen voor een herziening van het bestemmingsplan Plassengebied en een deel van Rijnhoek zijn in het vierde kwartaal van 2020 opgestart. De werkzaamheden hiervoor lopen door in 2021. De herziening voor het sierteeltgebied is doorgeschoven naar 2021.</p>

<p>Schiphol Schiphol heeft een groot economisch belang waar ook de gemeente Bodegraven-Reeuwijk van profiteert. De vliegbewegingen hebben echter ook verstrekkende gevolgen op het gebied van geluidsoverlast en milieu. Door de sterke groei van Schiphol in de afgelopen jaren is het aantal vliegbewegingen boven onze gemeente toegenomen. Inwoners van onze dorpen ervaren daardoor in toenemende mate overlast. Er zijn de afgelopen jaren veel goede initiatieven genomen om deze toenemende overlast te agenderen. De komende periode bundelen we alle initiatieven en krachten samen met andere gemeenten en partijen in het Groene Hart. Zo kunnen we op integrale wijze een effectieve lobby voeren in de discussie rondom de uitbreiding van Schiphol, met als doel de overlast te verminderen. Schiphol blijft daarmee een relevant thema. We zien dat er de laatste tijd steeds meer aandacht vanuit het ministerie is voor de buitengebieden, waar onze gemeente ook onder valt.</p>	<p>Schiphol In 2020 is het voorstel tot het wijzigen van de startroute over Bodegraven geaccordeerd. De wijziging is eind 2020 doorgevoerd in de startprocedure. Hiermee is een langdurig traject tot een positief einde gebracht. Eind 2020 is tevens het hinderbeperkende voorstel, inhoudende het beter volgen van de routes en het landen met een glijvlucht, ingediend. Dat voorstel is in behandeling genomen.</p>
<p>Duurzaamheid Uitgangspunt voor duurzaamheid vormt de routekaart klimaatneutraal in 2035. In 2020 leggen we op de volgende onderdelen van de routekaart de nadruk:</p> <p><i>Energieopwekking</i> In het raadsprogramma Samen Duurzaam Gezond is een zeer concrete doelstelling opgenomen op het gebied van zonnepanelen. De doelstelling is om in 2022 op of ten behoeve van woningen in totaal 50.000 zonnepanelen te plaatsen en op bedrijfsdaken 150.000 zonnepanelen. Op deze manier zetten we de eerste concrete stappen naar de doelstellingen in 2035. In 2018 is er een nulmeting uitgevoerd hoeveel zonnepanelen er op woningen en bedrijfsdaken geplaatst zijn. Op deze manier kunnen we concreet bijhouden hoe ver we met onze doelstelling staan.</p> <p><i>Zonnepanelen op maatschappelijk vastgoed</i> Voor zonnepanelen op daken van maatschappelijk vastgoed gebruiken we de klimaatcoöperatie en de reserve duurzaamheid als vliegwiel. Door de inzet van de reserve duurzaamheid kunnen we investeringen voor sportverenigingen of andere maatschappelijke organisaties met vastgoed voorfinancieren. Door afspraken te maken met deze organisaties over</p>	<p>Duurzaamheid</p> <p><i>Energieopwekking</i> We werken met verschillende organisaties samen om deze doelstelling te realiseren. Zo zijn er projecten uitgevoerd met LTO, de energie-coöperaties, OPBR Duurzaam en Greenspread. Ook zijn wederom via de duurzaamheidslening middelen beschikbaar gesteld voor zon-op-dak bij particuliere woningeigenaren. In 2020 zijn er in de hele gemeente 17.900 zonnepanelen bijgekomen, waarmee de teller nu staat op 58.500 zonnepanelen.</p> <p><i>Zonnepanelen op maatschappelijk vastgoed</i> De energiecoöperatie Bodegraven-Reeuwijk en de gemeente hebben zonnepanelen geplaatst op Zwembad De Kuil. Ook heeft de energiecoöperatie steun van het college gekregen om andere locaties verder te onderzoeken. Verder heeft de gemeente haar elektriciteitsverbruik verduurzaamd door zonnepanelen te plaatsen op</p>

een terugbetaling in termijnen (met de lagere energielasten) houden we de gedachte van een 'revolving fund' levend. Tot op heden is van de klimaatcoöperatie nog niet veel gebruik van gemaakt. Concreet worden door de gemeente in ieder geval 720 zonnepanelen geplaatst op het in 2019/2020 nieuw te bouwen zwembad de Kuil. Daarnaast zijn we het gesprek gestart om met onze sportverenigingen en organisaties om duurzaamheidsmaatregelen te treffen. Deze gesprekken zullen in 2020 verder worden voortgezet. Een derde concrete maatregel is de verdere verduurzaming van ons gemeentehuis, waarbij we ook afspraken hebben gemaakt over de plaatsing van zonnepanelen op bedrijfsdaken op het bedrijventerrein Grote Wetering. Dit traject loopt door in 2020.

Zonnepanelen op bedrijfsdaken

Om de doelstelling in ons raadsakkoord te behalen, geven we invulling aan de wens op de daken op het bedrijventerrein Grote Wetering met zonnepanelen te bedekken. Daarbij gaat om een mogelijk beschikbaar dakoppervlakte van 170.000 m². Dit biedt de grootste ruimte om onze ambities op het gebied van zonnepanelen op een effectieve en efficiënte manier te verwezenlijken. Daarnaast zoeken we naar gezamenlijke kansen met andere partijen. Bijvoorbeeld vindt er samen met Ondernemersplatform Bodegraven-Reeuwijk Duurzaam (OPBR) een actie 'Zon op Bedrijfsdaken' plaats. Ook heeft er in samenwerking met de OPBR en de Omgevingsdienst Midden-Holland een symposium plaatsgevonden over het onderwerp 'duurzaamheid'. Tevens zoeken wij de samenwerking met LTO Noord en bespreken we een zonnepanelen aanpak, zodat ook agrarische ondernemers gestimuleerd worden hun daken te benutten.

Bestaande woningen aardgasvrij

In 2021 zijn gemeenten verplicht een transitievisie warmte op te leveren. Dit houdt concreet in dat wij een planning moeten maken welke wijken in onze dorpen wanneer van het gas afgekoppeld kunnen worden en welke alternatieve warmtebronnen wij daarvoor identificeren. In 2019

het bedrijfsdak van Koemans Verpakkingen en door elektriciteits-aansluitingen aan te melden bij de energiecoöperatie. Daarnaast is er begin 2020 een aanbesteding gedaan voor de verduurzaming van het gemeentehuis, met een focus op het terugbrengen van het gasverbruik. De te treffen maatregelen worden nu op basis van kostenefficiëntie en CO₂-reductie afgewogen.

In 2020 is er met nog twee sportverenigingen gesproken over een duurzaamheidslening van de klimaatcoöperatie. Met één van deze partijen loopt het gesprek nog, met de andere heeft dit niet geleid tot het verstrekken van een lening.

Zonnepanelen op bedrijfsdaken

Om zonnepanelen op bedrijfsdaken te stimuleren lopen er verschillende projecten in de gemeente. Om zon op agrarische daken te stimuleren werkt de gemeente samen met LTO in het project 'Zon op agrarische daken'. Hiervoor zijn twee informatieavonden gehouden en zestien energiescans uitgevoerd. Deze resultaten zijn minder dan verwacht bij aanvang van dit project eind 2019. In vergelijking met buurgemeenten is dit echter nog een goed resultaat. Ook is inzichtelijk gemaakt waarom de resultaten tegenvallen, middels een belronde langs agrariërs met een geschikt dak en een grootverbruikaansluiting. Hieruit blijkt dat het financiële of technische risico te groot wordt bevonden of dat er geen extra investeringsruimte is. Of dit geleid heeft tot zon-op-dakprojecten is nog niet bekend i.v.m. de doorlooptijd van subsidieaanvragen.

Het project 'Zon op Bedrijfsdaken Bodegraven-Reeuwijk' in samenwerking met Greenspread is in 2020 afgerond. Bij zes bedrijven is een scan gedaan. Dit heeft nog niet geleid tot het plaatsen van zonnepanelen op een dak. Ook zou in 2020 een bijeenkomst over energiebesparing bij bedrijven plaats vinden. Vanwege beperkingen om bij elkaar te komen is dit niet doorgegaan.

Bestaande woningen aardgasvrij

De startnotitie voor de transitievisie warmte (TVW) is afgelopen zomer in de commissie Ruimte besproken. Naar aanleiding daarvan is in oktober een consortium gestart om het opstellen van de TVW te begeleiden. De TVW moet voor eind 2021 door de gemeenteraad zijn vastgesteld.

is samen met de ketenpartners zoals Stedin en de Woningcorporaties een stakeholdersanalyse uitgevoerd. Het was de bedoeling om in 2019 te bepalen welke volgorde van wijken en dorpen het best lijkt. Vanwege personele capaciteit zal deze analyse in 2020 worden uitgevoerd. In 2019 is wel voor het eerst een groep ambassadeurs bij elkaar gekomen om o.a. de energietransitie te bespreken. Dit zal verder worden vervolgd in 2020.

Regionale Energiestrategie

Op basis van de nationale en internationale klimaatdoelen en –afspraken zijn er tussen de gemeenten (via de VNG) en de andere overheidslagen afspraken gemaakt over hoe de gemeenten in deze opgave hun verantwoordelijkheden eigenstandig kunnen nemen. Een onderdeel daarvan is het op regionale schaal formuleren van een energiescenario: een Regionale Energiestrategie (RES). Momenteel wordt gewerkt aan een RES Midden-Holland. De gemeenteraden zullen hierbij nauw worden betrokken. In 2020 dient de concept RES en later in het jaar ook de RES 1.0 gereed te zijn.

Klimaatadaptatie

In het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (onderdeel van het nationale deltaprogramma) hebben het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen afspraken gemaakt hoe klimaatadaptatie versneld kan worden opgepakt. Dit heeft geleid tot een Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie, waarin dezelfde gezamenlijke overheden o.a. hebben afgesproken:

- dat Nederland in 2050 zo goed mogelijk klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht en bij (her)ontwikkelingen geen extra risico op schade en slachtoffers ontstaat voor zover dat redelijkerwijs haalbaar is;

Daarna komen er wijkuitvoeringsplannen. Hiervoor is als start in de week van de duurzaamheid een webinar georganiseerd.

In 2020 hebben 22 huishoudens gebruik gemaakt van de duurzaamheidslening.

Daarnaast is er ook ingezet om besparingen bij bedrijven te realiseren. Dit is gebeurd middels het Activiteitenbesluit milieubeheer, dat bedrijven en instellingen verplicht om energie te besparen. Op 15 oktober 2020 hebben 104 bedrijven aan deze verplichting voldaan (54%). Hiertoe wordt onder andere voorlichting gegeven op diverse bijeenkomsten. De informatieplicht is onderdeel van reguliere en milieucontroles en er worden brieven verstuurd om bedrijven over de informatieplicht in te lichten. Deze acties hebben gezorgd voor meer dan een verdubbeling van bedrijven die voldoen aan de informatieplicht t.o.v. juli 2019.

Regionale Energiestrategie

Regionaal is de concept-RES opgesteld en ingezonden naar het Nationaal Programma RES (NP RES). Hiermee is de basis gelegd voor de RES 1.0. Concrete resultaten voor de opwek van energie in Bodegraven-Reeuwijk zijn op dit moment nog niet aan de orde bij de RES. In 2020 zijn er diverse bijeenkomsten geweest voor volksvertegenwoordigers. Daarnaast zijn in het najaar van 2020 inwoners betrokken middels een enquête en een digitale inwonersavond.

Klimaatadaptatie

Begin 2020 is door de raad de ambitie en strategie vastgesteld om een klimaat adaptieve en waterrobuust ingerichte gemeente te worden. De hiervoor benodigde middelen zijn in de meerjarenbegroting verwerkt. Op basis van deze ambitie en strategie is eind 2020 de uitvoeringsagenda opgesteld en aan de raad voorgelegd. Aan de in de uitvoeringsagenda opgenomen acties wordt in 2021 verder uitvoering gegeven.

- dat klimaatbestendig en waterrobuust inrichten uiterlijk in 2020 onderdeel is van het beleid en handelen.

Gemeenten zijn daarin verplicht om in 2019 een aantal stresstesten uit te voeren. De ODMH is hierbij betrokken geweest. Samen met de stakeholders zijn in Bodegraven-Reeuwijk in 2019 de stresstesten inclusief een risicodialoog uitgevoerd. Eind 2019 worden de resultaten hiervan in de raad besproken. Deze rapportage vormt daarmee de basis om in 2020 een uitvoeringsagenda op te stellen en om verder beleid te ontwikkelen. Aan de raad wordt gevraagd ambities en keuzes te maken in hoe snel maatregelen genomen moeten worden met de daarbij behorende financiële consequenties.

Maatschappelijk vastgoed

In 2019 is er voor alle gebouwen in de gemeentelijk vastgoed portefeuille een Groen MeerJaren Onderhouds plannen (GMJOP'S) opgesteld. De verduurzamingsopgave van het maatschappelijk vastgoed, klimaat neutraal in 2035, is hierin meegenomen. De uitvoering van deze MJOP's is gestart in 2019 en wordt verder opgepakt in 2020.

Duurzaam en kostenbewust: ecologisch beheer

Het beheer van de bermen en sloten wordt op contractbasis en ecologische wijze uitgevoerd met als doel het verhogen van de biodiversiteit en aantrekkelijk maken van de bermen. De resultaten van dit beheer worden langzaam maar zeker zichtbaar. Conform het contract worden de bermen gemonitord en geven aan dat de kwaliteit van de

Maatschappelijk vastgoed

Samen met alle in- en extern betrokken partners hebben we in kaart gebracht hoe wij als gebouweigenaar op een doelmatige en effectieve manier de verduurzamingsdoelstellingen willen realiseren. Om deze doelstellingen te halen is een onderscheid gemaakt tussen *quick wins* en vervangingsinvesteringen op natuurlijke momenten. In de praktijk komt dit erop neer dat investeringen met een terugverdientijd tussen de nul en tien jaar eerst zijn uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn het vervangen van traditionele verlichting door ledlampen met bewegingsmelders, aanschaf van waterbesparende douchekoppen, plaatsing van zonnepanelen (via Zon op Bodegraven-Reeuwijk, geen investeringskosten) en vervanging van kozijnen met enkelglas. Daarnaast heeft COVID-19 invloed gehad op de uitvoering van plannen in 2020. We hebben de bestaande ventilatiesystemen geïnventariseerd en daaruit is gebleken dat wij deze op twee locaties moeten verbeteren. De systemen worden vervangen en/of uitgebreid. Hierbij is gekozen voor de meest duurzame economische oplossing. Op dit moment ligt gemeentelijk vastgoed op koers om in 2035 energie- en klimaatneutraal te zijn.

Duurzaam en kostenbewust: ecologisch beheer

Het contract ecologisch bermbeheer loopt goed. De kwaliteit van de bermen neemt toe overeenkomstig de vastgelegde doelstellingen en aanbiedingen vanuit het contract. De aannemer heeft de taak om over de ontwikkelingen van de bermen te rapporteren op basis van de hiervoor ontwikkelde beeldmeetlatten. Op basis van veldinventarisaties

bermen vanaf begin van het contract in 2017 toegenomen. De gedachte is om het ecologisch beheren ook verder vorm te geven bij het beheren van het openbare groen, hiermee ook inhoud gevende aan de aangegeven ambities in het raadsprogramma. De wil om hiermee aan de slag te gaan is er, maar de praktijk van alle dag blijkt weerbarstig. Meer bomen, andere vormen van beheren van groen vragen om extra ruimtebeslag in de openbare ruimte waarvan de ruimte toch al onder druk staat. Dit kan leiden tot keuzes van bv minder parkeren ten behoeve van meer groen. In 2019 kon om redenen als capaciteit en beschikbare middelen hieraan ten dele maar zeer sporadisch inhoud worden gegeven. Binnen de begroting 2020 kunnen hier mogelijk inhoudelijke keuzes worden gemaakt.

Stikstof

Over de exacte effecten van de uitspraak van de Raad van State rond de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) op de gemeentelijke begroting kan op dit moment geen gedetailleerde informatie worden verstrekt. ODMH en gemeente zijn rond het zomerreces aan een inventarisatie van projecten begonnen, waarvoor de uitspraak van de Raad mogelijk van betekenis kan zijn. Daarbij moet worden gedacht aan:

- een eventuele bouwstop voor nieuwbouwlocaties
- een eventuele vertraging van reeds begonnen projecten of
- de vernietiging van vergunning conform het beschermingsregime van de Wet natuurbescherming (Wnb).

Daarnaast worden de inspanningen op landelijke niveau gevolgd die moeten voorkomen, dat de hiervoor genoemde of hiermee vergelijkbare effecten structurele knelpunten gaan worden.

De verwachting is dat in december 2019 een meer concreet beeld worden geschetst, of en zo ja welke projecten een vertraging oplopen. Op dat moment kan een inschatting worden gemaakt van de concrete effecten op de begroting (zoals minderinkomsten door vertraagde bouw etc.)

(door zijn eigen ecooloog en controle door de gemeente ingehuurde ecooloog) rapporteert de aannemer. De bevindingen worden vastgelegd in een rapportage en ter goedkeuring aan de gemeente voorgelegd. In 2020 is om de bewustwording te bevorderen een actie opgezet om op 34 locaties kleine stukjes berm verspreid over de gemeente in te zaaien met een bloemrijk kruidenmengsel. Deze stukjes waren aangeduid met een bordje Bodegraven-Reeuwijk zoemt.

Om tot een meer natuurlijk beheer van het openbare groen te komen, is nog geen echte start gemaakt. Dit staat wel in de planning om de komende periode op te pakken.

In het kader van meer bomen en vergroening zijn er langs de Boerderijweg en rondom bedrijventerrein Groote Wetering 106 stuks bomen geplant en circa 130 m¹ hakhout. Gelijktijdig is de oeverwaluwand hersteld. Dit heeft geleid tot meer dan 30 nesten met broeiende oeverwaluwen.

Stikstof

Sinds het besluit van de Raad van State over de zogenaamde Programmatische aanpak Stikstof in de zomer van 2019 werken alle overheden binnen hun verantwoordelijkheden aan oplossingen en nieuwe beleidskaders, waarmee de negatieve effecten van stikstof emitterende activiteiten (bedrijvigheid, wonen, verkeer en landbouw) weggenomen kunnen worden. Daarvoor zijn op provinciaal niveau eind 2019 specifieke regels afgekondigd (m.n. de zogenaamde salderingsregels). De flexibiliserende regels kunnen echter pas sinds de inwerkingtreding van de Stikstofwet (van december 2020) worden toegepast (zie de recente besluitvorming van provincie Zuid-Holland als gevolg van de Stikstofwet).

Daarnaast tracht de provincie door een specifiek gebiedsproces de stikstofdepositie rond het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck verder terug te dringen. Onderdeel hiervan is een effectanalyse, die in 2020 weliswaar reeds was ingezet, maar door de vertraagde wetgeving tot de jaarwisseling niet kon worden afgerond. We verwachten dat dit in de eerste helft van 2021 alsnog gaat gebeuren. Voor de gemeente betekent dit, dat zij rond het zomerreces een duidelijk beeld heeft van de vraag, of en zo ja welke lokale regelgeving mogelijk

	<p>gewijzigd moet worden. Dit geldt zowel voor de regelgeving voor woningbouwlocaties en bedrijventerreinen als voor het buitengebied.</p>
<p>Afval / Grondstof</p> <p>De afwegingen die gemaakt worden op dit thema bewegen zich in de driehoek van Kosten/heffing – Doelstellingen – dienstverlening. De gemeentelijke doelstelling voor de afvalscheiding is naar 100 kg restafval per persoon in 2020. In 2018 bedroeg dit 121 Kg restafval per persoon; gezien de ontwikkelingen zullen we de ambitie van 100 kg in 2020 niet halen. Dit wordt overigens mede veroorzaakt door het feit dat afval wordt aangeboden door personen die niet als inwoner van onze gemeente geregistreerd staan. In 2035 is het streven 30 kilo restafval per persoon per jaar. Er zijn de afgelopen jaren grote stappen gemaakt, maar we willen verder. Hiervoor wordt actief op maatregelen ingezet. Zo worden in 2020 diverse aanpassingen in de inzameling doorgevoerd. Bijvoorbeeld inzameling op andere dagen om efficiënter te kunnen inzamelen. Hierbij is het meewegen van de mening en bereidheid van onze inwoners een belangrijk element. Het gaat met name om de balans tussen kosten en de dienstverlening die inwoners ervaren.</p> <p>Op dit moment stijgen de kosten voor de verwerking sterk door externe invloeden. Dit heeft zijn weerslag op het tarief 2020. De stijging wordt ook veroorzaakt door de wens om een 100% kostendekkend tarief te hebben. Vóórdat er op vervolgmaatregelen wordt ingezet die het tarief en de dienstverlening in 2021 en verder raken peilen we bij inwoners hoe zij tegen mogelijke maatregelen en consequenties hiervan aankijken. In 2020 starten het gesprek over de toekomst van het afvalbrengrstation.</p>	<p>Afval / Grondstof</p> <p>Het betrekken van de inwoners staat hoog in het vaandel. Vóórdat we maatregelen ingezet hebben, peilden we bij inwoners hun wensen en prioriteiten middels een enquête. De voornaamste uitkomsten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inwoners zijn behoorlijk tevreden • Inwoners willen investeren in service • Meer dan financiën is het milieu de motivatie om afval te scheiden <p>Ook hebben we inwoners meer handelingsperspectief en waardering gegeven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De feedback naar inwoners op verkeerd aanbieden is verbeterd • We hebben een kwaliteitscontrole op het aanbieden van GFT (groente-, fruit- en tuinafval), OPK (oudpapier en karton) en PMD (plastic, metaal en drinkpakken) ingericht • De registratie en beloning van afvalvrijwilligers is geformaliseerd <p>De raad is geïnformeerd over alle lopende zaken rond afval. Daarmee is zij in staat gesteld te sturen op de driehoek ambities, dienstverlening en tarieven.</p> <p><i>Ambities</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2020 is het aantal kg restafval per persoon uitgekomen op 104 kg fijn restafval en 25 kg grof restafval. (De doelstelling maximaal 100 kg in 2020 is niet behaald, de hoeveelheid is zelfs iets gestegen.) <p><i>Dienstverlening</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2020 hebben we het gesprek opgestart over de toekomst van de Driewerf. Inwoners en de gemeenteraad hebben aangegeven de voorkeur te hebben een eigen afvalbrengrstation te houden. • De gevolgen van de coronapandemie voor afval zijn opgevangen (hoeveelheid, wegvallen Ferm Werk, veilig inzetten vrijwilligers). • Narijden van afval is anders ingericht (veel minder meldingen).

	<p><i>Tarieven</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ondanks de autonome kostenontwikkelingen en coronamaatregelen is de afvalstoffenheffing uitgekomen op 100% kostendekkend. • De papierinzameling is efficiënter ingericht sinds oktober (van elf wagens naar zes), dit levert een financiële besparing op. • De verantwoordelijkheid voor de vermarkting van PMD is losgelaten met als gevolg een forse financiële besparing. • Toegangsheffing afvalbrengstation ingericht.
<p>Openbare ruimte</p> <p>De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om de openbare ruimte te onderhouden. Een goede inrichting en onderhoud draagt bij aan tevreden inwoners en bezoekers. De komende jaren sluit de gemeente met het onderhoudsplan Leefomgeving aan op de beleving van de inwoners. Hierbij richten we ons op de effecten die we willen bereiken en de invloed die de inwoner zelf op de ruimte heeft en wil hebben. Op deze wijze dragen we bij aan het streven om een gemeente te zijn waar het goed en veilig leven, wonen en werken is.</p> <p>Op het gebied van de dienstverlening rond het meldpunt openbare ruimte zijn grote stappen gezet. Dit continueren we door in te blijven zetten op goede informatievoorziening en samenwerking met verbonden partijen.</p> <p>We zetten ons met inwoners in op de volgende opgaven: <i>Voor en met de samenleving:</i> Bouwen aan vertrouwen gaat over alle contacten die we met onze inwoners hebben. We zetten ons bijvoorbeeld samen met de inwoners van Reeuwijk in om zowel het aantal voertuigen als de snelheid op de Raadhuisweg/Zoutmansweg terug te dringen.</p> <p><i>Functioneel en veilig:</i> afstemmen van het beheer en de inrichting van de leefomgeving op de functie en het gebruik, het voorkomen van kapitaalsvernietiging. Toegankelijkheid voor alle inwoners is daarbij het uitgangspunt.</p> <p><i>Duurzaam en kostenbewust:</i> actief anticiperen op klimaatveranderingen bij de inrichting en het onderhoud van de leefomgeving. Denk daarbij aan anticiperen bij riolering en hemelwaterafvoer. Particuliere woningen</p>	<p>Openbare ruimte</p> <p>De eerste stappen om tot een nieuw Onderhoudsplan Leefomgeving en rioleringsplan te komen (in de vorm van een enquête, gesprekken met dorpsoverleggen, evaluatie met de gemeenteraad en eigen inspecties) zijn gezet. Hiermee wordt de ingezette koers (het huidig Onderhoudsplan Leefomgeving) getoetst en aangescherpt voor de komende vier jaar. Besluitvorming hier over vindt in mei 2021 plaats.</p> <p>In de Monitor Fysiek Domein die in januari in de gemeenteraad is besproken is uitgebreid stil gestaan bij de resultaten en ontwikkelingen binnen de leefomgeving.</p> <p><i>Voor en met de samenleving:</i> Er is veel aandacht besteed aan het betrekken van inwoners en partijen bij ontwikkelingen binnen de openbare ruimte. Het beeld is dat dit niet altijd even gemakkelijk is, maar dat hier op een goede manier invulling aan wordt gegeven. De gemeenteraad heeft aangegeven dit te zien en dit ook te waarderen. Zij heeft opgeroepen op deze weg door te gaan. Met de uitgezette enquête krijgen we ook in beeld hoe de inwoners dit hebben ervaren.</p> <p><i>Functioneel en veilig:</i> Veiligheid en met name fietsveiligheid hebben aandacht gekregen in diverse inrichtingsprojecten.</p> <p><i>Duurzaam en kostenbewust:</i> De lijn om actief af te koppelen is doorgezet. In wijken als Reeuwijk-Brug West zijn de eerste resultaten zichtbaar.</p>

<p>koppelen we af waardoor er minder water van deze daken in het vuilwaterstelsel komt. Verder passen we innovatieve lichtgewicht constructies bij wegen toe en onderhouden we bermen op een ecologische manier ter bevordering van de biodiversiteit.</p> <p><i>Schoon en aantrekkelijk:</i> meer oog voor beleving en uitstraling. Dit wordt in 2020 bijvoorbeeld zichtbaar door de herinrichting van de Kerkweg in Driebruggen en het kloppend hart van Nieuwerbrug.</p> <p>Verder zijn belangrijke en grote projecten in 2020 de herinrichting van Reeuwijk Brug-West. Ook de ophoging van het Treebord in Reeuwijk Brug staat op de rol.</p>	<p><i>Schoon en aantrekkelijk:</i> De uitwerking hiervan is in Nieuwerbrug goed zichtbaar. In Driebruggen is een begin gemaakt door het plein bij Custwijk opnieuw in te richten. Het ontwerp van de Kerkweg is gereed, de start van de uitvoering staat medio 2021 gepland.</p> <p>Het project Reeuwijk-Brug West is na het aanpassen van uitgangspunten en middelen weer voortvarend opgepakt. Zo ook de Treebord die tot tevredenheid van de betrokkenen is getransformeerd tot een dorps weg.</p>
<p>Begraafplaatsen</p> <p>In onze gemeente bevinden zich een drietal gemeentelijke begraafplaatsen. Op deze begraafplaatsen zijn in 2019 verschillende werkzaamheden uitgevoerd waarvan in 2020 de meeste werkzaamheden worden afgerond.</p> <p><i>Begraafplaats Vredehof</i></p> <p>In 2019 zijn alle cultuurtechnische werkzaamheden zoals graven en dempen watergangen, ophogen met zand en de eerste inrichtingswerkzaamheden ten behoeve van het nieuwe gedeelte van de begraafplaats afgerond. De planning is dat medio 2020 de inrichtingswerkzaamheden van deze uitbreiding zijn afgerond. De capaciteit van de begraafplaats is met 3.200 stuks graven uitgebreid. In 2019 is er ook begonnen met het vervangen van de doodgegene buxushagen door lavendelhagen en andere groenelementen. Verder wordt een aantal grote niet meer te handhaven bomen verwijderd omdat paden niet meer begaanbaar waren. Al deze werkzaamheden inclusief het opknappen/asfalteren van de paden worden in 2020 afgerond. Inzet is om de gehele begraafplaats er verzorgd uit te laten zien passende bij het 100 jarig bestaan van de begraafplaats in 2020.</p>	<p>Begraafplaatsen</p> <p>De werkzaamheden op de drie gemeentelijke begraafplaatsen zijn in 2020 afgerond.</p> <p><i>Begraafplaats Vredehof</i></p> <p>De uitbreiding is gereed en kan in gebruik genomen worden. Verwacht wordt dat eind 2021 op dit gedeelte de eerste graven uitgegeven zullen gaan worden. De aanplant van de pas geplante bomen en struiken vroeg in de lange hete en droge zomer wel veel aandacht en vooral veel water. Om hierin te kunnen voorzien en rekening houdend dat dit ook de komende jaren nodig zal zijn, is er een beregeningssysteem aangelegd. Als een van de laatste werkzaamheden is er voorzien in de toenemende vraag naar urnengraven.</p> <p>Met de Islamitische geloofsgemeenschap zijn we nog in gesprek over de mogelijkheden en wensen om te voorzien in een gedeelte voor uitgifte van islamitische graven binnen begraafplaats Vredehof, dan wel dat deze vraag in een breder verband opgepakt gaat worden.</p> <p>Op zaterdag 12 september is bij het 100-jarig bestaan van begraafplaats Vredehof stilgestaan. Op deze dag zijn er, binnen de corona mogelijkheden, presentaties en rondleidingen voor belangstellenden gehouden.</p>

<p><i>Begraafplaats Waarder</i> Ook begraafplaats Waarder heeft te maken met doodgegene buxushagen. In 2019 is begonnen met het vervangen van de hagen en het aanplanten van andere beplanting om de begraafplaats er verzorgd en groen uit te laten zien. Begin 2020 worden deze werkzaamheden afgerond.</p> <p><i>Begraafplaats Tempel</i> Begin oktober 2018 is de bouw van de nieuwe aula gestart. Door omstandigheden is er grote vertraging ontstaan in de bouw. De verwachting is dat eind 2019 de bouwwerkzaamheden hervat worden en dat begin 2020 de aula in gebruik genomen kan worden. Gelijktijdig wordt door de gemeente de buitenruimte rondom de aula heringericht en worden begin 2020 afgerond. Om een structurele oplossing te vinden voor het parkeren is er door de gemeente in 2019 grond aangekocht, is het bestemmingsplan aangepast en is eind 2019 gestart met de aanleg van het parkeerterrein. Deze werkzaamheden worden begin 2020 afgerond.</p>	<p><i>Begraafplaats Waarder</i> De laatste werkzaamheden zoals straatwerkzaamheden en het planten van enkele bomen zijn uitgevoerd.</p> <p><i>Begraafplaats Tempel</i> De aula is eind november opgeleverd en in gebruik genomen. Ook de werkzaamheden rondom de aula, het realiseren van het voorplein met nieuwe beplantingen is afgerond. De geplande werkzaamheden, het maken van ruimte bij algemene graven, is doorgeschoven naar 2025.</p>
<p>Mobiliteit Verkeer en mobiliteit is een belangrijk en urgent thema binnen onze gemeente. Als gemeente willen we veilig bereikbaar zijn voor onze inwoners, onze schoolgaande kinderen, onze toeristen en onze bedrijven en hun werknemers. Mobiliteit omvat in deze begroting zowel de thema's (auto)verkeer, fietsen, en openbaar vervoer. Deze thema's zien wij in sterke samenhang met elkaar. Het kenmerk van verkeer is dat het altijd op weg naar iets is. Dit betekent dat wij naast de inhoudelijk samenhang ook een sterke samenhang zien met de ontwikkeling van onze dorpsvisies, onze woningbouwprojecten en natuurlijk onze bedrijventerreinen.</p> <p>Verkeer <i>Lobby Bodegravenboog</i> De lobby heeft erin geresulteerd dat in opdracht van het rijk een preverkenning is uitgevoerd naar de problematiek van de A12 en het</p>	<p>Mobiliteit Op alle genoemde thema's zijn er in 2020 diverse projecten afgerond, dan wel gestart en hebben daarmee een doorloop naar 2021 en verder. In het kader van verkeersveiligheid zijn diverse verkeersgedragprojecten uitgevoerd bij scholen, maar is ook uitvoering gegeven aan verkeersprojecten op doelgroep niveau (jongeren, ouderen). In 2020 is uitvoering gegeven aan het Plan van Aanpak van de verkeersonderneming, waarbij zowel via een bewoners- en bedrijven aanpak bewoners en werknemers gestimuleerd worden om andere vormen van vervoer te gebruiken (fietsstimulering, gebruik van Openbaar Vervoer, etc.). Deze aanpak wordt in 2021 voortgezet. Bij diverse wegconstructies zijn verbeteringen doorgevoerd die bijdragen aan uniformiteit in wegkenmerken en daarmee leiden tot een veiliger verkeersgedrag.</p> <p>Verkeer <i>Lobby Bodegravenboog</i> Samen met het bedrijfsleven is de lobby voor de Bodegravenboog in 2020 doorgezet in twee projecten met de provincie: Beter Bereikbaar Gouwe en A12 Gouda-Utrecht. Dit heeft geleid tot een belangrijke positie</p>

onderliggende wegennet. De realisatie van de Bodegravenbogen is een van de oplossingsrichtingen voor deze problematiek. De volgende stap is dat de directe verbinding tussen de N11 en de A12 in westelijke richting in het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) wordt opgenomen. Gezamenlijk met de regiogemeenten en de provincie Zuid-Holland wordt hieraan gewerkt.

C-wegen/kwetsbare wegen

Een specifiek aandachtspunt, gezien ons bijzondere landschap, zien we in het beschermen van onze kwetsbare gebruikers en wegen in het plassen- en buitengebied. In 2020 gaan we samen met de vele betrokkenen aan de slag met maatregelen om het gebied duurzaam in te richten. We ontmoedigen de vestiging van nieuwe bedrijven die qua functie niet passen in deze gebieden. Verder zetten we in op handhaving, gedragsbeïnvloeding (o.a. flyers), stimuleren ideeën en initiatieven van inwoners (bijvoorbeeld het laten bezorgen van pakketten op centrale punten) en inrichting/beheer. Uitgangspunt hierbij is het vastgestelde raadsakkoord: De wegen in het plassen- en buitengebied richten we veilig in (met goede wisselplaatsen en signalering) en stemmen we af op het huidige bestemmingsverkeer. We houden daarbij rekening met de agrarische bedrijvigheid. Een van de innovatieve onderdelen is de pilot rondom de beweegbare fysieke breedtebeperking. Samen met de invoering van deze pilot vormen zij in 2020 een belangrijk punt van het C-wegen beleid.

Fietsen

De uitvoering van het fietsplan wordt in 2020 verder opgepakt. Belangrijk speerpunt is het oplossen van het bestaande knelpunt bij de N11/N459 bij de Kluifrotonde in Bodegraven. Dit knelpunt wordt nog eens bemoeilijkt doordat de eigendomssituatie van de rotonde drievoudig is: een deel is eigendom van de gemeente, een deel van Rijkswaterstaat en een laatste deel van de provincie Zuid-Holland. Dit betekent dat we de aanpak van deze rotonde in samenhang met de reeds ingezette lobby rondom de 'Bodegraven-Boog' oppakken. In aanvulling op de kortetermijnmaatregelen voert de gemeente gesprekken met de provincie Zuid-Holland over de inpassing van een fietstunnel. Deze hebben inmiddels geresulteerd in een toezegging van de provincie om nader onderzoek te laten uitvoeren naar de inpassing

op de provinciale infrastructuuragenda en een positionering voor de Rijksagenda infrastructuur, MIRT. Ongewenste ontwikkelingen van infrastructuur in het gebied zijn daarbij tegengegaan.

C-wegen/kwetsbare wegen

Op 8 december 2020 is de gemeenteraad in RIB 122 geïnformeerd over de ontwikkelingen en voortgang van dit project. De hoofdthema's waar stappen in zijn gezet zijn: recreatie, herinrichting van wegen, reguleren van vervoersbeweging aan de voorkant (bij vergunningverlening), sturing op ontheffingen en beleid, handhaving en inrichting van de bermen. Om invulling te geven aan dit laatste punt is een pilot uitgevoerd op de Korte Waarder in Nieuwerbrug waarbij er verschillende inrichtingsvormen worden getest. Ook inwoners in het gebied nemen zelf initiatief om het gebied leefbaar te houden, zoals een onderzoek naar het centraal bezorgen van pakketjes. Door lange termijnvisie te ontwikkelen (in de vorm van dorps- en omgevingsvisie) en als partners en initiatiefnemers in het gebied elkaar meer en meer te vinden ontstaat er een aantrekkelijk gebied voor de lange termijn.

Fietsen

Het fietsplan is in 2020 nagenoeg uitgevoerd. Een grote ingreep was het aanpassen van de inritconstructies Broekveldselaan om zo de fietsveiligheid te bevorderen. Het Onderhoudsplan Leefomgeving, dat in mei 2021 wordt vastgesteld, vormt de basis om een vervolg aan het fietsplan te geven.

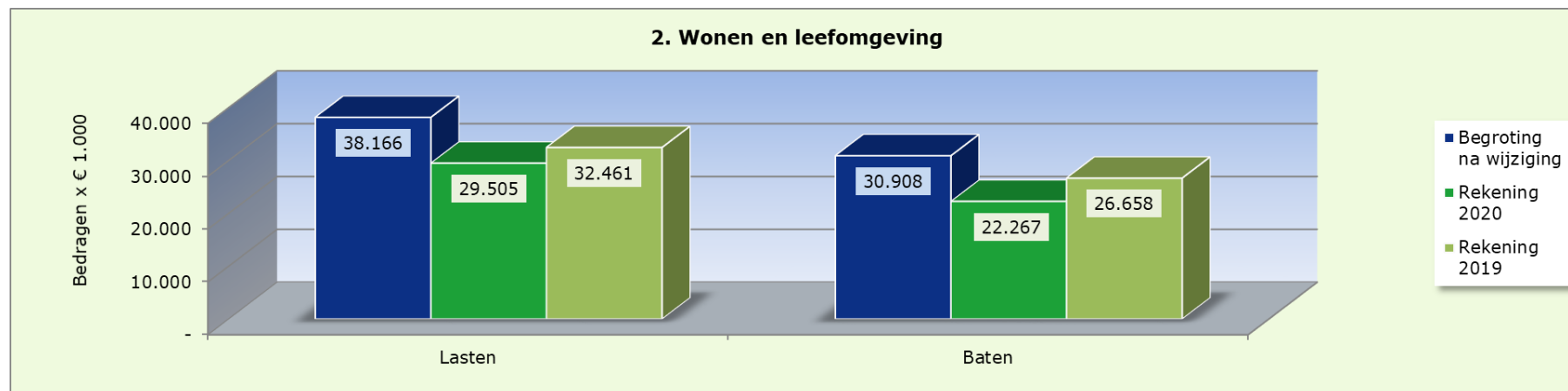
De verkeerslichten op de kruising Goudseweg/Vrije Nesse en kruising Goudseweg/Broekveldselaan in Bodegraven en de kruising Verlengde Tuurluur/Oosteinde in Waarder zijn vervangen. Op de Goudseweg is er gelijktijdig geluidsreducerend asfalt aangebracht. De geregelde oversteek N458 in Nieuwerbrug is ook klaar voor uitvoering, wel vindt er op detailniveau nog afstemming met de provincie plaats.

<p>van een fietstunnel ter hoogte van de kluifrotonde. Verder wordt onderzoek gedaan naar snelfietspaden/routes op de tracés Gouda/Woerden en Bodegraven/Alphen aan den Rijn. De uitkomst van beide onderzoeken worden verwacht in 2020.</p> <p>Tevens worden in 2020 als grotere ingrepen de fietsroutes langs de Broeksveldselaan in Bodegraven en de Tempeldijk en Schinkeldijk verbeterd.</p> <p>In 2020 is tevens vervanging noodzakelijk van een 4-tal verkeerslichteninstallaties, namelijk kruising Goudseweg/Vrije Nesse, kruising Goudseweg/Broeksveldselaan in Bodegraven, geregelde oversteek N458 in Nieuwerbrug en de kruising Verlengde Tuurluur/Oosteinde in Waarder. Hierbij krijgen de fietsers extra aandacht. Eind 2020 is de verwachting de knelpunten uit het fietsplan te hebben aangepakt.</p> <p>Openbaar vervoer</p> <p>Onderzocht wordt of op het spoortraject tussen Alphen aan den Rijn en Woerden een spitspendel kan gaan rijden. Tijdens de verbrede spits stopt dan ieder kwartier een sprinter op het station Bodegraven. Dit is een aanzienlijke verbetering voor de bereikbaarheid van de kern Bodegraven. Aandachtspunt is dat de leefbaarheid van Bodegraven gegarandeerd blijft.</p> <p>In 2022 loopt de OV-concessie Zuid-Holland Noord van Arriva af. De provincie Zuid-Holland bereidt de aanbesteding van de nieuwe concessie voor. De betrokken gemeenten in dit concessiegebied, waaronder Bodegraven-Reeuwijk, worden hierbij betrokken.</p>	<p>In november 2020 is het onderzoek naar de inpassing van een fietstunnel ter hoogte van de kluifrotonde afgerond. Dit heeft geresulteerd in een definitief Voorlopig Ontwerp en kostenraming. De provincie Zuid-Holland beraadt zich over de uitkomsten en mogelijke vervolgstappen in relatie tot de Bodegravenboog.</p> <p>Verkenning van de SFR (snelfietsroute, ook wel doorfietsroute) Gouda-Bodegraven-Woerden is in maart 2020 afgerond en opgeleverd. In december 2020 is de rapportage van de ontwerputgangspunten en schetsontwerpen van de verschillende deeltrajecten opgeleverd.</p> <p>De verkenning van de SFR voor de route Bodegraven-Alphen aan den Rijn is in het vierde kwartaal van 2020 gestart met een eerste overleg. De uitkomst van deze verkenning is te verwachten in 2021.</p> <p>Openbaar vervoer</p> <p>Het proces voor de verhoging van de spitspendel loopt gestaag door. Op het moment is Movaris bezig met een ontwerp voor de aanpassing van de Goudseweg ter hoogte van de spoorovergang die nodig is om deze verhoging te kunnen realiseren. Het doel is dat de spitspendel eind 2021 vier keer per uur rijdt.</p> <p>Het aanbestedingstraject voor de OV-concessie Zuid-Holland Noord is in verband met de maatregelen tegen de Coronapandemie tot nader order uitgesteld. Oorspronkelijk was de bedoeling de aanbesteding in november 2020 op de markt te brengen.</p>
<p>Verbonden partijen</p> <p><i>Omgevingsdienst Midden Holland (ODMH)</i></p> <p>De ODMH is ingesteld ter ondersteuning van de Provincie Zuid-Holland en de regiogemeenten bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de WABO in het bijzonder.</p>	<p>Verbonden partijen</p> <p><i>Omgevingsdienst Midden Holland (ODMH)</i></p> <p>De ODMH is ingesteld ter ondersteuning van de Provincie Zuid-Holland en de regiogemeente bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de WABO in het bijzonder.</p>

Het financiële kader

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2020	Vershil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 34.287	- 38.166	- 29.505	8.661 V	- 32.461
Baten	28.454	30.908	22.267	- 8.641 N	26.658
Totaal Saldo van baten en lasten	- 5.833	- 7.258	- 7.238	19 V	- 5.803
Mutatie reserves					
Lasten	- 3.757	- 2.431	- 2.440	- 9 N	- 1.937
Baten	424	473	478	5 V	794
Totaal Mutatie reserves	- 3.333	- 1.958	- 1.962	- 4 N	- 1.143
Resultaat	- 9.166	- 9.216	- 9.200	16 V	- 6.945

Programma 3 – Samenwerken, ondernemen en dorpspromotie @ Bodegraven-Reeuwijk

Onderwerpen

Programma 3 in dit jaarverslag bevat de thema's samenwerken, ondernemen en dorpspromotie. Onderwerpen die hier onder vallen zijn regionale samenwerking, economie, bedrijventerreinen en dorpspromotie.

Gerealiseerde doelstellingen

Binnen dit programma zijn de volgende doelstellingen opgesteld.

- Regionale samenwerking in een geografisch brede en sterke regio
- Vervullen van een actieve rol in het regionaal economisch beleid

- Samen met lokale bedrijfsleven werken aan een vitale sterke economische gemeente door middel van het actieprogramma Economie
- De naamsbekendheid van onze gemeente vergroten en uitdragen door middel van dorpspromotie
- Kansen benutten op het gebied van Recreatie en Toerisme

Deze doelstellingen vallen uiteen in diverse projecten, opdrachten en processen:

Projecten, opdrachten en processen

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling en stand van zaken aangaande de projecten, opdrachten en processen die binnen dit programma zijn opgenomen. De tekst uit de eerste kolom betreft de tekst zoals die in de begroting 2020 is opgenomen. In de tweede kolom wordt de beleidsrealisatie weergegeven.

Omschrijving	Realisatie
<p>Dorpsvisies</p> <p>Onze dorpen en buurtschappen hebben ieder een eigen en uniek karakter waarin het fijn wonen, leren, werken en recreëren is. Onze dorpen en buurtschappen weten zich goed te organiseren. Vanuit het besef dat buiten veel meer ideeën en kennis zijn dan in ons gemeentehuis is samenwerking met onze inwoners, het bedrijfsleven en alle maatschappelijke organisaties ons vertrekpunt.</p> <p>Door naar onze inwoners te luisteren willen we de ideeën die leven binnen onze samenleving beter benutten en zo samen met inwoners de toekomst van de dorpen vormgeven. Voor elk dorp stellen we een dorpsvisie op waarin de wensen vanuit de gemeenschap combineren met de mogelijkheden die we als gemeente en samenleving hebben. In de dorpsvisies verbinden we plaatselijke opgaven als woningbouw, energietransitie, werk, economie, het Sociaal Domein, de openbare ruimte, sport en bewegen aan elkaar. Dit helpt ons om de goede dingen voor de dorpen te doen en prioriteiten te kunnen stellen. In 2019 zijn we gestart met de ontwikkeling van dorpsvisies. Daarbij zoeken we slimme combinaties met onder andere de implementatie omgevingswet, de toekomstvisie voor de gemeente en de Democratic Challenge.</p>	<p>Dorpsvisies</p> <p>In 2020 is, ondanks de situatie rondom COVID-19, volop gewerkt aan de dorpsvisies. Hierbij lopen we zoveel mogelijk gelijk op met het werk aan de toekomstvisie c.q. de omgevingsvisie 1.0.</p> <p>Het proces om te komen tot de dorpsvisies – het ophalen van informatie bij de inwoners en op basis daarvan komen tot een dorpsvisie – is merendeels in handen gegeven van de dorpssteams en de initiatiefgroep Reeuwijk-Brug. Het door ons ingeschakelde adviesbureau en de gemeente faciliteren hen hierin.</p> <p>Dit werk loopt in 2021 verder door. Wij verwachten dat de teams en initiatiefgroep in de gelegenheid zijn het werk aan de visies min of meer tegelijkertijd af te ronden met het werk door onze gemeente aan de toekomstvisie/omgevingsvisie 1.0. Dit ligt natuurlijk wel grotendeels in handen van de teams en de initiatiefgroep, die zich alle ook enorm gehinderd voelen in de mogelijke voortgang als gevolg van COVID-19.</p>
<p>Uitvoering actieprogramma economie</p> <p>Het Ondernemersplatform Bodegraven-Reeuwijk (OPBR) en de gemeente Bodegraven-Reeuwijk werken in gezamenlijkheid aan het versterken van de lokale economie. Hiervoor zijn ambities geformuleerd die met elkaar worden verwezenlijkt. Alle ambities zijn beschreven in het Actieprogramma Economie 2019-2022. Gemeente en OPBR hebben periodiek overleg om acties te formuleren en evalueren. Het actieprogramma is onderverdeeld in de volgende zes hoofdthema's waarbinnen de acties worden geformuleerd:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bedrijventerreinen 2. Winkels, horeca, recreatie & toerisme 	<p>Uitvoering actieprogramma economie</p> <p>Door COVID-19 is in 2020 vooral de samenwerking met het OPBR gezocht om de gevolgen van de coronacrisis zo goed mogelijk met elkaar op te vangen. Concrete voorbeelden zijn de Koop Lokaal-actie en de verruiming van de terrasregels. Ook is met individuele ondernemers adequaat meegedacht om door te ondernemen binnen de beperkende maatregelen van de Rijksoverheid. Er is aandacht geschonken aan specifieke branches die meer negatieve effecten hebben ervaren door de coronacrisis. Zo hebben we periodiek gesproken met een afvaardiging van horecaondernemers in samenwerking met Koninklijke Horeca Nederland.</p>

<p>3. Werkgelegenheid & arbeidsmarkt 4. Organisatie & samenwerking 5. Duurzaamheid 6. Bereikbaarheid</p>	<p>Door de gemeente is actief gekeken naar de mogelijkheden tot lastenverlichting voor ondernemers. Denk hierbij aan de lokale heffingen.</p> <p>Ondank de coronacrisis zijn ook mooie resultaten geboekt op andere terreinen binnen het Actieprogramma. Zo is in samenwerking met het CIV (Centrum Innovatie en Vakmanschap) en het OPBR de basis gelegd voor de Technohub Duurzaam: een platform dat aan duurzaamheid gerelateerde vraagstukken vanuit het lokale bedrijfsleven verbindt aan praktijkonderwijs in de regio.</p> <p>Regionaal en lokaal is ingegaan op de vraag naar nieuwe ruimte voor bedrijven. Eind 2019 zijn de laatste kavels op Rijnhoek verkocht en is deze vraag ingebracht in de regionale bedrijventerreinstrategie Midden-Holland. We hebben de Startnotitie bedrijvensvisie aan de gemeenteraad aangeboden. Die moet begin 2021 leiden tot een visie op de ruimtevraag van het lokale bedrijfsleven door de gemeenteraad.</p> <p>Samen met het bedrijfsleven is de lobby voor de Bodegravenboog in 2020 doorgezet in twee projecten met de provincie: Beter Bereikbaar Gouwe en A12 Gouda-Utrecht. Dit heeft geleid tot een belangrijke positie op de provinciale infrastructuuragenda en een positionering voor de Rijksagenda infrastructuur, MIRT. Ongewenste ontwikkelingen van infrastructuur in het gebied zijn daarbij tegengegaan.</p> <p>In de regio Midden-Holland is in 2020 een regionale economische visie opgesteld, die de basis moet gaan vormen voor brede projectmatige samenwerking van de vijf gemeenten, het georganiseerd bedrijfsleven en het onderwijs.</p>
<p>Centrum Bodegraven Een vitaal en leefbaar centrum van Bodegraven is essentieel voor de gemeenschap. Eind 2019 zijn door de gemeenteraad prioriteiten bepaald in de uitvoering. De komende jaren wordt ingezet op een gefaseerde aanpak van de openbare ruimte binnen een aantal projecten. Het Raadhuisplein, Marktstraat en stegen worden aangepakt en 'vergroend'. Daarnaast wordt ingezet op optimalisatie van de bestaande parkeercapaciteit en wordt de parkeersituatie op de Oude Markt</p>	<p>Centrum Bodegraven In 2020 zijn mooie resultaten bereikt in de centrumaanpak. Er zijn diverse verhuizingen gerealiseerd, waarmee de leegstand is teruggedrongen en het winkelgebied compacter is geworden. Ook zijn veel gevelsubsidies toegekend, waarmee groen licht is gegeven voor gevelverbeteringen in 2021. Vooruitlopend op de herinrichting van het centrum (Hart in Bodegraven) is de Marktstraat opgeknapt. Daarnaast hebben we diverse maatregelen genomen om de parkeersituatie te</p>

<p>gestructureerd. De in 2019 geïntroduceerde stimuleringsubsidies worden in 2020 voortgezet, met de gevelsubsidie als belangrijk instrument om de beeldkwaliteit te verbeteren. Tot slot wordt de samenwerking in de Taskforce voortgezet waarin ook de andere partijen (ondernemersvereniging en vastgoedeigenaren) hun inbreng hebben.</p>	<p>verbeteren. De tijdsduur van de blauwe zone is verruimd naar twee uur.</p>
<p>Recreatie en toerisme</p> <p>De toeristische en recreatieve sector ontwikkelt zowel provinciaal als regionaal als kansrijke groeisector. Recreatie en toerisme leveren ook binnen onze gemeente een belangrijke bijdrage aan het economisch klimaat. Als gemeente maken we altijd de afweging tussen het beschermen van de kernwaarden en unieke elementen van ons Plassengebied en buitengebied, de rust van onze inwoners en het aanbod dat we met elkaar bieden voor onze toeristen.</p> <p>De visie is opgesteld en wordt najaar 2019 besproken in de Raad, alsmede het actieplan en financiële onderbouwing. In 2020 kan, na vaststellen van de visie en het actieplan, gestart worden met het realiseren van meer bestedingen door recreanten en toeristen door een meer aantrekkelijk en gerichte productontwikkeling. Een eerste stap is een nieuwe plek voor het huidige Kaasmuseum.</p> <p>In 2020 wordt onderzocht op welke wijze de huisvesting van het Streekmuseum kan worden verbeterd.</p> <p>Tevens zetten we in op professionalisering van promotie, een stap die hierin in 2019 is gemaakt, is een nieuwe meertalige website. Ambitie: een verhoging van het aantal overnachtingen van 250.000 in 2019 naar 400.000 in 2024. De rol van de gemeente hierin is stimuleren en faciliteren.</p>	<p>Recreatie, toerisme en cultuur</p> <p>De visie, het actieplan en de bijbehorende werkbudgetten zijn vastgesteld door de gemeenteraad. In 2020 zijn ondanks – of misschien wel dankzij – de pandemie diverse zaken op het gebied van recreatie, toerisme en cultuur gerealiseerd.</p> <p><i>Toeristische bewegwijzering</i> Zo is iedere kern voorzien van overzichtelijke toeristische bewegwijzering voor de wandelende, fietsende en varende bewoners en bezoekers.</p> <p><i>Camperplekken</i> Ook hebben particulieren met hulp van de gemeente twee plaatsen voor campers gerealiseerd.</p> <p><i>Tijdelijke Afval Punten</i> Rondom de Reeuwijkse Plassen zijn deze zomer een aantal Tijdelijke Afval Punten (TAP's) geplaatst die bezoekers van de Plassen zeer hebben gewaardeerd.</p> <p><i>Kaasmuseum</i> Met het bestuur van het Kaasmuseum is een waardevolle stap gezet in de richting van een (digitaal) toegankelijke collectie. We zijn een zoektocht gestart naar een coproductie met de industrie om een fysieke plaats in onze gemeente in te richten. Deze vervolgen we in 2021.</p> <p><i>Streekmuseum Reeuwijk</i> De ambitie van het Streekmuseum Reeuwijk om hét Groene Hartmuseum te worden heeft duidelijk vorm gekregen. Er is een voorbereidingskrediet begroot en gesproken over de benodigde nieuwbouw. Dit proces zetten wij in 2021 voort.</p>

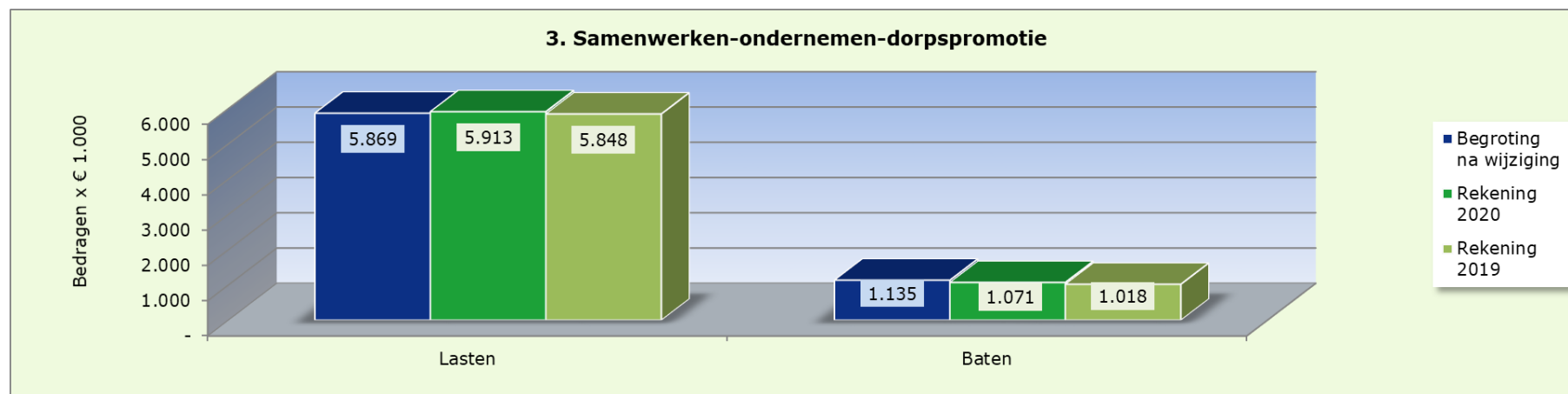
	<p><i>Website Buitengewoon Bodegraven-Reeuwijk</i> De website van Buitengewoon Bodegraven-Reeuwijk is in meer talen beschikbaar gemaakt. Ook is hij ingericht op het gebruik en de beleving van onze bewoners. Dat heeft geresulteerd in een stijging van 52% van het aantal unieke bezoekers en een verlenging van de tijd dat men op de website verbleef van twee naar bijna zeven minuten. Ook is er veelvuldig gebruikgemaakt van de mogelijkheid om allerlei soorten routes te downloaden.</p> <p><i>Cultuur (Kunst en Historie)</i> Eind 2020 is het initiatief het Groene (H)arthuys opgestart. In dit initiatief werken de Culturele Commissie, de Kunstkring en de Historische Kring Bodegraven samen om gezamenlijk en onderling afgestemd activiteiten te ontwikkelen en uit te voeren. Het is een bundeling van alles in onze gemeente met een kleine k en een kleine h. Verder gaat het Groene (H)arthuys als stichting in de nabije toekomst op verzoek van de gemeente de jaarlijkse subsidies voor cultuur, kunst en historie beheren en toekennen. Dit sluit aan bij de gedachte van het Right to Challenge.</p>
<p>Cheese Valley Het doel van de stichting Cheese Valley is de ontwikkeling en verduurzaming van het economisch profiel van het Groene Hart door de groei van de vrijetijdseconomie. De inzet voor 2020 is het versterken van het icoon kaas voor onze regio. Deze versterking ontwikkelingen we langs 5 sporen:</p> <p>a) Imago van Kaas versterken; meer samenhang in identiteiten, kaas gebruiken om het profiel van het te versterken;</p> <p>b) Toerisme stimuleren; door betere vindbaarheid en bekendheid van Groene Hart als recreatief aantrekkelijke gebied met als doel meer bezoekers en langer verblijf regionaal. Cheese Valley draagt met name bij aan de ontwikkeling en verduurzaming van het economisch profiel door de groei van de vrijetijdseconomie;</p> <p>c) Productontwikkeling op het gebied van kaas; betere beleefbaarheid van Groene Hart. Het product kaas verder ontwikkelen tot een toeristisch-recreatieve beleving in het Groene Hart, het Groene Hart moet dé plek worden voor echte boerenkaas, met het hele boerenleven en landschap erbij;</p> <p>d) Versterken stad- landverbindingen; door Goudse kaas als</p>	<p>Cheese Valley Een deel van de geplande activiteiten hebben niet of slechts deels kunnen plaatsvinden vanwege de maatregelen rondom COVID-19. Zo is de aanwezigheid van Cheese Valley op Masterly Milaan in 2020 niet doorgegaan. Wij hopen dit in september 2021 alsnog te kunnen realiseren. In 2020 hebben we het volgende gerealiseerd:</p> <p><i>Taste the Dutch Masters</i> Samen met het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedingskwaliteit is Taste the Dutch Masters ingezet tijdens de Grüne Woche in januari 2020 in Berlijn. Taste the Dutch Masters is een 3D-schilderij waarmee we boerenkaas promoten. De Grüne Woche is de grootste Duitse agrifoodbeurs en biedt kansen w.b. B2B- en politieke aspecten.</p> <p><i>Publicaties</i> In het voorjaar van 2020 is een prachtige reportage gepubliceerd in de magazines Kampeer & Caravan Kampioen en ANWB Kampioen. Het bereik van deze bladen samen ligt boven de 3,5 miljoen lezers, de geschatte mediawaarde is € 300.000,-.</p>

<p>e) icoon te verbinden aan de omgeving buiten de stad; Opwaardering kaas uit het Groene Hart; Daarbij zorgt Cheese Valley ook dat boerenkaas uit het Groene Hart meer toegevoegde waarde krijgt als bijzonder culinair product, wat weer van belang is voor de groene cirkel kaas.</p>	<p><i>Jaarlijkse persreis</i> (Inter)nationale promotie is voortgezet door middel van een virtuele persreis, uitgezonden vanuit het Kaaspakhuis in Woerden. Voorafgaand heeft het NBTC een introdunctiefilm gemaakt. Twintig buitenlandse journalisten hebben een regionaal kaaspakket thuisgestuurd gekregen en zijn via een <i>livestream</i> geïnformeerd over kaas maken en proeven. Gezien de vele positieve reacties is deze virtuele persreis een groot succes te noemen.</p> <p><i>Mini-expo</i> In de Goudse Cheese Experience is in de zomer van 2020 een mini-expo geopend. De mini-expo helpt bezoekers om ook hun weg te vinden naar andere bezienswaardigheden in de Cheese Valley-regio en het brede Groene Hart.</p> <p><i>Merkengids</i> Eind 2020 is de Cheese Valley-merkgids gepubliceerd. Daarmee geven we inhoud, richting en waarde aan het merk Cheese Valley. Zo werken we samen op een consistente manier aan het merk en vertellen, delen en bouwen we aan één verhaal.</p> <p><i>Nieuwe website</i> In 2020 is gebouwd aan de nieuwe website die in het voorjaar van 2021 wordt opgeleverd. Het vernieuwde www.buitengewoonbodegravenreeuwijk.nl gaat (nog meer) in op de beleving van Kaas en Cheese Valley.</p>
<p>Groenalliantie De Groenalliantie behartigt de bovengemeentelijke belangen inzake het beheer en de ontwikkeling van groengebieden binnen het werkgebied van de groenalliantie, daaronder begrepen het behoud en de versterking van de groen- en recreatieve verbindingen, de landschappelijke kwaliteiten van en de biodiversiteit binnen de groengebieden, alsmede de bevordering van de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht daarvan.</p>	<p>Groenalliantie De gemeente en de Groenalliantie trekken samen op bij realisatie van natuur, natuurbeleving en recreatie. Het beleid van de Groenalliantie wordt getoetst aan onder meer de Visie Recreatie en Toerisme. Interne afstemming vindt plaats waar nodig.</p>

Het financiële kader

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2020	Vershil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 5.879	- 5.869	- 5.913	- 44 N	- 5.848
Baten	1.122	1.135	1.071	- 64 N	1.018
Totaal Saldo van baten en lasten	- 4.757	- 4.734	- 4.842	- 108 N	- 4.829
Mutatie reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	125	151	125	- 26 N	484
Totaal Mutatie reserves	125	151	125	- 26 N	484
Resultaat	- 4.632	- 4.583	- 4.717	- 134 N	- 4.346

Programma 4 – Bestuur en dienstverlening @ Bodegraven-Reeuwijk

Onderdelen

Programma 4 bevat de onderdelen Dienstverlening, Burgerparticipatie, Verbonden Partijen en Organisatieontwikkeling.

Gerealiseerde doelstellingen

Dit programma kent de volgende doelstellingen:

- Optimale dienstverlening aan onze inwoners
- 'Van Buiten naar Binnen' verder ontwikkelen in onze organisatie

- Helder en transparant bestuur

Deze doelstellingen vallen uiteen in diverse projecten, opdrachten en processen:

Projecten, opdrachten en processen

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling en stand van zaken aangaande de projecten, opdrachten en processen die binnen dit programma zijn opgenomen. De tekst uit de eerste kolom betreft de tekst zoals die in de begroting 2020 is opgenomen. In de tweede kolom wordt de beleidsrealisatie weergegeven.

Omschrijving	Realisatie
<p>Organisatie</p> <p>Wij kenmerken ons als een organisatie die het gesprek aangaat met onze inwoners en zich op adaptieve wijze positioneert in de samenleving en in verbinding staat met de gemeenschap. De focus ligt daarbij op de volgende thema's:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Door profilering van een aantrekkelijke en vernieuwende gemeente de in-/doorstroom van vernieuwende medewerkers te stimuleren • Het persoonlijke contact in plaats van het schrijven van brieven • Gesprek in plaats van lijvige (beleid)stukken of voorstellen 	<p>Organisatie</p> <p>Wij zijn een netwerkorganisatie. Daarom zijn wij een aantrekkelijke werkgever voor een breed scala mensen en dat heeft geresulteerd in 2020 tot het aantrekken van talentvolle medewerkers.</p> <p>Medewerkers worden ingezet op hun talenten en zijn binnen de organisatie actief in verschillende rollen en thema's. Dit biedt kansen aan medewerkers om zich breed te ontwikkelen.</p> <p>Er heeft een Medewerkers Onderzoek (MO) plaatsgevonden, waarin medewerkers hun waardering over de organisatie hebben kunnen uitspreken.</p> <p>In 2020 zijn er als gevolg van pensioneringen, het omzetten van inhuurcontracten naar vaste contracten en het invullen van openstaande vacatures, 20 medewerkers (10,44%) bij onze gemeente in dienst gekomen.</p> <p>5 medewerkers (2,6%) zijn intern doorgestroomd naar een andere rol binnen de organisatie.</p>

	<p>Door de Coronacrisis zijn wij vanaf maart 2020 gaan thuiswerken. We hebben gesprekken gevoerd met medewerkers via videogesprekken over onder andere hun thuiswerkplek, hun inzetbaarheid en hun vitaliteit. Ook zijn wij in gesprek gegaan via digitale organisatiebijeenkomsten.</p>
<p>Ontwikkelingen IT In de afgelopen twee jaar zijn onze IT projecten vooral gericht geweest op het vernieuwen van de infrastructuur. Hier was een inhaalslag noodzakelijk door in de afgelopen jaren uitgestelde investeringen. Concreet kan hierbij worden gedacht aan de vernieuwing van de kantoorautomatisering, de vervanging van thin clients (p.c. 's) en de vervanging van de servers waarop de gemeentelijke applicaties draaien. In het vierde kwartaal 2019 tot en met het eerste kwartaal 2020 worden hiervoor de afrondende werkzaamheden verricht.</p> <p>Tegelijkertijd zijn we in de afgelopen periode gestart met de doorontwikkeling van de IT omgeving richting de Cloud. Zowel voor de applicaties en servers (hardware) als het personeel heeft deze beweging een forse impact. Applicaties moeten qua ontwikkeling Cloud geschikt zijn, onze eigen server omgeving moet te zijner tijd naar de Cloud worden gebracht en personeel richt zich niet meer op eigen beheer, maar gaat zich meer en meer richten op een regisserende rol, waarin externe partners worden aangestuurd om de contactafspraken op een juiste en adequate wijze na te komen.</p> <p>Voor deze ontwikkeling moet in een gemeentelijke organisatie als de onze worden gedacht aan een periode van 2 tot 4 jaar.</p> <p>Op dit moment laten we onderzoek doen naar de wijze waarop onze IT omgeving in de komende jaren vorm moet krijgen en hoe de beweging naar de Cloud wordt ingericht. Vragen die hierbij aan de orde komen zijn: welke principes zijn leidend voor onze IT (ontwikkeling), welke samenwerkingspartners zijn bij deze ontwikkeling gewenst, hoe worden personele gevolgen gedragen en krijgen deze vorm en hoe passen onze financiële kaders bij de ontwikkelingen die wij voor staan. De uitkomsten van dit onderzoek en de adviezen die worden gegeven zijn bepalend voor de keuzes die gemaakt moeten worden om IT optimaal ondersteunend te laten zijn voor de gemeentelijke dienstverlening en processen.</p>	<p>Ontwikkelingen IT Rondom de doorontwikkeling naar de cloud zijn enkele grote stappen genomen. JOIN, ons zaaksysteem, is succesvol gemigreerd naar de cloud en met PinkRocade zijn nadere contractuele afspraken gemaakt om de laatste onderdelen naar de Pink-cloud te brengen. Dit zal in 2021 verder worden gerealiseerd. Daarnaast is met team financiën een start gemaakt met de Europese aanbesteding van de financiële systemen die op 01-01-2023 operationeel moeten gaan in de cloud.</p> <p>Verder is mede dankzij COVID-19 een grote verandering in het thuiswerken doorgevoerd. Veel ambtenaren werken nu met laptops en ook met (veel) meer smartphones die worden beheerd door de gemeente. Deze systemen worden ook vanuit de cloud beheerd. Dit wordt deels nog ad hoc belegd bij een externe consultant.</p> <p>Verder heeft de gemeente in 2020 de servicedesk formeel uitbesteed. Sinds 2019 was de servicedesk al 100% bemenst met extern personeel (van Delta-N), inmiddels is de totale verantwoordelijkheid kostenneutraal overgegaan naar Delta-N en komt de gemeente op dit onderdeel meer in een regierol.</p> <p>Dankzij de komst van nieuwe functioneel beheerders op verschillende domeinen en een kwartiermaker datagestueerd werken is er een impuls gemaakt met de verdere inzet van het informatielandschap. De gemeente heeft al veel systemen in huis en er wordt hard gewerkt om deze meer en efficiënter in te zetten.</p> <p>Vanuit financieel perspectief zijn er meerdere verschuivingen in de begroting doorgevoerd, zodat uitgaven beter aansluiten bij daadwerkelijke realisatie.</p>

Dienstverlening

We blijven werken aan een dienstverlening die door onze inwoners wordt gewaardeerd, daarom blijven we ons dienstverlenend organiseren met trotse medewerkers. In 2020 liggen er accenten op verdere ontwikkeling van de relatie tussen communicatie en dienstverlening zoals verdere inzet van social-media, doorontwikkeling van de interne dienstverlening, vernieuwing van de telefonie en andere manieren van modern communiceren en meten van de tevredenheid direct na levering van de producten en diensten. Ook onze communicatie over onze dienstverlening vraagt om blijvende aandacht. Ook blijven wij in gesprek met onze verbonden partijen om hun dienstverlening bij onze manier van werken te laten aansluiten. Uiteraard hebben wij oog voor de dienstverlening aan inwoners met een beperking.

Dienstverlening

In 2020 zijn stappen gezet in de ontwikkeling van de relatie tussen communicatie en dienstverlening. Het afhandelen van het online klantcontact is het meest logisch te organiseren bij het KCC (telefonie). Lastigere of politiek gevoelige vragen worden door het team communicatie afgehandeld.

Voor het meten van klanttevredenheid van de diverse kanalen is een partij gekozen. We starten in het eerste kwartaal van 2021 met het bevragen van de tevredenheid over de afhandeling van de meldingen openbare ruimte.

Samen met het ICT-team is gewerkt aan een programma van eisen voor een nieuwe telefooncentrale. Het programma van eisen is uitgezet op de markt.

Er is hard gewerkt de website(s) van de gemeente te laten voldoen aan de toegankelijkheidseisen die verplicht zijn gesteld vanuit de overheid. Met trots kunnen we melden dat we in september een nieuwe officiële toegankelijkheidsverklaring hebben ontvangen voor de gemeentelijke website. Toegankelijkheid blijft een continu proces.

Tot slot zijn in 2020 verkenningen gedaan naar de inzet van een digitaal participatieplatform. In 2021 rollen we dit uit.

Veiligheid

Het huidige beleid zoals vastgesteld in de Toekomst Agenda Veiligheid 2017-2020 wordt in 2020 geactualiseerd. Vooruitlopend op de actualisatie is er in 2019 een veiligheidsenquête afgenomen via het digitale inwonerspanel. De uitkomsten vormen input voor het op te stellen nieuwe beleid. Het college ziet het behouden en vergroten van de weerbaarheid in de samenleving, het vergroten van de waakzaamheid en de aanpak van georganiseerde misdaad als belangrijkste opgaven. De gerealiseerde uitbreiding van het aantal Boa's bij de gemeente en de grotere formatie wijkagenten bij de politie gaan hieraan een bijdrage leveren.

Er is medio 2019 een enquête uitgevoerd over vuurwerk onder het inwonerspanel. De uitkomsten worden meegenomen in de verdere besluitvorming rond dit onderwerp.

Het in werking treden van de nieuwe Wet verplichte GGZ zal een impuls geven aan de samenwerking tussen professionals om te zorgen voor verbeterde veiligheid van de verwarde persoon en zijn/haar directe

Veiligheid

De coronapandemie heeft gezorgd voor een verschuiving in de werkzaamheden en prioriteiten. Zo kwamen er veel (nieuwe) taken voort uit de maatregelen tegen de pandemie. Er is veel ingezet op handhaving en toezicht, communicatie richting inwoners, toelichting naar ondernemers, meedenken met initiatieven etc.

Daarbij merken we dat de prioriteiten van onze partners in 2020 ook vaak anders lagen, dankzij de werkdruk die de pandemie met zich mee heeft gebracht.

Wat in 2020 niet veranderde, waren de aantallen casuïstiek rondom bijvoorbeeld personen met verward gedrag, woonoverlast, jeugdproblematiek en hennep.

Er is externe capaciteit ingehuurd om aan de vraag naar toezicht en handhaving te kunnen voldoen.

De inzet op georganiseerde misdaad heeft geleid tot een aantal successen, waarbij de 'één overheid'-aanpak heeft gezegevierd. De gecombineerde inzet van instrumenten op het vlak van strafrecht,

<p>omgeving.</p> <p>Waar blijvend op ingezet wordt in 2020 is ondermijning, woninginbraken, fysieke veiligheid en vergroten van zichtbaarheid in de wijk (samenwerking met politie).</p>	<p>bestuursrecht en fiscaal recht leidde tot een succes.</p> <p>In 2020 is er een Concept Actieprogramma Veiligheid gemaakt. Dit programma gaat uit van een integrale aanpak, waarbij ieder vanuit zijn/haar eigen rol opereert. In het eerste kwartaal van 2021 leveren we het Actieprogramma aan.</p> <p>De zichtbaarheid van toezicht en handhaving in brede zin is doorgezet, niet alleen tijdens de handhaving van de COVID-19 maatregelen, maar ook met acties als Coppie Koffie en een levensgrote poster van de wijkagent in het Huis van Alles in Reeuwijk, gecombineerd met toegankelijke informatie.</p> <p>De Wet verplichte GGZ is ingevoerd en heeft lokaal geleid tot het opleggen van één crisismaatregel.</p> <p>We hebben ons voorbereid op de introductie van het Zorg- en Veiligheidshuis per 1 januari 2021, met als doel zorg en veiligheid op een zo vroegtijdig moment aan elkaar te verbinden.</p>
<p>Viering 75 jaar Vrijheid</p> <p>In 2020 herdenken we het beëindigen van de Tweede Wereldoorlog, 75 jaar geleden. We vieren dat we sindsdien weer in vrijheid leven, in het besef dat we samen verantwoordelijk zijn om onze vrijheid door te geven. In onze gemeente laten we dit bijzondere jaar niet onopgemerkt voorbij gaan. Voor het organiseren van de herdenking en de viering van onze vrijheid zijn in deze begroting incidenteel extra middelen opgenomen.</p>	<p>Viering 75 jaar Vrijheid</p> <p>De verschillende geplande activiteiten hebben geen doorgang kunnen vinden i.v.m. COVID-19. Hier zijn veel voorbereidingen voor getroffen. De hoop was om alles in 2021 alsnog te organiseren. Helaas hebben we in mei 2021 hebben we nog steeds te maken met beperkte vrijheden.</p> <p>Er zijn dus diverse kosten gemaakt, maar minder dan oorspronkelijk geraamd.</p>
<p>Democratic Challenge</p> <p>In 2020 geven we verder invulling aan de ambities van het raadsprogramma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het in 2019 opgezette digitale inwonerspanel bestaat inmiddels uit circa 1400 betrokken inwoners. In 2020 worden opnieuw vier onderwerpen aan het inwonerspanel voorgelegd. De te bevragen onderwerpen worden in overleg met de raadswerkgroep vastgesteld. • In 2018 zijn we gestart met de raad en commissie op bezoek. 	<p>Democratic Challenge</p> <p>In 2020 zijn er via het inwonerspanel (inmiddels ongeveer 1500 aangemelde inwoners) vier onderwerpen uitgezet in een enquête, te weten:</p> <ul style="list-style-type: none"> Proefmaatregel eenrichtingsverkeer Reeuwijk-Brug Afvalinzameling Toekomstvisie Inclusie

<p>Het voornemen is om deze bezoeken te continueren en te koppelen aan voor besluitvorming relevante onderwerpen en beleidsthema's.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitbreiding van de actieve openbaarheid van de raadsinformatie. Daarvoor doen we mee aan een pilot met VNG-realisatie. Met drie aanbieders en vijf gemeenten gaan we onderzoeken hoe aan de voorkant informatie anders opgebouwd kan worden, zodat later de aansluiting bij open raadsinformatie en de Wet open overheid efficiënter en effectiever kan plaatsvinden; • In 2019/2020 gaan we doormiddel van een actief participatief proces in gesprek met onze inwoners over de thema's en prioriteiten die zij belangrijk vinden. De uitwerking van de thema's vinden een plek in de dorpsvisies. Bij de uitvoering van dit proces wordt rekening gehouden met de stappen die al zijn gezet in de dorpen. 	<p>Wat betreft de thema's die inwoners belangrijk vinden hebben we in 2020 het actieve participatieproces vorm en inhoud gegeven in de totstandkoming van de verschillende dorpsvisies. Door de coronacrisis is de voortgang iets vertraagd. Ook zijn de bijeenkomsten van fysiek naar digitaal gegaan, maar we hebben in alle dorpen voortgang geboekt op de dorpsvisies mét participatie.</p> <p>De werkbezoeken van de raad zijn door COVID-19 niet doorgedaan, alle vergaderingen vinden digitaal plaats waardoor fysieke werkbezoeken niet mogelijk waren. Wel zijn er diverse digitale vergaderingen geweest waarin één thema centraal stond. Denk hierbij aan het Sociaal Domein en het thema Wonen.</p> <p>Er is een raadscommissie gestart met als doel om te komen tot een Participatieverordening. Ook dit zit in het verlengde van de Democratic Challenge-gedachte: hoe betrekken we de inwoner meer en beter bij besluitvorming van relevante onderwerpen en beleidsthema's?</p> <p>De pilot met VNG realisatie is nooit van start gegaan, maar de ontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd.</p>
<p>Verbonden partijen <i>Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)</i> De gemeente Bodegraven-Reeuwijk maakt onderdeel uit van de Gemeenschappelijk Regeling met de Veiligheidsregio. De veiligheidsregio zorgt voor een adequate brandweer en ambulancezorg, tevens draagt de veiligheidsregio zorg voor een goede samenwerking tussen de veiligheidsdiensten. De veiligheidsregio treedt daarnaast op bij rampen en zorgt dat de gestelde normen op het gebied van veiligheid worden behaald.</p> <p><i>Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland (BSGR)</i> De BSGR verzorgt namens de gemeente de uitvoering van de Wet WOZ en de heffing en inning van de gemeentelijke belastingen. Tussen BSGR en deelnemende gemeenten is afgesproken dat de mogelijkheden van groei van de BSGR worden onderzocht. Dat zou kunnen door het uitbreiden van het aantal deelnemers (gemeenten en waterschappen), maar ook door uitbreiding van het takenpakket. In dat laatste geval met daarbij de kanttekening dat er sprake moet zijn van belastingen en WOZ-gerelateerde taken.</p>	<p>Verbonden partijen <i>Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)</i> De gemeente Bodegraven-Reeuwijk maakt onderdeel uit van de Gemeenschappelijk Regeling met de Veiligheidsregio. De veiligheidsregio Hollands Midden staat voor de (fysieke) veiligheid van burgers, bedrijven en instellingen en kent vijf taken; meldkamer, brandweezorg, GHOR, risico- en crisisbeheersing en bevolkingszorg. Samenhang en samenwerking binnen de regio door gemeenten, hulpdiensten en partners, zijn de uitgangspunten om te werken aan de veiligheid en continuïteit van de samenleving in de regio.</p> <p><i>Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland (BSGR)</i> De gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft naast de uitvoering van de Wet WOZ (taxatie, versturen WOZ-beschikkingen en bezwaarafhandeling) ook de heffing en invordering van de ozb, rioolheffing, reinigingsheffingen, toeristenbelasting, forensenbelasting, precariobelasting en bouwleges aan de BSGR overgedragen. In 2020 ging het daarbij om een bedrag van ruim € 22 miljoen. Daarnaast heeft de BSGR in 2020 ook de afhandeling van de kwijtscheldingsverzoeken voor de gemeente verzorgd.</p>

Voor de uitvoering van bovenstaande werkzaamheden heeft de gemeente Bodegraven-Reeuwijk in 2020 een deelnemersbijdrage aan de BSGR betaald van bijna € 567.000,--. Dit betreft een voorschot, gebaseerd op een prognose van de in 2020 af te nemen producten. Definitieve afrekening vindt plaats in 2021 aan de hand van de werkelijk afgenomen producten, die worden doorgerekend in een kostprijscalculatiemodel dat in 2018 is ingevoerd als basis voor de kostenverdeling tussen de deelnemers.

De gemeente Velsen is per 1 januari 2021 toegetreden tot de BSGR. Ten behoeve van deze toetreding hebben in 2020 diverse voorbereidende werkzaamheden plaatsgevonden.

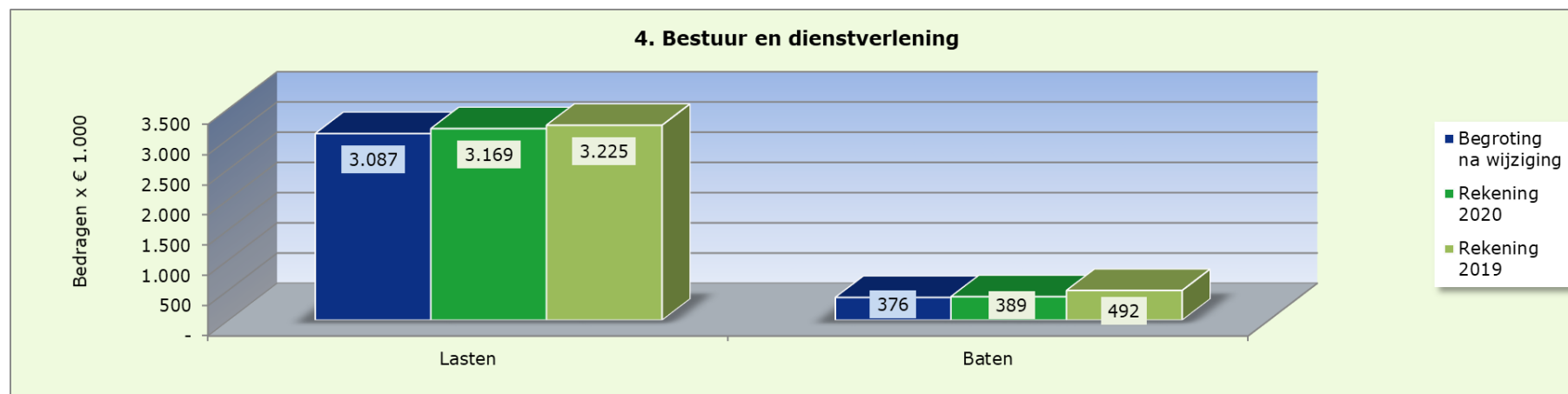
Ten aanzien van uitbreiding van het aantal taken is er een onderzoek gedaan naar de doorontwikkeling van de BAG, de WOZ en BGT naar een samenhangende objectenregistratie en naar de plek waar deze registratie dan zou kunnen worden belegd. Vooralsnog ziet het er niet naar uit dat dit bij de BSGR zal zijn en uitbreiding van het takenpakket is dan ook voorlopig niet aan de orde.

Verder is in 2020 aandacht besteed aan de ontwikkeling van de software richting de cloud, het maatschappelijk verantwoord invorderen, het project 'Waarderen op gebruiksoppervlakte' en het behoud van de ISAE-certificering. De BSGR is ook nu nog steeds de eerste en enige belastingorganisatie die al zes jaar dit internationaal erkende kwaliteitspredicaat bezit.

Het financiële kader

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2020	Vershil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 3.063	- 3.087	- 3.169	- 82 N	- 3.225
Baten	376	376	389	13 V	492
Totaal Saldo van baten en lasten	- 2.687	- 2.711	- 2.780	- 69 N	- 2.733
Mutatie reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Totaal Mutatie reserves	-	-	-	-	-
Resultaat	- 2.687	- 2.711	- 2.780	- 69 N	- 2.733

Algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien @ Bodegraven-Reeuwijk

Onze visie

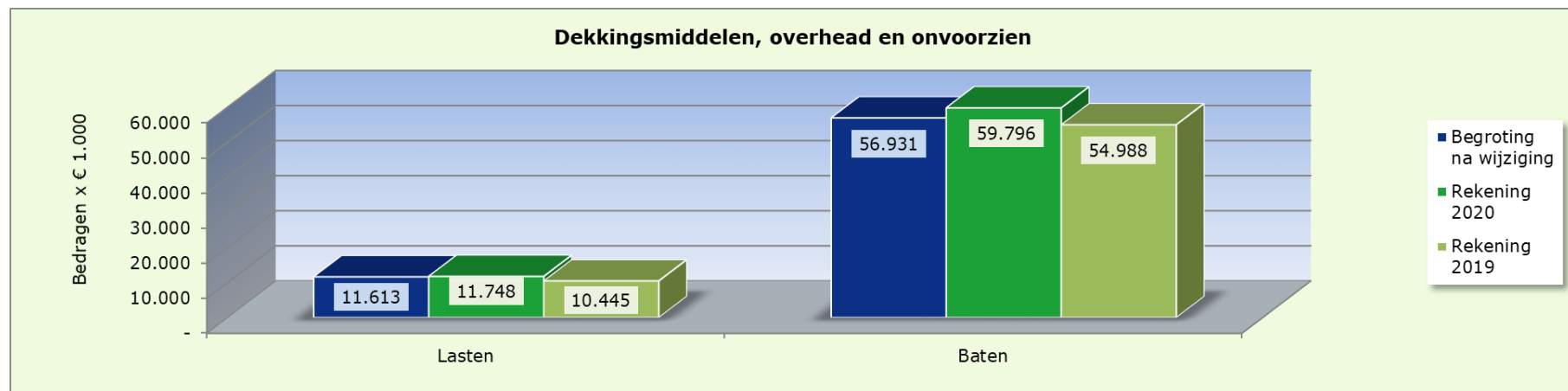
Doelstelling is een in alle jaren sluitende begroting. Het college heeft zich als doel gesteld de leningenportefeuille terug te dringen. De financiële norm is het belangrijkste middel om deze doelstelling te

realiseren. Een aantal jaren lang zijn wij er ook in geslaagd de leningportefeuille te laten afnemen. In 2020 hebben wij ons echter genoodzaakt gezien een nieuwe langlopende lening af te sluiten.

Het financiële kader

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2020	Vershil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 11.571	- 11.613	- 11.748	- 136 N	- 10.445
Baten	56.847	56.931	59.796	2.865 V	54.988
Totaal Saldo van baten en lasten	45.275	45.318	48.048	2.730 V	44.543
Mutatie reserves					
Lasten	- 620	- 638	- 638	-	- 2.563
Baten	-	-	-	-	100
Totaal Mutatie reserves	- 620	- 638	- 638	-	- 2.463
Resultaat	44.656	44.680	47.410	2.730 V	42.079

Deel C: Paragrafen

Paragraaf 1. Lokale heffingen

Wat is het doel van deze paragraaf?

Deze paragraaf geeft een overzicht op hoofdlijnen van de diverse gemeentelijke belastingen, heffingen en rechten die bij de diverse programma's zijn verantwoord. In het kort geven we aan welk beleid we in 2020 hebben gevoerd ten aanzien van de lokale heffingen. Het lokale beleid is vastgelegd in de belastingverordeningen. Verder is een overzicht opgenomen van de gerealiseerde opbrengsten en wordt aandacht besteed aan de lokale belastingdruk en het kwijtscheldingsbeleid.

Doelstellingen

1. Heffing van gemeentelijke belastingen conform de wettelijke regelingen en de door uw raad vastgestelde tarieven.
2. De opbrengsten van de belastingen en rechten moeten kostendekkend zijn.
3. Kwijtschelding aan die belastingplichtigen die over onvoldoende financiële middelen beschikken om te betalen.
4. Uitvoering van de Wet WOZ conform de wettelijke bepalingen en de door de Waarderingskamer vastgestelde normen.

Activiteiten in 2020 om deze doelstellingen te bereiken:

Doelstelling 1:

- 1.1 Voor alle heffingen is door de raad in december 2019 een nieuwe verordening voor het belastingjaar 2020 vastgesteld.
- 1.2 De uitvoering van de taken in het kader van de heffing en inning van de onroerende-zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing, de reinigingsrechten, de rioolheffing, de toeristenbelasting en de forensenbelasting is sinds 2013 overgedragen aan de Belasting Samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR) uit Leiden. Sinds 2015 verzorgt de BSGR ook de

heffing en de invordering van de leges omgevingsvergunningen en van de precariobelasting.

- 1.3 Ook de afhandeling van de bezwaren tegen de diverse aanslagen gemeentelijke belastingen wordt sinds 2013 door de BSGR uitgevoerd. Naar aanleiding van de in 2020 door de BSGR verstuurd aanslagen zijn totaal 375 bezwaren binnengekomen. Bijna al deze bezwaren zijn ook in 2020 afgehandeld.

Doelstelling 2:

- 2.1 De tarieven voor de belastingen en rechten zijn verhoogd met 1,4%. Deze verhoging gold uiteraard niet voor die tarieven die kostendekkend moesten zijn. Die zijn afzonderlijk berekend.

Doelstelling 3:

- 3.1 Ook de uitvoering van de kwijtschelding van de onder doelstelling 1.2 genoemde heffingen wordt sinds 2013 door de BSGR verzorgd. Uiteraard mag de gemeente wel de daarbij te hanteren kwijtscheldingsnorm bepalen. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk hanteert een kwijtscheldingsnorm van 100% van het bijstandsniveau. Dit is het maximale percentage dat de gemeente volgens de wet mag hanteren.
- 3.2 Bij personen met een bijstandsuitkering zijn de gebruikersheffingen automatisch kwijtgescholden. Niet bijstandsgerechtigden met een inkomen op bijstandsniveau konden op verzoek voor kwijtschelding in aanmerking komen.

Doelstelling 4:

- 4.1 De uitvoering van de taken in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) is sinds 2013 overgedragen aan de Belasting Samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR) uit Leiden.
- 4.2 Eind februari 2020 zijn door de BSGR de WOZ-beschikkingen naar het prijspeelniveau 1 januari 2019 verstuurd. Naar

- aanleiding hiervan zijn 980 bezwaarschriften binnengekomen. Het grootste deel daarvan is ook in 2020 afgehandeld.
- 4.3 In het kader van de Wet WOZ is het complete onroerende zaken bestand door de BSGR opnieuw gewaardeerd naar het prijspeilniveau 1 januari 2020.
- 4.4 De WOZ-beschikkingen naar het prijspeilniveau 1 januari 2020 zijn door de BSGR eind februari 2021 verstuurd. De nieuw vastgestelde waardes, die o.a. als grondslag dienen voor de gemeentelijke onroerende-zaakbelastingen, zullen -zoals al jaren gebruikelijk- voor een periode van één jaar gelden.

Overzicht tarieven per belasting/heffing/recht

Onroerende-zaakbelastingen

Voor de OZB gold de algemene inflatiecorrectie van 1,4%. Dat betekende echter niet dat de tarieven van 2019 zondermeer met 1,4% konden worden verhoogd. Een aanslag OZB wordt namelijk enerzijds bepaald door het tarief, maar anderzijds door de WOZ-waarde. En deze WOZ-waarde wordt jaarlijks opnieuw bepaald. Het is dan ook gebruikelijk om de tarieven eerst te corrigeren voor de WOZ-waardeontwikkeling en pas daarna te verhogen met het inflatiepercentage.

Bovenstaande werkwijze is ook gehanteerd bij het bepalen van de tarieven voor 2019. Voor de cijfers met betrekking tot de WOZ-waardeontwikkeling is toen echter wel uitgegaan van een prognose, omdat de BSGR, op het moment dat de verordening OZB 2019 werd vastgesteld, nog niet alle objecten had getaxeerd. Uiteraard was dat

een jaar later, toen de verordening OZB 2020 werd vastgesteld, wel het geval en de definitieve cijfers bleken iets af te wijken van de prognose. En aan de raad was toegezegd om hiermee bij het bepalen van de tarieven voor 2020 rekening te houden. Concreet betekende dat, dat eerst de tarieven voor 2019 zijn herberekend en daarna deze herberekende tarieven als uitgangspunt hebben gediend voor het bepalen van de tarieven voor 2020.

Herberekening tarieven 2019

Bij het vaststellen van de tarieven voor 2019 is bij de woningen uitgegaan van een waardestijging tussen 1 januari 2017 en 1 januari 2018 van 8,97% en bij de niet-woningen van een waardestijging van 0,95%. De definitieve cijfers gaven aan dat de waardestijging bij de woningen 8,7% bedroeg en de waardestijging bij de niet-woningen 0,96%. Correctie van de (herberekende) tarieven 2018 aan de hand van deze percentages leverde daarmee het volgende op:

- OZB woningen, eigenaren: 0,1364% (0,1483% gedeeld door 1,087);
- OZB niet-woningen, gebruiker: 0,2021% (0,2040% gedeeld door 1,0096);
- OZB niet-woningen, eigenaar: 0,2616% (0,2641% gedeeld door 1,0096).

Voor 2019 was het uitgangspunt een verhoging van de tarieven met 0,4%. De tarieven zijn daarom als volgt herberekend:

Onroerende zaak belasting - tarieven	2018	2018	2019
	herberekend	gecorrigeerd	herberekend
Woningen - eigenaar	0,1483%	0,1364%	0,1369%
Niet woningen:			
- eigenaar	0,2641%	0,2616%	0,2626%
- gebruiker	0,2040%	0,2021%	0,2029%
- totaal	0,4681%	0,4637%	0,4655%

Berekening tarieven 2020

Voor het berekenen van de tarieven voor 2020 zijn de voor 2019 herberekende tarieven vervolgens gecorrigeerd voor de gemiddeld opgetreden waardewijziging die tussen 1 januari 2018 en 1 januari 2019 heeft plaatsgevonden. Aan de hand van de cijfers die door de BSGR zijn aangeleverd is daarbij in de categorie woningen uitgegaan van een waardestijging van ongeveer 7,12% en in de categorie niet-woningen van gelijkblijvende waardes.

Correctie van de voor 2019 opnieuw berekende tarieven aan de hand van deze percentages leverde daarmee het volgende op:

- OZB woningen, eigenaren: 0,1278% (0,1369% gedeeld door 1,0712);
- OZB niet-woningen, gebruiker: 0,2029% (geen correctie nodig);
- OZB niet-woningen, eigenaar: 0,2626% (geen correctie nodig).

Vergelijking van de tarieven voor 2020 met die van 2019, uitgaande van een verhoging met 1,4%, geeft dan het volgende beeld:

Onroerende zaak belasting - tarieven	2019	2019	2019	2020
	vastgesteld	herberekend	gecorrigeerd	vastgesteld
Woningen - eigenaar	0,1366%	0,1369%	0,1278%	0,1296%
Niet woningen:				
- eigenaar	0,2626%	0,2626%	0,2626%	0,2663%
- gebruiker	0,2029%	0,2029%	0,2029%	0,2057%
- totaal	0,4655%	0,4655%	0,4655%	0,4720%

Opbrengst

De totale opbrengst van de OZB is in 2020 € 313.000 hoger dan in 2019 en ruim € 250.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat er ten opzichte van 2019 iets te laag was begroot, door een grotere areaaluitbreiding dan oorspronkelijk was voorzien en door een

iets hogere stijging van de WOZ-waardes in de categorie niet-woningen. Maar ook omdat er nog wat aanslagen voor oude jaren zijn opgelegd, waar geen rekening mee was gehouden. Een vergelijking van de opbrengst over de afgelopen jaren geeft het volgende beeld:

bedragen x € 1.000

Onroerende zaak belasting - opbrengst	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2020
Onroerende zaak belasting	8.931	9.108	9.450	9.199

Hondenbelasting

De raad heeft besloten om met ingang van 2019 de hondenbelasting af te schaffen.

Toeristenbelasting

Normaal gesproken wordt ook bij de toeristenbelasting de algemene inflatiecorrectie toegepast. Uit praktische overwegingen en om de administratieve afhandeling eenvoudig te houden is echter besloten om in afwijking daarvan de tarieven met ingang van 2019 af te ronden op logische bedragen. De inflatie is echter wel bijgehouden en om de paar jaar leidt dat dan tot bijstelling van de tarieven. Voor

2020 was dat aan de orde en daarmee zijn de tarieven met iets meer gestegen dan de inflatiecorrectie van 1,4%. Verder is besloten om voor een overnachting op een vakantiepark een apart tarief op te nemen. Dit tarief is voor 2020 vastgesteld op € 1,75 per overnachting. Vergelijking van de tarieven voor 2020 met die van de twee voorgaande jaren, geeft het volgende beeld:

Toeristenbelasting - tarieven	2018	2019	2020
Algemeen tarief	€ 3,00	€ 3,00	€ 3,05
Hotels en pensions	€ 2,00	€ 2,00	€ 2,05
Vakantieparken	€ 1,53	€ 1,50	€ 1,75
Campings en B&B's	€ 1,53	€ 1,50	€ 1,55

Opbrengst

De opbrengst is in 2020 ruim € 55.000 hoger dan in 2019. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de uitbreiding van Landal Green Parcs in Reeuwijk. De opbrengst is echter ook € 155.000 lager dan begroot. Dat wordt veroorzaakt door het feit dat er in 2020 vanwege de coronacrisis veel minder toeristische overnachtingen hebben plaatsgevonden dan aanvankelijk werd aangenomen. Opmerking

verdient overigens wel dat de gemeente hiervoor vanuit het Rijk wordt gecompenseerd via een extra uitkering uit het gemeentefonds. Een vergelijking van de opbrengst over de afgelopen jaren geeft het volgende beeld:

bedragen x € 1.000

Toeristenbelasting - opbrengst	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2020
Toeristenbelasting	360	426	481	636

Precariobelasting

Bij de precariobelasting zijn de tarieven voor uitstallingen met koopwaar en bouwmaterialen verhoogd met de algemene inflatiecorrectie van 1,4%. Aanvankelijk was dat voor de tarieven voor commerciële terrassen ook het geval. Op 27 mei 2020 heeft de gemeenteraad echter een motie aangenomen waarin het college werd opgeroepen om horecaondernemers met een terras vanwege de coronacrisis voor 2020 vrij te stellen van precariobelasting. Naar aanleiding daarvan is voorgesteld om de verordening aan te passen en daarmee de tarieven voor de terrassen met terugwerkende kracht op € 0,00 vast stellen. Deze wijziging is in december 2020 doorgevoerd.

Het tarief voor kabels en leidingen is niet verhoogd. Op 1 juli 2017 is namelijk een wetswijziging doorgevoerd, waarbij deze vorm van precario is afgeschaft, met dien verstande dat gemeentes die deze heffing in 2015 al kenden, daarmee nog tot en met 2021 door mogen gaan. De enige beperking daarbij is echter wel dat dan ten hoogste het tarief van 2016 mag worden gehanteerd. Vergelijking van de tarieven voor 2020 met die van de twee voorgaande jaren, geeft het volgende beeld:

Precariobelasting - tarieven	2018	2019	2020
Precario op kabels en leidingen - tarief per strekkende meter	€ 1,26	€ 1,26	€ 1,26
Precario op terrassen - tarief met vierkante meter			
- per week	€ 1,01	€ 1,02	€ 0,00
- per maand	€ 3,04	€ 3,08	€ 0,00
- per jaar	€ 25,35	€ 25,73	€ 0,00
Precario op bouwmaterialen - tarief met vierkante meter			
- per week	€ 1,01	€ 1,02	€ 1,03
- per maand	€ 3,04	€ 3,08	€ 3,12
- per jaar	€ 25,35	€ 25,73	€ 26,09
Precario op uitstallingen - tarief met vierkante meter			
- per week	€ 1,01	€ 1,02	€ 1,03
- per maand	€ 3,04	€ 3,08	€ 3,12
- per jaar	€ 25,35	€ 25,73	€ 26,09

Opbrengst

De opbrengst voor 2020 is € 12.000 hoger dan begroot. Ondanks het feit dat de begroting ten opzichte van 2019 al wel was verhoogd, was het aantal meters kabel en leiding namelijk nog steeds iets te laag ingeschat. De opbrengst is overigens ook € 12.000 lager dan in 2019. Dat wordt veroorzaakt doordat er geen precario voor terrassen is

opgelegd. Net als bij de toeristenbelasting wordt de gemeente hier overigens wel vanuit het Rijk voor gecompenseerd via een extra uitkering uit het gemeentefonds. Een vergelijking van de opbrengst over de afgelopen jaren geeft het volgende beeld:

bedragen x € 1.000

Precariobelasting - opbrengst	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2020
Precariobelasting	941	941	929	917

Forensenbelasting

De forensenbelasting is een algemene heffing waarbij de algemene tariefstijging van 1,4% is toegepast. Vergelijking van het tarief voor

2020 met dat van de twee voorgaande jaren geeft dan het volgende beeld:

Forensenbelasting - tarieven	2018	2019	2020
Forensenbelasting	1% van de WOZ-waarde met een maximum van: € 2.278,-	€ 2.312,-	€ 2.344,-

Ten aanzien van het bovenstaande moet nog worden opgemerkt dat alleen het maximumbedrag is verhoogd en niet het percentage, omdat vrijwel alle objecten die in aanmerking komen voor de

forensenbelasting een WOZ-waarde hebben die ruim hoger is dan de maximumgrondslag en derhalve, ook bij een gemiddelde stijging van de WOZ-waardes, in 2020 het maximumbedrag zijn blijven betalen.

Opbrengst

De opbrengst is in 2020 bijna € 12.000 hoger dan in 2019 en ook ruim € 38.000 hoger dan begroot. Enerzijds wordt dat veroorzaakt door een verhoging van het tarief. Anderzijds doordat door de BSGR

extra controles zijn uitgevoerd waardoor met name voor oude jaren nog extra aanslagen konden worden opgelegd. Een vergelijking van de opbrengst over de afgelopen jaren geeft het volgende beeld:

bedragen x € 1.000

Forensenbelasting - opbrengst	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2020
Forensenbelasting	266	325	337	299

Reinigingsheffingen

In 2017 is in het kader van Bewust Afval Scheiden (BAS) definitief een nieuwe tariefstructuur voor de reinigingsheffingen ingevoerd. Betaalde men in 2016 nog geen aparte tarieven voor het vaste en variabele deel (voor het variabele deel werd namelijk uitgegaan van een gemiddelde), vanaf 2017 was dat wel het geval. Ook in 2020 is deze tariefstructuur doorgezet, waarbij dan ook voor het variabele deel weer gebruik is gemaakt van de verbruiksgegevens van het voorgaande kalenderjaar, in dit geval dus 2019.

De tarieven hadden, rekening houdend met de kostendekkendheid en rekening houdend met het feit dat voornamelijk de verwerkingskosten van het afval maar ook de externe kosten (door de rijksoverheid opgelegde verbrandingsbelasting en andere heffingen) sterk waren gestegen en de opbrengsten vanuit de reststromen waren gedaald, eigenlijk met ruim 15% moeten stijgen. Bij de behandeling van de begroting heeft de raad echter aangegeven dat een dergelijke verzwaaring van de lokale lasten niet gewenst was en daarom besloten om een bedrag van € 200.000 vanuit de egalisatievoorziening in te

zetten om de stijging van de afvalstoffenheffing in 2020 te dempen. De verhoging van het vastrecht kon daarmee tot iets minder dan 10% worden beperkt.

Daarnaast was gebleken dat het aantal inworpen in een ondergrondse container en het aantal ledigingen van een minicontainer in 2019 was gedaald ten opzichte van de aantallen van 2018. Omdat de aantallen van 2019 voor de aanslagen 2020 zouden worden gebruikt, moesten

de tarieven ook hiervoor worden aangepast, omdat anders de opbrengst voor het variabele deel zou teruglopen. Besloten is om dit tekort op te vangen door een extra verhoging van de tarieven voor het variabele deel. De stijging van het vastrecht kon dan beperkt blijven tot iets minder dan 10%. Vergelijking van de tarieven voor 2020 met die van de twee voorgaande jaren geeft dan het volgende beeld:

Afvalstoffenheffing - tarieven	2018		2019		2020	
	vast	variabel	vast	variabel	vast	variabel
Basisset éénpersoonshuishouden	€ 183,72	n.v.t.	€ 194,04	n.v.t.	€ 213,00	n.v.t.
Basisset meerpersoonshuishouden	€ 225,72	n.v.t.	€ 238,44	n.v.t.	€ 261,60	n.v.t.
Inworp ondergrondse container		€ 1,25		€ 1,32		€ 1,75
Lediging 140 liter minicontainer restafval		€ 2,93		€ 3,09		€ 4,08
Lediging 240 liter minicontainer restafval		€ 5,00		€ 5,28		€ 7,00

Reinigingsrechten - tarieven (exclusief BTW)	2018		2019		2020	
	vast	variabel	vast	variabel	vast	variabel
Basisset	€ 225,72	n.v.t.	€ 238,44	n.v.t.	€ 261,60	n.v.t.
Inworp ondergrondse container		€ 1,25		€ 1,32		€ 1,75
Lediging 140 liter minicontainer restafval		€ 2,93		€ 3,09		€ 4,08
Lediging 240 liter minicontainer restafval		€ 5,00		€ 5,28		€ 7,00

Opbrengst

De totale opbrengst bij de reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing + reinigingsrechten) is, door de forse verhoging van de tarieven bijna € 575.000 hoger dan in 2019, maar ook € 169.000 hoger dan begroot. Dat laatste wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er meer aansluitingen zijn dan oorspronkelijk was voorzien. Maar ook omdat

door de BSGR regelmatig leegstandscontroles worden uitgevoerd waardoor voor 2020, maar ook voor voorgaande jaren nog extra aanslagen konden worden opgelegd. Een vergelijking van de opbrengst over de afgelopen jaren geeft het volgende beeld:

Afvalstoffenheffing - opbrengst	bedragen x € 1.000			
	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2020
Afvalstoffenheffing	3.656	3.854	4.395	4.271

Reinigingsrechten - opbrengst	bedragen x € 1.000			
	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2020
Reinigingsrechten	94	89	126	81

Rioolheffing

Rioolheffing kan worden geheven van de eigenaar of de gebruiker van een perceel dat direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering. In Bodegraven-Reeuwijk geldt sinds 2013 een combinatie van een heffing van de eigenaar op basis van een vast bedrag en een heffing van de gebruiker die afhankelijk is van het waterverbruik.

De rioolheffing is een kostendekkende heffing. Rekening houdend met de inflatiecorrectie en een toename van de kosten van riolbeheer, zijn de tarieven met 3,1% verhoogd. Vergelijking van de tarieven voor 2020 met die van de twee voorgaande jaren geeft dan het volgende beeld:

Rioolheffing - tarieven	2018	2019	2020
Eigenarenheffing per object			
- bij afvoer van huishoudelijk of bedrijfsafvalwater	€ 122,88	€ 128,40	€ 132,36
- bij afvoer van alleen hemelwater	€ 13,56	€ 14,16	€ 14,64
Gebruikersheffing bij een waterverbruik van:			
- 50m ³ of minder	€ 105,72	€ 110,52	€ 113,88
- meer dan 50m ³ , maar niet meer dan 100m ³	€ 138,00	€ 144,12	€ 148,68
- meer dan 100m ³ , maar niet meer dan 150m ³	€ 175,08	€ 183,00	€ 188,64
- meer dan 150m ³ , maar niet meer dan 200m ³	€ 218,16	€ 228,00	€ 235,08
- meer dan 200m ³ , maar niet meer dan 300m ³	€ 267,72	€ 279,72	€ 288,36
- meer dan 300m ³ , maar niet meer dan 600m ³	€ 383,52	€ 400,68	€ 413,16
- meer dan 600m ³ , maar niet meer dan 1.500m ³	€ 826,56	€ 863,76	€ 890,52
- meer dan 1.500m ³ , maar niet meer dan 3.000m ³	€ 1.239,84	€ 1.295,64	€ 1.335,84
- meer dan 3.000m ³ , maar niet meer dan 6.000m ³	€ 2.479,92	€ 2.591,52	€ 2.671,92
- meer dan 6.000m ³ , maar niet meer dan 15.000m ³	€ 4.133,28	€ 4.319,28	€ 4.453,20
- meer dan 15.000m ³ , maar niet meer dan 30.000m ³	€ 8.266,68	€ 8.638,68	€ 8.906,52
- meer dan 30.000m ³ , maar niet meer dan 100.000m ³	€ 16.533,48	€ 17.277,48	€ 17.813,04
- meer dan 100.000m ³	€ 24.800,28	€ 25.916,40	€ 26.719,80

Opbrengst

Mede door de stijging van de tarieven is de opbrengst van de rioolheffing in 2020 ruim € 275.000 hoger dan in 2019. De opbrengst is ook bijna € 178.000 hoger dan begroot. De reden daarvoor is dat door areaaluitbreiding er sprake is van een behoorlijk aantal extra

aansluitingen. En daarnaast zijn er ook nog wat aanslagen voor oude jaren opgelegd. Een vergelijking van de opbrengst over de afgelopen jaren geeft het volgende beeld:

Rioolheffing - opbrengst	bedragen x € 1.000			
	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2020
Rioolheffing	4.387	4.638	4.919	4.741

Overige tarieven en heffingen

De overige tarieven en heffingen (waaronder bijvoorbeeld de leges en de lijkbezorgingsrechten) zijn aangepast op grond van de nominale ontwikkelingen. Voor 2020 bedroeg de stijging 1,4%.

Lokale belastingdruk huishoudens

In vergelijkende overzichten van gemeenten in Nederland wordt vaak de lokale lastendruk van een gemiddelde woning als maatstaf genomen. In onderstaand overzicht treft u een vergelijking aan van enkele heffingen van gemeenten in de regio. Het betreft de heffingen voor het jaar 2020 en is gebaseerd op informatie van het Centrum

voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO). In het overzicht wordt de belastingdruk weergegeven zowel voor een woning met een gemiddelde waarde als voor een woning met een WOZ-waarde van € 250.000. Voor de afvalstoffenheffing wordt uitgegaan van een meerpersoonshuishouden en bij de rioolheffing van het waterverbruik van een gemiddeld gezin.

Lokale lastendruk	Gemiddelde taxatie waarde	Tarief OZB woonruimte	Tarief Afvalstoffen heffing	Tarief Riool heffing	Belastingdruk gemiddelde taxatie waarde	Belastingdruk taxatie waarde € 250.000
Alphen aan den Rijn	€ 265.000	0,1020%	€ 277,92	€ 230,16	€ 778,38	€ 763,08
Zuidplas	€ 295.000	0,1074%	€ 292,50	€ 228,99	€ 838,32	€ 789,99
Bodegraven-Reeuwijk	€ 326.000	0,1296%	€ 316,01	€ 321,00	€ 1.059,51	€ 961,01
Leiden	€ 290.000	0,1282%	€ 350,76	€ 154,80	€ 877,40	€ 826,11
Gouda	€ 223.000	0,1005%	€ 289,11	€ 534,30	€ 1.047,53	€ 1.074,66
Oudewater	€ 319.000	0,1300%	€ 261,36	€ 266,00	€ 942,06	€ 852,36
Woerden	€ 308.000	0,1152%	€ 238,08	€ 203,40	€ 796,30	€ 729,48
Nieuwkoop	€ 323.000	0,1266%	€ 334,87	€ 208,12	€ 951,91	€ 859,49
Waddinxveen	€ 257.000	0,1204%	€ 328,19	€ 181,56	€ 819,18	€ 810,75
Gemiddeld	€ 289.556	0,1178%	€ 298,76	€ 258,70	€ 901,18	€ 851,88

Uit het vorenstaande overzicht blijkt dat het OZB-tarief van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk in 2020 weliswaar boven het gemiddelde ligt van de omliggende gemeenten, maar niet het hoogste tarief is. Dat wordt door de gemeente Oudewater gehanteerd. Het tarief van de afvalstoffenheffing ligt iets boven het gemiddelde. Het tarief voor de rioolheffing is niet het hoogste, maar ligt nog wel ruim boven het gemiddelde. De totale belastingdruk in 2020 is bij een woning met een waarde van € 250.000 de op één na hoogste en bij een woning met een gemiddelde taxatiewaarde de hoogste van de regio.

Kwijtscheldingsbeleid

Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is mogelijk indien is vastgesteld dat er onvoldoende financiële middelen om te betalen aanwezig zijn. Verder is kwijtschelding afhankelijk van de betalingscapaciteit van de belastingplichtige. De betalingscapaciteit wordt vastgesteld door van het netto besteedbare inkomen bepaalde vaste lasten - zoals de kosten van bestaan - af te trekken.

Deze kosten van bestaan (ook wel de kwijtscheldingsnorm genoemd) zijn voor decentrale overheden vastgesteld op maximaal 100% van de bijstandsnorm. Gemiddeld hanteert meer dan 97% van de gemeenten een normpercentage van 100%.

Ook in 2020 heeft de gemeente Bodegraven-Reeuwijk een kwijtscheldingsnorm van 100% gehanteerd. Als onderdeel van het minimabeleid heeft de gemeente een kwijtscheldingsregeling voor de

gebruikersheffingen. Bij personen met een bijstandsuitkering worden de heffingen automatisch kwijtgescholden. Niet bijstandsgerechtigden met een inkomen op bijstandsniveau, kunnen voor kwijtschelding in aanmerking komen.

Ten opzichte van 2019 is het aantal kwijtscheldingen iets gedaald. Dat wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in 2019 meer kwijtscheldingen voor "oude" jaren zijn verleend dan in 2020. Het totaalbedrag aan kwijtschelding is daarentegen gestegen, voornamelijk vanwege de stijging van de tarieven voor de afvalstoffenheffing. Hieronder een overzicht van de aantallen en bedragen voor 2019 en 2020:

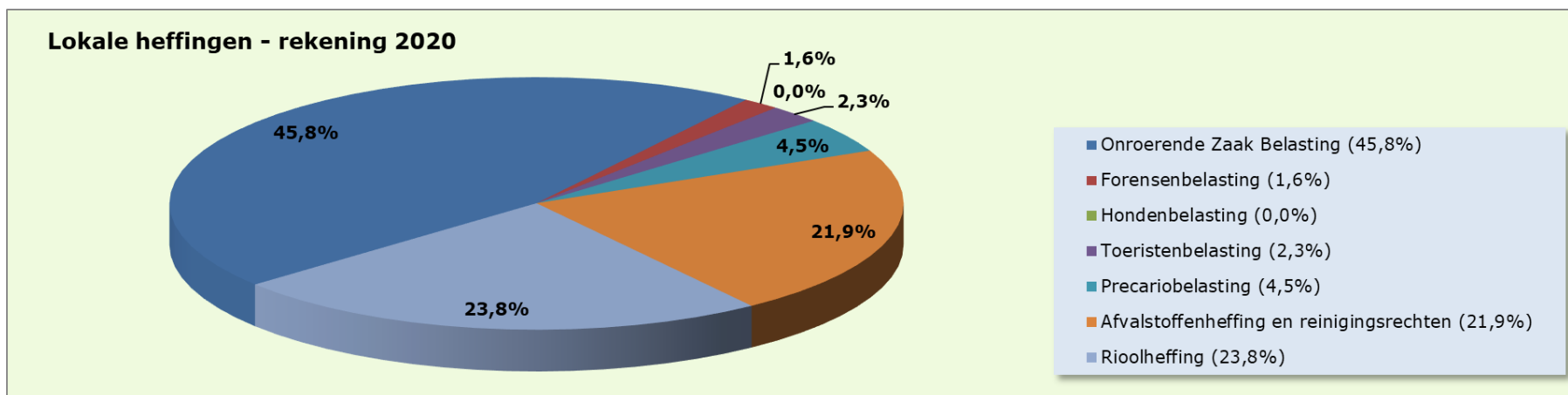
Kwijtscheldingen	Rekening 2019		Rekening 2020	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Afvalstoffenheffing	428	€ 109.559	441	€ 123.634
Hondenbelasting	-	€ 0	-	€ 0
OZB	3	€ 826	3	€ 907
Rioolheffing	431	€ 69.032	443	€ 72.700
Diverse heffingen voorgaande jaren	61	€ 8.396	8	€ 1.575
Totaal	923	€ 187.813	895	€ 198.816

Wat zijn de opbrengsten?

bedragen x € 1.000

Lokale heffingen - rekening 2020	Bedrag	Percentage
Onroerende Zaak Belasting (45,8%)	9.450	45,8%
Forensenbelasting (1,6%)	337	1,6%
Hondenbelasting (0,0%)	-	0,0%
Toeristenbelasting (2,3%)	481	2,3%
Precariobelasting (4,5%)	929	4,5%
Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten (21,9%)	4.522	21,9%
Rioolheffing (23,8%)	4.919	23,8%
Totaal	20.637	100,0%

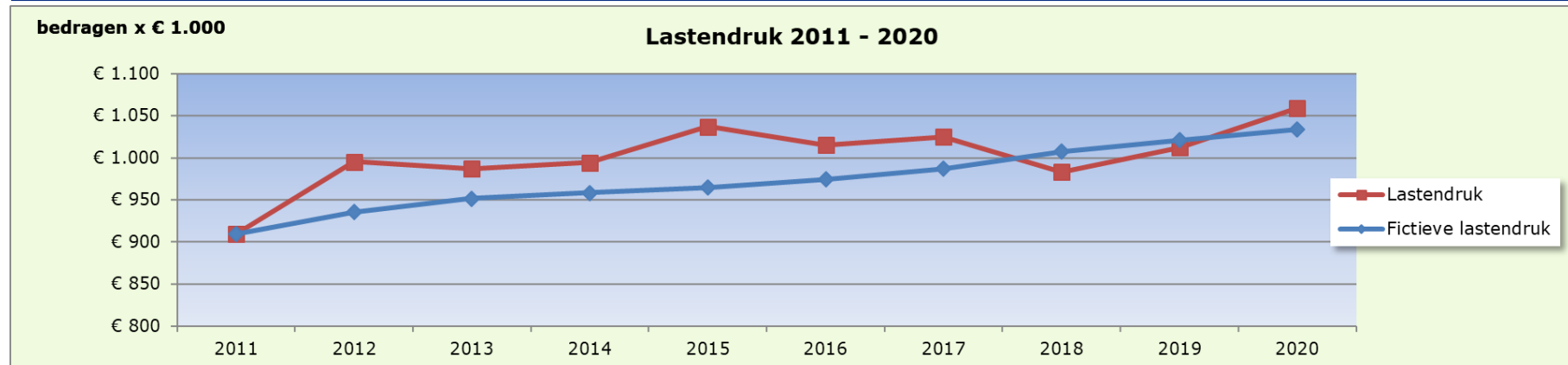
De drie heffingen die de woonlastendruk bepalen (O.Z.B., rioolheffing en afvalstoffenheffing) zijn tezamen goed voor meer dan 90% van de opbrengsten uit lokale heffingen. Van de overige heffingen neemt vervolgens de precario de grootste plaats in.

Ontwikkeling van de lastendruk

In onderstaande tabel en grafiek is de ontwikkeling van de lastendruk in onze gemeente inzichtelijk gemaakt. De lastendruk is gebaseerd op het meerpersoonsgezinshuishouden, wonend in een eigen woning met een gemiddelde OZB-waarde. Deze gemiddelde OZB bedraagt in 2020 € 308.000. De gemiddelde lastendruk kwam in 2019 uit op een bedrag van € 1.060 per 'gemiddeld' huishouden en is ten opzichte van 2019 met 4,6% gestegen.

In de jaren sinds de fusie is de ontwikkeling van de lastendruk aan flinke schommelingen onderhevig geweest. De gemiddelde stijging van de lastendruk over de periode na de fusie bedroeg 1,7% per jaar. In de hieronder opgenomen grafische weergave daarvan is ook de lijn 'fictieve lastendruk' opgenomen. Die lijn geeft weer hoe de lastendruk zich zou hebben ontwikkeld als ieder jaar voor de berekening van de tarieven het prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie was toegepast.

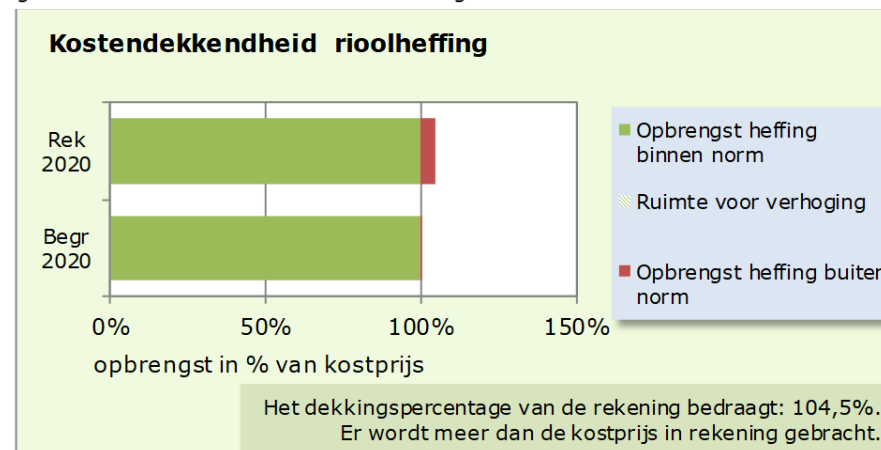
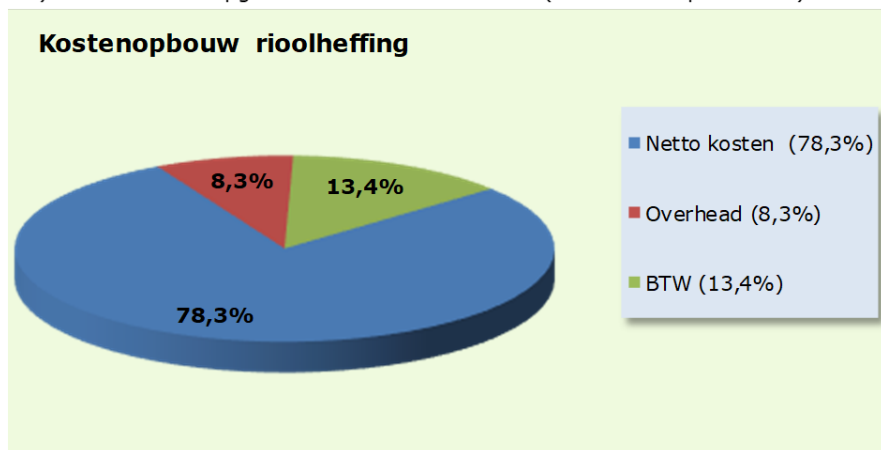
Lastendruk bij gemiddelde WOZ-waarde	Lastendruk	% toename	cumulatief	CPI	cumulatief	Fictieve lastendruk
2011	€ 909					€ 909
2012	€ 995	9,4%	9,4%	2,9%	2,9%	€ 936
2013	€ 987	-0,8%	8,6%	1,7%	4,6%	€ 952
2014	€ 994	0,7%	9,4%	0,7%	5,3%	€ 958
2015	€ 1.037	4,3%	13,7%	0,7%	6,0%	€ 965
2016	€ 1.016	-2,1%	11,6%	1,0%	7,0%	€ 975
2017	€ 1.025	0,9%	12,5%	1,3%	8,3%	€ 987
2018	€ 983	-4,1%	8,4%	2,0%	10,3%	€ 1.007
2019	€ 1.013	3,0%	11,4%	1,4%	11,7%	€ 1.021
2020	€ 1.060	4,6%	16,1%	1,2%	12,9%	€ 1.033
gemiddeld per jaar over de jaren 2011 - 2020		1,7%		1,4%		

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid rioolheffing	Begroting 2020		Rekening 2020	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten heffing				
Netto kosten				
Kosten, incl. (omslag)rente	3.689	78,0%	3.717	79,0%
Inkomsten, excl. heffingen	- 32	-0,7%	- 35	-0,7%
Netto kosten	3.657	77,3%	3.682	78,3%
Toe te rekenen kosten				
Overhead incl. (omslag)rente	444	9,4%	392	8,3%
BTW *1)	630	13,3%	629	13,4%
Toe te rekenen kosten	1.074	22,7%	1.021	21,7%
Totale kosten heffing	4.731	100,0%	4.703	100,0%
Totale opbrengsten heffing	4.736		4.914	
Dekkingspercentage rioolheffing		100,1%		104,5%

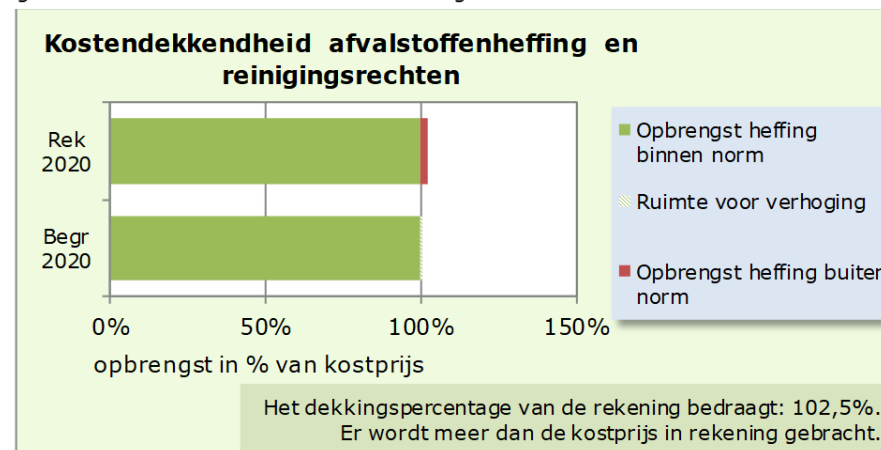
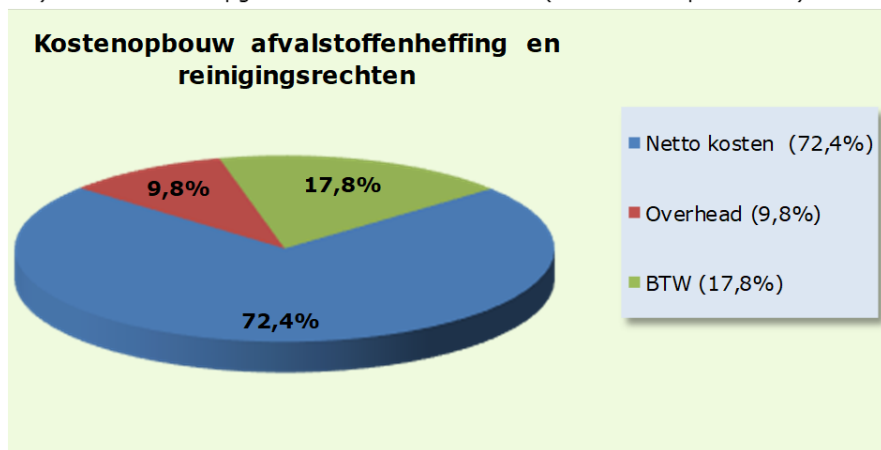
*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	Begroting 2020		Rekening 2020	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten heffing				
Netto kosten				
Kosten, incl. (omslag)rente	3.751	86,2%	4.112	93,3%
Inkomsten, excl. heffingen	- 672	-15,4%	- 921	-20,9%
Netto kosten	3.079	70,7%	3.191	72,4%
Toe te rekenen kosten				
Overhead incl. (omslag)rente	451	10,4%	433	9,8%
BTW *1)	822	18,9%	784	17,8%
Toe te rekenen kosten	1.273	29,3%	1.217	27,6%
Totale kosten heffing	4.352	100,0%	4.408	100,0%
Totale opbrengsten heffing	4.349		4.518	
Dekkingspercentage afvalstoffenheffing en reinigingsrechten		99,9%		102,5%

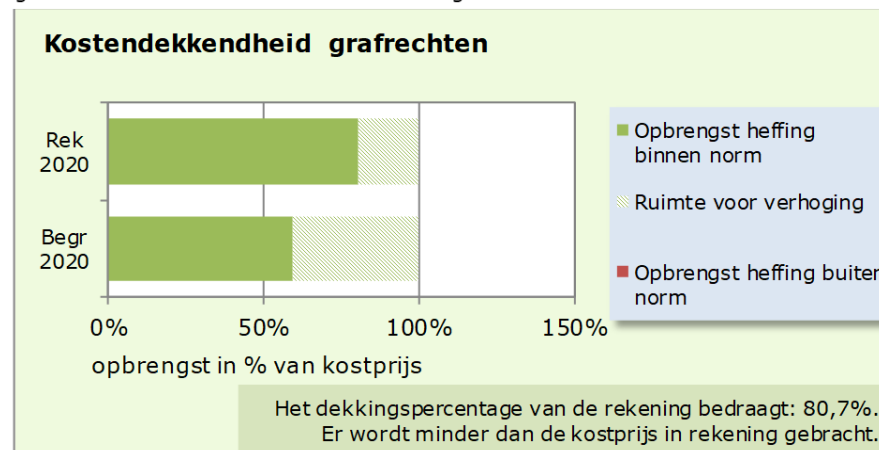
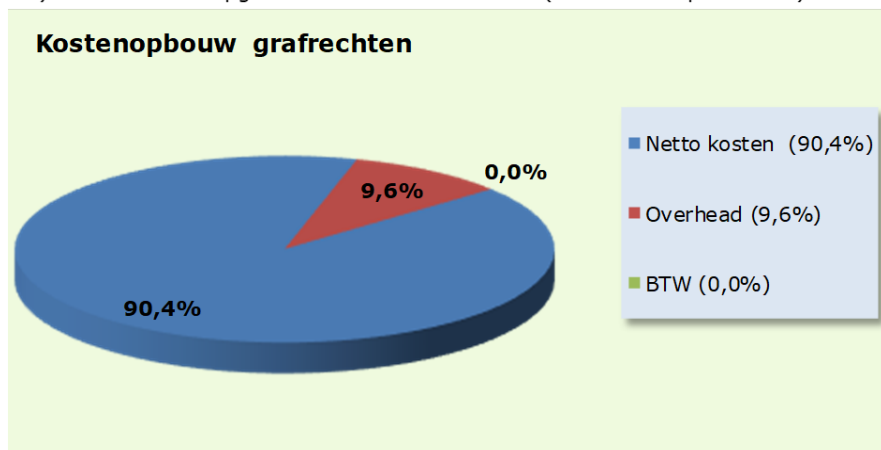
*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid grafrechten	Begroting 2020		Rekening 2020	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten heffing				
Netto kosten				
Kosten, incl. (omslag)rente	597	89,2%	473	90,4%
Inkomsten, excl. heffingen	-	0,0%	-	0,0%
Netto kosten	597	89,2%	473	90,4%
Toe te rekenen kosten				
Overhead incl. (omslag)rente	72	10,8%	50	9,6%
BTW *1)	-	0,0%	-	0,0%
Toe te rekenen kosten	72	10,8%	50	9,6%
Totale kosten heffing	669	100,0%	523	100,0%
Totale opbrengsten heffing	399		422	
Dekkingspercentage grafrechten		59,6%		80,7%

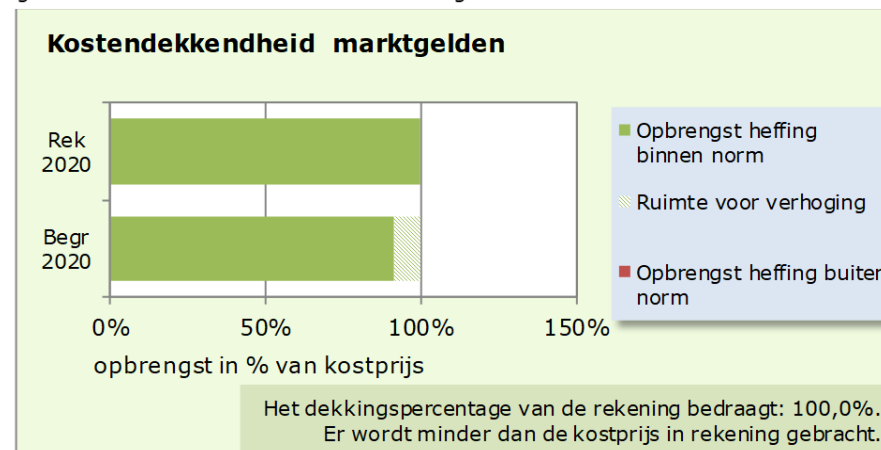
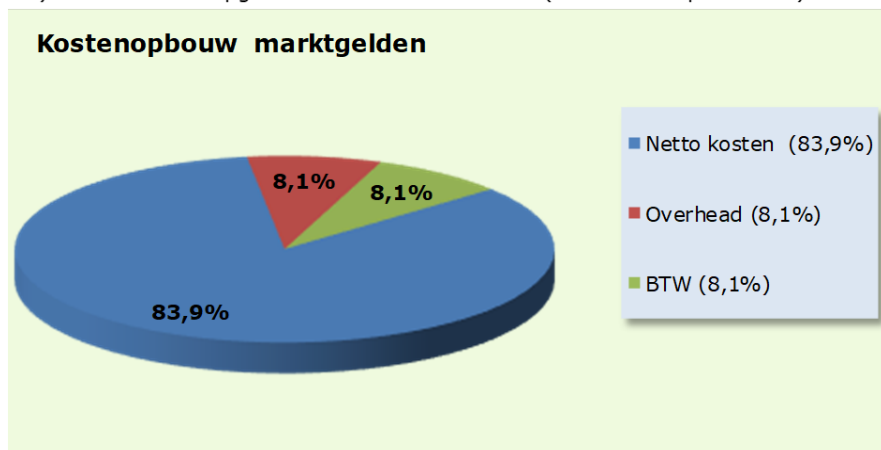
*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen.

bedragen x € 1.000

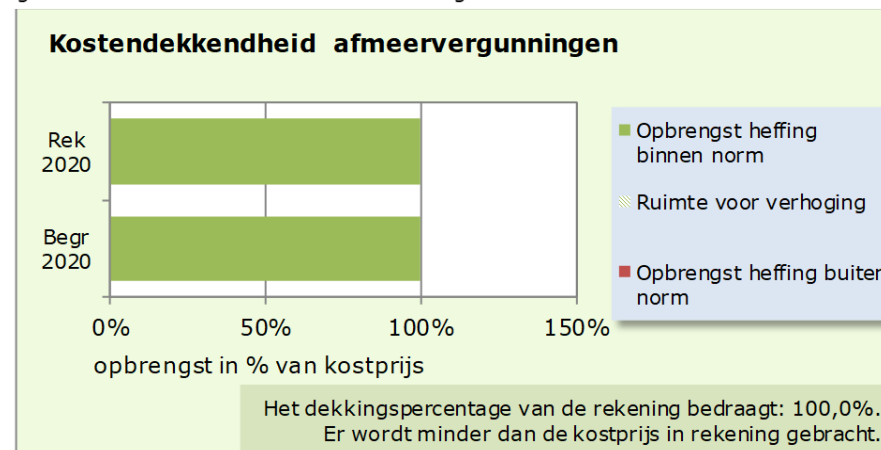
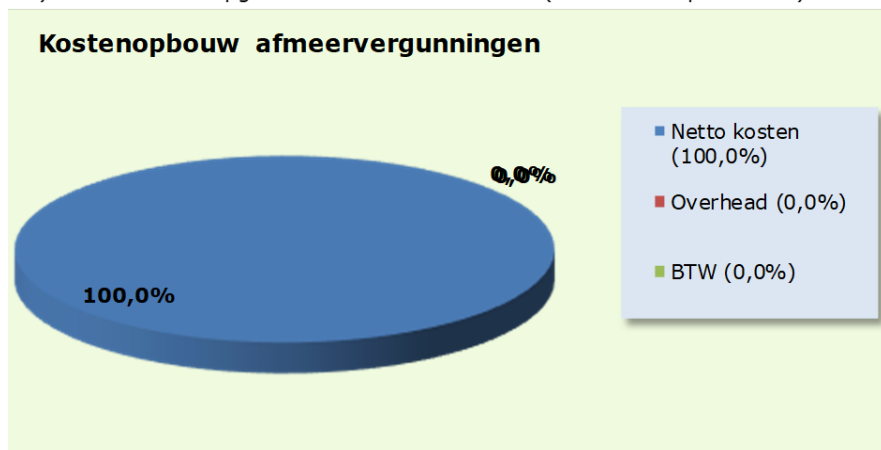
Berekening kostendekkendheid marktgelden	Begroting 2020		Rekening 2020	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten heffing				
Netto kosten				
Kosten, incl. (omslag)rente	59	83,1%	52	83,9%
Inkomsten, excl. heffingen	- 1	-1,4%	-	0,0%
Netto kosten	58	81,7%	52	83,9%
Toe te rekenen kosten				
Overhead incl. (omslag)rente	7	9,9%	5	8,1%
BTW *1)	6	8,5%	5	8,1%
Toe te rekenen kosten	13	18,3%	10	16,1%
Totale kosten heffing	71	100,0%	62	100,0%
Totale opbrengsten heffing	65		62	
Dekkingspercentage marktgelden		91,5%		100,0%

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen.

Berekening kostendekkendheid afmeervergunningen	Begroting 2020		Rekening 2020	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten heffing				
Netto kosten				
Kosten, incl. (omslag)rente	2	100,0%	2	100,0%
Inkomsten, excl. heffingen	-	0,0%	-	0,0%
Netto kosten	2	100,0%	2	100,0%
Toe te rekenen kosten				
Overhead incl. (omslag)rente	-	0,0%	-	0,0%
BTW *1)	-	0,0%	-	0,0%
Toe te rekenen kosten	-	0,0%	-	0,0%
Totale kosten heffing	2	100,0%	2	100,0%
Totale opbrengsten heffing	2		2	
Dekkingspercentage afmeervergunningen		100,0%		100,0%

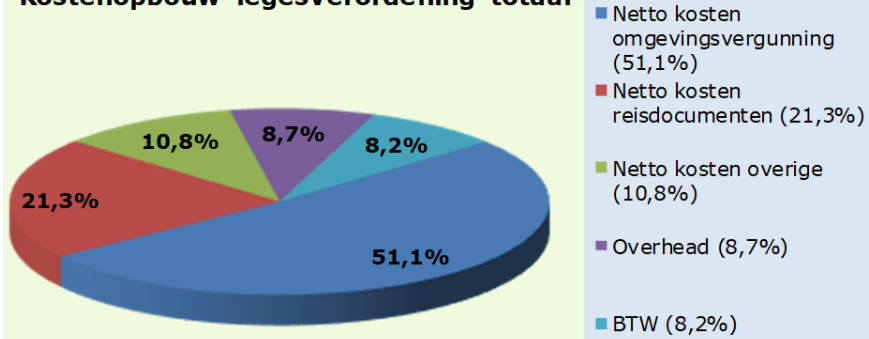
*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen.

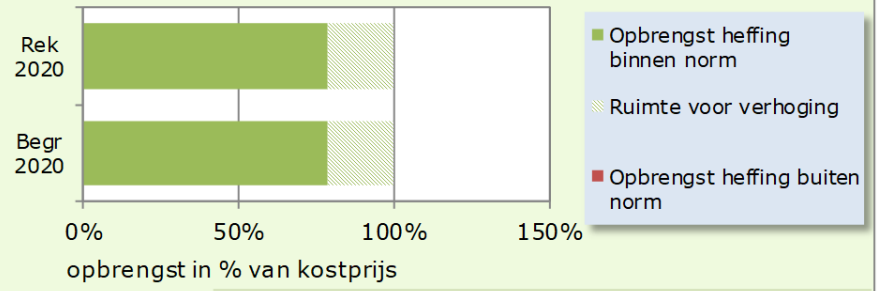
Berekening kostendekkendheid legesverordening	Begroting 2020		Rekening 2020	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten heffing				
Netto kosten				
Kosten omgevingsvergunning, incl. (omslag)rente	1.517	52,9%	1.528	51,1%
Kosten rijbewijzen, reisdocumenten, incl. (omslag)rente	616	21,5% ▲	636	21,3%
Kosten overige, incl. (omslag)rente	257	9,0%	322	10,8%
Inkomsten omgevingsvergunning, excl. heffingen	-	0,0%	-	0,0%
Inkomsten rijbewijzen, reisdocumenten, excl. heffingen	-	0,0%	-	0,0%
Inkomsten overige, excl. heffingen	-	0,0%	-	0,0%
Netto kosten	2.390	83,4%	2.486	83,1%
Toe te rekenen kosten				
Overhead omgevingsvergunning, incl. (omslag)rente	183	6,4%	161	5,4%
Overhead rijbewijzen, reisdocumenten, incl. (omslag)rente	72	2,5% ▲	65	2,2%
Overhead overige, incl. (omslag)rente	30	1,0%	33	1,1%
BTW omgevingsvergunning *1)	134	4,7%	181	6,1%
BTW rijbewijzen, reisdocumenten *1)	38	1,3% ▲	40	1,3%
BTW overige *1)	19	0,7%	24	0,8%
Toe te rekenen kosten	476	16,6%	504	16,9%
Totale kosten heffing	2.866	100,0%	2.990	100,0%
Opbrengsten heffing				
Opbrengsten omgevingsvergunning	1.835		1.910	
Opbrengsten rijbewijzen, reisdocumenten	282		276	
Opbrengsten overige	148		168	
Totale opbrengsten heffing	2.265		2.354	
Dekkingspercentage omgevingsvergunning		100,1%		102,1%
Dekkingspercentage rijbewijzen, reisdocumenten		38,8%		37,2%
Dekkingspercentage overige		48,4%		44,3%
Dekkingspercentage legesverordening totaal		79,0%		78,7%

Kostenopbouw legesverordening totaal

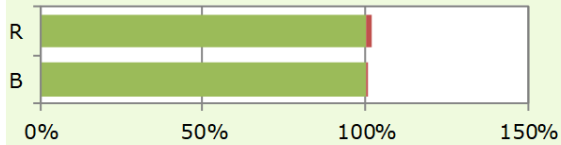

Kostendekkendheid legesverordening totaal

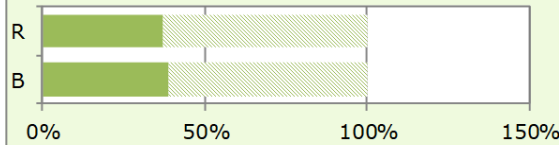

Het dekkingspercentage van de rekening bedraagt: 78,7%.
Er wordt minder dan de kostprijs in rekening gebracht.

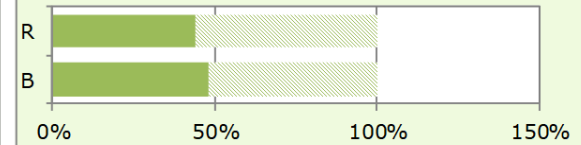
Kostendekkendheid omgevingsvergunning

Kostendekkendheid rijbewijzen, reisdocumenten

Kostendekkendheid overige

Paragraaf 2. Weerstandsvermogen

Wat is het doel van deze paragraaf?

De jaarrekening geeft inzicht in de financiële positie van onze gemeente. De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan in welke mate financiële tegenvallers (risico's) opgevangen kunnen worden. Daarmee geeft de paragraaf weerstandsvermogen aan hoe robuust de financiële positie van de gemeente is.

Voor het beoordelen van de financiële positie is daarom inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. De paragraaf weerstandsvermogen bevat volgens artikel 11 van het Besluit begroting en Verantwoording (BBV) een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, een inventarisatie van de risico's en het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.

Deze paragraaf staat in nauwe samenhang met de paragraaf Grondbeleid. De risico's die verband houden met de grondexploitatie zijn sterk afgenomen. Dit is vooral het gevolg van de aantrekkende economie waardoor het risico op verminderde uitgeefbaarheid van de gronden is gedaald.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken.

Tot de weerstandscapaciteit worden gerekend:

- het vrij besteedbaar eigen vermogen
- de ruimte binnen de begroting
- de onbenutte belastingcapaciteit

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, bestemmingsreserves en eventuele stille reserves. Voor de beoordeling van het weerstandsvermogen is de stand van de reserves per 31 december 2020 bepalend. Alleen de algemene reserve wordt tot het vrij besteedbaar eigen vermogen gerekend.

De onbenutte belastingcapaciteit geeft een indicatie van de mogelijkheden om de eigen inkomsten te verhogen. De belangrijkste belastinginkomsten zijn de onroerend zaakbelasting (OZB), de afvalstoffenheffing en het rioolrecht. De afvalstoffenheffing en het rioolrecht zijn al volledig kostendekkend. Onbenutte belastingcapaciteit kan daarmee alleen gevonden worden in de OZB. De berekening van de onbenutte belastingcapaciteit OZB wordt afgeleid van de norm voor artikel 12 van de financiële verhoudingswet. Er is geen rekening gehouden met onbenutte belastingcapaciteit omdat, als onderdeel van de financiële norm, is afgesproken dat de belastingdruk niet zal stijgen, of in elk geval tot het uiterste wordt beperkt.

Voor de risico's vanuit de grondexploitaties wordt de weerstandscapaciteit afzonderlijk bepaald. Als weerstandscapaciteit wordt een afzonderlijke reserve bouwgrondexploitatie aangehouden. De geprognosticeerde resultaten – verliezen en winsten – van de (grondexploitatie)projecten, voor zover nog niet verrekend met de reserves, maken onderdeel uit van de weerstandscapaciteit voor de projecten.

bedragen x € 1.000

Beschikbare weerstandscapaciteit	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Beschikbare weerstandscapaciteit exploitatie			
Algemene reserve	2.457	3.077	1.461
Resultaat exploitatie algemene dienst	- 1.634	-	557
Onbenutte belastingcapaciteit	-	-	-
Raming onvoorziene uitgaven		- 50	
Beschikbare weerstandscapaciteit exploitatie	823	3.027	2.018
Beschikbare weerstandscapaciteit grondexploitatie/projecten			
Algemene reserve bouwgrondexploitatie	9.325	11.225	12.382
Resultaten grondexploitaties	1.683	-	- 942
Effecten Vpb	-	-	-
Beschikbare weerstandscapaciteit grondexploitatie/projecten	11.008	11.225	11.440
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	11.831	14.252	13.458

Risico-inventarisatie

Bij de risico-inventarisatie is onderscheid gemaakt tussen de risico's van de exploitatie en de risico's van de (grondexploitatie)projecten.

Bij de inventarisatie is beoordeeld welke maatregelen worden genomen om de risico's te beheersen. Risicobeheersing kan door de volgende maatregelen:

- Vermijden
- Verminderen
- Delen
- Aanvaarden

Aan de hand hiervan zijn de restrisico's bepaald; dit zijn de risico's die overblijven na het nemen van beheersmaatregelen. De restrisico's zijn gekwantificeerd door vast te stellen welke schade zich kan voordoen als het risico optreedt. Daarna is bepaald hoe hoog de kans is dat het risico zich zal voordoen. Hiermee is het gewogen risico bepaald.

Samengevat geven de op deze wijze geïntariseerde en gewogen risico's per risicogebied het volgende beeld (in volgorde van de benoemde risicogebieden)

De geïntariseerde en gewogen risico's van de (grondexploitatie)-projecten geven het volgende beeld. De risico's zijn gebaseerd op het MPG 2021. Een nadere toelichting is opgenomen in de paragraaf Grondbeleid.

Samenvatting risico's per risicogebied	gewogen risico's		
	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Risico's exploitatie			
Organisatorische risico's personeel en bedrijfsprocessen	750	750	750
Juridische risico's	250	250	250
Renterisico's	75	75	75
Risico's verbonden partijen	1.000	1.000	1.000
Risico's garanties / verstrekte geldleningen	75	75	150
Risico's verbonden aan open einde regelingen rijk	750	750	750
Risico's open einde subsidiëring	25	25	25
Risico's kapitaalgoederen	1.000	1.000	1.000
Risico's invoering decentralisaties	600	600	600
Kans hogere opbrengst bouwvergunningen	- 300	-	-
Risico vertraging inschrijving arbeidsmigranten	200	-	-
Risico lagere opbrengst Nedvang (restfractie plastic)	300	300	300
Risico hogere storting voorziening onderhoud accommodaties	200	-	-
Risico's exploitatie	4.925	4.825	4.900
Risico's grondexploitaties/projecten			
Bouwgrondexploitaties en projecten	1.768	3.131	1.400
Risicobuffer	-	-	-
Risico's grondexploitaties/projecten	1.768	3.131	1.400
Totaal risico's	6.693	7.956	6.300

Benodigde weerstandscapaciteit

Niet alle risico's zullen zich gelijktijdig in volle omvang voordoen. De kansdichtheid waarop de risico's zich gelijktijdig in volle omvang kunnen voordoen kan via risicosimulatie worden bepaald. Voor de kansdichtheid kan ook gebruik gemaakt worden van ervaringcijfers. Tot 2018 werd in begroting en jaarrekening uitgegaan van een gemiddeld zekerheidspercentage van 60%. Op basis van de toename van het beschikbare weerstandsvermogen is in de begroting 2018 besloten dit zekerheidspercentage te verhogen naar 90%.

Voor wat betreft de grondexploitaties is ervoor gekozen dit zekerheidspercentage op 100 te bepalen omdat bij het wege van de risico's deze zekerheid al ingebouwd is.

De omvang van de benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door het totaal van de gewogen risico's te corrigeren met het zekerheidspercentage. Aan de hand hiervan kan de benodigde weerstandscapaciteit als volgt worden bepaald.

bedragen x € 1.000

Benodigde weerstandscapaciteit	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Benodigde weerstandscapaciteit exploitatie			
- Gewogen risico	4.925	4.825	4.900
- Zekerheidspercentage	90%	90%	90%
Benodigde weerstandscapaciteit exploitatie	4.433	4.343	4.410
Benodigde weerstandscapaciteit grondexploitatie / projecten			
- Gewogen risico	1.768	3.131	1.400
- Zekerheidspercentage	100%	90%	100%
Benodigde weerstandscapaciteit grondexploitatie / projecten	1.768	2.818	1.400
Totaal benodigde weerstandscapaciteit	6.201	7.160	5.810

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de verhouding van de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen wordt afzonderlijk bepaald voor de (grondexploitatie)-projecten en voor de overige exploitatierisico's.

Het weerstandsvermogen exploitatie is ten opzichte van de begroting gedaald. Dit als gevolg van een afname van de algemene reserve veroorzaakt door het negatieve resultaat in de reguliere exploitatie.

Volgens de normering moet het weerstandsvermogen van de exploitatie als ruim onvoldoende worden gekenschetst.

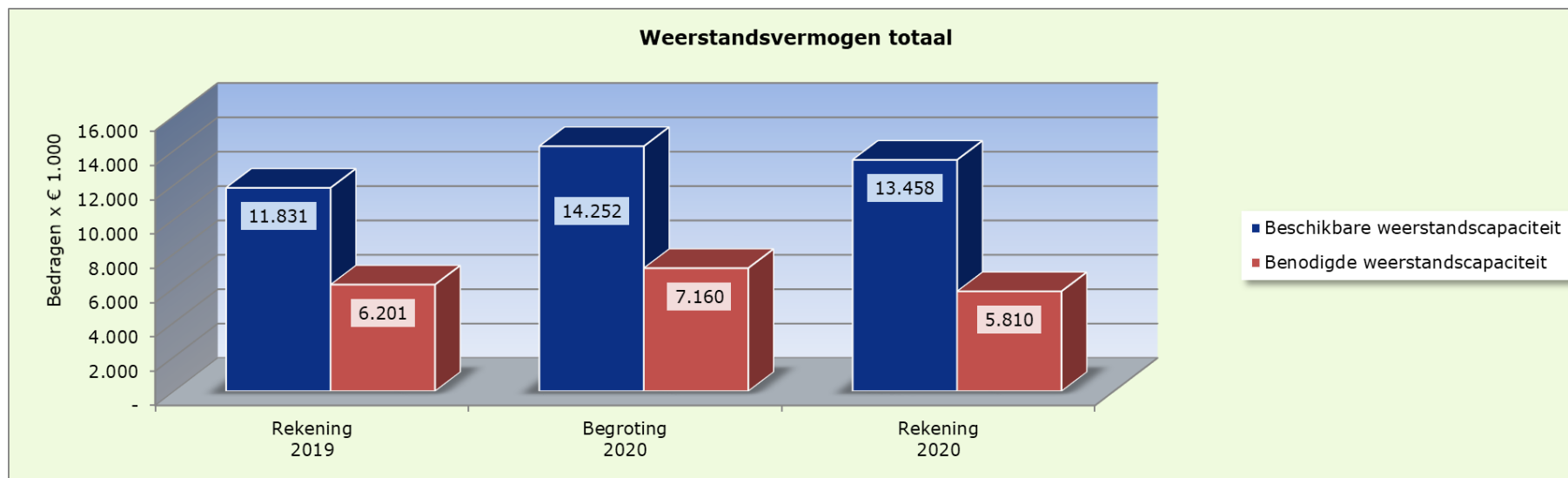
Het weerstandsvermogen voor de grondexploitaties is verder verbeterd door de toename van de beschikbare weerstandscapaciteit in de algemene reserve grondexploitaties en kan voor 2020 als uitstekend worden beoordeeld.

Het weerstandsvermogen totaal kan in 2020 eveneens als uitstekend worden gekenschetst.

bedragen x € 1.000

Weerstandsvermogen	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Weerstandsvermogen exploitatie			
Beschikbare weerstandscapaciteit exploitatie	823	3.027	2.018
Benodigde weerstandscapaciteit exploitatie	4.433	4.343	4.410
Overschot (+) / tekort (-) weerstandscapaciteit exploitatie	- 3.610	- 1.316	- 2.392
Ratio weerstandsvermogen exploitatie *	0,19	0,70	0,46
Weerstandsvermogen grondexploitaties/projecten			
Beschikbare weerstandscapaciteit grondexploitaties / projecten	11.008	11.225	11.440
Benodigde weerstandscapaciteit grondexploitaties / projecten	1.768	2.818	1.400
Overschot (+) / tekort (-) weerstandscapaciteit grondexploitaties	9.240	8.407	10.040
Ratio weerstandsvermogen grondexploitaties / projecten *	6,23	3,98	8,17
Weerstandsvermogen totaal			
Beschikbare weerstandscapaciteit	11.831	14.252	13.458
Benodigde weerstandscapaciteit	6.201	7.160	5.810
Overschot (+) / tekort (-) weerstandscapaciteit	5.630	7.092	7.648
Ratio weerstandsvermogen totaal *	1,91	1,99	2,32

* Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit

Voor de beoordeling van de ratio's wordt gebruik gemaakt van de waarderingstabel die door de NAR in samenwerking met de Universiteit van Twente is ontwikkeld.

Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

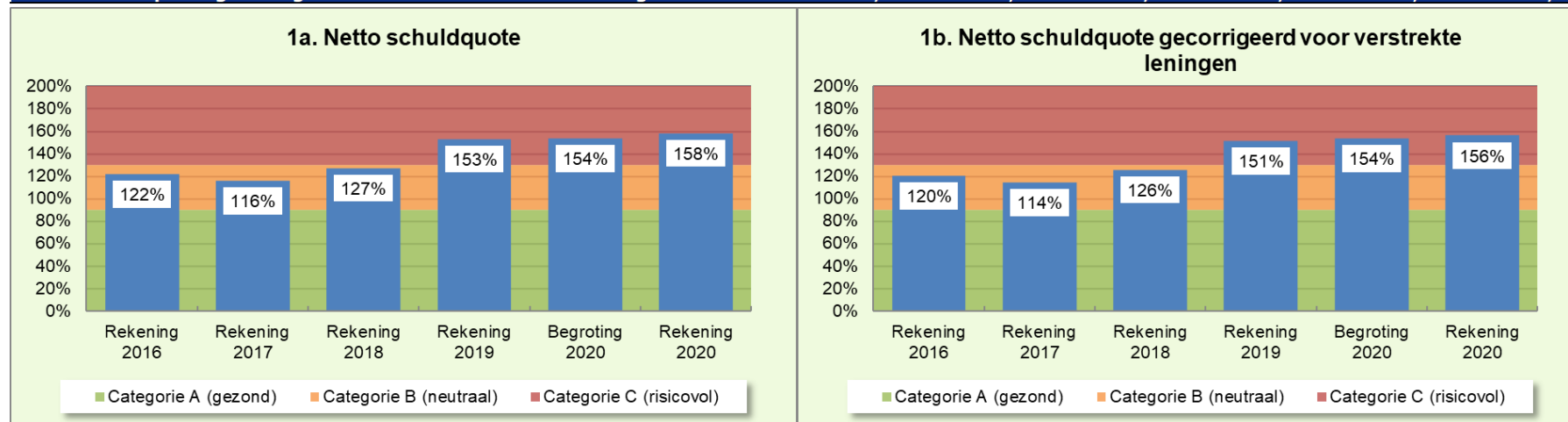
Financiële kengetallen

Het BBV schrijft voor de begroting en rekening een set uniforme kengetallen voor. De verschillende kengetallen bestrijken ieder een eigen gebied. Tegelijkertijd is er ook sprake van onderlinge

samenhang. Hieronder wordt de eigenheid van de verschillende kengetallen nader beschreven en wordt ook de onderlinge samenhang toelicht

bedragen x € 1.000

1. Netto schuldquote		Rekening	Rekening	Rekening	Rekening	Begroting	Rekening
		2016	2017	2018	2019	2020	2020
A. Vaste schulden	+	151.518	145.521	139.520	133.516	137.509	142.508
B. Netto vlottende schuld	+	7.498	8.003	10.338	15.270	13.893	16.569
C. Overlopende passiva	+	5.520	8.033	9.614	7.948	8.405	15.759
D1. Financiële activa (excl. verstrekte leningen)	-	546	546	-	-	2.388	-
D2. Financiële activa (verstrekte leningen)	-	1.765	1.615	1.488	1.637	-	1.757
E. Uitzettingen < 1 jaar	-	23.209	30.771	34.549	11.444	8.553	11.909
F. Liquide middelen	-	2.490	7.125	377	290	-	3.441
G. Overlopende activa	-	6.690	4.624	6.150	7.426	6.137	11.075
H. Totale baten (excl. mut. res.)	/	107.913	102.124	92.869	89.792	92.979	93.808
Netto schuldquote		122,0%	116,0%	127,5%	153,2%	153,5%	158,2%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen		120,3%	114,4%	125,9%	151,4%	153,5%	156,3%

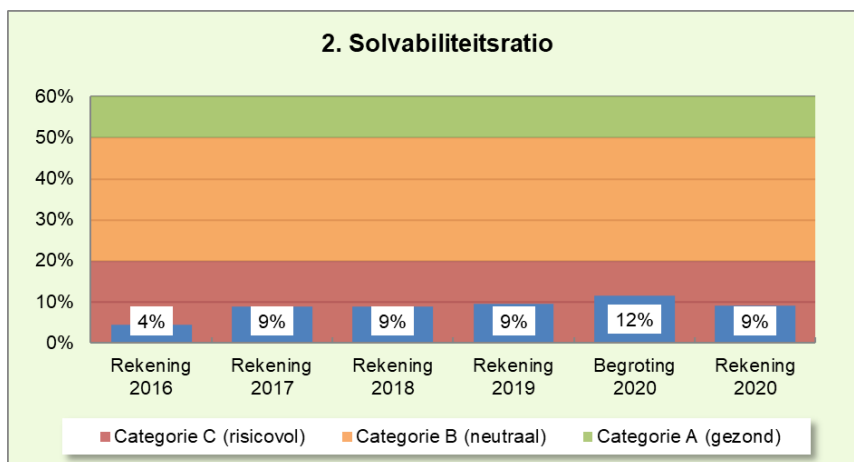
De netto schuld quote geeft aan hoe de netto schuld van de gemeente zich verhoudt tot de jaarlijkse baten. Anders gezegd: Kan met het jaarlijks inkomen de schuld worden gedragen? Door de VNG is hier in

een eerder stadium van gezegd dat gemeenten met een quote van 130% of meer zich in de gevarenzone bevinden.

bedragen x € 1.000

2. Solvabiliteitsratio		Rekening 2016	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
A. Eigen vermogen	+	8.023	15.732	15.953	16.974	21.642	18.125
B. Balanstotaal	/	180.975	179.262	181.446	179.822	186.348	199.224
Solvabiliteitsratio		4,4%	8,8%	8,8%	9,4%	11,6%	9,1%

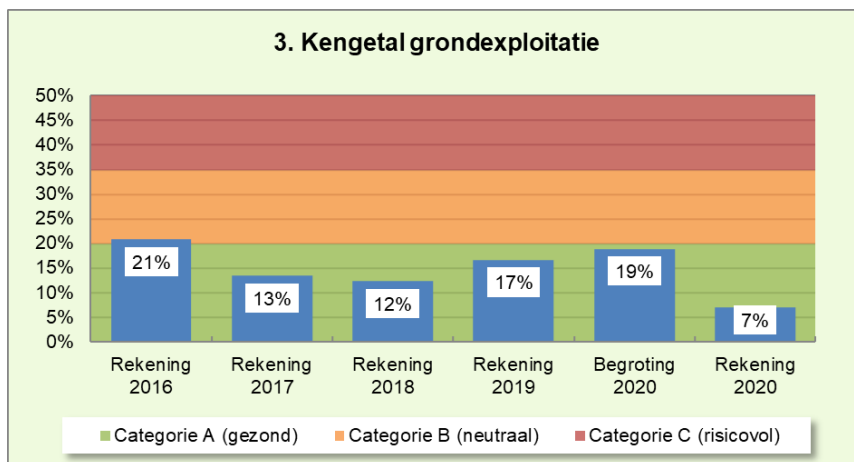

De solvabiliteitsratio geeft aan in hoeverre het gemeentelijk bezit niet met schuld is belast. Vanwege een negatief eigen vermogen is deze ratio enige jaren negatief geweest. Inmiddels is door het herstel van het eigen vermogen er sprake van een verbeterende solvabiliteitsratio.

Desalniettemin moet worden vastgesteld dat een ratio van 9% als 'onder de maat' wordt betiteld.

bedragen x € 1.000

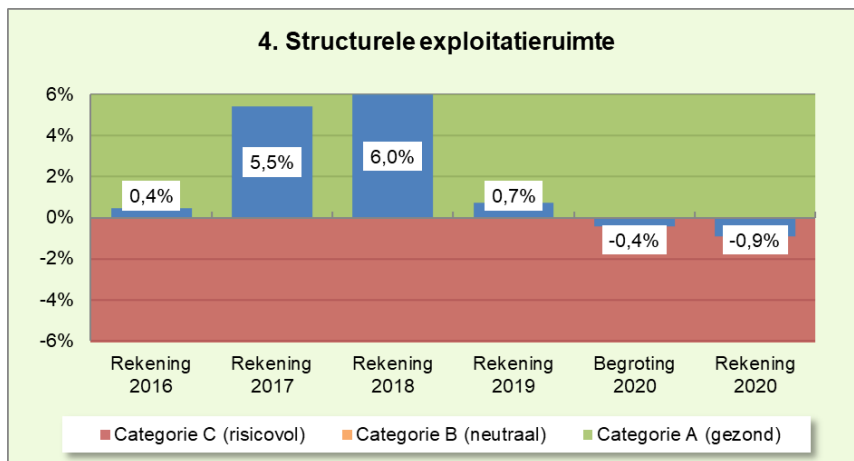
3. Grondexploitatie		Rekening 2016	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
A. Niet in exploitatie genomen bouwgronden	+	7.214	4.775	4.775	4.775	-	-
B. Bouwgronden in exploitatie	+	15.220	8.929	6.647	10.119	17.604	6.557
C. Totale baten (excl. mut. res.)	/	107.913	102.124	92.869	89.792	92.979	93.808
Grondexploitatie		20,8%	13,4%	12,3%	16,6%	18,9%	7,0%

Het kengetal grondexploitatie geeft de verhouding van de grondvoorraad ten opzichte van de totale exploitatiebaten weer. Doordat het afgelopen jaar veel gronden zijn verkocht daalt de waarde van de grondvoorraad en daarmee dus ook dit kengetal.

Dit kengetal beoogt de afhankelijk van de grondexploitaties weer te geven. Naarmate de afhankelijkheid groter is wordt deze meer als risicovol betiteld. Immers, (opbrengsten uit) grondexploitaties zijn niet structureel van aard en ook allerminst zeker te noemen.

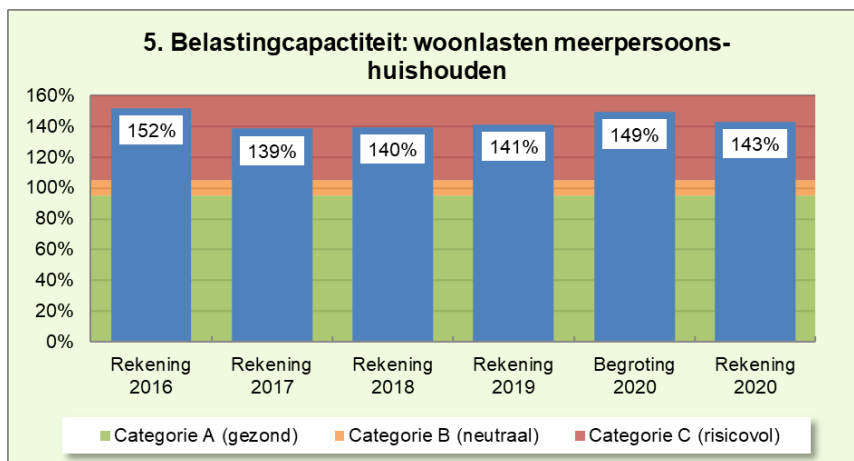
4. Structurele exploitatieruimte		Rekening	Rekening	Rekening	Rekening	Begroting	Rekening
		2016	2017	2018	2019	2020	2020
A. Totale structurele lasten	-	68.092	93.171	93.171	92.215	77.614	92.132
B. Totale structurele baten	+	68.575	98.741	98.741	92.865	77.290	91.299
C. Totale structurele toevoegingen aan de reserves	-	-	-	-	-	65	-
D. Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	+	-	-	-	-	-	-
E. Totale baten (excl. mut. res.)	/	107.913	102.124	92.869	89.792	92.979	93.808
Structurele exploitatieruimte		0,4%	5,5%	6,0%	0,7%	-0,4%	-0,9%

De structurele exploitatieruimte geeft aan welk gedeelte van de totale exploitatiebaten in beginsel vrij beschikbaar is. Dit percentage dient altijd positief te zijn. Hoe groter het percentage hoe meer ruimte er is voor zaken als "terugdringen schuldpositie", "nieuw beleid", etc. Er is in 2020 sprake van een negatieve structurele exploitatieruimte.

bedragen x € 1.000

5. Gemeentelijke belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden		Rekening 2016	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
A. OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+	395	400	420	418	431	422
B. Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+	357	357	297	311	322	321
C. Afvalstoffenheffing voor een gezin	+	286	209	266	283	316	316
D. Eventuele heffingskorting	-	-	-	-	-	-	-
E. Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde		1.038	966	983	1.012	1.069	1.059
F. Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	/	683	697	704	716	716	740
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor		152,0%	138,6%	139,6%	141,3%	149,3%	143,1%

De belastingcapaciteit zou beter kunnen worden omschreven als de belastingdruk. Dit percentage geeft namelijk de lokale lastendruk weer als percentage van de landelijke lastendruk. Hier is een nuancering op zijn plaats. Het kengetal wordt namelijk berekend op basis van de gemiddelde WOZ-waarde. Deze waarde kan van gemeente tot gemeente flink verschillen. Zo kennen de gemeenten Wassenaar en Bloemdal een veel hogere gemiddelde WOZ-waarde dan gemeenten in Noord-Groningen of Zeeland. In dit verband wordt opgemerkt dat Bodegraven-Reeuwijk een relatief hoge gemiddelde WOZ-waarde kent en daarmee per definitie hoog in deze tabel zal eindigen.

Hieronder is een samenvattend overzicht van de onderscheiden kengetallen opgenomen.

bedragen x € 1.000

Kengetallen	Rekening	Rekening	Rekening	Rekening	Begroting	Rekening
	2016	2017	2018	2019	2020	2020
1a. Netto schuldquote	122,0%	116,0%	127,5%	153,2%	153,5%	158,2%
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	120,3%	114,4%	125,9%	151,4%	153,5%	156,3%
2. Sovabiliteitsratio	4,4%	8,8%	8,8%	9,4%	11,6%	9,1%
3. Grondexploitatie	20,8%	13,4%	12,3%	16,6%	18,9%	7,0%
4. Structurele exploitatieruimte	0,4%	5,5%	6,0%	0,7%	-0,4%	-0,9%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	152,0%	138,6%	139,6%	141,3%	149,3%	143,1%

Per kengetal is sprake van een categorisering aan de hand waarvan kan worden afgeleid in hoeverre een gemeente voor wat dat onderdeel betreft al dan niet gezond kan worden genoemd. Deze categorisering is hieronder in één tabel opgenomen. In de hierboven

opgenomen grafieken is reeds per kengetal een signalering verwerkt. In zijn algemeenheid luidt dan de conclusie dat de gemeente in financieel opzicht niet gezond kan worden genoemd.

Signaleringswaarden kengetallen	Categorie A gezond	Categorie B neutraal	Categorie C risicovol
1a. Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Sovabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

Paragraaf 3. Onderhoud kapitaalgoederen

Wat is het doel van deze paragraaf?

In deze paragraaf geven we het kader weer over het onderhoud van kapitaalgoederen van de openbare ruimte zoals wegen, rioleringen, waterwerken, kunstwerken, groenvoorzieningen en speelplaatsen. Met het onderhoud van deze kapitaalgoederen is een belangrijk deel van de begroting gemoeid. Een goed overzicht is belangrijk om goed inzicht te krijgen in de financiële positie. Het beheer van de kapitaalgoederen is op basis van de door de raad vastgestelde

uitgangspunten concreet vorm gegeven in het uitvoeringsprogramma. De praktijk leert dat, als dit niet planmatig gebeurt, er achterstallig onderhoud ontstaat. Het oplossen van achterstallig onderhoud en de mogelijk maatschappelijke gevolgen kosten uiteindelijk meer dan regulier uitgevoerd onderhoud. Verder heeft de gemeente een wettelijke zorgplicht waaraan voldaan moet worden. Het bestaande beleid voor onderhoud kapitaalgoederen in 2020 is opgenomen in de volgende plannen:

Beheerplan	Jaar van vaststelling	Jaar van actualisering
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan GRP (V-GRP)	2017	2021
Integraal Beheer- en Beleidsplan (IBBP) --> Beheerplan Leefomgeving	2017	2021

Het verbreed gemeentelijk rioleringsplan geeft inzicht in de wijze waarop de gemeente haar taken op basis van de Wet milieubeheer en Waterwet uitvoert. De gemeente is verantwoordelijk voor het inzamelen en transport van afvalwater, het inzamelen en verwerken van hemelwater en de zorgplicht voor het grondwater. De kosten voor de uitvoering van deze beheermaatregel worden gedekt uit de rioolheffing. In 2017 is een plan voor vier jaar vastgesteld.

Het Integraal Beleids- en Beheerplan Openbare Ruimte 2013 t/m 2016 (IBBP) is in 2017 vervangen door het Onderhoudsplan Leefomgeving. In dit plan zijn het beleid, het beheer en de benodigde financiële middelen vastgelegd voor alle onderdelen van de openbare ruimte, zoals wegen, waterwerken, kunstwerken, groenvoorzieningen, speelplaatsen en straatmeubilair.

Doelstellingen

- Door het goed beheren van de openbare ruimte wordt beoogd dat de gemeente Bodegraven-Reeuwijk een veilige, aantrekkelijke woon- en leefomgeving biedt voor haar bewoners (schoon, heel en veilig).

- Zorgen voor een goede openbare ruimte. Een ruimte voor de inwoner waarbij inrichting en beheer zorgvuldig en integraal op elkaar zijn afgestemd, passend binnen het karakter en gebiedskenmerken van de dorpen.
- Het onderhoudsniveau is per gebied door middel van beeldkwaliteit vastgesteld. Voor de begraafplaats is dit beeldkwaliteit A. Voor het centrum, de woonwijken en bedrijventerreinen is dit beeldkwaliteit B. Voor het buitengebied is dit beeldkwaliteit C. Het onderhoud en benodigde financiële middelen zijn hierop afgestemd.

Doelstelling 1:

Op basis van de vastgestelde beleidskaders van het Onderhoudsplan Leefomgeving en het V-GRP zijn de jaarlijks terugkerende onderhoudswerkzaamheden voor het reguliere beheer uitgevoerd. De werkzaamheden in het kader van groot onderhoud en rehabilitaties in de openbare ruimte zijn overeenkomstig het door het college vastgestelde uitvoeringsprogramma uitgevoerd.

Doelstelling 2:

Het reguliere beheer, het groot onderhoud en de rehabilitaties worden zoveel mogelijk op elkaar afgestemd, integraal voorbereid en uitgevoerd. De plannen worden samen met de dorpsoverleggen en met de bewoners voorbereid door het houden van informatieavonden. Daarnaast worden de plannen afgestemd met de diverse nutsbedrijven of overige gebruikers van de openbare ruimte.

Wat kost het?

Het onderhoud van kapitaalgoederen wordt onderverdeeld in regulier onderhoud, groot onderhoud en rehabilitaties. De hieronder genoemde kosten hebben betrekking op het beheer zoals verantwoord in het onderhoudsplan Leefomgeving 2020. De overige beheershandelingen zitten qua dekking binnen de begroting in de rioolheffing, de afvalstoffenheffing, begraafplaatstarieven, gladheidbestrijding, algemene verkeerszaken en overige niet gebonden taken. Verder

worden er projecten in de openbare ruimte uitgevoerd die gekenmerkt worden als "nieuwe aanleg" en waar separaat budgetten beschikbaar voor zijn gesteld.

Regulier onderhoud

Dit betreffen alle kosten die gekenmerkt worden door een kort cyclisch karakter van de uit te voeren werkzaamheden en maatregelen, het verhelpen van meldingen en schadeherstel. Deze kosten worden gedekt uit de beheer- en onderhoudsbudgetten, die jaarlijks in de begroting beschikbaar worden gesteld. In de kosten van het regulier jaarlijks onderhoud is rekening gehouden met de VAT-kosten (voorbereiding, administratie en toezicht). Onderstaande kosten zijn exclusief de dotatie aan de voorziening groot onderhoud en exclusief rente en afschrijving.

bedragen x € 1.000

Regulier onderhoud	Begroting 2020	Realisatie 2020
Groenvoorzieningen	1.594	1.740
Wegen, straten en pleinen	2.368	2.345
Speelgelegenheden	145	154
Bruggen	419	355
Verkeer	511	499
Openbare verlichting	342	419
Waterwegen	525	610
Natuur en landschap	222	230
Totaal	6.126	6.352

Groot onderhoud

Hieronder vallen de werkzaamheden die ervoor zorgen dat de kapitaalgoederen (bestaande areaal in de openbare ruimte) tijdens hun levensduur in goede staat blijven. De kosten voor deze werkzaamheden worden gedekt uit de voorziening groot onderhoud openbare ruimte. Deze voorziening wordt jaarlijks gevoed met een

dotatie uit de begroting, waarmee pieken en dalen in de uitgaven worden geëgaliseerd binnen de voorziening. Bij het overzicht voorzieningen, elders in deze jaarrekening opgenomen, wordt inzage in het verloop van de voorziening gegeven.

bedragen x € 1.000		
Groot onderhoud	Begroting 2020	Realisatie 2020
Dotatie voorziening groot onderhoud openbare ruimte	1.341	1.341
Totaal	1.341	1.341

Rehabilitaties

Dit is het totaal vervangen van een kapitaalwerk (bestaande areaal in de openbare ruimte) aan het eind van de levensduur of het uitvoeren van levensduurverlengende maatregelen. Deze investeringen van maatschappelijk nut worden geactiveerd en in een aantal jaren afgeschreven.

Nieuwe werken

Dit betreffen nieuwe werken en uitbreiding van arealen in openbare ruimte waar aparte besluitvorming voor heeft plaatsgevonden. Na aanleg van dit kapitaalgoed wordt het toegevoegd aan het beheerareaal. Voor 2020 zijn de investeringsuitgaven:

bedragen x € 1.000		
Rehabilitaties en nieuwe werken	Begroting 2020	Realisatie 2020
Dronenplein, rehabilitatie	0	416
Reconstructies wegen	6.411	5.148
Groot onderhoud en vervanging bruggen	531	0
Groot onderhoud en vervanging bruggen	1.000	0
Verkeer	387	962
Openbare verlichting	546	722
Beschoeiingen	240	283
Speelgelegenheden	232	249
Totaal	9.347	7.781

Paragraaf 4. Financiering

Wat is het doel van deze paragraaf?

De financieringsparagraaf heeft als doel de gemeenteraad te informeren over het beleid op het vlak van financiering / treasury en de daarmee samenhangende risico's. In de begroting is in de paragraaf financiering ingegaan op het voorgenomen beleid. In deze jaarrekening wordt ingegaan op de uitvoering van het dit beleid. De volgende onderwerpen komen aan de orde.

1. Treasurybeleid
2. Treasurybeheer
3. Risicobeheer
4. Kasbeheer

Treasurybeleid

Het algemene financiële beleid is erop gericht de toename van de schuldpositie te verminderen en zo mogelijk de schuldpositie af te bouwen. Het treasurybeleid is opgenomen in het Treasurystatuut. Actief wordt gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheden om passende financieringslasten te bewerkstelligen. Dit resulteert onder meer in het zo maximaal mogelijk betrekken van de kasgeldlimiet bij financieringsbeslissingen.

Financieringsbeleid

Bij de begroting 2015 heeft ons college aangegeven het verbeteren van schuldenpositie van de gemeente als de belangrijkste opgave te zien. In 2016 is voor het eerst een daadwerkelijke daling van de leningportefeuille gerealiseerd en ook in 2019 heeft deze lijn zich verder doorgezet. Terughoudendheid in de investeringsuitgaven,

gecombineerd met gerealiseerde verkopen in de grondexploitatie zijn de belangrijkste factoren.

De verwachting omtrent de renteontwikkelingen

Bij de externe ontwikkelingen moet gedacht worden aan economische factoren (rente, inflatie, economische groei) en wijzigingen in wet- en regelgeving.

De rentetarieven voor langlopende leningen waren in 2020 onverminderd laag te noemen.

Ook de rente voor (maandelijkse) kasgeldleningen is nog steeds laag te noemen. De afgelopen maanden was er zelfs sprake van een negatieve rente. De omstandigheden op de financiële markt zijn grillig en onzeker. Wat de effecten van de uitgebroken Corona-crisis op de ontwikkeling van de rente zal zijn is nog niet goed te voorspellen. Over het algemeen wordt aangenomen dat een stijging van de rente in de lijn der verwachting ligt. De huidige rente is zo extreem laag dat het nauwelijks is voor te stellen dat deze nog verder zal zakken.

Liquiditeitsverloop

In 2020 is het een aantal maanden nodig gebleken een kasgeldlening aan te trekken. Ook is er een nieuwe langlopende geldlening afgesloten.

Treasurybeheer

Saldi langlopende geldleningen

In de onderstaande tabel is het verloop van het saldo langlopende geldleningen opgenomen.

bedragen x € 1.000

Langlopende leningen	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Rekening 2020
Stand per 1 januari	151.511	145.514	139.514	133.510
Aflossingen	5.997	6.000	6.004	58.271
Aangetrokken leningen				67.263
Stand per 31 december	145.514	139.514	133.510	142.502

Risicobeheer

Met betrekking tot het risicobeheer heeft de gemeenteraad als algemeen uitgangspunt vastgesteld, dat alleen leningen of garanties uit hoofden van de "publieke" taak worden verstrekt. Andere uitzettingen zijn op grond van de Wet FIDO niet toegestaan. Eventuele overtollige financiering mag uitsluitend nog worden belegd bij de Rijksoverheid of medeoverheden.

Kasgeldlimiet

Om in de financieringsbehoefte te voorzien wordt gebruik gemaakt van het aantrekken van kortlopende geldleningen. In de wet FIDO is bepaald dat de kasgeldlimiet 8,5% van het begrotingstotaal mag bedragen. In 2020 is de kasgeldlimiet in het 1^e en 2^e kwartaal overschreden. Door het aangaan van een vaste geldlening is deze overschrijding tijdig ongedaan gemaakt. Voor 2020 geeft de berekening van het kasgeldlimiet het volgende beeld:

bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet 2020	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Toegestane kasgeldlimiet				
Omvang primitieve begroting 2020	90.002	90.002	90.002	90.002
In procenten	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	7.650	7.650	7.650	7.650
Omvang vlottende schulden				
Opgenomen gelden < 1 jaar	14.500	21.833	10.000	5.000
Schuld in rekening-courant	-	-	-	-
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	-	-	-	-
Overige leningen (niet zijnde vaste schuld)	-	-	-	-
Totaal vlottende schulden	14.500	21.833	10.000	5.000
Omvang vlottende middelen				
Contante gelden in kas	-	-	-	-
Tegoeden in rekening-courant	3.107	5.206	6.754	4.823
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	100	100	100	100
Totaal vlottende middelen	3.207	5.306	6.854	4.923
Totaal netto vlottende schuld	11.293	16.527	3.146	77
Afwijking t.o.v. de kasgeldlimiet				
Overschrijding kasgeldlimiet	3.643	8.877		
Onderschrijding kasgeldlimiet			4.504	7.573

Renterisiconorm

De renterisiconorm in de Wet FIDO bepaalt dat een gemeente elk jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal kan vernieuwen. Die vernieuwing kan dan bestaan uit herfinanciering of herziening van het rentepercentage. Doel van de renterisiconorm is, dat de gemeenten

de renterisico's over de jaren spreiden, zodat zij niet van het ene op het andere jaar met een enorme stijging van de rentelasten worden geconfronteerd. Voor 2020 geeft de renterisiconorm het volgende beeld:

bedragen x € 1.000

Renterisico 2020		Rekening 2020
Toegestane renterisiconorm		
Omvang primitieve begroting 2020		90.002
In procenten		20,0%
Minimumbedrag (wettelijk bepaald)		2.500
Toegestane renterisiconorm		18.000
Renterisico vaste schulden		
Renteherziening		52.263
Aflossing		6.008
Renterisico		58.271
Afwijking t.o.v. renterisiconorm		
Overschrijding renterisiconorm		40.270
Onderschrijding renterisiconorm		

De overschrijding van de norm in 2020 wordt veroorzaakt doordat in 2020 een tweetal geldleningen is hergefinancierd. De bestaande leningen zijn afgelost en geven daardoor een extreme druk op de aflossing in dit jaar.

Valutarisicobeheer

Valutarisico's zijn uitgesloten omdat wij alleen leningen verstrekken, aangaan of garanderen in Euro's.

Kredietrisicobeheer

Bij de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting wordt ter uitvoering van de Regeling Starterslening een rekening-courant aangehouden. Het saldooverloop van deze rekening in 2020 is als volgt:

bedragen x € 1.000

Startersleningen		Rekening 2020
Stand per 1 januari 2020		951
Verstreckte leningen		276
Ontvangen aflossingen		135
Stand per 31 december 2020		1.092

Kasbeheer

Saldo- en liquiditeitenbeheer

Het liquiditeitsgebruik wordt geoptimaliseerd door de geldstromen op gemeenteniveau op elkaar af te stemmen. Bovendien maken wij gebruik van het product "pakket geïntegreerde dienstverlening" van de BNG. Het betalingsverkeer wordt zoveel mogelijk elektronisch uitgevoerd door de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Treasury activiteiten worden gebaseerd op een liquiditeitsprognose.

Gemeentefinanciering

In 2020 is een nieuwe langlopende geldlening van € 15 miljoen afgesloten. Daarnaast heeft er een herstructurering van een tweetal oudere (hoogrentende) leningen plaatsgevonden.

Kasgeldleningen

In 2020 is er zes maal een kasgeldlening afgesloten.

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag is gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. De drempel is nooit lager dan € 250.000. De benutting van het drempelbedrag wordt

berekend als gemiddelde over alle dagen in het kwartaal. Gemiddeld mag een decentrale overheid dus maximaal het drempelbedrag buiten de schatkist hebben gehouden. Voor 2020 bedraagt ons drempelbedrag € 675.000.

Uit onderstaande tabel blijkt dat de gemeente Bodegraven-Reeuwijk in 2020 één kwartaal het drempelbedrag heeft overschreden. Dit was noodzakelijk om een kasgeldlening te kunnen aflossen.

bedragen x € 1.000

Schatkistbankieren		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
(1a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	41.303	160.747	44.326	44.238
(1b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(1) = (1a) / (1b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	454	1.766	482	481
Drempelbedrag					
(2a)	Begrotingstotaal verslagjaar	90.002	90.002	90.002	90.002
(2b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	90.002	90.002	90.002	90.002
(2c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-	-	-	-
(2) = (2b)*0,75% + (2c)*0,2% met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	675	675	675	675
(3a) = (2) > (1)	Ruimte onder het drempelbedrag	221	-	193	194
(3b) = (1) > (2)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	1.091	-	-

Paragraaf 5. Bedrijfsvoering

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk werkt vanuit het uitgangspunt 'van buiten naar binnen' aan opgaven vanuit de samenleving en bestuurlijke vraagstukken. Dit betekent dat de inwoners centraal staan bij de dienstverlening van de gemeente.

Van buiten naar binnen werken

Processen beginnen veel meer buiten. Vanuit deze netwerken met de samenleving ontstaan steeds meer vraagstukken, die zich vanuit hun eigen dynamiek en tempo ontwikkelen. Vraagstukken waar flexibel op georganiseerd moet worden, maar ook die niet meer passen in de traditionele hiërarchische organisatiestructuur. Deze tendens en ontwikkeling zal zich de komende periode onverkort voortzetten. Om daaraan te kunnen blijven voldoen, neemt de behoefte aan extra capaciteit toe om flexibel bij te kunnen organiseren.

Steeds meer ontstaan andere manieren van ontschot samenwerken tussen organisatie, bestuur (college en raad), inwoners, maatschappelijke partijen, verbonden partijen en bedrijven. Allen hebben hierin hun gezamenlijke inbreng om een vraagstuk verder te brengen. Het nemen van het besluit staat niet meer centraal, maar het proces om vanuit een gezamenlijke inbreng keuzes te kunnen maken. Het organiseren van het in gesprek zijn om met elkaar van gedachten te wisselen wordt steeds waardevoller dan het vasthouden aan traditionele vergaderstructuren.

Onze organisatie heeft de afgelopen jaren het harnas van de hiërarchie van zich afgeschud. Door uit te gaan van de kwaliteiten van mensen in plaats van hun functie, wordt het mogelijk om flexibeler met elkaar samen te werken. Het gaat erom dat de beste kwaliteiten om een vraagstuk heen georganiseerd worden.

Concernsturing

Concernsturing heeft een duidelijke positie gekregen in de organisatie. Het maakt mogelijk om vanuit het overzicht en inzicht de majeure ontwikkelingen en de financiële positie in samenhang met elkaar te

kunnen beoordelen en de gezamenlijke koers te kunnen uitzetten. Om de ontwikkeling van de financiële positie te monitoren is het van essentieel belang dat de kwaliteit van de sturingsinformatie van een hoog niveau is en blijft. Sturen op hoofdlijnen is hierbij essentieel waarbij ook de aandacht uitgaat naar de meest risicovolle projecten. Via de woningbouwmonitor en de kwartaalrapportages Sociaal Domein vindt tussentijdse monitoring van projecten en het Sociaal Domein plaats.

Op concernniveau is er inzicht in en overzicht op inkopen en aanbesteden. Onder andere door middel van een meerjarige inkoopkalender en een besluitvormingsproces in het college op twee verschillende momenten. Kaders en werkwijze (beleid) zijn verder ontwikkeld en geactualiseerd met gewijzigde wetgeving, het werkproces is vastgelegd en er is een programma van kennisontwikkeling en samenwerking binnen de organisatie ingezet. Evenals een meer directe en vroegtijdige samenwerking tussen projectleiders en aanbestedingsadvocaten om de rechtmatigheid van inkopen te versterken. De rode draad in al die stappen is het vergroten van eigenaarschap binnen de organisatie. Het ontwikkelen van contractbeheer en vooral contractmanagement is in dat kader nog volop in ontwikkeling.

Dienstverlening

Wat onze dienstverlening betreft zetten we ons in om de communicatie naar onze inwoners te verbeteren. We blijven ons inzetten op het directe contact met hen. We bevragen onze inwoners geregeld over onze dienstverlening en passen onze processen en dienstverlening hierop snel aan. Medewerkers worden meegenomen in ontwikkelingen en dit wordt geborgd door team- en groepsgesprekken over hostmanship, maar bijvoorbeeld ook met behulp van e-learning. Ons KCC (telefonie) is (in het belang van de spoedige afhandeling van vragen van onze inwoners) inmiddels teruggebracht naar het gemeentehuis.

Het proces rondom de meldingen openbare ruimte is verbeterd en de mogelijkheid om meldingen te doen wordt uitgebreid met een app. De snelheid van het beantwoorden van een melding en ook het afhandelen van de melding wordt gemonitord.

Onze digitale dienstverlening (website en i-burgerzaken) hebben we doorontwikkeld en ook met betrekking tot inzet van de sociale media werken we aan procesvernieuwingen.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) is 25 mei 2018 in werking getreden.

De AVG versterkt de positie van mensen van wie gegevens worden verwerkt.

Voor het implementeren van de AVG binnen onze organisatie moeten diverse stappen worden gezet, zoals het volgen van trainingen en het verbeteren van processen.

Wij werken aan de bewustwording van onze medewerkers, zij moeten op de hoogte zijn van de nieuwe privacyregels en inschatten wat de impact van de AVG is op onze huidige processen, diensten en goederen en welke aanpassingen nodig zijn om aan de AVG te voldoen.

Onder de AVG zijn we verplicht een data protection impact assessment (DPIA) uit te voeren. Dit is een instrument om vooraf de privacyrisico's van een gegevensverwerking in kaart te brengen.

En vervolgens maatregelen kunnen nemen om de risico's te verkleinen.

Paragraaf 6. Verbonden partijen

Wat is het doel van deze paragraaf?

In deze paragraaf wordt de gemeentelijke visie uiteengezet op verbonden partijen en op de bestuurlijk te realiseren doelen per verbonden partij.

Er is sprake van een verbonden partij als onze gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft in een derde rechtspersoon. Bij bestuurlijk belang gaat het om het hebben van zeggenschap van onze gemeente in de derde partij, omdat onze gemeente zitting heeft in het dagelijks- of algemeen bestuur, aandelen bezit en daarom stemrecht heeft

Van een financieel belang is sprake indien wij de middelen die aan een partij ter beschikking zijn gesteld niet terugkrijgen bij faillissement van de partij, of indien financiële problemen bij de derde partij (deels) verhaald worden op onze gemeente. Relaties waarbij alleen sprake is van een financieel of bestuurlijk belang vallen niet onder het begrip verbonden partij.

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk neemt in de regel deel aan gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, N.V.'s en verenigingen als het belang van de gemeente hiermee is gediend.

Gemeenschappelijke regelingen: zijn door de diverse vertegenwoordigde gemeenten in het leven geroepen en als zodanig een orgaan waarover de deelnemende gemeenten zeggenschap hebben en waarvoor ze verantwoordelijk zijn. Voor de door de gemeenschappelijke regelingen uit te voeren taken is als het ware sprake van een verlengstuk van de gemeenten. Hier is nadrukkelijk sprake van een gemeentelijk belang.

Stichtingen, N.V.'s en verenigingen: deelname is van belang omdat hier sprake is van samenwerkingsverbanden, verenigingen en N.V.'s (deelname in kapitaal vanuit een overheidstaak geredeneerd) die een gemeentelijk belang behartigen in verschillende verschijningsvormen.

Welke doelstellingen willen we bereiken?

Visie op verbonden partijen

De gemeente werkt ondermeer samen op de gebieden van sociale zekerheid, gemeentelijke belastingen, bouw- en woningtoezicht, milieu, gezondheidszorg, afvalinzameling, veiligheid, verstevigen van onderlinge samenwerking, inkoop en archief. Dit is inmiddels een groot aantal taken.

Daarnaast nemen wij deel in een aantal stichtingen op het grondgebied van de gemeente waarin wij het gemeentelijk / publiek belang bewaken. Door deelname in verbonden partijen verwachten wij een beter kwalitatief en kwantitatief resultaat tegen zo laag mogelijke kosten.

Beleidsvoornemens inzake verbonden partijen

De gemeente heeft zich in het nieuwe collegeakkoord uitgesproken over een nieuwe bestuurlijke aanpak ten aanzien van de verbonden partijen. Het accent ligt daarbij op sturing op kwaliteitsniveau van de dienstverlening en op financiën. Doel is om meer pro-actief en vanuit een visie met onze verbonden partijen om te gaan.

Dat vraagt om een goede interne organisatie rondom de verbonden partijen, dat ervoor zorgt dat wij ons tijdig kunnen beraden op onze positie ten opzichte van de verbonden partijen en tot tijdige en gewogen adviezen over beleidsvoornemens en de diverse financiële stukken.

bedragen x € 1.000

Verbonden partijen - Gemeenschappelijke regelingen	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Bijdrage		
	01-01	31-12	01-01	31-12	Rekening	Begroting	Rekening
					2019	2020	2020
Ferm Werk, (inclusief Stichting de Wissel)	0,1	0,3	6,5	8,5	6.783	6.490	7.138
In het leven geroepen om in één uitvoeringsorganisatie Ferm Werk de krachten te bundelen en een integrale gemeenschappelijke aanpak te bieden op het terrein van participatie, werk en inkomen binnen het sociale domein.							
ODMH	3,4	n.n.b.	8,5	n.n.b.	2.416	2.727	2.594
De Omgevingsdienst Midden-Holland is ingesteld ter ondersteuning van GS en de bestuursorganen van de regiogemeenten bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wabo in het bijzonder.							
Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Hollands Midden	6,0	5,4	25,1	26,8	1.698	1.673	1.667
De Veiligheidsregio is de overkoepelende 'organisatie' waarbinnen de regionale brandweer, de geneeskundige kolom en de gemeentelijke crisisbeheersing is georganiseerd. De Veiligheidsregio is o.a. belast met advisering van het bevoegd gezag over de brandweertzorg, risico's van branden, rampen en crises, het instellen en in stand houden van een brandweer, het instellen en in stand houden van een GHOR.							
RDOG HM	0,9	3,6	28,4	27,2	1.178	1.179	1.269
De RDOG geeft uitvoering aan de aan de gemeente opgedragen taken als gevolg van de Wet collectieve preventie volksgezondheid en aan de aan de gemeente opgedragen taken als gevolg van de Wet Kinderopvang. Ook draagt de RDOG zorg voor het ambulancevervoer en voor daadwerkelijke geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en de voorbereiding daarop.							
Gemeenschappelijke regeling Groenalliantie Midden-Holland en omstreken	81,1	82,2	34,6	43,5	241	241	241
De regeling wordt getroffen ter behartiging van de bovengemeentelijke belangen inzake het beheer en de ontwikkeling van groengebieden binnen het werkgebied van de groenalliantie, daaronder begrepen het behoud en de versterking van de groen- en recreatieve verbindingen, de landschappelijke kwaliteiten van en de biodiversiteit binnen de groengebieden, alsmede de bevordering van de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht daarvan.							

bedragen x € 1.000

Verbonden partijen - Gemeenschappelijke regelingen	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Bijdrage		
	01-01	31-12	01-01	31-12	Rekening	Begroting	Rekening
					2019	2020	2020
Gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	111	130	130
De gemeente is verantwoordelijk voor het overbrengen van de archiefbescheiden welke niet voor vernietiging in aanmerking komen.							
Gemeenschappelijke regeling Oude Rijnzone	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	6	9	7
De Oude Rijnzone is een regionale samenwerking tussen provincie Zuid-Holland en de gemeenten Leiderdorp, Rijnwoude, Alphen aan den Rijn, Bodegraven-Reeuwijk en Zoeterwoude. Het belangrijkste doel van de regionale samenwerking is de realisering van majeure doelstellingen op het gebied van herstructurering bedrijven-terreinen en groenrealisatie in de regio Oude Rijnzone. Het programma van de Oude Rijnzone is gericht op transformatie en een samenhangende en duurzame ontwikkeling van dit gebied, gericht op een verbetering van de kwaliteit.							
BSGR	2,1	2,1	10,7	4,8	499	546	485
De BSGR verzorgt namens de gemeente de uitvoering van de Wet WOZ en de heffing en inning van gemeentelijke belastingen.							

bedragen x € 1.000

Verbonden partijen - Stichtingen en verenigingen	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Bijdrage		
	01-01	31-12	01-01	31-12	Rekening	Begroting	Rekening
					2019	2020	2020
Stichting GBKN Zuid-Holland					19	-	-
De stichting beheert de Grootschalige Basiskaarten Nederland. De Stichting is opgeheven in 2017							
Stichting Greenport	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	3	5	5
Het versterken van de boomteeltsector in de regio Boskoop, het bevorderen van deze sector en de regio en het verantwoord inpassen van de boomteeltsector in de regio.							

bedragen x € 1.000

Verbonden partijen - Stichtingen en verenigingen	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Bijdrage		
	01-01	31-12	01-01	31-12	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Stichting Klasse (openbaar onderwijs)					-	-	-
De deelnemende gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, en Waddinxveen hebben in 2005 een fusie voor het openbaar onderwijs gerealiseerd. Met de verzelfstandiging is het openbaar onderwijs in een gelijkwaardige positie gekomen met het bijzonder onderwijs. De gemeente heeft nog een beperkt aantal wettelijke verantwoordelijkheden.							
Stichting VEEN					-	-	-
Op grond van het met drie verenigingen van watereigenaren in de Reeuwijkse plassen gesloten convenant worden met ingang van het jaar 2000 vaarontheffingen door de stichting VEEN uitgegeven.							
Stichting Klimaatneutraal Bodegraven-Reeuwijk					-	-	-
De Stichting Klimaatneutraal Bodegraven-Reeuwijk heeft zich ten doel gesteld het bevorderen van klimaatneutraliteit van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. Zulks ter uitvoering van de landelijke klimaatdoelen om in 2035 tot een klimaatneutrale gemeente te komen.							
Stichting BLR					-	-	-
De Stichting is opgericht om eilanden en perceeltjes land (de "landschapselementen") van de gemeente in eigendom over te nemen en in stand te houden. Doelstelling is om de landschapselementen in het Reeuwijkse plassengebied te onderhouden en te beheren met respect voor de natuurwaarden.							

bedragen x € 1.000

Verbonden partijen - Overige	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Bijdrage		
	01-01	31-12	01-01	31-12	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
	N.V. Cyclus	11,4	n.n.b.	10,3	n.n.b.	3.238	3.300
De aandelen van Cyclus NV zijn in handen van de deelnemende gemeenten. In juridische zin is Cyclus aan te merken als overheids-NV. Er is een 10-jarige dienstverleningsovereenkomst gesloten met Cyclus NV voor het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen.							
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)					- 137	- 290	- 309
De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.							
Oasen N.V.					-	-	-
Waterbedrijf							
Ontwikkelingsmaatschappij Rijnhoek C.V. (OMR),	54,0	68,1	0,6	3,5	-	-	-
OMR heeft tot doel is het realiseren van het bedrijvenpark Rijnhoek door middel van het ontwikkelen, exploiteren en verkopen van gronden.							
GEM Rijnhoek BV.							
Het doel van de vennootschap is het ontwikkelen van het gebied Rijnhoek tot het "Bedrijvenpark Rijnhoek". De GEM Rijnhoek BV is door de voormalige gemeente Bodegraven en de Ontwikkelings Combinatie Rijnhoek BV (OCR) opgericht als beherende vennoot van de Ontwikkelingsmaatschappij Rijnhoek CV (OMR). De GEM Rijnhoek BV voert de directie over en vertegenwoordigt de OMR in externe contacten.							
Totaal					16.054	16.011	16.555

Paragraaf 7. Grondbeleid

Wat is het doel van deze paragraaf?

Deze paragraaf verwoordt de gemeentelijke visie op het grondbeleid in relatie tot de wijze waarop wordt getracht de ruimtelijke doelstellingen te realiseren. Die doelstellingen liggen op het terrein van de volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, economische ontwikkeling, openbare ruimte, infrastructuur, natuur en recreatie. Transparantie van het grondbeleid is om twee redenen van belang. In de eerste plaats vanwege het financiële belang en de risico's en in de tweede plaats vanwege de relatie met de doelstellingen zoals aangegeven in de programma's.

Visie op het grondbeleid

Met het grondbeleid wordt beoogd:

- een maatschappelijk gewenst ruimtegebruik te bevorderen
- behalen van volkshuisvestelijke en economische doelstellingen
- de effectiviteit van het ruimtegebruik te verhogen
- een evenwichtige verdeling van kosten en opbrengsten over gebruikers, grondeigenaren, ontwikkelaars en overheid te bevorderen

De gemeente streeft naar een optimum tussen deze facetten. De gemeente streeft tevens naar minimaal sluitende grondexploitaties.

Beleidskaders

Nota Grondbeleid

Het grondbeleid van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk is in 2012 door de raad vastgesteld in de kadernota Grondbeleid. De gemeente voert grotendeels faciliterende grondpolitiek, maar waar nodig actief grondbeleid. Bij elk vastgoedproject is sprake van samenwerking tussen gemeente en particulier(en) of marktpartij(en). Uitgangspunt is dat met de wederpartij een anterieure overeenkomst wordt gesloten, zodat gronduitgifte / kostenverhaal is geregeld. De gemeente hanteert marktconforme grondprijzen en bepaalt per plan de meest geschikte grondprijsmethode.

Nota Kostenverhaal

In 2016 is de nota Kostenverhaal Actualisatie 2016 vastgesteld. Uit deze nota is af te leiden voor welke bovenwijkse voorzieningen en ruimtelijke ontwikkelingen de gemeente een bijdrage vraagt en welk tarief in een kern geldt. Het beleid geldt voor zowel particuliere als gemeentelijke bouwprojecten.

Nota Fonds Volkshuisvesting

Voor bovenplanse verevening van sociale woningbouw tussen woningbouwplannen heeft de gemeente in december 2018 een geactualiseerde beleidsnota vastgesteld. Deze nota heeft op basis van de lering uit de praktijkcasussen een nieuwe methode opgenomen die meer inspeelt op het draagkrachtbeginsel. Daarnaast is verscherpt wanneer de nota van toepassing is. Tot slot zijn enkele aanpassingen voor de duurzaamheidslening verwerkt.

Wet Markt & Overheid (vennootschapsbelasting)

De gemeente betaalt vennootschapsbelasting over de winst die met ondernemingsactiviteiten is behaald. Eén daarvan is het voeren van een grondexploitatie. De financiële gevolgen van de ingediende aangiftes zijn in deze jaarrekening verwerkt. Overigens is het nog onzeker of de door ons ingediende aangiften ook daadwerkelijk door de belastingdienst worden overgenomen. Daarover wordt nader met de belastingdienst gecorrespondeerd.

Financiële kaders

Momenteel zijn er 14 grondexploitaties actief. Gedurende het jaar 2020 zijn verder geen nieuwe grondexploitaties geopend.

Parameters grondexploitaties

In grondexploitaties wordt gerekend met zogenaamde rente- en inflatieparameters. Voor de grondexploitaties in het MPG 2020 is gerekend met weer actuele rente- en inflatieparameters, die door het college begin 2020 zijn vastgesteld. Alleen de opbrengstenstijging voor sociale woningbouw is aangepast.

Parameter	2019	2020-2021	2022 ev
Grondopbrengsten			
Woningbouw - vrije sector	2,0%	2,0%	2,0%
Woningbouw - sociaal	1,5%	1,5%	2,0%
Overige functies commercieel	2,0%	2,0%	2,0%
Overige functies niet commercieel	1,5%	1,5%	2,0%
Kosten			
Civiele kosten	3,0%	3,0%	2,0%
Plankosten	2,0%	2,0%	2,0%
Overige kosten	2,0%	2,0%	2,0%
Diversen			
Rente	2,3%	2,3%	2,3%
Disconteringsvoet	2,0%	2,0%	2,0%

Winstnemingen en verliesvoorzieningen

Het gemeentelijk beleid voor verliesgevende grondexploitaties is het treffen van verliesvoorzieningen die ten laste gaan van de bestemmingsreserve zodra de verliezen worden vastgesteld. Met behulp van nieuwe notitie van BBV in 2019 is nu gekozen voor de registratie van verliesvoorzieningen tegen eindwaarde (nominale waarde). Elk jaar is de gemeente verplicht tussentijdse winstnemingen te doen.

Algemene Reserve Bouwgrondexploitatie

De reserve voor grondexploitaties heeft na de vaststelling van de jaarrekening 2019 het niveau van € 9.325.000 bereikt. In het MPG 2020 zijn de effecten van de actualisatieslag van de grondexploitaties en de waardering van de overige grondposities bepaald. Het voorstel is deze effecten te verrekenen met de Algemene Reserve Bouwgrondexploitatie. Zie voor verdere toelichting het MPG 2020.

Weerstandsvermogen en risicoprofiel

Het berekende resultaat van een grondexploitatie is een momentopname. Het resultaat is het gevolg van de gekozen uitgangspunten die op dat moment het meest realistisch worden geacht. Een project kan echter onderhevig zijn aan wijzigingen als gevolg van veranderende (markt-)omstandigheden. Ook kan er sprake zijn van onvoorziene risico's en kansen. Met name projecten die zich nog in het begin van het ontwikkelproces bevinden, kennen de meeste risico's en kansen. Dat wil zeggen dat grondexploitatie-resultaten geen feitelijke uitkomsten zijn, maar gelezen moeten worden als een gemiddelde van een bandbreedte. Die bandbreedte is kleiner naarmate een project zich naar de opleveringsfase beweegt.

Naast de lopende grondexploitaties, worden ook bij nieuwe en herziene grondexploitaties weer risicoanalyses uitgevoerd. Het risicoprofiel zal immers weer wijzigen. Het risicoprofiel van een project is een indicatie voor de gewenste weerstandscapaciteit van de Algemene Reserve Bouwgrondexploitatie. Het biedt een indicatie voor het gewenste minimale niveau van de stand van de reserve. Voor de verdere financiële impacts van de risico's in grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicomanagement en het MPG 2020.

Prognose te verwachten resultaten

Op dit moment kennen de actieve grondexploitaties een boekwaarde van € 10,3 miljoen. Er wordt verwacht dat in totaal nog € 15,4 miljoen aan kosten moet worden gemaakt en nog voor € 29,1 miljoen aan verkopen wordt gerealiseerd. Alsdan zal nog een resultaat van € 3,4 miljoen worden gerealiseerd.

Deel D: Jaarrekening

Leeswijzer

De jaarrekening bestaat conform het Besluit Begroting en Verantwoording uit de volgende onderdelen:

- Balans (inclusief toelichting)
- Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening (inclusief toelichting)
- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Balans

De balans geeft de stand van zaken weer voor wat betreft de omvang en samenstelling van het vermogen. De balans geeft op 'hoofdlijnen' de standen per 31 december weer van het verslagjaar en ter vergelijking zijn de standen van het voorgaande verslagjaar opgenomen.

In de toelichting op de balans wordt per balanspost een nadere specificatie gegeven en daar waar voorgeschreven het saldoverloop gedurende het jaar.

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Het overzicht van baten en lasten bevat de gerealiseerde baten en lasten per programma, het overzicht van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen, het gerealiseerde resultaat voor bestemming, de werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en het gerealiseerde resultaat. Ter vergelijking zijn van de genoemde posten ook de cijfers opgenomen van de begroting voor wijzigingen en de begroting na wijzigingen.

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten wordt een analyse van afwijkingen tussen de begroting na wijziging en het overzicht van baten en lasten gegeven, een overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien en een overzicht van de incidentele baten en lasten.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling geven weer welke uitgangspunten zijn gehanteerd bij de waardering van activa en passiva en de bepaling van baten en lasten. De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn in overeenstemming met de hiervoor geldende bepalingen zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording

ACTIVA	31 dec 2020	31 dec 2019
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa	262	108
Bijdragen activa in eigendom derden	14	17
Kosten onderzoek en ontwikkeling	247	92
Materiële vaste activa economisch nut	103.916	94.432
Gronden en terreinen	4.094	4.094
Bedrijfsgebouwen	53.483	46.463
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	32.216	31.872
Machines, apparaten en installaties	1.528	1.024
Gronden uitgegeven in erfpacht	1.348	1.468
Vervoermiddelen	265	320
Woonruimten	395	403
Overige materiele activa	10.586	8.787
Materiële vaste activa maatschapp. nut	58.050	52.112
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	58.050	52.112
Financiële vaste activa	2.328	2.183
Kapitaalverstreck. gemeensch. regelingen	-	-
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	571	546
Overige langlopende leningen	1.757	1.637
Totaal VASTE ACTIVA	164.555	148.835
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorraden	8.243	11.826
Bouwgronden in exploitatie (projecten)	6.557	10.119
Vooruitbetalingen op voorraden	9	9
Overige grond- en hulpstoffen	1.677	1.698
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	11.909	11.444
Rekening courantverh. met het Rijk	350	2
Vorderingen op openbare lichamen	6.863	8.256
R-C verh. met niet-financ. instellingen	473	666
Overige uitzettingen < 1 jaar	-	100
Overige vorderingen < 1 jaar	4.222	2.420
Liquide middelen	3.441	290
Bank	3.438	286
Kas	2	4
Overlopende activa	11.075	7.426
Te ontv. voorschot specifieke uitkeringen	273	45
Nog te ontvangen bijdragen	4.432	1.681
Vooruitbetaalde bijdragen	6.371	5.700
Totaal VLOTTENDE ACTIVA	34.668	30.987
TOTAAL ACTIVA	199.224	179.822
Recht verliescompensatie vennootschapsbelasting	-	-

bedragen x € 1.000

PASSIVA	31 dec 2020	31 dec 2019
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen	18.125	16.974
Algemene reserve	13.843	11.782
Bestemmingsreserves	4.667	5.915
Saldo van rekening	- 385	- 724
Voorzieningen	6.524	6.114
Voorzieningen	6.524	6.114
Vaste schulden met een looptijd > 1 jaar	142.508	133.516
Onderhandse leningen van binnenl. banken	142.502	133.510
Waarborgsommen	6	7
Totaal VASTE PASSIVA	167.158	156.604
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto vlottende schulden loopt. < 1 jaar	16.569	15.270
Overige schulden	9.069	8.770
Kasgeldleningen overig	7.500	6.500
Overlopende passiva	15.497	7.948
Vooruitontv. voorschotten EU/Rijk/Prov.	8.165	2.583
Vooruitontvangen bijdragen	353	7
Nog te betalen bijdragen	6.979	5.357
Totaal VLOTTENDE PASSIVA	32.066	23.218
TOTAAL PASSIVA	199.224	179.822
Gewaarborgde geldleningen	1.570	1.687
Garantstellingen	37.242	45.100

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening van het begrotingsjaar (verkort)

bedragen x € 1.000

Overzicht van baten en lasten	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2020	Vershil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
1. Leven, leren en werken	- 35.202	- 35.375	- 42.321	- 6.946 N	- 36.793
2. Wonen en leefomgeving	- 34.287	- 38.166	- 29.505	8.661 V	- 32.461
3. Samenwerken-ondernemen-dorpspromotie	- 5.879	- 5.869	- 5.913	- 44 N	- 5.848
4. Bestuur en dienstverlening	- 3.063	- 3.087	- 3.169	- 82 N	- 3.225
Dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien	- 11.571	- 11.613	- 11.748	- 136 N	- 10.445
Totaal Lasten	- 90.002	- 94.110	- 92.657	1.453 V	- 88.772
Baten					
1. Leven, leren en werken	6.181	6.266	10.286	4.019 V	6.636
2. Wonen en leefomgeving	28.454	30.908	22.267	- 8.641 N	26.658
3. Samenwerken-ondernemen-dorpspromotie	1.122	1.135	1.071	- 64 N	1.018
4. Bestuur en dienstverlening	376	376	389	13 V	492
Dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien	56.847	56.931	59.796	2.865 V	54.988
Totaal Baten	92.979	95.616	93.808	- 1.808 N	89.792
Saldo van baten en lasten	2.978	1.506	1.151	- 355 N	1.020
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 4.377	- 3.069	- 3.078	- 9 N	- 4.501
Onttrekkingen	1.399	1.563	1.542	- 21 N	2.757
Mutatie reserves	- 2.978	- 1.506	- 1.536	- 30 N	- 1.744
Resultaat	- 0	0	- 385	- 385 N	- 724

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening van het begrotingsjaar (uitgebreid)

bedragen x € 1.000

Overzicht van baten en lasten	Primitieve begroting			Begroting na wijziging		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten						
Programma's						
1. Leven, leren en werken	- 35.202	6.181	- 29.021	- 35.375	6.266	- 29.109
2. Wonen en leefomgeving	- 34.287	28.454	- 5.833	- 38.166	30.908	- 7.258
3. Samenwerken-ondernemen-dorpspromotie	- 5.879	1.122	- 4.757	- 5.869	1.135	- 4.734
4. Bestuur en dienstverlening	- 3.063	376	- 2.687	- 3.087	376	- 2.711
Programma's	- 78.430	36.133	- 42.297	- 82.497	38.685	- 43.812
Dekkingsmiddelen, onvoorzien en overhead						
Uitkeringen Gemeentefonds		42.603	42.603		42.604	42.604
OZB woningen	- 312	6.274	5.961	- 332	6.294	5.961
OZB niet-woningen	- 121	2.897	2.776	- 130	2.906	2.776
Belastingen overig	- 0	917	917	- 0	917	917
Overhead	- 7.671	43	- 7.628	- 7.626	90	- 7.537
Treasury	- 3.517	4.114	597	- 3.525	4.121	597
Onvoorzien	50		50	-		-
Vennootschapsbelasting	-		-	-		-
Dekkingsmiddelen, onvoorzien en overhead	- 11.571	56.847	45.275	- 11.613	56.931	45.318
Saldo van baten en lasten	- 90.002	92.979	2.978	- 94.110	95.616	1.506
Mutatie reserves						
Mutatie reserves						
Dekkingsmiddelen, onvoorzien en overhead	- 620	-	- 620	- 638	-	- 638
Wonen en leefomgeving	- 3.757	424	- 3.333	- 2.431	473	- 1.958
Leven, leren en werken		850	850		939	939
Samenwerken, ondernemen en dorpspromotie		125	125		151	151
Mutatie reserves	- 4.377	1.399	- 2.978	- 3.069	1.563	- 1.506
Mutatie reserves	- 4.377	1.399	- 2.978	- 3.069	1.563	- 1.506
Resultaat	- 94.378	94.378	- 0	- 97.179	97.179	0

bedragen x € 1.000

Overzicht van baten en lasten	Realisatie begrotingsjaar			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten						
Programma's						
1. Leven, leren en werken	- 42.321	10.286	- 32.035	- 6.946 N	4.019 V	- 2.927 N
2. Wonen en leefomgeving	- 29.505	22.267	- 7.238	8.661 V	- 8.641 N	19 V
3. Samenwerken-ondernemen-dorpspromotie	- 5.913	1.071	- 4.842	- 44 N	- 64 N	- 108 N
4. Bestuur en dienstverlening	- 3.169	389	- 2.780	- 82 N	13 V	- 69 N
Programma's	- 80.908	34.012	- 46.896	1.589 V	- 4.673 N	- 3.085 N
Dekkingsmiddelen, onvoorzien en overhead						
Uitkeringen Gemeentefonds		44.989	44.989		2.386 V	2.386 V
OZB woningen	- 347	6.319	5.971	- 15 N	25 V	10 V
OZB niet-woningen	- 138	3.132	2.994	- 8 N	226 V	218 V
Belastingen overig	- 0	929	929	- 0 N	12 V	12 V
Overhead	- 7.847	333	- 7.514	- 221 N	244 V	22 V
Treasury	- 3.297	4.094	797	227 V	- 27 N	200 V
Onvoorzien	- 9		- 9	- 9 N		- 9 N
Vennootschapsbelasting	- 109		- 109	- 109 N		- 109 N
Dekkingsmiddelen, onvoorzien en overhead	- 11.748	59.796	48.048	- 136 N	2.865 V	2.730 V
Saldo van baten en lasten	- 92.657	93.808	1.151	1.453 V	- 1.808 N	- 355 N
Mutatie reserves						
Mutatie reserves						
Dekkingsmiddelen, onvoorzien en overhead	- 638	-	- 638	-	-	-
Wonen en leefomgeving	- 2.440	478	- 1.962	- 9 N	5 V	- 4 N
Leven, leren en werken		939	939		-	-
Samenwerken, ondernemen en dorpspromotie		125	125		- 26 N	- 26 N
Mutatie reserves	- 3.078	1.542	- 1.536	- 9 N	- 21 N	- 30 N
Mutatie reserves	- 3.078	1.542	- 1.536	- 9 N	- 21 N	- 30 N
Resultaat	- 95.735	95.350	- 385	1.444 V	- 1.829 N	- 385 N

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften die het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) geeft. Waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kostprijs. De activa en passiva worden opgenomen tegen de nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waar zij betrekking op hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het eind van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Reserves worden gemuteerd voor de bedragen die door de raad zijn goedgekeurd; dit betekent dat zij onderdeel uitmaken van de begroting of gebaseerd zijn op een door de raad genomen besluit. Hieruit volgt het rekeningresultaat.

Een aanvrager van Wmo-voorzieningen is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze bijdrage wordt uitgevoerd door het Centraal Administratiekantoor (CAK). Het CAK verstrekt de gemeente een totaaloverzicht waarbij maandelijks afstorting van de geïncasseerde bijdragen aan de gemeente plaatsvindt. Aangezien, omwille van privacy overwegingen, de inkomensgegevens van cliënten niet op het totaaloverzicht van het CAK zijn opgenomen heeft de gemeente geen inzicht in de individueel door het CAK berekende eigen bijdrage van de cliënt. Daardoor kan door onze gemeente geen

sluitende controle op de juistheid en volledigheid van de ontvangen bijdragen worden uitgevoerd.

Activa

Materiële vaste activa met economisch nut

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervangingsprijs. Materiële vaste activa met economisch nut worden lineair afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur. Bijdragen van derden worden in mindering gebracht op de investeringssom. Het saldo vormt de afschrijvingsbasis. De te hanteren afschrijvingstermijn wordt per actief beoordeeld aan de hand van de verwachte economische levensduur. Binnen de onderstaande hoofdgroepen worden de onderstaande afschrijvingstermijnen gehanteerd. Een gedetailleerde afschrijvingstabel is opgenomen in de Nota Activabeleid. In verband met de grote variëteit in zettingstypen wordt voor investeringen voortvloeiend uit het onderhoudsplan Leefomgeving een gemiddelde afschrijvingstermijn van 50 jaar gehanteerd. Op grond (al dan niet uitgegeven in erfpacht) wordt niet afgeschreven.

Met de afschrijving wordt gestart het jaar volgende op de afsluiting/ingebruikname van de investering.

Afschrijvingstermijnen

• Nieuwbouw woonruimten en bedrijfsgebouwen	40 jaar
• Rioleringen, wegen	25-60 jaar
• Renovatie, restauratie en aankoop woonruimten en bedrijfsgebouwen	25 jaar
• Technische installaties in bedrijfsgebouwen	15 jaar
• Veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen telefooninstallaties	10 jaar
• Kantoormeubilair schoolmeubilair, aanleg tijdelijke terreinwerken, nieuwbouw	10 jaar
• ICT apparatuur	4 jaar
• Tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen, grootonderhoud woonruimten en bedrijfsgebouwen, zware transportmiddelen, aanhangwagens, schuiten, personenauto's, lichte motorvoertuigen	6-10 jaar

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut

Investerings met maatschappelijk nut worden alleen geactiveerd als er sprake is van nieuwe activa of levensduurverlengende maatregelen, zoals rehabilitatie van wegen.

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs, dan wel lagere marktwaarde. Slechts in die gevallen, waarbij in de toekomst de gronden in exploitatie zullen worden genomen wordt rente bijgeschreven.

Financiële activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt boven de verkrijgingprijs.

Immateriële vaste activa

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden conform het desbetreffende raadsbesluit geactiveerd als ze individueel een bedrag van € 50.000 te boven gaan. De bijdragen worden gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. Zij worden lineair afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Voorraden

De als bouwgronden in exploitatie opgenomen projecten zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend zoals grond aankopen, kosten van bouw- en woonrijp maken, uren ambtelijke organisatie, evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Het gemeentelijk beleid voor verliesgevende grondexploitaties is het treffen van verliesvoorzieningen die ten laste gaan van de bestemmingsreserve zodra de verliezen worden vastgesteld. Met behulp van nieuwe notitie van BBV in 2019 is nu gekozen voor de registratie van verliesvoorzieningen tegen eindwaarde (nominale waarde). Elk jaar is de gemeente verplicht tussentijdse winstnemingen te doen. Een voorziening die is gevormd om toekomstige verliezen te dekken wordt gepresenteerd als vermindering van de waarde van de bouwgronden in exploitatie.

Eventueel aanwezige overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen kostprijs. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Recht verliescompensatie vennootschapsbelasting

Op basis van de huidige inzichten bestaat er geen recht op verliescompensatie vennootschapsbelasting.

Passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare bedrag.

De pensioenverplichting wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatie voorzieningen zijn gestoeld op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarbij rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen is dit beleid nader uiteengezet.

Vaste schulden

De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

Deze worden tegen nominale waarde opgenomen.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de telling van de balans het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde van het boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie hierover opgenomen.

Toelichting op de balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de immateriële vaste activa weer:

bedragen x € 1.000

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 1 jan 2020	Vermeer- deringen	Bijdrage van derden	Overige verminderingen	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31 dec 2020
Kosten onderzoek en ontwikkeling						
Onderzoekskosten grondexploitatie	92	156	-	- 0	-	247
Bijdragen activa in eigendom derden						
Bijdragen scouting Bodegraven	17	-	-	-	- 2	14
Totaal	108	156	-	- 0	- 2	262

Materiële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa weer:

bedragen x € 1.000

Materiële vaste activa	Boekwaarde 1 jan 2020	Vermeer- deringen	Bijdrage van derden	Overige verminderingen	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31 dec 2020
MVA met economisch nut						
Gronden en terreinen	3.778	-	-	-	-	3.778
Gronden en terreinen (vh NIEGG)	59	-	-	-	-	59
Gronden uitgegeven in erfpacht	1.468	-	-	- 120	-	1.348
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.974	-	-	-	- 70	1.903
Woonruimten	403	-	-	-	- 8	395
Bedrijfsgebouwen	46.463	8.196	- 244	-	- 932	53.483
Machines, apparaten en installaties	1.001	671	-	-	- 164	1.508
Vervoermiddelen	320	-	-	-	- 54	265
Overige materiële vaste activa	4.862	2.337	- 234	-	- 504	6.461
Totaal MVA economisch nut	60.328	11.204	- 478	- 120	- 1.733	69.200
MVA met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven						
Gronden en terreinen	257	-	-	-	-	257
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	29.898	1.648	-	-	- 1.233	30.313
Machines, apparaten en installaties	23	-	-	-	- 4	20
Overige materiële vaste activa	3.925	277	-	-	- 76	4.126
Totaal MVA economisch nut	34.103	1.925	-	-	- 1.312	34.715
MVA maatschappelijk nut						
Grond-, weg- en waterbouw maatschap. nut	52.112	8.312	- 672	-	- 1.702	58.050
Totaal MVA maatschappelijk nut	52.112	8.312	- 672	-	- 1.702	58.050
Totaal	146.544	21.440	- 1.150	- 120	- 4.748	161.966

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht. Genoemd zijn de investeringen waarvoor de uitgaven hoger waren dan € 100.000:

bedragen x € 1.000

Investeringen > € 100.000	Toegekend krediet	Uitgaven t/m 2019	Uitgaven 2020	Restant krediet
Algemene projecten				
Uitbreiding begraafplaats **)	2.652	2.479	203	- 30
Herinrichting centrum	1.800	35	206	1.558
Verduurzaming gemeentehuis	1.200	72	173	954
Zonnepanelen Koemans	680	-	704	- 24
Gebruikersapparatuur	291	-	278	13
Infrastructuur backend	692	-	439	253
Dronenplein fs.2, openb.ruimte (343000)	1.687	905	382	400
Sportcomplex Groene Zoom *****)	437	-	609	- 172
Sportcomplex Kaagjesland *****)	470	-	499	- 30
Sportcomplex Reeuwijkse Hout	789	-	653	136
Nieuwbouw zwembad De Kuil	14.076	6.042	7.268	766
Duurzaamheidsmaatr MJOP Rijnland CVC/Loose End/ Sporthoeve	396	-	192	204
Projecten uitvoeringsprogramma				
Kerkweg	2.307	602	144	1.561
Nieuwerbrug	2.345	343	1.831	170
Noordzijde-Noordstraat	891	87	764	40
Polderbrink	272	99	117	56
Reconstr. asfaltwegen buitengebied 2020	844	-	807	36
Reeuwijk-Brug West fase 4	1.238	-	1.232	6
Reeuwijk-Brug, Treebord fase 2 *)	1.707	733	976	- 2
Verkeersprojecten en meubilair 2019	334	126	197	11
Verkeersprojecten en meubilair 2020 *)	292	-	415	- 124
Verkeersregelininstallaties (VRI's)	854	95	624	134
Hoofdgemalen, deelvervangingen 2020	182	-	183	- 1
Rioleringsprojecten 2020	238	-	205	33
Vervanging beschoeiingen 2020	278	-	283	- 5
Vervanging mech/elektr minigemalen 2020	299	-	300	- 1
Vervanging openbare verlichting 2019 ***)	314	130	315	- 130
Vervanging openbare verlichting 2020	760	-	538	223
Vervanging spelen 2020	273	-	247	26
Totaal	38.596	11.748	20.785	6.062

*) Nadelige saldi worden gedekt door subsidie ontvangsten

**) Nadelig saldo wordt gecompenseerd door verhaalde schadekosten

***) Nadelig saldo wordt gecompenseerd door doorbelaste kosten

****) Overschrijding wegens extra werkzaamheden; voorstel dekking in 1e Burap 2021

Financiële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de financiële vaste activa weer:

bedragen x € 1.000

Financiële vaste activa	Boekwaarde 1 jan 2020	Vermeer- deringen	Aflos- singen	Vermin- deringen	Boekwaarde 31 dec 2020
Kapitaalverstrekingen aan deelnemingen					
2005 Aandelen Gem Rijnhoek BV	9	-	-	-	9
Aandelen B.N.G. Driebruggen	65	-	-	-	65
Aandelen Cyclus	135	-	-	-	135
Aandelen Cyclus N.V.	206	-	-	-	206
Aandelen NV Bank Ned Gemeen	116	-	-	-	116
Aandelen NV Hydron Zuid-Holland	6	-	-	-	6
Deelneming W.Z.H.O.	9	-	-	-	9
Totaal Kapitaalverstrekingen aan deelnemingen	546	-	-	-	546
Overige langlopende geldleningen					
Lening Wierickehuis	32	-	- 5	-	27
Lening Ver. Revitalisering Bedr.terr. I	488	11	- 16	-	483
Lening Ver. Revitalisering Bedr.terr. II	42	-	-	-	42
Leningen funderingsherstel Emmakade	124	-	- 11	-	112
Geldlening Stg Evenementencie Bodegraven	-	25	-	-	25
SVN starters- en duurzaamheidsleningen	951	276	- 135	-	1.092
Totaal Overige langlopende geldleningen	1.637	312	- 168	-	1.782
Totaal	2.183	312	- 168	-	2.328

Flottende activa

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

bedragen x € 1.000

Vorraden	Boekwaarde 1 jan 2020	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde 31 dec 2020
Bouwgronden in exploitatie (projecten)				
Bouwgronden in exploitatie genomen	10.302	2.945	- 6.475	6.772
Verliesvoorziening bouwgronden	- 183	46	- 78	- 215
Totaal Bouwgronden in exploitatie (projecten)	10.119	2.991	- 6.553	6.557
Overige grond- en hulpstoffen				
Vorraden: Overige grond- en hulpstoffen	1.866	-	- 21	1.845
Verliesvoorziening voorraden	- 168	-	-	- 168
Totaal Overige grond- en hulpstoffen	1.698	-	- 21	1.677
Vooruitbetalingen op voorraden				
Voorraad eigen verklaringen	9	13	- 14	9
Totaal Vooruitbetalingen op voorraden	9	13	- 14	9
Totaal	11.826	3.004	- 6.587	8.243

In de bedragen zoals opgenomen in de kolommen 'vermeerderingen' en 'verminderingen' zijn ook de bedragen begrepen die bij de onderhavige onderwerpen in de jaarrekening als winst dan wel verlies zijn verwerkt. **Fout! Ongeldige koppeling.**

bedragen x € 1.000

Vorraden - specificatie	Boekwaarde 1 jan 2020	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde 31 dec 2020
Verliesvoorziening bouwgronden				
Verliesvoorziening bouwgrond, projecten	- 183	46	- 78	- 215
Totaal Verliesvoorziening bouwgronden	- 183	46	- 78	- 215
Vorraden: Overige grond- en hulpstoffen				
Groendijck Oost, 52.601m2	210	-	-	210
Voorraad gronden voormalig Reeuwijk	93	-	-	93
Gronden Oude Rijnzone Weideveld II	339	-	-	339
Kromme kamp Waarder, 1.740m2	9	-	-	9
Gronden Parallelweg	402	-	-	402
Gronden Wijde Wiericke, woningbouw	213	-	-	213
Gronden Wijde Wiericke, maatschappelijk	196	-	-	196
Gronden Nautique, Vergeer	10	-	-	10
Buitenomweg 9-11	227	-	- 21	206
Volkstuinen B.Kremerweg Nrd.(BDN B.7175)	86	-	-	86
Reesvelt II, restkavel	81	-	-	81

Totaal Voorraden: Overige grond- en hulpstoffen	1.866	-	- 21	1.845
Verliesvoorziening voorraden				
Voorziening voor grond- en hulpstoffen	- 168	-	-	- 168
Totaal Verliesvoorziening voorraden	- 168	-	-	- 168
Voorraad eigen verklaringen				
Voorraad eigen verklaringen	9	13	- 14	9
Totaal Voorraad eigen verklaringen	9	13	- 14	9
Totaal	11.827	3.004	- 6.587	8.243

Ten aanzien van de bouwgronden in exploitatie zoals opgenomen in bovenstaande tabel wordt in onderstaande tabel inzicht gegeven in het uiteindelijk te verwachten resultaat van deze grondexploitaties. Uitgangspunt hierbij is de boekwaarde zoals opgenomen in deze jaarrekening. Vervolgens is een inschatting gemaakt van de nog te maken kosten en de nog te verwachten opbrengsten, waarna een geprognosticeerd resultaat per grondexploitatie wordt gepresenteerd. Ten aanzien van de getroffen verliesvoorziening voor grondexploitaties wordt vermeld dat deze voorziening tot en met het jaar 2018 werd gewaardeerd tegen de netto contante waarde. Met ingang van 2019 vindt deze waardering plaats tegen de verwachte eindwaarde. Omdat de omvang van deze voorziening zeer beperkt is, is het effect van deze wijziging verwaarloosbaar.

bedragen x € 1.000

Bouwgronden in exploitatie genomen	Boekwaarde 31 dec 2020	Nog te maken kosten	Geraamde opbrengst	Geraamd resultaat
Oude Rijnzone Grote Wetering II	- 1	199	44	- 154
Weideveld (alle fasen)	4.849	5.049	10.732	834
De Steupel	744	2.802	5.537	1.991
Oude Tol II, fase 2	- 969	3.685	1.975	- 741
Groendijck Oost Driebruggen	1.212	154	1.388	22
Wijde Wiericke, deelgebied 2	- 3	23	-	- 20
Achter de Boerderij	408	469	823	- 54
Reesvelt II	877	972	1.830	- 19
Molenzicht	- 272	295	-	- 23
Nautique (Zoutmanslocatie) Reeuwijk	252	43	268	- 27
Willem de Zwijgerstraat/Miereakker	- 47	51	1	- 3
Rijngaarde	- 266	169	6	103
Brandweerkazerne Groene Zoom	- 13	9	-	4
Totaal	6.772	13.920	22.604	1.913

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

bedragen x € 1.000

Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	31 dec 2019	31 dec 2020
Vorderingen op openbare lichamen	8.256	6.863
Rekening courantverh. met het Rijk	2	350
R-C verh. met niet-financ. instellingen	666	473
Overige vorderingen < 1 jaar	2.420	4.222
Overige uitzettingen < 1 jaar	100	-
Totaal	11.444	11.909

Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	31 dec 2019	31 dec 2020
Vorderingen op openbare lichamen		
Aangiften compensatiefonds	7.845	7.023
Aangiften fiscus	364	-
Af te dragen BTW reinigingsrechten	- 1	-
Debiteuren openbare lichamen	348	262
Te compenseren BTW	0	- 121
BCF gemeenschapsvoorzieningen	- 300	- 300
Te verrekenen BTW	0	-
Totaal Vorderingen op openbare lichamen	8.256	6.863
Rekening courantverh. met het Rijk		
Rek.-courant schatkistbankieren	2	350
Totaal Rekening courantverh. met het Rijk	2	350
R-C verh. met niet-financ. instellingen		
RC Svn 3090 mutaties	7	13
RC Svn 3091 mutaties	247	293
Rek.-courant BSGR	192	127
RC Stichting Klimaatneutraal Bo-Re 2035	160	155
RC Svn 3093 mutaties	60	- 115
Totaal R-C verh. met niet-financ. instellingen	666	473
Overige vorderingen < 1 jaar		
Debiteuren algemeen	1.708	3.322
Dubieuze debiteuren algemeen	- 301	- 331
Debiteuren belastingen BSGR vanaf 2013	1.089	1.297
Dubieuze belastingdebiteuren BSGR	- 79	- 73
Fietsleningen	3	8
Totaal Overige vorderingen < 1 jaar	2.420	4.222
Overige uitzettingen < 1 jaar		
Overige uitzettingen < 1 jaar	100	-
Totaal Overige uitzettingen < 1 jaar	100	-
Totaal	11.444	11.909

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden gehouden.

Het drempelbedrag is gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. De drempel is nooit lager dan € 250.000. De benutting van het drempelbedrag wordt berekend als gemiddelde over alle dagen in het kwartaal. Gemiddeld mag een decentrale overheid dus maximaal het drempelbedrag buiten de schatkist hebben gehouden. In het besluit begroting en verantwoording (BBV) is opgenomen dat in de toelichting bij de balans gerapporteerd moet worden over het drempelbedrag en het gebruik daarvan in elk kwartaal. Voor 2020 bedraagt ons drempelbedrag € 675.000.

De gemiddelde kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen bedragen: 1^e kwartaal € 221.000, 2^e kwartaal € -1.091.000, 3^e kwartaal € 193.000 en 4^e kwartaal € 194.000.

Onderstaande tabel geeft aan welke bedragen gemiddeld ieder kwartaal door de gemeente Bodegraven-Reeuwijk zijn uitgezet bij de schatkist.

	bedragen x € 1.000			
Rekening courantverhouding met het Rijk	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Uitgezet geld bij 's Rijks schatkist	221	- 1.091	193	194
Totaal	221	- 1.091	193	194

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	bedragen x € 1.000	
Liquide middelen	31 dec 2019	31 dec 2020
Bank		
BNG 28.50.01.256	264	3.417
BNG 28.50.82.663 (SoZa)	13	13
Rabobank 30.88.25.667	8	9
Totaal Bank	286	3.438
Kas		
Legeskas publiekszaken	4	2
Totaal Kas	4	2
Totaal	290	3.441

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

bedragen x € 1.000

Overlopende activa	31 dec 2019	31 dec 2020
Nog te ontvangen bijdragen		
Nog te ontvangen afgesloten complexen	407	-
Nog te ontvangen bijdragen Rijk	189	1.187
Nog te ontvangen bijdragen (s)	416	461
Nog te ontvangen bijdragen overig	670	2.784
Totaal Nog te ontvangen bijdragen	1.681	4.432
Vooruitbetaalde bijdragen		
Kruisposten	3	2
Tussenrekening zakelijke lasten	-	1
Vooruitgefactureerd/-betaald (s)	3.513	3.678
Nationaal initiatief schuldhelpverlening	23	-
Vooruitbetaalde bijdragen overig	187	235
Vooruitbetaalde bijdragen Gouwe Wiericke	1.963	2.449
Vooruitbetaalde licentiekosten ICT	12	6
Totaal Vooruitbetaalde bijdragen	5.700	6.371
Te ontv. voorschot specifieke uitkeringen		
Nog te ontvangen bijdragen ov. overheid	45	273
Totaal Te ontv. voorschot specifieke uitkeringen	45	273
Totaal	7.426	11.075

De in de balans opgenomen te ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

bedragen x € 1.000

Te ontvangen specifieke uitkeringen (EU/Rijk/overige overheid)	Saldo 1/1/2020	Ontvangsten	Bestedingen	Saldo 31/12/2020
Projectsubsidie Duurzaam veilig inrichten Reewal te Reeuwijk-Dorp V-2016-16	29	29	-	-
Projectsubsidie Romeinse Barak	16	16	-	-
Subsidie 2020 Regio Midden Holland	-	-	14	14
Subsidie Duurzaam Veilig Aanpassen voorrangregelingen fietsers D18018-D19016	-	-	125	125
Subsidie Duurzaam Veilig Herinrichten Centrum Nieuwerbrug D19018	-	-	61	61
Subsidie Duurzaam Veilig Inrichten Treebord Reeuwijk-Brug D19017-V19001	-	-	59	59
Subsidie Duurzaam Veilig project D18017 'Maatregelen veilig fietsen'	-	-	6	6
Sanering verkeerslawaaï Raadhuisweg/Zoutmansweg	-	-	8	8
Totaal	45	45	273	273

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

bedragen x € 1.000

Reserves	Boekwaarde 1 jan 2020	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 31 dec 2020
Saldo van de rekening				
Resultaat boekjaar na bestemming	- 724	724	- 385	- 385
Totaal Saldo van de rekening	- 724	724	- 385	- 385
Algemene reserve				
Algemene reserve	1.257	638	- 1.634	262
Algemene reserve bouwgrondexploitatie	9.325	3.355	- 299	12.382
Algemene reserve (restwaarden)	1.200	-	-	1.200
Totaal Algemene reserve	11.782	3.993	- 1.933	13.843
Bestemmingsreserves				
Reserve explosieven	40	-	-	40
Reserve nieuwe activiteiten Recreatieschap	143	5	-	148
Reserve bovenwijkse voorzieningen	1.081	370	-	1.451
Reserve duurzaamheid	324	240	- 140	424
Reserve Ruimtelijke ontwikkeling	33	184	- 5	212
Res volkshuisvesting sociale woningbouw	149	166	- 141	174
Volkshuisvesting doorstroombestemming	80	20	-	100
Reserve premie centrum Bodegraven	872	-	- 151	721
Reserve Sociaal Domein	2.728	-	- 1.738	990
Reserve verbetering aansluiting N11/A12	280	-	-	280
Ondersteuningsfonds	90	-	- 89	1
Reserve bedrijventerreinen	96	29	-	125
Totaal Bestemmingsreserves	5.915	1.015	- 2.264	4.667
Totaal	16.974	5.732	- 4.581	18.125

Voor een specificatie van het saldoverloop en een toelichting per individuele reserve verwijzen wij u naar het overzicht reserves.

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Boekwaarde 1 jan 2020	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 31 dec 2020
Vrz. verplichtingen, verliezen, risico's				
Voorziening pensioen oud-wethouders	1.919	267	- 99	2.087
Totaal Vrz. verplichtingen, verliezen, risico's	1.919	267	- 99	2.087
Egalisatievoorzieningen overig				
Parkeervoorziening	141	104	-	245
Voorziening passantenhaven Rijnkade	18	-	- 18	-
Voorziening tariefegalisatie riolering	247	-	- 41	207
Vrz groot onderhoud openbare ruimte	3.274	1.341	- 1.492	3.123
Vrz onderhoud gem.gebouwen	309	844	- 296	857
Totaal Egalisatievoorzieningen overig	4.195	2.289	- 2.047	4.437
Totaal	6.114	2.556	- 2.146	6.524

Voor een specificatie van het saldoverloop en een toelichting per individuele voorziening verwijzen wij u naar overzicht voorzieningen.

Vaste schulden met een oorspronkelijk rentetypische looptijd één jaar of langer

De in de balans opgenomen langlopende schulden bestaan uit de volgende posten:

bedragen x € 1.000

Vaste schulden met een looptijd > 1 jaar	31 dec 2019	31 dec 2020
Onderhandse leningen van binnenl. banken	133.510	142.502
Waarborgsommen	7	6
Totaal	133.516	142.508

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de langlopende leningen:

bedragen x € 1.000

Onderhandse leningen van binnenlandse banken	31 dec 2019	Opnamen	Aflossingen	31 dec 2020
Lening Eur 1.773.985 NWB (oud zwembad)	292	-	144	148
Lening Eur 19.000.000 (NWB 1-28469)	15.200	-	760	14.440
Lening Eur 48.534.400 (NWB 29237)	45.622	-	971	44.652
Lening Eur 35.000.000 (BNG 40.108573)	26.600	-	26.600	-
Lening Eur 38.661.000 (BNG 40.109375)	28.996	-	28.996	-
Lening Eur 20.000.000 (BNG 40.110089)	16.800	-	800	16.000
Lening Eur 15.000.000 (BNG 40.114088)	-	15.000		15.000
Lening Eur 25.200.000 (BNG 40.114140)	-	25.200		25.200
Lening Eur 27.062.700 (BNG 40.114141)	-	27.063		27.063
Totaal	133.510	67.263	58.270	142.502

Voor deze leningen is in de jaarrekening een rentelast verwerkt van € 3.178.031. De gemiddelde rentelast over alle langlopende geldleningen komt daarmee voor 2020 uit op 2,23%

Vlottende passiva

Schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

bedragen x € 1.000

Netto vlottende schulden loopt. < 1 jaar	31 dec 2019	31 dec 2020
Kasgeldleningen overig		
Opgenomen kasgeldleningen	6.500	7.500
Totaal Kasgeldleningen overig	6.500	7.500
Overige schulden		
Crediteuren	7.628	8.299
Crediteuren Jeugd	839	508
Crediteuren Wmo	304	262
Totaal Overige schulden	8.770	9.069
Totaal	15.270	16.569

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

bedragen x € 1.000

Overlopende passiva	31 dec 2019	31 dec 2020
Nog te betalen bijdragen	5.357	6.979
Vooruitontvangen bijdragen	7	353
Vooruitontv. voorschotten EU/Rijk/Prov.	2.583	8.165
Totaal	7.948	15.497

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen vooruit ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

bedragen x € 1.000

Vooruitontvangen bijdragen (EU/Rijk/overige overheid)	Saldo 1/1/2020	Ontvangsten	Bestedingen	Saldo 31/12/2020
Herontwikkeling achterlaatllocatie (RIF-ORZ)	48	-	20	28
Projectsubsidie Recreatieprogram Groene Hart	1.526	-	-	1.526
Projectsubsidie Landbouw Gouwe Wiericke	565	136	-	701
Wonen en werken in Castellum Bodegraven	14	-	14	-
Sanering verkeerslawaaï Raadhuisweg/Zoutmansweg	145	-	145	-
G18029 Aanpak knelpunt smalle wegen buko	241	48	30	259
D17037 Duurzaam Veilig Inrichten Hoge Rijndijk	12	-	12	-
G19020 Aanpak knelpunt smalle wegen buko	-	124	124	-
Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021	-	152	-	152
Noodsteun culturele sector Z-H 2020	-	50	50	-
D8 Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)	-	407	329	79
C1 Spuk Reductie Energieverbruik	-	89	-	89
G4 TOZO 2020-2021 - SZW	-	10.480	5.484	4.996
H4 Regeling spuk stimulering sport	32	493	294	231
H8 Regeling Sportakkoord 2020	-	20	20	-
F9 Extern Advies Warmtetransitie (EAW)	-	21	21	-
C31 Huisvesting kwetsbare doelgroepen	-	91	-	91
B1 Hulp gedupeerden toeslagproblematiek	-	13	-	13
Totaal	2.583	12.125	6.543	8.165

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Gewaarborgde geldleningen

De direct gewaarborgde geldleningen worden volledig door de gemeente Bodegraven-Reeuwijk gegarandeerd. Dit zijn met name geldleningen van sportverenigingen, instellingen voor sociaal cultureel werk en zorgcentra.

Door een achtervang overeenkomst met het Waarborgfonds Sociale Woningbouw zijn de leningen aan Woningbouwvereniging Reeuwijk (14 leningen) en Mozaïek Wonen (8 leningen) in eerste instantie gegarandeerd door dit waarborgfonds.

Met de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen is ook een achtervang overeenkomst afgesloten. Deze garandeert de met gemeentegarantie afgesloten hypothecaire leningen.

Van de borgstellingen door de gemeente kan het volgende overzicht gegeven worden:

bedragen x € 1.000

Garantstellingen	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Restbedrag 01-01-2020	Restbedrag 31-12-2020	Waarvan door gemeente gewaarborgd
Direct gewaarborgde geldleningen	4.427	100%	1.621	1.519	1.519
Direct gewaarborgde geldleningen	200	50%	131	103	52
Waarborgfonds Sociale Woningbouw	97.804	50%	86.355	70.950	35.475
Waarborgfonds Eigen Woningen	NB	100%	1.922	1.767	1.767
Totaal			90.029	74.339	38.813

Overige niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

In 2009 is een 100% dekkingsgarantie afgegeven aan de BNG voor de Ontwikkelingsmaatschappij Rijnhoek C.V. De lening van OMR bij de BNG is in 2011 teruggebracht naar € 1,0 miljoen. De bijbehorende borg van de gemeente is dienovereenkomstig teruggebracht. De betreffende financierings-overeenkomst is per 10 april 2020 beëindigd, waarbij uiteraard ook de borgstelling vervallen is.

Met ingang van 2020 staat de gemeente direct garant voor krediet-faciliteiten tot maximaal € 475.000 voor de Energiecoöperatie Bodegraven-Reeuwijk 'De Kringloopgemeenschap' U.A.

De gemeente heeft met de firma Bunnik een contract afgesloten met een resterende looptijd tot en met 2021. De verwachte resterende contractwaarde is € 1,3 miljoen gebaseerd op een gemiddelde geschatte jaarlijkse omvang van € 1,3 miljoen.

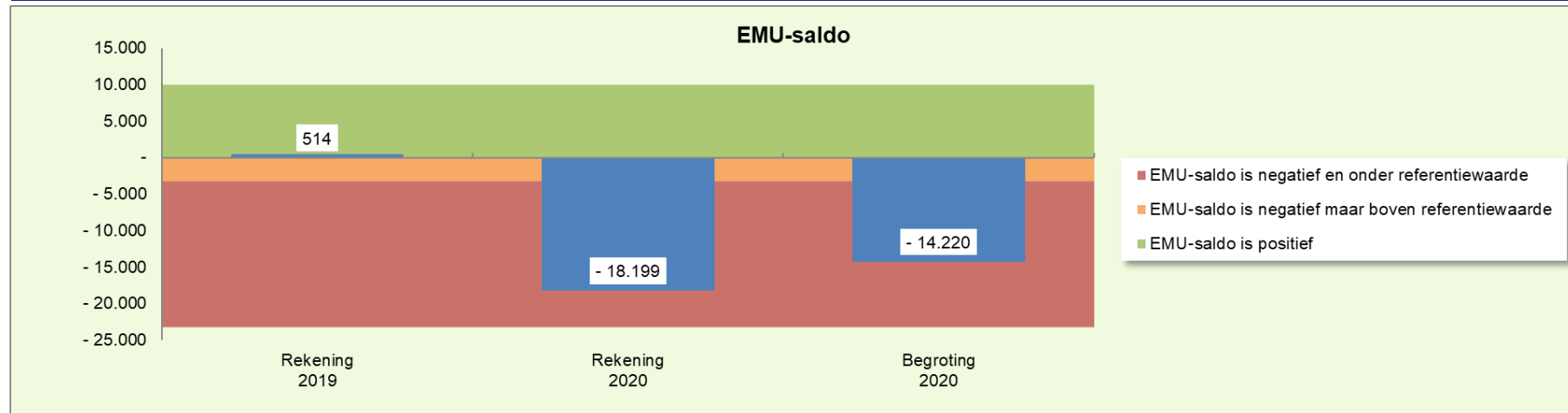
EMU-saldo

Met ingang van de jaarrekening 2019 dient een overzicht van het EMU-saldo te worden opgenomen. Door de landen binnen de Eurozone zijn afspraken gemaakt hoe groot dit saldo mag zijn. Als uitwerking daarvan zijn tussen Rijk, Provincies en Gemeenten nadere afspraken gemaakt over een onderlinge verdeling. Onderstaande tabel laat zien in hoeverre de gemeente Bodegraven-Reeuwijk zich houdt

aan deze gemaakte afspraken. Waar onze gemeente in 2019 nog positief bijdroeg aan deze norm is dat voor 2020 duidelijk niet het geval. Overigens geldt de norm alleen op landelijk niveau en heeft deze norm voor individuele gemeenten slechts een signalerende functie.

bedragen x € 1.000

EMU-saldo referentiewaarde	Rekening 2019	Rekening 2020	Begroting na wijziging
EMU-saldo volgens berekening	514	- 18.199	- 14.220
EMU-SALDO referentiewaarde	- 3.200	- 3.200	- 3.200
EMU-saldo blijft onder referentiewaarde	3.714		
EMU-saldo overschrijdt referentiewaarde		- 14.999	- 11.020

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Programma 1 – Leven, leren en werken @ Bodegraven-Reeuwijk

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 35.202	- 35.375	- 42.321	- 6.946 N	- 36.793
Baten	6.181	6.266	10.286	4.019 V	6.636
Totaal Saldo van baten en lasten	- 29.021	- 29.109	- 32.035	- 2.927 N	- 30.157
Mutatie reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	850	939	939	-	1.379
Totaal Mutatie reserves	850	939	939	-	1.379
Resultaat	- 28.171	- 28.170	- 31.096	- 2.927 N	- 28.778

Toelichting	Bedrag	
<u>Bedrijfsvoering</u> Op enkele dossiers was het in 2020 (voornamelijk als gevolg van de COVID-19) noodzakelijk om tijdelijk extra personeel in te zetten om de bedrijfsvoering op een adequate wijze doorgang te laten vinden.	- 150.000	N
<u>Sociaal Domein</u> Het nadeel op het Sociaal Domein belooft in 2020 een bedrag van ruim € 2,8 miljoen. In de Q-rapportages Sociaal Domein is aan dit nadeel nadere duiding geven en is een verklaring voor dit nadeel gegeven. In hoofdlijn kan dit nadeel als volgt worden verdeeld: Jeugdhulp Werk en inkomen Wmo	- 2.827.000	N
<u>Vastgoed</u> Dit voordeel wordt veroorzaakt door de verhuuropbrengst van het nieuwe zwembad De Kuil aan Optisport.	110.000	V
	Totaal toegelicht	- 2.867.000 N
Kleine verschillen, niet nader toegelicht, per saldo	60.000	N
	Totaal	- 2.927.000 N

Programma 2 – Wonen en Leefomgeving @ Bodegraven-Reeuwijk

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2020	Vershil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 34.287	- 38.166	- 29.505	8.661 V	- 32.461
Baten	28.454	30.908	22.267	- 8.641 N	26.658
Totaal Saldo van baten en lasten	- 5.833	- 7.258	- 7.238	19 V	- 5.803
Mutatie reserves					
Lasten	- 3.757	- 2.431	- 2.440	- 9 N	- 1.937
Baten	424	473	478	5 V	794
Totaal Mutatie reserves	- 3.333	- 1.958	- 1.962	- 4 N	- 1.143
Resultaat	- 9.166	- 9.216	- 9.200	16 V	- 6.945

Toelichting	Bedrag	
<u>Bedrijfsvoering</u> Een deel van onze loonkosten wordt middels een opslagpercentage toegerekend aan investeringen en projecten. Helaas is het in 2020 niet mogelijk gebleken alle loonkosten op deze wijze toe te kunnen rekenen en ontstaat in dit programma daardoor een nadeel.	- 360.000	N
<u>Beheer gronden</u> Aan verkoop van losse percelen is een opbrengst gerealiseerd van € 102.000.	102.000	V
<u>Bestemmingsplannen</u> O.a. door COVID-19, de onduidelijkheid over de stikstofaanpak en de gebiedsgerichte aanpak Nieuwkoopse plassen e.o. zijn een aantal procedures vertraagd. Daarnaast zijn er meer werkzaamheden verricht voor particulieren projecten en ontwikkelingen, wat resulteert in een hogere opbrengst van de ontvangen bijdragen voor ambtelijke kosten.	262.000	V
<u>Grondexploitaties</u> In het Meerjaren Pogramma Grondexploitaties (MPG) zijn de grondexploitaties herzien, op grond van dit MPG zijn de volgende resultaten verantwoord: - Tussentijdse winstnemingen op de grondexploitatie ad € 96.000 (voordeel) - Lagere winstuitkering van de deelneming Rijnhoek ad € 319.000 (nadeel) - Dotaties aan de voorziening voor verliesgevendende grondexploitaties ad € 47.000 (nadeel) - Nadeel door vertraagde winstnemingen grondexploitaties (niet in 2020 maar later) ad € 586.000 (nadeel) - Nagekomen lasten van afgesloten complexen ad € 68.000 (nadeel)	924.000	N

<u>Grondzaken</u>		<u>139.000</u>	<u>V</u>
In verband met verkoop van (het bloot eigendom van) erfpachtsgronden is een voordeel gerealiseerd van € 139.000.			
<u>Heffingen</u>		<u>337.000</u>	<u>V</u>
In 2020 is € 177.000 meer aan rioolheffing ontvangen en € 169.000 aan afvalstoffenheffing. Dit vooral als gevolg van het realiseren van nieuwe woningen/aansluitingen.			
<u>Kapitaallasten</u>		<u>285.000</u>	<u>V</u>
Als gevolg van het later in gebruik nemen van geplande activa (voornamelijk investeringen in de openbare ruimte) wordt een (incidenteel) voordeel op de kapitaallasten gerealiseerd.			
<u>Openbare ruimte</u>		<u>63.000</u>	<u>V</u>
Dit voordeel bestaat uit de samenloop van enkele verschillen. Te noemen zijn:			
Ontvangen bijdragen parkeervoorzieningen		59.000	V
Schoonzaken. Door COVID-19 is de uitvoering van schoonzaken verminderd uitgevoerd		55.000	V
Extra kosten verkeersregelaars en verkeersborden als gevolg van COVID-19		51.000	N
<u>Vastgoed</u>		<u>60.000</u>	<u>V</u>
Betreft incidentele verkoopopbrengst			
<u>Vergunningverlening en handhaving</u>		<u>180.000</u>	<u>V</u>
Er is sprake van een licht hogere opbrengst leges omgevingsvergunningen voor een bedrag van circa € 75.000. Daarnaast is een bedrag aan opgelegde dwangsommen ontvangen van € 105.000			
	Totaal toegelicht	144.000	V
Kleine verschillen, niet nader toegelicht, per saldo		128.000	N
	Totaal	16.000	V

Programma 3 – Samenwerken, ondernemen en dorpspromotie @ Bodegraven-Reeuwijk

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2020	Vershil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 5.879	- 5.869	- 5.913	- 44 N	- 5.848
Baten	1.122	1.135	1.071	- 64 N	1.018
Totaal Saldo van baten en lasten	- 4.757	- 4.734	- 4.842	- 108 N	- 4.829
Mutatie reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	125	151	125	- 26 N	484
Totaal Mutatie reserves	125	151	125	- 26 N	484
Resultaat	- 4.632	- 4.583	- 4.717	- 134 N	- 4.346

Toelichting	Bedrag	
<u>Kapitaallasten</u> Als gevolg van het later in gebruik nemen van geplande activa wordt een (incidenteel) voordeel op de kapitaallasten gerealiseerd.	46.000	V
<u>Heffingen BSGR</u> De opbrengsten forensenbelasting zijn € 38.000 hoger en toeristenbelasting € 155.000 lager uitgevallen. Dit laatste als gevolg van de lockdown gedurende de Coronacrisis.	- 117.000	N
	Totaal toegelicht	- 71.000 N
Kleine verschillen, niet nader toegelicht, per saldo		- 63.000 N
	Totaal	- 134.000 N

Programma 4 – Bestuur en dienstverlening @ Bodegraven-Reeuwijk

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2020	Vershil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 3.063	- 3.087	- 3.169	- 82 N	- 3.225
Baten	376	376	389	13 V	492
Totaal Saldo van baten en lasten	- 2.687	- 2.711	- 2.780	- 69 N	- 2.733
Mutatie reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Totaal Mutatie reserves	-	-	-	-	-
Resultaat	- 2.687	- 2.711	- 2.780	- 69 N	- 2.733

Toelichting	Bedrag	
	Totaal toegelicht	0
Kleine verschillen, niet nader toegelicht, per saldo		- 69.000 N
	Totaal	- 69.000 N

Algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien @ Bodegraven-Reeuwijk

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2020	Vershil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 11.571	- 11.613	- 11.748	- 136 N	- 10.445
Baten	56.847	56.931	59.796	2.865 V	54.988
Totaal Saldo van baten en lasten	45.275	45.318	48.048	2.730 V	44.543
Mutatie reserves					
Lasten	- 620	- 638	- 638	-	- 2.563
Baten	-	-	-	-	100
Totaal Mutatie reserves	- 620	- 638	- 638	-	- 2.463
Resultaat	44.656	44.680	47.410	2.730 V	42.079

Toelichting	Bedrag	
<u>Algemene uitkering uit het gemeentefonds</u> Over 2020 is per saldo een hogere algemene uitkering ontvangen dan aanvankelijk geraamd. Dit vooral als gevolg van het feit dat de meicirculaire een voorzichtige voorspelling had afgegeven die in de loop van het jaar positief werd bijgesteld. Daarnaast zijn in het kader van Corona eenmalig extra middelen beschikbaar gekomen tot een bedrag van circa € 1 miljoen.	<u>1.978.000</u>	V
<u>Heffingen</u> Aan algemene heffingen is meer ontvangen een bedrag van € 300.000, voornamelijk als gevolg van areaaluitbreiding OZB.	<u>239.000</u>	V
<u>Kapitaallasten</u> Als gevolg van vertraging in de investeringen in het kader van ICT is een voordeel gerealiseerd op de rente en afschrijving van de voorgenomen investeringen. Dit bedrag is relatief hoog omdat de afschrijvingstermijn op ICT-middelen relatief kort is.	<u>326.000</u>	V
	Totaal toegelicht	2.543.000 V
Kleine verschillen, niet nader toegelicht, per saldo		187.000 V
	Totaal	2.730.000 V

bedragen x € 1.000

Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en overhead	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Algemene dekkingsmiddelen					
Uitkeringen Gemeentefonds	42.603	42.604	44.989	2.386 V	40.960
Uitkeringen gemeentefonds	42.603	42.604	44.989	2.386 V	40.960
OZB woningen	5.961	5.961	5.971	10 V	5.825
OZB niet-woningen	2.776	2.776	2.994	218 V	2.915
Belastingen overig	917	917	929	12 V	940
Precariobelasting	917	917	929	12 V	941
Hondenbelasting	-	-	-	-	- 0
Treasury	597	597	797	200 V	37
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	52.853	52.854	55.680	2.825 V	50.678
Onvoorzien					
Onvoorzien	50	-	- 9	- 9 N	-
Totaal Onvoorzien	50	-	- 9	- 9 N	-
Overhead					
Overhead	- 7.628	- 7.537	- 7.514	22 V	- 5.965
Totaal Overhead	- 7.628	- 7.537	- 7.514	22 V	- 5.965
Vennootschapsbelasting					
Vennootschapsbelasting	-	-	- 109	- 109 N	- 171
Totaal Vennootschapsbelasting	-	-	- 109	- 109 N	- 171
Totaal	45.275	45.318	48.048	2.730 V	44.543

bedragen x € 1.000

Overhead	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 7.671	- 9.626	- 11.557	- 1.931 N	- 8.210
Baten	43	90	333	244 V	214
Totaal saldo van baten en lasten	- 7.628	- 9.537	- 11.223	- 1.687 N	- 7.996
Toegerekend aan:					
Investeringen	-	1.400	3.023	1.623 V	1.252
Grondexploitatie	-	400	521	121 V	544
Voorzieningen	-	200	166	- 34 N	235
Totaal toegerekend	-	2.000	3.709	1.709 V	2.031
Netto lasten Overhead	- 7.628	- 7.537	- 7.514	22	- 5.965

bedragen x € 1.000

Overhead als % van totale lasten begroting	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Totale overhead	- 7.628	- 7.537	- 7.514	22	- 5.965
Totale lasten begroting	- 90.002	- 94.110	- 92.657	1.453	- 88.772
Overhead als % van totale lasten begroting	8,5%	8,0%	8,1%	0,1%	6,7%

Dividend

In 2020 zijn de volgende dividenden verantwoord:

bedragen x € 1.000

Dividend	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Dividend	185	185	98	- 87 N	219
Totaal	185	185	98	- 87 N	219

Lokale heffingen

De gemeente kent de volgende niet-bestedingsgebonden gemeentelijke heffingen:

bedragen x € 1.000

Lokale heffingen	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Onroerende Zaak Belasting	9.171	9.199	9.450	251 V	9.143
Forensenbelasting	299	299	337	38 V	325
Hondenbelasting	-	-	-	-	- 0
Toeristenbelasting	636	636	481	- 155 N	426
Precariobelasting	917	917	929	12 V	941
Afvalstoffenheffing	4.268	4.271	4.395	124 V	3.861
Reinigingsrechten	81	81	126	45 V	89
Rioolheffing	4.736	4.741	4.919	178 V	4.645
Totaal	20.108	20.144	20.637	493 V	19.429

bedragen x € 1.000

Leges	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Leges burgerlijke stand	37	37	42	5 V	49
Leges GBA	34	34	15	- 18 N	22
Leges naturalisaties	8	8	42	33 V	27
Leges reisdocumenten	101	101	102	1 V	184
Leges rijbewijzen	178	178	170	- 8 N	195
Leges omgevingsvergunningen	1.835	1.835	1.910	75 V	1.839
Marktgelden	65	65	62	- 3 N	64
Begraafenisrechten	399	399	344	- 56 N	353
Totaal	2.658	2.658	2.687	29 V	2.733

bedragen x € 1.000

Saldo financieringsfunctie	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Hulpkostenplaats Cash Management					
Lasten					
Rente kort geld	- 50	- 58	-	58 V	-
Rente langlopende geldleningen	- 3.427	- 3.427	- 3.178	249 V	- 3.447
Totaal Lasten	- 3.477	- 3.485	- 3.178	307 V	- 3.447
Baten					
Doorbelaste kapitaallasten	3.898	3.906	3.934	28 V	3.473
Kortlopende rentebaten	-	-	40	40 V	-
Totaal Baten	3.898	3.906	3.974	68 V	3.473
Renteresultaat	421	421	796	375 V	26

Wet Normering Topinkomens

De Wet Normering Topinkomens (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en verbiedt organisaties met topfunctionarissen in de (semi)publieke sector beloningen en ontslagvergoedingen overeen te komen hoger dan de geldende WNT norm. Daarnaast is er sprake van een openbaarmakingsverplichting voor alle topfunctionarissen en overige medewerkers in de (semi) publieke sector die een bezoldiging genieten boven de geldende bezoldigingsnorm.

De WNT is van toepassing op de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. De functie van gemeentesecretaris en van griffier aangewezen als topfunctionaris in de zin van de WNT.

Het voor de gemeente Bodegraven-Reeuwijk toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2020 € 201.000.

Gegevens 2020, bedragen x € 1		J.G. de Jager	J.H. Rijs
Functiegegevens		Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2020		01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0	1,0
Dienstbetrekking?		ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		144.013	94.437
Beloningen betaalbaar op termijn		21.095	15.575
Subtotaal		165.108	110.112
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum		201.000	201.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terug ontvangen bedrag		-	-
Bezoldiging		165.108	110.012
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t	N.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t	N.v.t
Gegevens 2019, bedragen x € 1		J.G. de Jager	J.H. Rijs
Functiegegevens		Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019		01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0	1,0
Dienstbetrekking?		ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belaste onkostenvergoedingen		138.694	89.002
Beloningen betaalbaar op termijn		20.206	14.579
Subtotaal		158.900	103.581
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		194.000	194.000
Bezoldiging		158.900	103.581

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Overzicht incidentele baten en lasten

Conform artikel 28 lid c van het Besluit begroting en verantwoording zijn de incidentele baten en lasten afzonderlijk weergegeven in de jaarrekening. Bij het opstellen van dit overzicht is uitgegaan van het volgende uitgangspunt: Incidenteel zijn baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.

Incidenteel zijn daarom in ieder geval (extra) onttrekkingen aan reserves, incidentele (extra) rijksbijdragen, extra dotaties/onttrekkingen aan voorzieningen, incidentele bijdragen van derden en opbrengsten/winst/verliezen uit grondexploitaties.

bedragen x € 1.000

Incidentele baten en lasten	Rekening 2020	
	Incidenteel	Totaal
Lasten		
1. Leven, leren en werken	- 150	- 42.321
Extra inzet bedrijfsvoering ivm COVID-19	- 150	
2. Wonen en leefomgeving	- 722	- 29.505
Totale lasten van grondexploitaties	- 362	
Minder toe te rekenen loonkosten aan projecten en grondexploitaties	- 360	
3. Samenwerken-ondernemen-dorpspromotie	-	- 5.913
4. Bestuur en dienstverlening	-	- 3.169
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	326	- 11.748
Lagere toerekening kapitaallasten	326	
Totaal lasten	- 546	- 92.657
Baten		
1. Leven, leren en werken	-	10.286
2. Wonen en leefomgeving	2.505	22.267
Bestemmingsplannen	262	
Verkoop van gronden	241	
Verkoop van vastgoed	60	
Opbrengst opgelegde dwangsommen	105	
Totale baten van grondexploitaties	1.837	
3. Samenwerken-ondernemen-dorpspromotie	- 155	1.071
Lagere opbrengst toeristenbelasting	- 155	

bedragen x € 1.000

Incidentele baten en lasten	Rekening 2020	
	Incidenteel	Totaal
4. Bestuur en dienstverlening	-	389
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien Hogere algemene uitkering COVID-19	1.000 1.000	59.796
Totaal baten	3.350	93.808
Mutatie reserves		
1. Leven, leren en werken Alle mutaties op de reserves worden als incidenteel aangemerkt	939 939	939
2. Wonen en leefomgeving Alle mutaties op de reserves worden als incidenteel aangemerkt	- 1.962 - 1.962	- 1.962
3. Samenwerken-ondernemen-dorpspromotie Alle mutaties op de reserves worden als incidenteel aangemerkt	125 125	125
4. Bestuur en dienstverlening		-
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien Alle mutaties op de reserves worden als incidenteel aangemerkt	- 638 - 638	- 638
Totaal mutatie reserves	- 1.537	- 1.536
Saldo van incidentele baten en lasten	1.267	- 385

Uit deze tabel wordt de conclusie getrokken dat het negatieve resultaat van de jaarrekening voor € 240.000 wordt beïnvloed door

nadelige incidentele effecten. Het structureel resultaat is daarmee dus bijna neutraal.

Overzicht reserves

In onderstaande tabel wordt inzicht verschaft in de begin- en eindstanden van de in dit jaar aanwezige reserves en de toevoegingen en onttrekkingen die daaraan zijn gedaan.

bedragen x € 1.000

Reserves	Boekwaarde 1 jan 2020	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 31 dec 2020
Saldo van de rekening				
Resultaat boekjaar na bestemming	- 724	724	- 385	- 385
Totaal Saldo van de rekening	- 724	724	- 385	- 385
Algemene reserve				
Algemene reserve	1.257	638	- 1.634	262
Algemene reserve bouwgrondexploitatie	9.325	3.355	- 299	12.382
Algemene reserve (restwaarden)	1.200	-	-	1.200
Totaal Algemene reserve	11.782	3.993	- 1.933	13.843
Bestemmingsreserves				
Reserve explosieven	40	-	-	40
Reserve nieuwe activiteiten Recreatieschap	143	5	-	148
Reserve bovenwijkse voorzieningen	1.081	370	-	1.451
Reserve duurzaamheid	324	240	- 140	424
Reserve Ruimtelijke ontwikkeling	33	184	- 5	212
Res volkshuisvesting sociale woningbouw	149	166	- 141	174
Volkshuisvesting doorstroomdoelstelling	80	20	-	100
Reserve premie centrum Bodegraven	872	-	- 151	721
Reserve Sociaal Domein	2.728	-	- 1.738	990
Reserve verbetering aansluiting N11/A12	280	-	-	280
Ondersteuningsfonds	90	-	- 89	1
Reserve bedrijventerreinen	96	29	-	125
Totaal Bestemmingsreserves	5.915	1.015	- 2.264	4.667
Totaal	16.974	5.732	- 4.581	18.125

bedragen x € 1.000

Resultaat boekjaar na bestemming	Rekening 2020
Saldo 1 januari	- 724
Toevoegingen	724
Bestemming nadelig resultaat exploitatie 2019:	
- onttrekking reserve Sociaal Domein	888
- toevoeging reserve duurzaamheid	- 240
- onttrekking Algemene reserve	1.634
Bestemming voordelig resultaat grondexploitaties 2019:	
- toevoeging Algemene reserve grondexploitaties	- 1.683
- onttrekking specifieke reserves woningbouw	125
Onttrekkingen	- 385
Saldo rekeningresultaat 2020	- 385
Saldo 31 december	- 385

Algemene reserve

Deze reserve is een belangrijk onderdeel van het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen staat voor de mate waarin Bodegraven-Reeuwijk in staat is middelen vrij te maken om aanzienlijke onvoorziene tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid moet worden veranderd.

bedragen x € 1.000

Algemene reserve	Rekening 2020
Saldo 1 januari	1.257
Toevoegingen	638
Prog 5 - bijdrage conform begroting	620
Prog 2 - dotatie conform BW20-02 School+Gymzaal 2020	18
Onttrekkingen	- 1.634
Prog 5 - bestemming rekeningresultaat 2019	- 1.634
Saldo 31 december	262

Algemene reserve bouwgrondexploitatie

De reserve bouwgrondexploitatie is bedoeld om mogelijke niet voorziene nadelen bij bouwgrondexploitaties te kunnen dekken.

bedragen x € 1.000

Algemene reserve bouwgrondexploitatie	Rekening 2020
Saldo 1 januari	9.325
Toevoegingen	3.355
Prog 2 - bijdrage conform begroting	3.295
Prog 2 - mutatie conform BW20-01 Grex Weideveld	- 301
Prog 2 - mutaties conform BW20-03 Grex MPG	- 1.321
Prog 5 - bestemming rekeningresultaat 2019	1.683
Onttrekkingen	- 299
Prog 2 - onttrekking conform begroting	- 299
Saldo 31 december	12.382

Algemene reserve restwaarden

De algemene reserve restwaarden wordt gevormd door bijdragen vanuit de exploitatie. Deze bijdragen bestaan uit de lagere afschrijvingslasten die ontstaan doordat bij de afschrijving restwaarde wordt toegepast. Dit leidt ertoe dat er jaarlijks over een lager bedrag wordt afgeschreven. Omdat het hier om een boekhoudkundige besparing gaat is besloten dit bedrag niet vrij te laten vallen in de exploitatie maar direct toe te voegen aan de algemene reserve restwaarden.

bedragen x € 1.000

Algemene reserve (restwaarden)	Rekening 2020
Saldo 1 januari	1.200
Toevoegingen	-
Onttrekkingen	-
Saldo 31 december	1.200

Reserve explosieven

Dekking creëren voor (een deel van) de kosten die gemoed zijn met de explosieven problematiek (explosievenonderzoeken uitgevoerd in de buurt van de A-12 of onderzoeksinitiatief bij de Reeuwijkse Plassen). Ook nu nog niet bekende explosievenonderzoeken kunnen hier onder vallen.

bedragen x € 1.000

Reserve explosieven	Rekening 2020
Saldo 1 januari	40
Toevoegingen	-
Onttrekkingen	-
Saldo 31 december	40

Reserve nieuwe activiteiten Natuur- en Recreatieschap Reeuwijkse Plassen e.o.

Deze reserve is bestemd voor nieuwe activiteiten in het kader van natuur en recreatie, waarbij het geld moet dienen als hefboom om andere geldbronnen aan te boren.

bedragen x € 1.000

Reserve nwe activiteiten Recreatieschap	Rekening 2020
Saldo 1 januari	143
Toevoegingen	5
Prog 2 - bijdrage conform begroting	5
Onttrekkingen	-
Saldo 31 december	148

Ondersteuningsfonds

Doel: het apart zetten van gelden voor armoedebestrijding.

bedragen x € 1.000

Ondersteuningsfonds	Rekening 2020
Saldo 1 januari	90
Toevoegingen	-
Onttrekkingen	- 89
Prog 1 - onttrekking ivm beleidsplan schuldhulpverlening	- 16
Prog 1 - onttrekking ivm doorontwikkeling versneld burgerschap	- 73
Saldo 31 december	1

Reserve bovenwijkse voorzieningen

De gemeenteraad heeft op 25 november 2015 de reserve bovenwijkse voorzieningen ingesteld om haar controlerende taak nog beter te kunnen uitvoeren. Het betreft een geormerkte reserve van programma 2 Wonen en Leven.

bedragen x € 1.000

Reserve bovenwijkse voorzieningen	Rekening 2020
Saldo 1 januari	1.081
Toevoegingen	370
Prog 2 - bijdrage conform begroting	269
Prog 2 - mutaties conform BW20-03 Grex MPG	- 31
Prog 2 - afstorting fondsafdrachten	124
Prog 5 - bestemming rekeningresultaat 2019	7
Onttrekkingen	-
Saldo 31 december	1.451

Reserve bedrijventerrein Broekvelden

Met de herinrichting van het bedrijventerrein Broekvelden is betaald parkeren ingevoerd. De gelden die daarvoor worden betaald, worden toegevoegd aan de reserve bedrijventerrein Broekvelden met als doel het kunnen betalen van toekomstige kosten van rehabilitatie.

bedragen x € 1.000

Reserve bedrijventerreinen	Rekening 2020
Saldo 1 januari	96
Toevoegingen	29
Prog 2 - bijdrage conform begroting	15
Prog 2 - afrekening Rebema 2020	14
Onttrekkingen	-
Saldo 31 december	125

Reserve Investeren in Vernieuwen

De gemeenteraad heeft bij de vaststelling van de jaarstukken 2016 besloten tot het instellen van een bestemmingsreserve voor investeren in vernieuwen. Inmiddels is daar een nadere precisering aan gegeven door deze reserve specifiek te bestemmen voor de verbetering van de aansluiting N11/A12

	bedragen x € 1.000
Reserve verbetering aansluiting N11/A12	Rekening 2020
Saldo 1 januari	280
Toevoegingen	-
Onttrekkingen	-
Saldo 31 december	280

Reserve duurzaamheid

Deze reserve is ingesteld bij de jaarrekening 2018.

	bedragen x € 1.000
Reserve duurzaamheid	Rekening 2020
Saldo 1 januari	324
Toevoegingen	240
Prog 5 - bestemming rekeningresultaat 2019	240
Onttrekkingen	- 140
Prog 2 - onttrekking conform begroting	- 125
Prog 2 - onttrekking conform BW20-08 Transitievisie Warmte	- 15
Saldo 31 december	424

Reserve ruimtelijke ontwikkeling

De gemeenteraad heeft besloten tot het instellen van een drietal reserves in het kader van de volkshuisvesting. De eerste daarvan betreft de reserve ruimtelijke ontwikkeling. Het betreffen geormerkte reserves gebaseerd op de nota kostenverhaal.

Doel: voor de (partiële) dekking van nog te realiseren ruimtelijke ontwikkelingen.

bedragen x € 1.000

Reserve Ruimtelijke ontwikkeling	Rekening 2020
Saldo 1 januari	33
Toevoegingen	184
Prog 2 - bijdrage conform begroting	140
Prog 2 - mutaties conform BW20-03 Grex MPG	- 2
Prog 2 - afstorting fondsafdrachten	46
Onttrekkingen	- 5
Prog 5 - bestemming rekeningresultaat 2019	- 5
Saldo 31 december	212

Reserve volkshuisvesting sociale woningbouw

De gemeenteraad heeft besloten tot het instellen van een drietal reserves in het kader van de volkshuisvesting. De tweede daarvan betreft de reserve volkshuisvesting sociale woningbouw. Het betreffen geormerkte reserves gebaseerd op de nota kostenverhaal.

Doel: het bevorderen van de bouw van sociale huurwoningen.

bedragen x € 1.000

Res volkshuisvesting sociale woningbouw	Rekening 2020
Saldo 1 januari	149
Toevoegingen	166
Prog 2 - bijdrage conform begroting	12
Prog 2 - mutaties conform BW20-03 Grex MPG	96
Prog 2 - afstorting fondsafdrachten	58
Onttrekkingen	- 141
Prog 5 - bestemming rekeningresultaat 2019	- 128
Prog 2 - mutatie conform BW20-07	- 14
Saldo 31 december	174

Reserve volkshuisvesting doorstroomdoelstelling

De gemeenteraad heeft besloten tot het instellen van een drietal reserves in het kader van de volkshuisvesting. De derde daarvan betreft de reserve volkshuisvesting doorstroomdoelstelling. Het betreffen geormerkte reserves gebaseerd op de nota kostenverhaal.

Doel: doorstroming woningmarkt.

bedragen x € 1.000

Volkshuisvesting doorstroomdoelstelling	Rekening 2020
Saldo 1 januari	80
Toevoegingen	20
Prog 2 - bijdrage conform begroting	20
Onttrekkingen	-
Saldo 31 december	100

Reserve premie centrum Bodegraven

De gemeenteraad heeft besloten tot het instellen van een reserve premie centrum Bodegraven. Door verhuispremies en gevelsubsidies worden gewenste verhuizingen naar het winkelgebied gestimuleerd.

bedragen x € 1.000

Reserve premie centrum Bodegraven	Rekening 2020
Saldo 1 januari	872
Toevoegingen	-
Onttrekkingen	- 151
Prog 2 - beschikking conform begroting	- 125
Prog 2 - beschikking ivm gevelsubsidies	- 26
Saldo 31 december	721

Reserve Sociaal Domein

Bij de tweede bestuursrapportage 2018 heeft de gemeenteraad besloten een reserve Sociaal Domein te vormen, te voeden van de Algemene Reserve, waarmee tekorten op de Sociaal Domein in de jaren 2018-2021 incidenteel gedekt worden.

bedragen x € 1.000

Reserve Sociaal Domein	Rekening 2020
Saldo 1 januari	2.728
Toevoegingen	-
Onttrekkingen	- 1.738
Prog 1 - beschikking conform begroting	- 850
Prog 5 - bestemming rekeningresultaat 2019	- 888
Saldo 31 december	990

Overzicht voorzieningen

In onderstaande tabel wordt inzicht verschaft in de begin- en eindstanden van de in dit jaar aanwezige voorzieningen en de toevoegingen en onttrekkingen die daaraan zijn gedaan.

bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Boekwaarde 1 jan 2020	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 31 dec 2020
Vrz. verplichtingen, verliezen, risico's				
Voorziening pensioen oud-wethouders	1.919	267	- 99	2.087
Totaal Vrz. verplichtingen, verliezen, risico's	1.919	267	- 99	2.087
Egalisatievoorzieningen overig				
Parkeervoorziening	141	104	-	245
Voorziening passantenhaven Rijnkade	18	-	- 18	-
Voorziening tariefegalitatie riolering	247	-	- 41	207
Voorziening groot onderhoud openbare ruimte	3.274	1.341	- 1.492	3.123
Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing	205	-	- 200	5
Vrz onderhoud gem.gebouwen	309	844	- 296	857
Totaal Egalisatievoorzieningen overig	4.195	2.289	- 2.047	4.437
Totaal	6.114	2.556	- 2.146	6.524

Voorziening pensioen oud-wethouders

De voorziening is bestemd om aan de pensioenverplichtingen van oud-wethouders te voldoen. De voorziening is gebaseerd op artikel 44 lid 1b van het BBV.

bedragen x € 1.000

Voorziening pensioen oud-wethouders	Rekening 2020
Saldo 1 januari	1.919
Toevoegingen	267
Reguliere bijdrage ten laste van de exploitatie	141
Aanvullende bijdrage ten laste van de exploitatie	126
Onttrekkingen	- 99
Mutaties salarisadministratie	- 99
Saldo 31 december	2.087

Voorziening onderhoud gebouwen

Deze voorziening is gebaseerd op de Meerjaren onderhoudsplannen (MOP) sociaal culturele accommodaties, sportaccommodaties, alsmede het MOP gemeentehuis en De Driewerf. Volgens op artikel 44 lid 1c van het BBV is deze voorziening is bestemd voor het dekken van kosten die samenhangen met het groot onderhoud aan de betreffende accommodaties.

bedragen x € 1.000	
Vrz onderhoud gem.gebouwen	Rekening 2020
Saldo 1 januari	309
Toevoegingen	844
Reguliere bijdrage ten laste van de exploitatie	844
Onttrekkingen	- 296
Bestedingen	- 296
Saldo 31 december	857

Parkeervoorziening

De parkeervoorziening is ingesteld op basis van de Nota Parkeernormen.

De voorziening wordt gevoed door financiële bijdragen die worden ontvangen als gebruik kan worden gemaakt van beschikbare openbare parkeerplaatsen in plaats van nieuw aan te leggen parkeerplaatsen.

bedragen x € 1.000	
Parkeervoorziening	Rekening 2020
Saldo 1 januari	141
Toevoegingen	104
Bijdragen parkeerfonds voor het realiseren van parkeerplaatsen	104
Onttrekkingen	-
Saldo 31 december	245

Voorziening passantenhaven Rijnkade

Om over een aantal jaren over voldoende financiële middelen te kunnen beschikken om groot onderhoud aan de passantenhaven te plegen wordt bij de berekening van de jaarlijkse exploitatiekosten rekening gehouden met een dotatie aan de voorziening.

bedragen x € 1.000

Voorziening passantenhaven Rijnkade	Rekening 2020
Saldo 1 januari	18
Toevoegingen	-
Onttrekkingen	- 18
Vrijval conform primair begroting 2020	- 18
Saldo 31 december	-

Voorziening tariefegalisatie riolering

In 2017 is een hogere opbrengst rioolheffing gerealiseerd dan begroot. Conform de daartoe strekkende adviezen van de commissie BBV is deze meeropbrengst gestort in een voorziening voor tariefegalisatie riolering. In 2017 is het nieuwe rioleringsplan voor de jaren 2018 tot en met 2021 vastgesteld. Daarin wordt met deze voorziening rekening gehouden en wordt deze voorziening in de komende jaren middels een lager vast te stellen tarief weer afgebouwd.

bedragen x € 1.000

Voorziening tariefegalisatie riolering	Rekening 2020
Saldo 1 januari	247
Toevoegingen	-
Onttrekkingen	- 41
Bestedingen in het kader van duurzaamheid	41
Saldo 31 december	207

Voorziening groot onderhoud openbare ruimte

De voorziening is bestemd voor het dekken van kosten die samenhangen met het beheer van openbare ruimte en is gebaseerd op de beheerplannen van de hiervoor vermelde voorzieningen en op artikel 44 lid 1c van het BBV.

bedragen x € 1.000

Vrz groot onderhoud openbare ruimte	Rekening 2020
Saldo 1 januari	3.274
Toevoegingen	1.341
Reguliere bijdrage ten laste van de exploitatie wegen	1.046
Reguliere bijdrage ten laste van de exploitatie groenvoorzieningen	134
Reguliere bijdrage ten laste van de exploitatie baggeren	161
Onttrekkingen	- 1.492
Bestedingen in het kader van het uitvoeringsprogramma	- 1.492
Saldo 31 december	3.123

Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing

In 2017 is een hogere opbrengst afvalstoffenheffing gerealiseerd dan begroot. Conform de daartoe strekkende adviezen van de commissie BBV is deze meeropbrengst gestort in een voorziening voor tariefsegalisatie afvalstoffenheffing.

bedragen x € 1.000

Egalisatievoorz. afvalstoffenheffing	Rekening 2020
Saldo 1 januari	205
Toevoegingen	-
Onttrekkingen	- 200
Vrijval conform primair begroting 2020	- 200
Saldo 31 december	5

Overzicht begrotingsrechtmatigheid

bedragen x € 1.000

Begrotingsrechtmatigheid	Programma totaal	Over- schrijding	Onrechtmatig		Toelichting
			ja	nee	
1. Leven, leren en werken	35.375	- 6.946 N		x	Kostenoverschrijdingen gedekt door direct daarmee samenhangende opbrengsten en overschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid en die eerder reedsesignaleerd werden in de burap. Het betreft vooral de kosten van jeugdhulp.
2. Wonen en leefomgeving	38.166	-			
3. Samenwerken-ondernemen-dorpspromotie	5.869	- 44 N		x	Kostenoverschrijdingen die gedekt worden door direct daarmee samenhangende opbrengsten en overschrijdingen die reeds eerderesignaleerd werden in de burap.
4. Bestuur en dienstverlening	3.087	- 82 N		x	Kostenoverschrijdingen die gedekt worden door direct daarmee samenhangende opbrengsten en overschrijdingen die reeds eerderesignaleerd werden in de burap.
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	11.613	- 136 N		x	Kostenoverschrijdingen die gedekt worden door direct daarmee samenhangende opbrengsten en overschrijdingen die reeds eerderesignaleerd werden in de burap.
Totaal	94.110	- 7.208			

Overzicht taakvelden

In de hierna volgende tabellen wordt inzicht gegeven in de lasten en baten per taakveld. In eerste aanleg op totaalniveau, vervolgens ook verdeeld over de programma's.

bedragen x € 1.000

Alle taakvelden	Rekening 2020		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
0. Bestuur en ondersteuning	- 15.434	60.706	45.272
0.1 Bestuur	- 2.359	24	- 2.336
0.2 Burgerzaken	- 992	371	- 621
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	- 334	515	181
0.4 Overhead	- 7.847	333	- 7.514
0.5 Treasury	- 3.297	4.094	797
0.61 OZB woningen	- 347	6.319	5.971
0.62 OZB niet-woningen	- 138	3.132	2.994
0.64 Belastingen overig	- 0	929	929
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds		44.989	44.989
0.8 Overige baten en lasten	- 9		- 9
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	- 109		- 109
1. Veiligheid	- 2.941	37	- 2.904
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	- 2.435	21	- 2.414
1.2 Openbare orde en veiligheid	- 506	16	- 490
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	- 7.689	558	- 7.130
2.1 Verkeer en vervoer	- 7.509	401	- 7.107
2.2 Parkeren	- 117	105	- 12
2.3 Recreatieve havens	- 41	51	10
2.4 Economische havens en waterwegen	- 9		- 9
2.5 Openbaar vervoer	- 13		- 13
3. Economie	- 1.450	956	- 494
3.1 Economische ontwikkeling	- 347	1	- 346
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	- 49	2	- 47
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	- 645	93	- 551
3.4 Economische promotie	- 410	860	451
4. Onderwijs	- 3.549	491	- 3.058
4.1 Openbaar basisonderwijs	- 311		- 311
4.2 Onderwijshuisvesting	- 1.821	102	- 1.719
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	- 1.418	389	- 1.029

bedragen x € 1.000

Alle taakvelden	Rekening 2020		
	Lasten	Baten	Saldo
5. Sport, cultuur en recreatie	- 7.386	790	- 6.596
5.1 Sportbeleid en activering	- 321	18	- 304
5.2 Sportaccommodaties	- 3.028	647	- 2.381
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	- 39	-	- 39
5.4 Musea	- 98	33	- 65
5.5 Cultureel erfgoed	- 150	-	- 150
5.6 Media	- 506	13	- 493
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	- 3.244	80	- 3.164
6. Sociaal domein	- 33.456	9.090	- 24.366
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	- 2.600	318	- 2.282
6.2 Wijkteams	- 1.549	8	- 1.541
6.3 Inkomensregelingen	- 9.219	8.000	- 1.219
6.4 Begeleide participatie	- 2.345	-	- 2.345
6.5 Arbeidsparticipatie	- 956	-	- 956
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	- 1.472	28	- 1.444
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	- 3.887	629	- 3.258
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	- 7.731	103	- 7.628
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	- 133	4	- 130
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	- 3.564	-	- 3.564
7. Volksgezondheid en milieu	- 10.821	10.842	21
7.1 Volksgezondheid	- 1.408	-	- 1.408
7.2 Riolering	- 3.202	4.949	1.747
7.3 Afval	- 3.981	5.438	1.457
7.4 Milieubeheer	- 1.760	33	- 1.727
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	- 470	422	- 48
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke v	- 9.931	10.337	406
8.1 Ruimtelijke ordening	- 754	569	- 186
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	- 6.626	7.729	1.103
8.3 Wonen en bouwen	- 2.551	2.040	- 512
Saldo van baten en lasten	- 92.657	93.808	1.151
Mutatie reserves			
0. Bestuur en ondersteuning	- 3.078	1.542	- 1.536
0.10 Mutaties reserves	- 3.078	1.542	- 1.536
Mutatie reserves	- 3.078	1.542	- 1.536
Resultaat	- 95.735	95.350	- 385

bedragen x € 1.000

1. Leven, leren en werken	Rekening 2020		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
1.2 Openbare orde en veiligheid	- 53		- 53
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	- 16	27	10
4.1 Openbaar basisonderwijs	- 311		- 311
4.2 Onderwijshuisvesting	- 1.821	102	- 1.719
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	- 1.418	389	- 1.029
5.1 Sportbeleid en activering	- 321	18	- 304
5.2 Sportaccommodaties	- 3.028	647	- 2.381
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	- 0		- 0
5.6 Media	- 490	13	- 476
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	- 2.600	318	- 2.282
6.2 Wijkteams	- 1.549	8	- 1.541
6.3 Inkomensregelingen	- 9.219	8.000	- 1.219
6.4 Begeleide participatie	- 2.345		- 2.345
6.5 Arbeidsparticipatie	- 956		- 956
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	- 1.472	28	- 1.444
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	- 3.887	629	- 3.258
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	- 7.731	103	- 7.628
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	- 133	4	- 130
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	- 3.564		- 3.564
7.1 Volksgezondheid	- 1.408		- 1.408
Saldo van baten en lasten	- 42.321	10.286	- 32.035
Mutatie reserves			
0.10 Mutaties reserves		939	939
Mutatie reserves		939	939
Resultaat	- 42.321	11.225	- 31.096

bedragen x € 1.000

2. Wonen en leefomgeving	Rekening 2020		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	- 334	515	181
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	- 36		- 36
1.2 Openbare orde en veiligheid	- 4		- 4
2.1 Verkeer en vervoer	- 7.509	401	- 7.107
2.2 Parkeren	- 117	105	- 12
2.4 Economische havens en waterwegen	- 9		- 9
2.5 Openbaar vervoer	- 13		- 13
3.1 Economische ontwikkeling	- 287		- 287
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	- 49	2	- 47
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	- 10	4	- 5
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	- 1.794	59	- 1.734
7.2 Riolering	- 3.202	4.949	1.747
7.3 Afval	- 3.981	5.438	1.457
7.4 Milieubeheer	- 1.760	33	- 1.727
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	- 470	422	- 48
8.1 Ruimtelijke ordening	- 754	569	- 186
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	- 6.626	7.729	1.103
8.3 Wonen en bouwen	- 2.551	2.040	- 512
Saldo van baten en lasten	- 29.505	22.267	- 7.238
Mutatie reserves			
0.10 Mutaties reserves	- 2.440	478	- 1.962
Mutatie reserves	- 2.440	478	- 1.962
Resultaat	- 31.945	22.745	- 9.200

bedragen x € 1.000

3. Samenwerken-ondernemen-dorpspromotie	Rekening 2020		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
0.1 Bestuur	- 182	6	- 177
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	- 2.399	21	- 2.378
1.2 Openbare orde en veiligheid	- 449	16	- 433
2.3 Recreatieve havens	- 41	51	10
3.1 Economische ontwikkeling	- 60	1	- 59
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	- 619	62	- 556
3.4 Economische promotie	- 410	860	451
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	- 38	-	- 38
5.4 Musea	- 98	33	- 65
5.5 Cultureel erfgoed	- 150		- 150
5.6 Media	- 17		- 17
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	- 1.450	20	- 1.430
Saldo van baten en lasten	- 5.913	1.071	- 4.842
Mutatie reserves			
0.10 Mutaties reserves		125	125
Mutatie reserves		125	125
Resultaat	- 5.913	1.196	- 4.717

bedragen x € 1.000

4. Bestuur en dienstverlening	Rekening 2020		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
0.1 Bestuur	- 2.177	18	- 2.159
0.2 Burgerzaken	- 992	371	- 621
Saldo van baten en lasten	- 3.169	389	- 2.780
Resultaat	- 3.169	389	- 2.780

bedragen x € 1.000

Dekkingsmiddelen, onvoorzien en overhead	Rekening 2020		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
0.4 Overhead	- 7.847	333	- 7.514
0.5 Treasury	- 3.297	4.094	797
0.61 OZB woningen	- 347	6.319	5.971
0.62 OZB niet-woningen	- 138	3.132	2.994
0.64 Belastingen overig	- 0	929	929
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds		44.989	44.989
0.8 Overige baten en lasten	- 9		- 9
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	- 109		- 109
Saldo van baten en lasten	- 11.748	59.796	48.048
Mutatie reserves			
0.10 Mutaties reserves	- 638	-	- 638
Mutatie reserves	- 638	-	- 638
Resultaat	- 12.386	59.796	47.410

SiSa

Voor het afleggen van verantwoording aan hogere overheden voor door hen verleende bijdragen en gegeven subsidies is een vast format ontwikkeld. Daarmee is het opstellen van een aparte accountantsverklaring voor verschillende regelingen overbodig

geworden. Single-information-Single-audit is de naam die ten grondslag ligt aan de term SiSa. De bijlage kent een vast afgesproken indeling deze wordt digitaal ingezonden en daarnaast als formele bijlage in de jaarrekening van de gemeente opgenomen.

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021								
FI N	B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3)	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B1/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B1/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B1/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B1/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B1/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B1/06</i>
			0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
BZ K	C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik Gemeenten	Totaal ontvangen bedrag beschikking	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C1/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C1/02</i>				
			€ 89.410	Nee				

			Projectnaam/nummer per project	Besteding (jaar T) per project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) aan afwijkingen.	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: C1/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: C1/06</i>	
			1 2019-628175	€ 0	Ja		
			Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/10</i>	
			1 2019-628175	€ 0		Nee	
BZ K	C3 1	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m Jaar T)	Besteding (jaar T) aan projecten die niet zijn opgenomen in de toezegging	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 03 een	Eindverantwoording (Ja/Nee)

		Gemeenten	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C31/01</i>	<i>Aard controles n.v.t.</i> <i>Indicator: C31/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C31/03</i>	bedrag is ingevuld <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C31/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C31/05</i>					
			€ 0	€ 0	€ 0		Nee					
OC W	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)						
									<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/04</i>
									€ 320.811	€ 0	€ 7.760	€ 0
									Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid
			Bedrag		Bedrag							
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D8/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D8/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/08</i>						

		1	061901 Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	€ 0	061901 Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	€ 0	
len W	E2 0	Regeling stimulering verkeersmaatregel en 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R Indicator: E20/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E20/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid van de op te leveren en de opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (m1, m2, aantallen)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08</i>	
		1					
EZ K	F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Toelichting

			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: F9/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: F9/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F9/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F9/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F9/05</i>		
		1	EAW-20-00446489	€ 20.660	€ 20.660	Ja			
			Eindverantwoording (Ja/Nee)						
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F9/05</i>						
			Ja						
SZ	G	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2020 Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
W	2		Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ)	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/06</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v.	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/07</i>	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/08</i>	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/09</i>	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/10</i>	art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2/12</i>
			€ 0		€ 0	€ 0	€ 0	Nee
SZ W	G 2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet tot aal 2019 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord worden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i>	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i>	Besteding (jaar T-1) IOAW Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R</i>	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle</i>	Besteding (jaar T-1) IOAZ Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle</i>

		<i>Indicator: G2A/01</i>	<i>Indicator: G2A/02</i>	<i>Indicator: G2A/03</i>	<i>Indicator: G2A/04</i>	<i>R</i> <i>Indicator: G2A/05</i>	<i>R</i> <i>Indicator: G2A/06</i>
1	061901 Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	€ 3.714.375	€ 51.265	€ 325.679	€ 3.516	€ 73.584	
	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte en gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2A/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2A/08</i>	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2A/09</i>	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2A/10</i>	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2A/11</i>	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2A/12</i>
1	061901 Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	€ 0	€ 65.103	€ 6.309	€ 0	€ 142.581	
	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam					

			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/13</i>	I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2A/14</i>				
		1	061901 Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	€ 0				
SZ	G	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2020	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob)
W	3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	<i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)					

		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3/07</i>						
		Nee						
SZ	G	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_total 2019	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) kapitaalverstr ekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)
W	3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004		Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T- 1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T- 1) regeling G3)	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3A/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3A/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3A/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3A/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3A/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3A/06</i>
1		061901 Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	€ 15.662	€ 24.819	€ 3.130	€ 63.296	€ 11.216	

			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/07</i>	Besteding (jaar T-1) Bob Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicator: G3A/08</i>	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicator: G3A/09</i>	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicator: G3A/10</i>		
		1	061901 Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	€ 0	€ 0	€ 0		
SZ W	G 4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	Besteding (jaar T) levensonderhoud <i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking <i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	Baten (jaar T) levensonderhoud <i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) <i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) <i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>

	1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	
	1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	€ 0	Nee	
	2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0		Nee	
	3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	0	0		Nee	
		Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
		<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle</i>	

			Indicator: G4/12	Indicator: G4/13	Indicator: G4/14	Indicator: G4/15	R Indicator: G4/16		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
V W S	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld					
				<i>Aard controle R. Indicator: H4/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02</i>				
			€ 493.119	€ 62.464					
			Gemeenten						
			Projectnaam/nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen	Toelichting	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08</i>	
			1 SPUK20-802838	€ 376.655	€ 370.671	€ 5.984	€ 0	Betreft 17,5% van de totale bestedingen € 2.152.315	

			Kopie projectnaam/nummer	Totale besteding (jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/11</i>		
		1	SPUK20-802838	€ 376.655	86%		
V W S	H8	Regeling Sportakkoord	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	
			<i>Aard controle R Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: H8/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05</i>
			€ 0	€ 15.622	€ 0	€ 15.622	Ja

Deel E: Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na balansdatum geen noemenswaardige gebeurtenissen voorgedaan.

Verwerking van het resultaat

Gebruikelijk is het resultaat van de jaarrekening te splitsen in de componenten 'normale exploitatie' en 'grondexploitatie'. De resultaten die op beide onderdelen worden gehaald worden verrekend met respectievelijk de algemene reserve en de algemene reserve grondexploitatie.

Van het hierboven geschetste beleid kan worden afgeweken indien er vanuit de jaarrekening aanleiding is bepaalde bedragen te reserveren voor een specifieke bestemming. Daarvan wordt in deze jaarrekening gebruik gemaakt door de volgende voorstellen te doen.

De algemene reserve

1. Voor het realiseren van het project 'De Kaashandel' is voor de jaren 2020, 2021 en 2022 een gemeentelijke bijdrage geraamd van € 40.000 per jaar. De realisatie van dit project is uitgesteld waardoor het voor 2020 beschikbare bedrag niet is uitgegeven. Voorgesteld wordt dit bedrag aan de algemene reserve toe te voegen en daar beschikbaar te houden om op een later moment te kunnen onttrekken ten behoeve van de realisatie van dit project.
2. In 2020 is in de algemene uitkering incidenteel een bedrag van € 55.000 toegevoegd voor het 'Coronaproef' organiseren van de tweede Kamerverkiezingen. Omdat deze kosten in 2021 zijn gemaakt wordt voorgesteld dit bedrag via de algemene uitkering 'over te hevelen' naar 2021.
3. Door een aanpassing in de begrotingsregels in het BBV moeten alle ICT-Cloud kosten (ook projectkosten) vanaf 2020 in de lopende exploitatie worden verantwoord in het jaar dat deze kosten zich voordoen. Binnen de bestaande ruimte voor ICT in de meerjarig investeringsbegroting wordt de vrijval in kapitaallasten aangewend om een ICT-Cloud reserve in te stellen en te vullen zodat de overgang van een investeringsbegroting naar een exploitatiebegroting zonder verder effect in de begroting kan plaatsvinden. De bestemming van de reserve is bedoeld voor het implementeren van de ICT-Cloudstrategie waaronder nu geprognoseerd de vervanging van de telefooncentrale, financieel systeem in de Cloud en aanpassingen in het kader

van Wet Digitale Overheid. De reserve is specifiek niet, zonder toestemming van de raad, bruikbaar voor investeringen in hardware (computers, servers) en investeringen in lokale ICT-software. In deze jaarrekening is, als gevolg van het bovenstaande, een voordeel op de kapitaallasten ontstaan van € 188.000. Voorgesteld wordt dit bedrag toe te voegen aan de nieuw in te stellen reserve ICT-cloud kosten.

4. Wanneer de hiervoor genoemde punten worden geëffectueerd reseert een voordelig saldo van € 383.000 waarvan wordt voorgesteld dat toe te voegen aan de algemene reserve.

De reserve grondexploitatie

Het nadelig resultaat op de grondexploitaties belooft een bedrag van € 942.000. Daarnaast is een bedrag aan Vpb betaald van € 109.000; tezamen maakt dit € 1.051.000 nadelig. Dit resultaat is in 2020 beïnvloed door een aantal afdrachten aan specifieke fondsen voor woningbouw. Om die reden wordt voorgesteld een bedrag van € 401.000 te onttrekken aan de woningbouwfondsen en een bedrag van € 650.000 te onttrekken aan de algemene reserve grondexploitatie.

Fonds Bovenwijkse voorzieningen en fonds Ruimtelijke Ontwikkelingen

Sinds de oprichting van de bestemmingsreserves (fondsen) Bovenwijkse Voorzieningen en Ruimtelijke Ontwikkelingen worden deze gevoed met bijdragen van particulieren en vanuit gemeentelijke grondexploitaties. Vastgesteld is in welke mate de bovenwijkse voorzieningen gerealiseerd zijn en welke bedragen daarvoor in de afgelopen jaren zijn ontvangen. Voorgesteld wordt deze bedragen aan deze beide fondsen te onttrekken en toe te voegen aan de algemene reserve ter (eenmalige) dekking van de kapitaallasten van de gerealiseerde voorzieningen. Het betreft een bedrag van € 879.000 voor bovenwijkse voorzieningen en een bedrag van € 67.000 voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Voorgesteld wordt:

1. De jaarrekening 2020 vast te stellen met een resultaat van € 385.000 nadelig.
2. Het voordelig resultaat uit de gewone exploitatie, te weten een bedrag van € 666.000, als volgt te bestemmen:
  - a. Een bedrag van €40.000 toe te voegen aan de algemene reserve (de Kaashandel)
  - b. Een bedrag van € 55.000 toe te voegen aan de algemene reserve (2^e kamer verkiezingen)
  - c. Een bedrag van € 188.000 toe te voegen aan de nieuw in te stellen reserve ICT-cloud kosten
  - d. Het vervolgens resterend saldo (€ 383.000) toe te voegen aan de algemene reserve
3. Het nadelig resultaat uit de grondexploitaties en Vpb, te weten een bedrag van € 1.051.000, als volgt te bestemmen:
  - a. Een bedrag van € 650.000 te onttrekken aan de algemene reserve grondexploitatie
  - b. Een bedrag van € 401.000 te onttrekken aan de specifieke reserves woningbouw
4. De resultaten van de fondsafdrachten voor Bovenwijkse voorzieningen en Ruimtelijke ontwikkelingen als volgt te verwerken:
  - a. Een bedrag van € 879.000 te onttrekken aan de reserve Bovenwijkse voorzieningen
  - b. Een bedrag van € 67.000 te onttrekken aan de reserve Ruimtelijke ontwikkelingen
  - c. Een bedrag van (€ 879.000 + € 67.000 =) € 946.000 toe te voegen aan de algemene reserve.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Wordt separaat door de accountant aangeleverd.

Deel F: Overige Stukken

Stand investeringsbudgetten per 31 december

In de onderstaande tabel wordt een beeld gegeven van de stand van de openstaande investeringsbudgetten per 31 december 2020. Een krediet is een benodigd uitgavenbedrag voor een investeringsproject. De raad geeft de machtiging hiervoor. Een kredietbesluit wordt omschreven als een machtiging tot het verrichten van uitgaven tot

een maximumbedrag (exclusief btw), voor de realisering van een in het besluit omschreven project. In deze omschrijving is de toelichting op de begrippen machtiging, maximumbedrag en project van belang. Met een project mag pas worden gestart als het kredietbesluit is genomen en de dekking in de gemeentebegroting is opgenomen.

bedragen x € 1.000

Openstaande kredieten	Toegekend krediet	Uitgaven t/m 2019	Uitgaven 2020	Restant krediet
Projecten uitvoeringsprogramma				
Actualiseren digitale wegenlegger	43	29	4	10
Dorp-Waarder	288	-	-	288
Dunantlaan + Doornappel	34	-	30	4
Elzenhof	61	16	43	2
Herinrichting Dorp Waarder	144	-	-	144
Kerkweg,	2.307	602	144	1.561
Lange Krag	13	-	2	11
Nieuwerbrug	2.345	343	1.831	170
Noordzijde-Noordstraat	891	87	764	40
Notaris d'Aumerielaan	61	1	48	12
Polderbrink	272	99	117	56
Raadhuisweg	316	65	2	249
Reconstr. asfaltwegen buitengebied 2020	844	-	807	36
Reeuwijk-Brug West fase 4	1.238	-	1.232	6
Reeuwijk-Brug, Treebord fase 2 *)	1.707	733	976	- 2
Verkeersprojecten en meubilair 2019	334	126	197	11
Verkeersprojecten en meubilair 2020 *)	292	-	415	- 124
Verkeersregelininstallaties (VRI's)	854	95	624	134
Hoofdgemalen, deelvervangingen 2020	182	-	183	- 1
Rioleringsprojecten 2020	238	-	205	33
Vervanging beschoeiingen 2020	278	-	283	- 5
Vervanging mech/elektr minigemalen 2020	299	-	300	- 1
Vervanging bruggen 2020	12	-	-	12
Vervanging openbare verlichting 2019 ***)	314	130	315	- 130
Vervanging openbare verlichting 2020	760	-	538	223
Vervanging spelen 2020	273	-	247	26
Totaal uitvoeringsprogramma	14.398	2.326	9.307	2.764

*) Nadelige saldi worden gedekt door subsidie ontvangsten

***) Nadelig saldo wordt gecompenseerd door doorbelaste kosten

Openstaande kredieten	Toegekend krediet	Uitgaven t/m 2019	Uitgaven 2020	Restant krediet
Openstaande investeringsbudgetten				
Bedrijfswagen (verv Renault 33-VZX-3)	38	-	-	38
Bedrijfswagen (verv Toyota 7-VDH-17)	33	-	-	33
Bedrijfswagen (verv Toyota 7-VDH-18)	52	-	-	52
Verv Mitsubishi Fuso Canter (17-VGL-2)	69	-	-	69
Begraafplaats Tempel	308	268	74	- 34
Uitbreiding begraafplaats **)	2.652	2.479	203	- 30
Kwaliteitsverbetering dienstverlening	55	-	-	55
Centrumvisie herinrichting Raadhuisplein	222	130	73	20
Herinrichting centrum	1.800	35	206	1.558
Herinrichting centrum, aanleg 2e brug	1.000	-	-	1.000
De Kaashandel (2020)	175	-	-	175
Dzhmaatr MJOP Rijnland Gemeentehuis Bdn	376	-	-	376
Sleutelplan de Driewerf	30	-	-	30
Verduurzaming gemeentehuis	1.200	72	173	954
Zonnepanelen Koemans	680	-	704	- 24
Vervangen applicatie financiën	300	-	11	289
Basisregistraties doorontwikkeling	115	48	17	49
Audio-visuele apparatuur raadzaal	60	-	31	29
Gebruikersapparatuur	291	-	278	13
Infrastructuur backend	692	-	439	253
Software backend	158	-	34	124
Software bedrijfsapplicaties	116	-	31	85
Dronenplein fs.2, openb.ruimte (343000)	1.687	905	382	400
Noodlokalen Willibrord + 1e inrichting	215	-	17	198
Nwbw Basisschool De Brug (excl. gymzaal)	700	-	10	690
Sportcomplex Groene Zoom ****)	437	-	609	- 172
Sportcomplex Kaagjesland ****)	470	-	499	- 30
Kievietsheuvel HCRB sportvelden (2020)	52	-	-	52
Sportcomplex Reeuwijkse Hout	789	-	653	136
Nieuwbouw zwembad De Kuil	14.076	6.042	7.268	766
Vervangen buitensportacc. Reeuwijk 2018	1.892	1.689	26	177
Wierickeweide ballenvangers (2020)	21	-	-	21
Duurzaamheidsmaatr MJOP Rijnland CVC/Loose End/ Sporthoeve	396	-	192	204
Groot onderhoud Driewerf (2020)	135	-	-	135
Groot onderhoud Sporthoeve (2020)	1.116	-	53	1.063
(Her)inrichting Groote Wetering+Rijnhoek	320	-	41	279
Ingrep openb.ruimte Vromade/Broekvelden	250	-	21	229
Onderzoekskst. herontwikk. Broekvelden	140	-	7	133
Onderzoekskst. Grex Van Tolstraat 19-29	38	2	9	27
Onderz.kst. Grex Wijde Wiericke fase 3+4	20	79	47	- 106
Onderzoekskosten Grex Zoutman	95	12	92	- 9
Totaal openstaande investeringsbudgetten	33.269	11.761	12.201	9.307
Totaal	47.667	14.087	21.509	12.071

**) Nadelig saldo wordt gecompenseerd door verhaalde schadekosten

****) Overschrijding wegens extra werkzaamheden; voorstel dekking in 1e Burap 2021